Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris († 290)

(8 iulie)

Materiale despre Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-muc-Epictet-%C5%9Fi-Astion-(8-iul)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Epictet+%C5%9Fi+Astion+

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Astion

****

Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul au vieţuit şi au pătimit pentru Hristos în secolul al III-lea, o parte din viaţa lor trăind-o pe teritoriul Dobrogei de

azi, ei fiind originari din Asia Mică. Prima menţiune scrisă, privind martiriul unor creştini pe teritoriul României de azi, se referă la moartea lor din anul 290. Biserica Ortodoxă Română îi prăznuieşte pe data de 8 iulie.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 4
Slujba Sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet, preotul şi Astion, monahul din Dobrogea († 290).....7
Canon de rugăciune către Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris († 290) 33
Acatistul Sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet, preotul şi Astion, monahul 43
Rugăciune către Sfinţii mucenici Epictet şi Astion, Zotic, Atal, Camasie şi Filip de la Niculiţel.....57
Imnografie.....58
Vieţile Sfinţilor - Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul (8 iulie) 59
Patericul românesc - Sfinţii mucenici Epictet, preotul şi Astion, monahul 74
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul mare mucenic Procopie şi mama sa, Sfânta muceniţă Teodosia; Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul ..76
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul mare mucenic Procopie şi mama sa, Sfânta muceniţă Teodosia; Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul 78
Sfinţii Epictet preotul şi Astion monahul martiri almirideni din Scythia 86
Proloagele din 8 iulie 111
Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida din 7 iulie.....122
Pomenirea Sfintei mari muceniţe Dominica [Chiriachi].....122
Pomenirea Sfântului cuvios Toma din Maleon.....123
Pomenirea Sfinţilor cuvioşi mucenici Epictet şi Astius.....124
Cântare de laudă la Sfânta muceniţă Dominica.....125
Cugetare 126
Luare aminte.....127
Predică despre laptele cel duhovnicesc şi nepreFăcut al Cuvântului 127
Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris 129
Sfinţii mucenici Epictet şi Astion - Sfinte moaşte 140
Aflarea Sfintelor moaşte ale Sfinţilor Epictet şi Astion.....148
Nicolae Miriţoiu şi Andrei D. Soficaru – Studiu antropologic al osemintelor descoperite în cripta basilicii de la Murighiol (anticul Halmyris) 155

Moaștele Sfinților Epictet și Astion în Episcopia Devei și Hunedoarei 189
Întâmpinarea moaștelor Sfinților Epictet și Astion la Catedrala Episcopală din Deva 192
Editoriale 201
Ioan Buşagă - Halmyris, scară către cer a Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion 202
Alexandru Chituţă - Prăznuirea celor mai vechi sfinţi din România, mucenicii Epictet şi Astion 208
Ioan Buşagă - Sfinţii Epictet şi Astion, ocrotitorii Episcopiei Tulcii 213
Vasile-Robert Nechifor - Sărbătoarea Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion în Episcopia Tulcii 216
Mănăstirea Halmyris şi cetatea Halmyris 219
Mănăstirea Halmyris - o şcoală duhovnicească aparte 220
Mirela Şova - Mutarea moaştelor Sfinţilor Epictet şi Astion la Halmyris (2008) 243
Mirela Şova - Acasă la Sfinţi - Hram la Mănăstirea Halmyris 249
Mirela Şova - Bucurie care nu se va lua de la voi - La mănăstirea Halmyris, Tulcea, 2011 254
Rodica Petcu – Mărturisirile unui pelerin la hramul Sfinţilor Epictet şi Astion 266
Cetatea Halmyris 269
Halmyris - trecut şi prezent 287
Halmyris - istorie şi credinţă 311
Viaţa şi Acatistul Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion - carte 326
Viaţa Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion - film 333
Icoane 334

Evanghelia şi Apostolul zilei

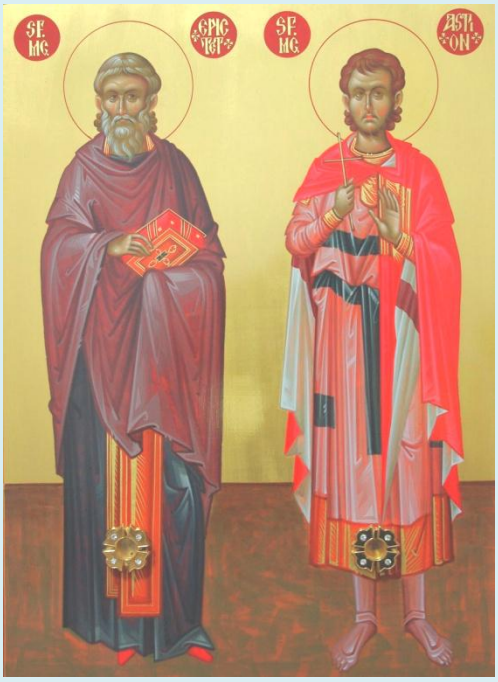

Evanghelia

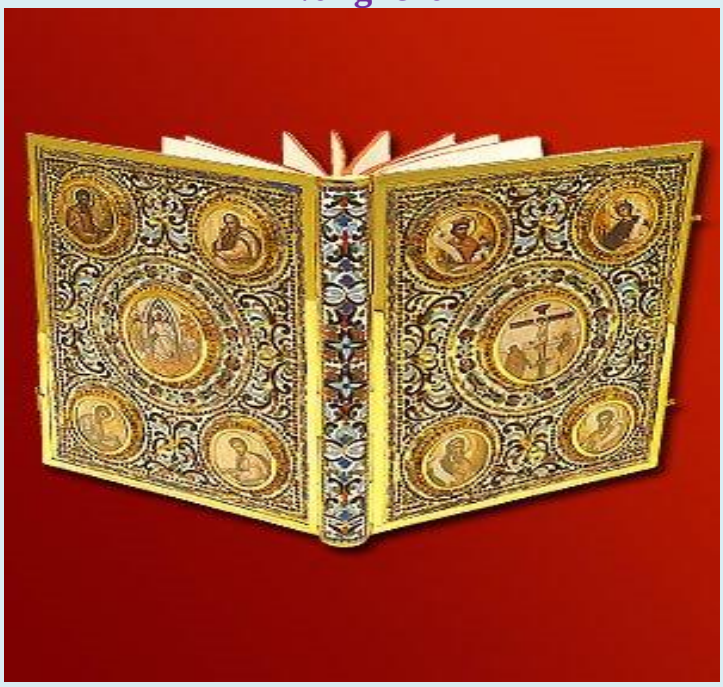

Ev. Luca 21, 12-19

12. Dar, mai înainte de toate acestea, îşi vor pune mâinile pe voi şi vă vor prigoni, dându-vă în sinagogi şi în temniţe, ducându-vă la împăraţi şi la dregători, pentru numele Meu.
13. Şi va fi vouă spre mărturie.
14. Puneţi deci în inimile voastre să nu gândiţi de mai înainte ce veţi răspunde;
15. Căci Eu vă voi da gură şi înţelepciune, căreia nu-i vor putea sta împotrivă, nici să-i răspundă toţi potrivnicii voştri.
16. Şi veţi fi daţi şi de părinţi şi de fraţi şi de neamuri şi de prieteni şi vor ucide dintre voi.
17. Şi veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu.
18. Şi păr din capul vostru nu va pieri.
19. Prin răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre.

Ev. Matei 10, 16-22

16. Iată Eu vă trimit pe voi ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.
17. Feriţi-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogile lor vă vor bate cu biciul.
18. La dregători şi la regi veţi fi duşi pentru Mine, spre mărturie lor şi păgânilor.
19. Iar când vă vor da pe voi în mâna lor, nu vă îngrijiţi cum sau ce veţi vorbi, căci se va da vouă în ceasul acela ce să vorbiţi;
20. Fiindcă nu voi sunteţi care vorbiţi, ci Duhul Tatălui vostru este care grăieşte întru voi.
21. Va da frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor scula copiii împotriva părinţilor şi-i vor ucide.
22. Şi veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu; iar cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui.

Apostol

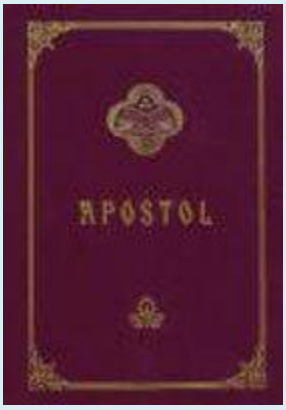

Epistola către Timotei a Sfântului apostol Pavel

I Timotei 4, 9-15

Fiule Timotei:

9. Vrednic de credinţă este acest cuvânt şi vrednic de toată primirea,
10. Fiindcă pentru aceasta ne şi ostenim şi suntem ocărâţi şi ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al credincioşilor.
11. Acestea să le porunceşti şi să-i înveţi.
12. Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale, ci fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia.
13. Până voi veni eu, ia aminte la citit, la îndemnat, la învăţătură.
14. Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoţilor.
15. Cugetă la acestea, ţine-te de acestea, ca propăşirea ta să fie vădită tuturor.

Slujba Sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet, preotul şi Astion, monahul din Dobrogea († 290)

a căror prăznuire se face la 8 iulie

La Vecernia mică

La Doamne, strigat-am…

Stihirile, glasul 4:

Astăzi, adunarea dreptcredincioşilor cu cântări de laudă slăveşte pe mucenicii lui Hristos, pe Epictet - preotul cel înţelept şi pe Astion - ucenicul cel mult râvnitor, perechea cea prea lăudată, slava călugărilor şi podoaba mucenicilor (de 2 ori).

Pe Epictet şi pe Astion, pe doctorii cei fără de arginţi şi mucenicii lui Hristos, veniţi toţi credincioşii să-i lăudăm; pe cei ce în Dobrogea s-au nevoit oarecând, iar în vremurile din urmă sfintele lor moaşte ni le-au dăruit nouă spre întărirea şi mângâierea noastră.

Din dragoste pentru Dumnezeu toate cele vremelnice le-aţi socotit deşertăciune, încă până şi sufletul cu bucurie l-aţi pus pentru Cel iubit, că Cel ce singur este

începător şi izvor al dragostei a aprins în inimile voastre focul cel mistuitor. Bucuraţi-vă, pereche care aţi cucerit cerurile, că v-aţi înălţat sufletele până la prestolul Celui Preaînalt în căruţa cea de foc a iubirii voastre!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Mulţimea călugărilor şi adunarea credincioşilor împreună se bucură, sfinţilor mucenici, că sfintele voastre moaşte ca un soare duhovnicesc au răsărit nouă, risipind întunecimea de la sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe cea mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, pe cea una curată şi binecuvântată cu adevărat, pe Născătoarea de Dumnezeu şi Stăpâna lumii, pe Împărăteasa şi Doamna şi Maica noastră cea mult milostivă şi cu totul iubitoare, din inimă mulţumitoare să o mărim.

La Stihoavnă

Stihirile, glasul 1:

Pe Epictet, preotul cel prea înţelept şi pe Astion, ucenicul cel mult râvnitor veniţi toţi să-i lăudăm, că aceştia asemenea lui Ermolae şi Pantelimon fiind, împreună au binevestit Evanghelia lui Hristos şi întru adevăr, după Andrei cel întâi chemat, apostoli ai Dobrogei s-au arătat: pe bolnavi tămăduind, demonii gonind, au strălucit cu minunile şi cu puterea cuvântului, pentru care şi chinuri au răbdat de la chinuitori şi bine încununându-se, pururea se roagă pentru sufletele noastre.

Stih: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Învăţător prea înţelept şi doctor fără de arginţi, chip al blândeţilor şi dreptar credinţei te-ai arătat pe tine tuturor, prea cuvioase Epictet, că darul preoţiei cu cinste l-ai purtat şi pe mulţi cu înţelepciunea şi cu blândeţea la Hristos i-ai povăţuit. Pentru aceasta te fericim.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Cu adevărat s-a plinit întru tine cuvântul Stăpânului Hristos, prea fericite Astioane, că lăsând casa şi părinţii pentru Evanghelie şi averile cele trecătoare nesocotindu-

le, însutit ai luat în Împărăţia Cerurilor. Că nu numai sufletul tău s-a mântuit, ci şi sfintele tale moaşte s-au făcut izvor de tămăduiri tuturor celor ce le sărută cu credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu cine vă vom număra pe voi, prea fericiţilor, căci chipul cel îngeresc al călugăriei purtând, ca nişte apostoli Evanghelia aţi propovăduit şi doctori fără de arginţi şi făcători de minuni arătându-vă, încă şi cununa muceniciei la urmă aţi luat, încât multe daruri şi vrednicii au prisosit întru voi. Pentru aceasta, minunându-ne, vă fericim.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

De tine se bucură toată făptura, de Dumnezeu fericită, ceea ce covârşeşti cu frumuseţea şi cu sfinţenia cetele îngereşti. Întru tine este toată nădejdea noastră şi pe tine te lăudăm şi ne rugăm ţie: mântuieşte pe toţi cei ce te cinstesc pe tine Născătoare de Dumnezeu.

Troparul: Pe cei de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon, pe Epictet - dascălul cel înţelept şi pe Astion - ucenicul cel mult râvnitor, veniţi toţi credincioşii să-i lăudăm, pe mucenicii lui Hristos şi podoaba Dobrogei, zicând: bucuraţi-vă, cei ce de-a pururi mijlociţi pentru sufletele noastre.

La Vecernia mare

La Doamne, strigat-am…

Stihirile, glasul 4:

Astăzi este ziua prăznuirii şi dimineaţa cea duhovnicească pentru toată Dobrogea, că moaştele Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion ca un soare duhovnicesc şi bine înmiresmat au răsărit tuturor.

Luminează-te, întreagă adunare a Bisericii şi saltă, că ni s-au dat nouă mijlocitori tari înaintea scaunului Celui Preaînalt.

Pe Epictet cel prea înţelept veniţi toţi să-l lăudăm, că acesta din tinereţe bine plăcând lui Hristos, cu darul facerii de minuni s-a împodobit: pe bolnavi tămăduind,

demonii gonind şi tuturor blând povăţuitor fiind, pentru aceasta şi darul preoţiei a primit de la Hristos Dumnezeu, iar acum mijloceşte pentru sufletele noastre.

Frumuseţea chipului şi agerimea cugetului tău nu ai voit a le pune în slujba celor pământeşti, prea fericite Astioane, că neamul cel ales şi bogăţia tatălui tău drept uscăciune socotindu-le, ca un cerb prea sprinten ai alergat spre izvoarele cele pururea curgătoare ale învăţăturii lui Hristos, pe care şi sorbindu-le din buzele preotului Epictet, îndată te-ai aprins de dragostea cea dumnezeiască şi fără tăgadă în numele lui Hristos te-ai botezat, pe care roagă-L pentru sufletele noastre.

Mai degreabă aţi lăsat să vi se desprindă carnea de pe oase, decât să se desprindă mintea voastră de la cele înalte, mult pătimitorilor, că nici cârligile de fier cu care vi s-au scrijelit coastele, nici loviturile de piatră care v-au zdrobit faţa, nici cazanele de smoală, nici măcar sabia nu a putut să vă despartă pe voi de Cel iubit.

Alte **Stihiri**:

Astăzi Dobrogea ca o mireasă iese întru întâmpinarea Mirelui ceresc împodobită nu în aur şi nici în mătăsuri scumpe, ci în sângiurile mucenicilor şi lacrimile cuvioşilor.

Bucură-te, fiică aleasă a Patriei româneşti, că a poftit Împăratul Cel ceresc frumuseţea ta!

Aprinzându-se în inima ta râvna cea dumnezeiască, prea fericite Astioane, ai rugat pe dascălul tău, preotul Epictet, să părăsiţi cetatea în care tatăl tău era mai mare dregător şi aşa aţi ajuns în Ţara Sciţilor, în cetatea Halmyris, unde bine aţi propovăduit Evanghelia lui Hristos şi minuni nenumărate făcând, pizma urâtorului de oameni diavol aţi stârnit, care a şi ridicat împotriva voastră pe dregătorul Latronianus. Dar voi, bărbăteşte chinurile răbdând, sufletul în mâinile Celui iubit le-aţi dat, de care vă bucuraţi pururea.

Ca pe nişte apostoli şi ucenici ai lui Hristos v-au primit locuitorii cetăţii Halmyris, căci semne şi puteri apostoleşti aţi arătat cu adevărat: pe fata cea paralizată aţi făcut-o teafără doar cu cuvântul, orbului vederea i-aţi întors şi pe îndrăciţi i-aţi slobozit. Pentru aceasta, mulţime multă se întorcea la Hristos, binecuvântând pe Cel ce dă oamenilor astfel de puteri.

Atunci când chinuitorii au tăiat sfintele voastre capete, trupurile voastre au strălucit ca soarele şi văzduhul s-a umplut de bună mireasmă. Pentru aceea şi noi ne minu-

năm: cum de a ţinut pământul această comoară ascunsă vreme de şaptesprezece veacuri şi abia acum a ţâşnit-o afară, ca pe un izvor ce izvorăşte pururea tămăduiri?

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Epictet, preotul cel prea înţelept şi pe Astion, ucenicul cel mult râvnitor veniţi toţi să-i lăudăm, că aceştia asemenea lui Ermolae şi Pantelimon fiind, împreună au binevestit Evanghelia lui Hristos şi întru adevăr, după Andrei cel întâi chemat, apostoli ai Dobrogei s-au arătat: pe bolnavi tămăduind, demonii gonind, au strălucit cu minunile şi cu puterea cuvântului, pentru care şi chinuri au răbdat de la chinuitori şi bine încununându-se, pururea se roagă pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. Dogmatica, glasul 5

În marea Roşie chipul Miresei celei neispitite de nuntă s-a scris de demult. Acolo Moisi despărţitor al apei, iar aici Gavriil slujitor al minunii. Atunci adâncul l-a trecut cu picioare neudate Israil, iar acum pe Hristos L-a născut fără de sămânţă Fecioara. Marea după trecerea lui Israil a rămas nestrăbătută, iar cea fără de prihană după naşterea lui Emanuil a rămas nevătămată. Cel ce eşti şi mai înainte ai fost şi Te-ai arătat ca om, Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi.

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei.

Paremiile

Din Înţelepciunea lui Solomon, citire:

Înţ. III, 1-9

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui Dumnezeu şi nu se va atinge de ele chinul. Părutu-s-a în ochii celor nepricepuţi a muri şi s-a socotit pedepsire ieşirea lor, şi mergerea de la noi sfărâmare, dar ei sunt în pace. Că înaintea feţii oamenilor de vor şi răbda chinuri, nădejdea lor este plină de nemurire: şi puţin fiind pedepsiţi, cu mari faceri de bine se vor dărui, că Dumnezeu i-a ispitit de dânşii şi i-a aflat Luişi

vrednici. Ca aurul în topitoare i-a lămurit pe ei şi ca o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Şi în vremea cercetării Sale vor străluci şi ca scânteiele pe trestie vor fugi. Judeca-vor neamuri şi vor stăpâni noroade şi va împărăţi într-înşii Domnul în veci. Cei ce nădăjduiesc spre Dânsul vor înţelege adevărul şi credincioşii în dragoste vor petrece cu Dânsul: că dar şi milă este întru cuvioşii Lui şi cercetare întru aleşii Lui.

De la Pilde, citire:

Pilde X, 1-30

Fiul înţelept înveseleşte pe tatăl său, iar fiul nebun întristează pe maica sa. Binecuvântarea Domnului pe capul dreptului, iară gura necredincioşilor o acoperă plângerea fără de vreme. Pomenirea drepţilor cu laude, iar numele necredincioşilor se stinge. Cel înţelept cu inima primeşte poruncile, iară cel neînţelegător, împiedicându-se, cu buzele alunecă. Cel ce umblă drept, umblă cu nădejde, iar cel ce strâmbă căile sale se va cunoaşte. Izvor de viaţă este în mâna dreptului, iară gurile necredincioşilor le va acoperi pieirea. Faptele drepţilor viaţă fac, iar roadele necredincioşilor păcate. Căile vieţii le păzeşte învăţătura: iară învăţătura nemustrată rătăceşte. Buzele drepţilor ştiu lucruri înalte, iară cei fără de minte întru lipsă se vor sfârşi. Binecuvântarea Domnului pe capul dreptului, aceasta îl îmbogăţeşte şi nu se va adăuga lui întristare în inimă. Precum trece viforul, aşa piere cel necredincios, iar dreptul, abătându-se, se mântuieşte în veac. Frica Domnului înmulţeşte zilele, iară anii necredincioşilor se vor împuţina. Veselia petrece cu cei drepţi, iară nădejdea necredincioşilor va pieri. Întărirea cuviosului este frica Domnului, iară celor ce fac rele sfărâmare. Dreptul în veac nu se va clătina, iară necredincioşii nu vor locui pământul.

Din Înţelepciunea lui Solomon, citire:

Înţ. IV, 1-15

Atuncia dreptul va sta cu multă îndrăzneală înaintea feţii celor ce l-au necăjit pe dânsul şi a celor ce au nesocotit ostenelile lui. Şi văzându-l pe el se vor tulbura cu cumplită frică şi se vor minuna de mântuirea lui cea minunată. Şi vor zice întru sine, căindu-se, şi pentru îngustarea duhului vor suspina, zicând: acesta este pe carele noi l-am avut oarecândva de râs şi pildă de ocară. Noi, cei fără de minte, viaţa lui o am socotit nebunie şi sfârşitul lui fără de cinste. Dar el s-a socotit între fiii lui Dumnezeu şi între sfinţi soarta lui este. Rătăcit-am, dar, de la calea adevărului şi lumina dreptăţii nu ne-a strălucit nouă şi soarele nu ne-a răsărit nouă. Umplutu-ne-am de cărările fărădelegii şi ale pierzării şi am umblat pe cărări neumblate, iară calea Domnului nu o am cunoscut. Ce ne-au folosit nouă trufia, şi avuţia cu fală ce ne-a adus nouă? Toate acestea ca o umbră au trecut şi ca o veste

ce aleargă pe aproape. Ca o corabie ce trece prin valurile apei, a cărei treceri nu se află urma, nici calea umblării ei în valuri; sau ca pasărea ce zboară prin aer, a căreia nici semn de călătorie nu se află, căci cu aripile bătând vânt uşor şi despicându-l cu sila pornirii, mişcând aripile se preumblă, şi după aceasta nu se află semn umblării ei; sau ca săgeata ce săgeată la locul însemnat, aerul despărţindu-se, îndată se împreună, încât nu se ştie pe unde a trecut. Aşa şi noi, după ce ne naştem, ne sfârşim şi nici un semn de faptă bună nu avem a arăta, ci întru răutatea noastră ne sfârşim. Că nădejdea celui necredincios este ca praful ce-l spulberă vântul şi ca spuma ce se goneşte de vifor şi ca fumul care se împrăştie de vânt şi ca amintirea unui oaspete ce trece într-o zi. Iară drepţii în veac vor fi vii şi întru Domnul plata lor şi purtarea de grijă pentru dânşii de la Cel Preaînalt.

La Litie

Stihirile, glasul 1:

Înflorit-a ca finicul dreptatea voastră şi ca chedrul cel din Livan s-au înmulţit faptele voastre cele bune, Sfinţilor Epictet şi Astion, că aţi vieţuit pe pământ ca nişte fără de trupuri, nepurtând grijă de cele trecătoare. Ieşit-aţi din mijlocul poporului vostru şi casa părinţilor o aţi părăsit şi ca nişte mieluşele gătite spre tăiere aţi urmat glasul Păstorului celui Bun. Slavă Celui ce v-a dat vouă putere, slavă Celui v-a încununat pe voi, slavă Celui singur bun şi iubitor de oameni cu adevărat.

Auzind glasul Mirelui celui smerit şi blând, nu te-ai trândăvit a ieşi în întâmpinarea Lui, prea fericite Astioane, ci părăsind culcuşul cel moale şi bine mirositor al casei părinteşti, ai alergat în grabă pe uliţele cele întunecoase ale străinătăţii, de dorul Celui prea iubit, răbdând ocările şi năvălirile străjerilor celor răi, că ai ales a fi cu Cel iubit în pământ străin, decât a rămâne în casa părinţilor tăi, însă despărţit de Acela. Bucură-te, Sfinte Astioane, că sufletul tău ca o mireasă sfioasă şi curată a intrat în cămara Mirelui ceresc.

Înţelept te-ai arătat întru toate, părinte Epictet, că aflând pe Astion ca pe un mărgăritar de mare preţ, lepădând toate, îndată ai fugit cu el unde nimeni să nu ţi-l poată răpi. O, iconomule mult prea înţelept! O, aurarule care ai făurit o podoabă atât de strălucitoare cum este Astion, pe care l-ai şi înfăţişat Împăratului Ceresc, iar acum străluceşte pe fruntea Bisericii Sale ca un soare mult prea luminos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe luminătorii cei neînseraţi ai Dobrogei, care au străluminat toată lumea, pe doimea cea prea lăudată, pe Epictet şi pe Astion, acum cu cântări să-i fericim. Că aceştia chip al călugăriei s-au arătat şi ca nişte apostoli, pe urmele lui Andrei cel întâi chemat Evanghelia au propovăduit; în faţa tiranilor au mărturisit pe Hristos şi în adunări au binevestit minunile Lui. Pentru aceea, îndrăznire având către Domnul, pururea se roagă pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine! Că nu încetezi a căuta spre noi şi a te ruga pentru izbăvirea noastră. Bucură-te, Maică prea milostivă, bucură-te Apărătoare şi Doamnă! Bucură-te Împărătească care te pleci cu smerenie spre toţi cei ce te cheamă pe tine cu credinţă!

La Stihoavnă

Stihirile, glasul 5:

Pe doimea cea mult lăudată, pe Epictet şi pe Astion, care în pământul Dobrogei bine s-au nevoit şi s-au încununat, veniţi, credincioşilor, să-i lăudăm, că aceştia îndrăznire având către Mântuitorul, pururea se roagă pentru sufletele noastre.

Stih: Dreptul ca finicul va înflori şi ca chedrul cel din Livan se va înmulţi.

Bucură-te, Sfinte Astioane, că deşi cu trupul te-ai despărţit de părinţii tăi necredincioşi, sufletul pururea ţi-l ridicai pentru dânşii înaintea Domnului, cerând ca să-i lumineze cu lumina credinţei. Bucură-te, că nu ai avut altă comoară decât Sfânta Evanghelie şi cinstita Cruce, pe care le-ai lăsat moştenire părinţilor tăi. Bucură-te, că aceştia primind averea cea de mare preţ de la tine, s-au bucurat mai mult decât de toate desfătările şi dulceţile lumeşti şi luminându-se cu lumina lui Hristos, acum împreună cu tine se bucură în Împărăţia celor vii.

Stih: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Bucură-te şi tu, părinte Epictet, că iubind pe Astion ca pe tine însuţi, sufletul aceluia l-ai trimis înaintea ta în Împărăţie. Că voind chinuitorii a vă tăia capetele, tu cu îndrăznire te-ai rugat ca primul să meargă la tăiere Astion, ca nu cumva, văzând ucenicul moartea dascălului său, să se înfricoşeze ca şi oarecând apostolii în faţa pătimirii Învăţătorului Hristos. Că mare şi ascunsă este viclenia diavolului şi scris

este: bate-voi păstorul şi se va risipi turma. Iar tu, ca un păstor prea bun, nu ai voit a pierde pe cel ce pe umerele tale l-ai scos din hăţişurile necredinţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Răsărit-au ca un soare moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion, risipind întunecimea de la sufletele noastre. Să se bucure Dobrogea şi să sălteze tot neamul românesc, că şi-a agonisit avere veşnică pe care furii nu o fură şi moliile nu o strică, aur luminos din care izvorăsc tămăduiri, soare bine-înmiresmat care luminează sufletele cele întunecate de păcate, foc care mistuie şi risipeşte duhurile necurate, putere din puterea Celui Înfricoşător, că aşa a binevoit Domnul cel milostiv a răsplăti pe toţi cei ce cred în El şi Îl iubesc pe Dânsul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ceea ce singură eşti Născătoare de Dumnezeu şi Maica Luminii, pe noi, cei aflaţi în întunericul păcatelor, luminează-ne cu cercetarea ta cea de maică, ia de la noi toată amărăciunea şi risipeşte deznădăjduirea care ne-a cuprins, ca izbăviţi prin tine, să dobândim îndrăznirea cea bună către Fiul tău şi Dumnezeul nostru, ceea ce eşti una binecuvântată.

La binecuvântarea pâinilor

Troparul: Pe cei de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon, pe Epictet - dascălul cel înţelept şi pe Astion - ucenicul cel mult râvnitor, veniţi toţi credincioşii să-i lăudăm, pe mucenicii lui Hristos şi podoaba Dobrogei, zicând: bucuraţi-vă, cei ce de-a pururi mijlociţi pentru sufletele noastre.

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul..., se cântă troparul sfinţilor (de 3 ori).

După catisma întâi, **sedealna**, glasul: Nu de la oameni aţi luat chemare şi nu trupul şi sângele v-au descoperit vouă înţelesul cel de taină, ci Însuşi Hristos, cel ce a lucrat în voi lucruri minunate, Acela v-a şi chemat. Acela v-a povăţuit şi v-a întărit prin Duhul Său cel Sfânt ca să grăiţi cu îndrăzneală înaintea tiranilor. Acela, la urmă, a primit sufletele voastre ca pe o bună mireasmă în jertfelnicul Său cel mai presus de ceruri, iar cinstitele voastre moaşte cu nestricăciune şi cu darul facerii de minuni le-a dăruit. Pentru aceasta şi noi vă chemăm: Sfinţilor Epictet şi Astion,

cereţi de la Domnul iertare de păcate tuturor celor ce săvârşesc cu dragoste cinstită pomenirea voastră.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe tine, ceea ce ai născut cu trup pe Mântuitorul tuturor şi cu sângiurile tale ai îndulcit lumea cea amărâtă de păcat, pe cea una curată şi nevinovată cu adevărat, pe Maica şi Împărăteasa noastră, te rugăm: mijloceşte cu sfinţii mucenici pentru sufletele noastre.

După catisma a doua, **sedealna**, glasul: Întru împărăţia cea neînserată, unde drepţii ca luminătorii strălucesc, acolo şi voi v-aţi sălăşluit, bunilor biruitori, căci încă în trupuri muritoare îmbrăcaţi fiind, aţi strălucit ca soarele şi cu totul v-aţi arătat nepământeşti, răbdând chinurile ca nişte fără de trupuri. Dar apunând pentru această lume trecătoare, în alta mai bună aţi răsărit, de unde luminaţi tuturor celor ce săvârşesc pomenirea voastră cu credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe Împărăteasa cea bună, pe Doamna şi Maica creştinilor toţi să o lăudăm; că aceasta ne-a izbăvit pe noi din moartea cea veşnică cu naşterea Sa.

După polieleu, **sedealna,** glasul: Arătatu-v-aţi străluciţi biruitori şi întru totul înfricoşători pentru vrăjmaş, că având în inimile voastre Piatra cea din capul unghiului, pe Hristos Dumnezeu, aţi surpat cu praştia cea duhovnicească pe Goliathul cel trufaş. Că de îndată ce a tăiat cinstitele voastre capete, tiranul Latronianus a fost ucis el însuşi de duhul răutăţii pe care l-a slujit. Iar Vigilantius, unul din dregători, văzând minunile pe care le săvârşea în voi Domnul Iisus Hristos, a crezut şi şi-a izbăvit sufletul său din amăgirea cea idolească. Pentru aceasta şi noi cântăm: Sfinţilor Epictet şi Astion, trimiteţi binecuvântarea voastră peste toţi cei ce cheamă numele voastre cu credinţă!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Neavând îndrăznire din pricina mulţimii păcatelor noastre, Preasfântă Fecioară, pe Tine Te rugăm: roagă pe Cel ce s-a născut din Tine pentru sufletele noastre.

Antifonul întâi al glasului 4:

Prochimen, glas: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Săi.

Stih: Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israil.

Toată suflarea...

[Evanghelia de la Matei (X, 16-22). Caută Evanghelia de miercuri în săptămâna a treia după pogorârea Sfântului Duh.]

Matei 10, 16-22

16. Iată Eu vă trimit pe voi ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.
17. Feriţi-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogile lor vă vor bate cu biciul.
18. La dregători şi la regi veţi fi duşi pentru Mine, spre mărturie lor şi păgânilor.
19. Iar când vă vor da pe voi în mâna lor, nu vă îngrijiţi cum sau ce veţi vorbi, căci se va da vouă în ceasul acela ce să vorbiţi;
20. Fiindcă nu voi sunteţi care vorbiţi, ci Duhul Tatălui vostru este care grăieşte întru voi.
21. Va da frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor scula copiii împotriva părinţilor şi-i vor ucide.
22. Şi veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu; iar cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui.

După se zice:

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.

8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Când ai vrut să arăţi puterea Ta lumii, Mântuitorule, ai trimis pe ucenicii Tăi ca pe nişte miei în mijlocul lupilor, iar aceia, având puterea Ta, cu smerenia şi cu blândeţea au biruit pe cele trufaşe. Pentru rugăciunile mucenicilor Tăi, Mântuitorule, mântuieşte sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Fericimu-te pe tine, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară, pe cea mai strălucită decât soarele şi mai înaltă decât cerurile, că pe toţi cei ce scapă la tine cu credinţă ca o Maică mult milostivă îi primeşti, umplându-i de nădejde şi de mângâiere, ceea ce eşti dulceaţa credincioşilor.

Şi **stihira**, glas 6:

Răsărit-au ca un soare moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion, risipind întunecimea de la sufletele noastre. Să se bucure Dobrogea şi să sălteze tot neamul românesc, că şi-a agonisit avere veşnică pe care furii nu o fură şi moliile nu o strică, aur luminos

din care izvorăsc tămăduiri, soare bine înmiresmat care luminează sufletele cele întunecate de păcate, foc care mistuie şi risipeşte duhurile necurate, putere din puterea Celui Înfricoşător, că aşa a binevoit Domnul cel milostiv a răsplăti pe toţi cei ce cred în El şi Îl iubesc pe Dânsul.

Canoanele - Se pun canoanele zilei, din Octoih şi acest:

Canon al mucenicilor

Cântarea 1

Irmos (din Octoih)

Pe luminătorii cei duhovniceşti ai Bisericii şi propovăduitorii credinţei care de la Răsărit au ieşit şi lumea au luminat, în cântări duhovniceşti să-i mărim.

Împodobit cu darul facerii de minuni încă din tinereţe ai fost, prea cuvioase părinte Epictet, tămăduitor şi propovăduitor prea înţelept al Evangheliei, pentru aceea jugul cel bun al preoţiei ai luat de la Hristos şi pe mulţi cu învăţăturile tale i-ai povăţuit la calea mântuirii.

Ca unul ce ai deschis pântecele maicii tale, de parte bărbătească fiind, închinat Domnului ai fost, precum s-a scris în Lege, prea fericite Astioane, căci deşi dintre păgâni ai răsărit, ca o viţă bine rodită te-ai înălţat până la scaunul Împăratului ceresc.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, a zis dreptul David, şi noi cu acela mărturisim şi grăim: minunat eşti, Hristoase Dumnezeule, că în tot neamul şi în tot locul binecuvântezi pe cei ce te cinstesc pe Tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Binecuvântată eşti, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, că ai avut în sfintele tale braţe pe Dumnezeul tuturor, către care având acum îndrăznire ca o Maică mijloceşti pentru sufletele noastre.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Cântarea 3

Irmos:

Ca un bun lucrător a viei lui Hristos, pe Astion, strugurele cel bine mirositor şi împlinit, cu grijă l-ai cules ca să-l duci la masa Împăratului Ceresc.

Şi rod însutit aducând, părinte Epictet, te-ai făcut bucurie Stăpânului tău. Odraslă singură fiind în casa părinţilor tăi, ca o rândunea prea frumoasă ai zburat spre cerurile cele duhovniceşti ale învăţăturii lui Hristos.

Cine nu te va ferici pe tine, părinte Astioane, căci dragostea cea pământească lăsând-o şi faima neamului celui ales nesocotind-o, ai ales mai bine a pătimi pentru Hristos, decât a te bucura de viaţa cea trecătoare din care moartea ne deşteaptă ca dintr-un vis.

Atunci când Duhul Sfânt s-a atins de inima ta, prea fericite Astioane, te-ai lipit cu toată inima de părintele tău Epictet, de la care ai aflat învăţătura lui Hristos, mai mult decât de părinţii cei trupeşti. Şi alegând mai degrabă a merge în pământuri

străine şi îndepărtate, spre a putea fi cu Hristos, ai părăsit casa cea bogată a părinţilor tăi, dar care nu-L aveau pe Dumnezeul cel Adevărat.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cei ce i-ai ales şi Ţi-au urmat Ţie cu credinţă voit-ai să-i aşezi împreună cu Tine în Împărăţia Tatălui, Mântuitorule bune, şi slava care Ţi se cuvine numai Ţie voit-ai a o împărtăşi şi lor. Cu adevărat negrăită este iubirea Ta de oameni şi mila Ta este fără de sfârşit. Pentru rugăciunile Sfinţilor Tăi, Hristoase Dumnezeule, mântuieşte sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ca una ce eşti singură aleasă şi binecuvântată între femei, şezut-ai de-a dreapta Împăratului ceresc, întrecând cu frumuseţea şi cu strălucirea Cetele îngerilor şi ale arhanghelilor. Pe tine ca pe Maica lui Dumnezeu şi Împărăteasa lumii credincioşii toţi te mărim.

Catavasie: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Sedealna: În cetatea Halmirisului v-aţi arătat străluciţi nevoitori şi propovăduitori neînfricaţi ai dreptei credinţe, strălucind cu minunile şi cu faptele voastre cele bune, vrednici următori ai apostolului celui întâi chemat v-aţi arătat, Sfinţilor Epictet şi Astion. Cei ce lupta cea bună aţi luptat şi v-aţi încununat, izbăviţi-ne şi acum de eresurile cele păgubitoare, păzind întreagă turma cea cuvântătoare şi nestrămutată în veacul veacului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Născătoare de Dumnezeu Fecioară, apărătoarea şi mângâietoarea noastră, împreună cu sfinţii mucenici, roagă să se mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 4

Irmos:

Dacă au văzut părinţii tăi, prea fericite Astioane, că nu te mai găsesc, au plâns cu amar pierderea ta, ca şi oarecând patriarhul Iacov a plâns pe fiul său, dreptul Iosif. Dar precum acela în pământul cel străin al egiptenilor s-a arătat strălucit şi a izbăvit din moarte pe părintele şi pe fraţii săi, aşa şi tu, pătimind de bunăvoie asprimea străinătăţii, prin pătimirile tale ai izbăvit din foametea credinţei idoleşti pe părinţii tăi, hrănindu-i cu pâinea cea vie şi neîmpuţinată a Evangheliei lui Hristos.

În cetatea Halmyrisului poposind, sfinţilor mucenici, prin viaţa voastră curată şi prin numeroasele minuni aţi câştigat dragostea locuitorilor, pe mulţi întorcând la dreapta credinţă. Căci ca şi apostolii odinioară pe ologi i-aţi ridicat, orbilor le-aţi întors vederea şi pe demoni ca pe nişte neputincioşi i-aţi gonit de la cei ce vă cereau ajutorul cu credinţă.

Văzând faptele voastre cele minunate şi dragostea care sporea în popor, rău credinciosul voievod Latronianus, mai marele cetăţii, ca un câine asmuţat de Diocleţian, s-a pornit cu ură împotriva voastră. Dar voi ca nişte miei răbdând sfâşierile cele cumplite, necontenit lăudaţi pe Dumnezeu, cel ce a făcut rănile voastre mai strălucitoare decât soarele.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Auzind un oarecare dregător Vigilantius glasurile voastre care din mijlocul chinurilor necontenit strigau: „Suntem creştini, o tirane, fie, dar, voia Dumnezeului nostru cu noi!” - s-a minunat de puterea care izvora din aceste cuvinte şi rostindule şi el în inima sa, a fost aprins de dragostea cea dumnezeiască, mărturisind pe Dumnezeul cel Adevărat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe tine te laudă cetele proorocilor şi ale apostolilor, de tine se bucură mucenicii şi cuvioşii ţi se închină ţie, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu Fecioară. Primeşte, dar, şi de la noi, smeriţii, această nevrednică laudă pe care ţi-o aducem ca unei Maici şi izbăvitoare a noastră a tuturor.

Catavasie: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc, al Întrupării Tale celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum avându-l în minte, a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne.

Cântarea 5

Irmos:

Fiind luminaţi cu lumina cea neînserată aţi strălucit ca nişte sfeşnice în lumea cea cuprinsă de întunericul păcatelor şi cu bună mireasma faptelor voastre celor bune aţi trezit inimile cele amorţite de împuţiciunea credinţei idoleşti, povăţuindu-le la credinţa cea adevărată.

Pe tânărul cel bogat şi de neam bun care a venit la tine l-ai învăţat cu dragoste taina adevăratei bogăţii şi înţelepciuni, părinte Epictet, căci strălucirea aurului trecător şi slava lumii în zadar acoperă goliciunea celui ce se pogoară în pământ.

Lepădând de bunăvoie aurul cel trecător şi slava cea deşartă pentru Evanghelie, v-aţi făcut voi înşivă comoară de mult preţ şi slavă pentru toată lumea, că sfintele voastre moaşte s-au arătat mai strălucite decât orice aur şi mai înmiresmate decât mirul, izvorând tămăduiri tuturor celor ce le sărută cu credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Atunci când iudeii îl loveau cu pietre pe Ştefan, întâiul între mucenici, faţa aceluia a strălucit ca soarele, căci a văzut pe Hristos, Lumina lumii, îmbărbătându-l să rabde până în sfârşit. Aşa şi trupurile voastre, mucenicilor, când au fost puse în mormânt au strălucit cu lumină orbitoare, umplând văzduhul de bună mireasmă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ceea ce eşti Maica Luminii şi petreci în lumină, pe tine te rugăm, luminează mintea şi simţurile noastre, ca să nu mai păşim în întuneric, ci să urmăm în calea poruncilor Fiului tău şi Dumnezeului nostru, ceea ce eşti una binecuvântată.

Catavasie: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu cel peste toate şi ai născut pe Fiul Cel fără de ani, cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Cântarea 6

Irmos:

Văzând un oarecare târgoveţ pătimirile voastre, o, mucenicilor, a recunoscut pe tânărul Astion că este fiu al mai marelui cetăţii din care se trăgea şi, mergând, în

grabă a vestit părinţilor despre locul aflării fiului lor. Iar acestea toate s-au făcut din purtarea de grijă a Celui Preaînalt care voieşte ca tot sufletul să se întoarcă şi la cunoştinţa adevărului să vie.

Cine va povesti chinurile voastre, mult pătimitorilor, că trupurile voastre ca nişte lemne fiind strujite, mintea voastră pururea se înălţa către cele înalte, iar cu inima şi cu gura mărturisind pe Cel ce vă întărea, aţi ruşinat îndrăznirile cele neputincioase ale chinuitorilor.

Ca o minune v-aţi făcut tuturor, căci mai degrabă oboseau chinuitorii voştri, ne mai ştiind ce fel de chinuri să mai născocească, decât să slăbească bărbăţia voastră. Pentru aceia şi tiranul cel turbat, temându-se ca nu cumva tăria voastră să înmulţească numărul creştinilor, a poruncit să vi se taie capetele afară de cetate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Când aţi voit a merge la nunta Mielului, prea fericiţilor, în haină prea luminată v-aţi împodobit, ţesută nu din mătăsuri, ci din sângiurile voastre cele mucenicești care strălucesc mai tare decât soarele.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Fericimu-te pe tine, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară, că în pântecele tău s-a copt Pâinea cea adevărată care s-a pogorât din cer, Hristos Dumnezeul nostru, dintru care tot cel ce mănâncă cu vrednicie se mântuieşte.

Catavasie: Înţelepţii lui Dumnezeu, care săvârşiţi acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit al Maicii Domnului, veniţi să batem din palme, slăvind pe Dumnezeu, cel ce S-a născut dintr-însa.

Condacul: Din cer aţi luat dumnezeiescul dar şi tuturor v-aţi făcut izvor de tămăduiri şi sfeşnice prea luminate în calea mântuirii. În dar aţi luat, în dar daţi-ne nouă, sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi, tămăduind rănile cele trupeşti şi sufleteşti ale celor ce săvârşesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Icosul: Iubind pe Dumnezeu din tot cugetul şi din toată inima voastră, aţi socotit deşertăciune şi vis cele vremelnice, prea fericiţilor, căci nu numai roada sufletelor voastre aţi înfăţişat-o Ziditorului, ci până şi trupurile vi le-aţi adus ca pe o jertfă curată şi bine plăcută; şi ca unii ce prăznuiţi acum în lumina cea neapropiată, rugămu-vă, mijlociţi pentru cei ce săvârşesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Sinaxar

Întru această zi pomenirea Sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet, preotul şi Astion, monahul, din Dobrogea, care au pătimit în vremea domniei rău credinciosului împărat Diocleţian.

Aceşti fericiţi şi cu totul minunaţi ostaşi ai lui Hristos au trăit în vremea domniei rău credinciosului împărat Diocleţian. Faptele şi pătimirile lor cele minunate şi mai ales mulţimea de minuni şi de tămăduiri pe care le-au făcut în timpul vieţii, dar şi după prostăvire, prin sfintele lor moaşte, i-au făcut pe unii de au scris cu amănuntul viaţa lor.

Mai târziu, un oarecare învăţat din Apus a tipărit viaţa mucenicilor într-o adunare de vieţi de sfinţi, foarte vestită, care în latină se zice Acta Sanctorum, adică Faptele Sfinţilor.

Amândoi sfinţii se trăgeau dintr-o oarecare cetate din răsărit, a cărui nume însuşi mucenicii au voit să-l ţină ascuns. Epictet era preot şi monah, propovăduind cuvântul Evangheliei şi lucrând numeroase minuni şi tămăduiri, căci încă din tinereţe s-a arătat în el alegerea pe care i-a făcut-o Dumnezeu.

În una din zile a venit la prea cuviosul Epictet un tânăr foarte frumos la chip şi bine îmbrăcat, voind să audă cuvintele lui, întocmai cum mai târziu tânărul Pantelimon a mers să asculte cuvintele preotului Ermolae.

Acest tânăr nu era altul decât Astion, fiul mai marelui cetăţii, care era bogat în bogăţia cea pământească, dar sărac pentru Împărăţia Cerului, căci nu cunoscuse încă pe Hristos. După ce i-a vorbit cu multă dulceaţă despre tainele cele înalte ale credinţei în Hristos, prea cuviosul Epictet l-a botezat pe tânărul Astion, care atât se aprinse de dragostea cea dumnezeiască, încât nu a mai voit a se întoarce acasă, ci a cerut părintelui său să fugă împreună într-o ţară îndepărtată, ca nu cumva tatăl său, care era păgân, aflând despre botezul unicului şi iubitului său fiu, să facă tulburare împotriva celor doi.

Aşa au ajuns Sfinţii Epictet şi Astion în Sciţia mică, în cetatea Halmyris, care este în România de astăzi, în Dobrogea.

Se spune despre Sfinţii Epictet şi Astion în Acta Sanctorum că faptele şi minunile pe care le-au lucrat în pământul strămoşilor noştri, în Sciţia mică, au fost încă şi mai minunate decât cele din patria lor. Că au ridicat din patul neputinţei pe slă-

bănogi şi paralizaţi, au întors ochii orbilor şi pe diavoli ca pe nişte neputincioşi îi goneau de la cei ce le cereau ajutorul.

Şi nu numai preotul Epictet lucra minuni, ci şi tânărul Astion pentru viaţa sa curată şi ascultarea desăvârşită pe care o făcea părintelui său s-a învrednicit de darul facerii de minuni.

Văzând minunile sfinţilor şi minunându-se de cuvintele învăţăturii lor, mii de halmirideni se botezau în Hristos.

Dar diavolul, care dintru început este urâtor de oameni şi zavistnic a toată faptă bună, s-a arătat într-o zi cuviosului Astion şi i-a zis că de acum se va răzbuna pe el, căci intrând în mai marele cetăţii, îl va ucide. Aşa s-a şi întâmplat, căci intrând diavolul în guvernatorul ţinutului, pe nume Latronianus, a chemat pe cei doi în faţa tribunalui. Dar fiind întrebaţi din ce ţară se trag şi din ce neam, sfinţii nimic nu au răspuns, decât numai că sunt creştini şi se trag din patria creştinilor. Mâniindu-se pe aceasta Latronianus, a poruncit ca mărturisitorii să fie supuşi la chinuri, dar şi în timpul chinurilor, ostaşii lui Hristos, ca şi oarecând tinerii în cuptorul haldeilor, strigau: „Suntem creştini, o tirane! Fie, dar, voia Domnului Dumnezeului nostru cu noi!”

Un oarecare dregător, Vigilantius, văzând câtă putere iese din această mărturisire a sfinţilor, încât vreme de mai bine de treizeci de zile răbdau sfărâmarea oaselor, fierberea în ulei şi alte cumplite chinuri, a început şi el să zică în inima sa: „Suntem creştini, o tirane! Fie, dar, voia Domnului Dumnezeului nostru cu noi!” Această mărturisire ca o văpaie cerească a aprins în inima lui Vigilantius focul credinţei în Hristos.

Acest vrednic de pomenire, ca un al doilea Iosif din Arimatheia, a îngropat cu grijă cinstitele moaşte ale mucenicilor, care atunci când au fost puse în mormânt au strălucit ca soarele şi au umplut văzduhul de bună mireasmă, încât mulţi din cei ce erau de faţă au crezut în Hristos.

La câteva zile după aceea, Sfântul Astion s-a arătat în vis lui Vigilantius şi i-a vestit că părinţii săi vor veni în cetate ca să-l caute şi că el va trebui să-i întâmpine şi să aibă grijă de ei. Căci un oarecare târgoveţ trecând prin Halmyris în timpul pătimirii mucenicilor, a recunoscut pe Astion al cui fiu este şi s-a dus în grabă de a vestit părinţilor săi.

Ajungând părinţii sfântului în cetate, Vigilantius i-a luat la el acasă şi vorbindu-le timp de o săptămână despre fiul lor şi despre credinţa creştină, în cele din urmă i-a dus la mormântul sfinţilor. Aici Sfântul Astion s-a arătat ca şi aievea, îmbrăţişându-şi mama bătrână şi vorbindu-i despre slava cea cerească.

Fericiţii părinţi ai Sfântului Epictet, Alexandru şi Marcelina au primit botezul lui Hristos şi împreună cu Vigilantius şi cu preotul Bonosus, care i-a botezat, s-au întors în cetatea lor.

Îndată după pătimirea sfinţilor, tiranul Latronianus a fost cuprins de un duh necurat şi ieşind între supuşii săi a început să strige ca un turbat şi să lovească cu sabia. Văzând că nu este în toate minţile, soldaţii l-au legat şi l-au pus într-o temniţă, unde chinuit de diavol vreme de trei zile, în cele din urmă şi-a dat duhul.

Multe minuni s-au săvârşit la moaştele mucenicilor, însă cu vremea locul aflării lor s-a pierdut.

Mare minune a fost când, după 17 veacuri de la pătimirea lor, în anul 2001, în ajunul praznicului Adormirii Maicii Domnului, această comoară cerească a fost descoperită în timpul săpăturilor în ruinele unei vechi bazilici din fosta cetate Halmyris. Toate cercetările nu au lăsat nici o urmă de îndoială că moaştele găsite, care au rămas întregi, sunt ale Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, pomeniţi în Sinaxarul ortodox pe 8 iulie.

În vremea de faţă moaştele sfinţilor se află puse spre închinare în catedrala arhiepiscopală Petru şi Pavel din Constanţa.

Sfinţii Epictet şi Astion, după ce au răbdat numeroase chinuri, s-au săvârşit prin sabie. La vremea pătimirii, prea cuviosul Epictet avea cam la 60 de ani, iar ucenicul său Astion, monahul, în jur de 35.

Bătrânul preot a cerut călăilor ca mai întâi să fie tăiat capul lui Astion, ştiind că multe sunt vicleniile diavolului şi ca nu cumva, văzând moartea dascălului său, ucenicul să fie cuprins de ispită, ca şi oarecând apostolii în faţa pătimirii învăţătorului Hristos. După aceea, punându-şi capul pe pieptul ucenicului său iubit, bătrânul Epictet a cerut să fie tăiat şi el. Şi aşa au luat amândoi cununa din mâna lui Hristos, la anul 290, mutându-se la Cel pe care l-au mărturisit, a căruia este slava în veci. Amin.

Cântarea 7

Irmos: Tinerii cei bine credincioşi în cuptor au călcat văpaia şi focul în rouă l-au prefăcut prin credinţa în Dumnezeu, iar voi uneltirile tiranilor întru nimic le-aţi prefăcut, cântând: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat!

Cu postul şi cu înfrânarea şi cu privegherile cele îndelungate aţi făcut trupurile voastre ca pe nişte unelte de cântare, căci loviturile cele de multe feluri ca pe nişte degete care aleargă pe strune le-aţi socotit, izvodind cântare bine plăcută lui Dumnezeu: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Văzând Vigilantius, dregătorul cel însuflat de Dumnezeu mărturisirea voastră, s-a aprins de focul credinţei în Hristos şi împreună cu voi a cântat: Dumnezeul părinţilor şi al nostru, bine eşti cuvântat!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, Fiul, carele este în sânurile Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut. Iar voi, ca nişte slugi vrednice şi credincioase, aţi intrat în bucuria Stăpânului ceresc, pe care rugaţi-l pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cine va povesti măririle tale şi cine te va lăuda după vrednicie, Preacurată? Că însuşi Îngerul n-a găsit nimic a zice, decât numai: Bucură-te! Pentru aceasta şi noi, ca nişte necunoscători, dar mânaţi de dragostea cea către tine, grăim ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine şi prin tine cu noi!

Catavasie: N-au slujit făpturii înţelepţii lui Dumnezeu, ci numai Făcătorului şi groaza focului bărbăteşte călcând-o, se bucurau, cântând: Prea lăudate Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat.

Cântarea 8

Irmos:

Cu adevărat nimic nu a putut să vă despartă pe voi de dragostea lui Hristos, că nici focul urii celei turbate a chinuitorilor, nici înălţimea mândriei celei drăceşti a lui Latronianus, nici adâncul durerilor celor asemenea cu iadul, nici sabia, nici îngerii cei răi nu au putut slăbi râvna voastră cea curată, mult pătimitorilor, a celor ce cântaţi: Binecuvântat eşti Hristoase, Dumnezeule şi prea lăudat întru toţi vecii.

Îndată după pătimirea voastră, te-ai arătat în vis dregătorului Vigilantius şi ca un viu i-ai vorbit lui, prea fericite Astion, poruncindu-i să aibă grijă de părinţii tăi care aveau să vină în cetate căutându-te, iar acela, ca o slugă credincioasă, a împlinit cele rânduite de Mântuitorul tuturor, cântând: lăudat eşti Hristoase Dumnezeule întru toţi vecii!

Nu vom tăcea, o părinte Astioane, a pomeni aici şi pe părinţii tăi cei după trup, pe fericiţii Alexandru şi Marcelina, cei ce odinioară ca nişte păgâni au deplâns pierderea ta, iar la urmă s-au luminat cu lumina credinţei. Căci acestora tu însuţi te-ai arătat după pătimirea ta, îmbrăţişându-i aievea şi vorbindu-le cu dulce glas despre tainele Împărăţiei care va să fie, ca şi aceştia dimpreună cu tine să cânte: popoare binecuvântaţi şi prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii!

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Pe Tine Te binecuvântăm şi Ţie mulţumim, Părinte al luminilor şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, că toate le-ai făcut spre mântuirea noastră şi acum ne-ai dăruit nouă comoara cea nepreţuită, aurul ceresc, moaştele mucenicilor Tăi Epictet şi Astion, împreună cu care şi noi îţi cântăm: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeule întru toţi vecii!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea a spune puterile tale, Născătoare de Dumnezeu, că nu îţi întorci faţa ta de la noi, chiar dacă şi greşim, ci ca o Maică îndelung răbdătoare şi mult iubitoare, pururea izbăveşti pe cei ce cântă: tineri, binecuvântaţi, preoţi, lăudaţi, popoare, prea înălţaţi-L pe Hristos întru toţi vecii!

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L întru toţi vecii.

Catavasie: Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum lucrată; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul lucrurile lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea 9

Irmos:

Ca nişte slugi bune şi credincioase iubirea Stăpânului ceresc aţi câştigat şi aţi intrat în bunăvoinţa prea curatei Sale Maici, căci cinstitori ai fecioriei ei celei de-a pururea veşnice aţi fost şi cu viaţa cea curată pe cea singură curată o aţi urmat. Pentru aceasta şi ea şi-a arătat bunăvoinţa sa către voi, descoperind nouă sfintele voastre moaşte la praznicul cel ales al Adormirii sale.

În timpul vieţii voastre pământeşti ca două vlăstare roditoare aţi răsărit din tulpina Bisericii, prea lăudaţilor şi acum rodiţi vinul cel bine înmiresmat şi tămăduitor, potolind arşiţa cea pricinuită de patimi.

Izvor de binefaceri s-au arătat sfintele voastre moaşte, mult pătimitorilor, dintru care se adapă turma cea cuvântătoare, şi sicriul vostru scăldătoare duhovnicească stă înaintea tuturor, întru care ne spălăm de toată necurăţia sufletească.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu mucenicii şi cu feciorelnicii intrat-aţi la nunta Mielului, Sfinţilor Epictet şi Astion şi stând la Jertfelnicul cel mai presus de ceruri, împreună cu toţi sfinţii şi înfricoşătorii îngeri, pururea strigaţi: vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea şi bogăţia şi înţelepciunea şi tăria şi cinstea şi slava şi binecuvântarea în vecii vecilor!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Înfricoşătoare şi nepătrunsă este naşterea ta, Preacurată, că pe Cel pe care muritorul nu poate să-L vadă în pântecele tău cel fecioresc L-ai purtat. Pentru aceasta ca pe o adevărată Născătoare de Dumnezeu şi izbăvitoare a noastră toţi te mărim.

Catavasie: Tot neamul pământesc să salte, cu Duhul fiind luminat şi să prăznuiască firea minţilor celor fără de trup, cinstind sfânta prăznuire a Maicii lui Dumnezeu şi să cânte: Bucură-te, prea fericită Născătoare de Dumnezeu, curată, pururea Fecioară.

Luminânda: Pe doimea cea mult lăudată, pe dascălul Epictet şi pe ucenicul Astion, care în Dobrogea s-au nevoit şi s-au încununat, iar pentru faptele şi pătimirile lor cele minunate s-au făcut slăviţi în toată lumea, veniţi credincioşilor să-i lăudăm. Că aceştia ne-au lăsat moştenire mare, făcându-ne din săraci bogaţi şi din neputincioşi puternici, căci sfintele lor moaşte ca pe un aur ceresc astăzi îl primim, îmbogăţindu-ne cu bogăţie veşnică şi mântuitoare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Sufletele voastre în mâna lui Dumnezeu le-aţi dat, precum se cuvine drepţilor, lăsând pământului trupurile voastre cele mult pătimitoare; dar şi acestea, la vreme bine cuvioasă, ca o apă de aur au ţâşnit afară, spălând orice boală şi orice întinăciune de la sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Prea binecuvântată eşti Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, că ţi-a făcut ţie mărire Cel Puternic şi sfânt numele Lui, că iată, după vrednicie te cinstesc toate neamurile şi numele tău se slăveşte în veacul veacului.

La laude

Stihirile:

Cu sângiurile voastre ca şi cu o porfiră şi cu vison împodobiţi fiind intrat-aţi la nunta Mielului celui ce ridică păcatul lumii, sfinţilor mucenici, unde drepţii ca luminătorii strălucesc şi împreună cu cetele îngereşti lăudă pe Cel unul vrednic de laudă cu adevărat.

Arătatu-te-ai vas ales al Duhului Sfânt şi lucrător de taină al iconomiei lui Hristos, părinte Epictet, căci nimeni nu poate veni la Fiul, de nu-l va atrage mai înainte Tatăl, cel ce stăpâneşte peste toate.

Ascultător părintelui tău te-ai arătat încă şi în moarte, prea cuvioase Astion, pentru aceasta ai primit ascultare pentru ascultare. Căci oricâte cereai de la Dumnezeu îndată le primeai, arătând că oricine ascultă de părintele său este şi el ascultat de Dumnezeu.

Avut-aţi în inimă pe Cel ce stăpâneşte peste toate, căci Acela binevoieşte în cei ce Îl ascultă şi Împreună cu Tatăl şi cu Duhul vine şi cinează întru dânşii, după cum Însuşi a făgăduit.

Străini aţi fost pe pământ, având patria voastră în ceruri şi cu totul cetăţeni ai Cerului v-aţi arătat, trăind în trup ca nişte fără de trupuri.

Oameni cereşti şi îngeri pământeşti, pentru aceea şi chinurile le-aţi socotit o bucurie, căci ele v-au mutat la locuinţa voastră cea din ceruri.

Fericimu-vă pe voi, Sfinţilor Epictet şi Astion, că mai înainte de marele Antonie călugări aţi fost, fericimu-vă că împreună cu mucenicii şi cu feciorelnicii la Jertfelnicul Mielului aţi intrat, fericimu-vă că celor din nevoi aţi dăruit tămăduiri. Şi acum mijlociţi pentru cei ce săvârşesc pomenirea voastră cu credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Astăzi este prăznuirea cea minunată şi bucurie celor credincioşi, că pământul ca cerul s-a înseninat, răsărind dintru sine moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion cele mai strălucitoare decât soarele şi mai înmiresmate decât mirul. Veniţi toată turma cea cuvântătoare să ne adăpăm cu raze de lumină şi să ne săturăm cu apa cea vie care nu sărăceşte niciodată, că întru aceasta sunt tămăduirile şi milă şi har nemăsurat tuturor celor ce se închină cu credinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe Născătoarea de Dumnezeu şi Maica Luminii, pe Împărăteasa şi Stăpâna lumii cea mult milostivă şi cu totul iubitoare, întru cântări cinstind-o, să o mărim.

Canon de rugăciune către Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris († 290)

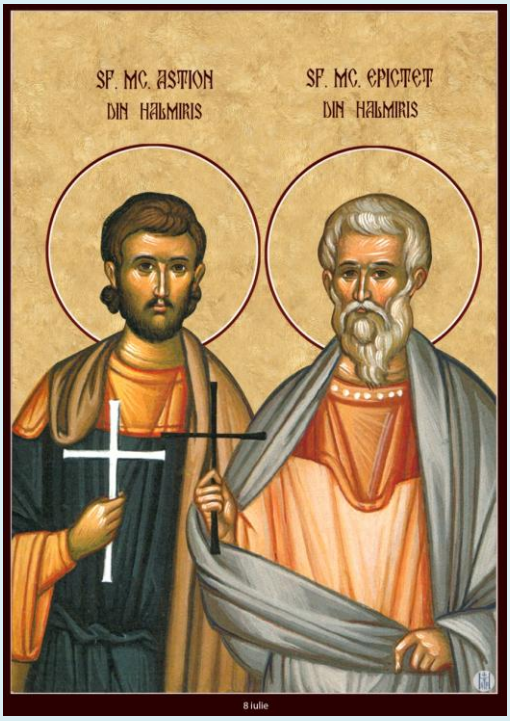

Cântarea 1

Irmos (din Octoih)

Pe luminătorii cei duhovniceşti ai Bisericii şi propovăduitorii credinţei care de la Răsărit au ieşit şi lumea au luminat, în cântări duhovniceşti să-i mărim.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Împodobit cu darul facerii de minuni încă din tinereţe ai fost, prea cuvioase părinte Epictet, tămăduitor şi propovăduitor prea înţelept al Evangheliei, pentru aceea jugul cel bun al preoţiei ai luat de la Hristos şi pe mulţi cu învăţăturile tale i-ai povăţuit la calea mântuirii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca unul ce ai deschis pântecele maicii tale, de parte bărbătească fiind, închinat Domnului ai fost, precum s-a scris în Lege, prea fericite Astioane, căci deşi dintre

păgâni ai răsărit, ca o viţă bine rodită te-ai înălţat până la scaunul Împăratului ceresc.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, a zis dreptul David, şi noi cu acela mărturisim şi grăim: minunat eşti, Hristoase Dumnezeule, că în tot neamul şi în tot locul binecuvântezi pe cei ce te cinstesc pe Tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Binecuvântată eşti, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, că ai avut în sfintele tale braţe pe Dumnezeul tuturor, către care având acum îndrăznire ca o Maică mijloceşti pentru sufletele noastre.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Cântarea 3

Irmos:

Ca un bun lucrător a viei lui Hristos, pe Astion, strugurele cel bine mirositor şi împlinit, cu grijă l-ai cules ca să-l duci la masa Împăratului Ceresc.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Şi rod însutit aducând, părinte Epictet, te-ai făcut bucurie Stăpânului tău. Odraslă singură fiind în casa părinţilor tăi, ca o rândunea prea frumoasă ai zburat spre cerurile cele duhovniceşti ale învăţăturii lui Hristos.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cine nu te va ferici pe tine, părinte Astioane, căci dragostea cea pământească lăsând-o şi faima neamului celui ales nesocotind-o, ai ales mai bine a pătimi pentru Hristos, decât a te bucura de viaţa cea trecătoare din care moartea ne deşteaptă ca dintr-un vis.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Atunci când Duhul Sfânt s-a atins de inima ta, prea fericite Astioane, te-ai lipit cu toată inima de părintele tău Epictet, de la care ai aflat învăţătura lui Hristos, mai mult decât de părinţii cei trupeşti. Şi alegând mai degrabă a merge în pământuri străine şi îndepărtate, spre a putea fi cu Hristos, ai părăsit casa cea bogată a părinţilor tăi, dar care nu-L aveau pe Dumnezeul cel Adevărat.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cei ce i-ai ales şi Ţi-au urmat Ţie cu credinţă voit-ai să-i aşezi împreună cu Tine în Împărăţia Tatălui, Mântuitorule bune, şi slava care Ţi se cuvine numai Ţie voit-ai a o împărtăşi şi lor. Cu adevărat negrăită este iubirea Ta de oameni şi mila Ta este fără de sfârşit. Pentru rugăciunile Sfinţilor Tăi, Hristoase Dumnezeule, mântuieşte sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ca una ce eşti singură aleasă şi binecuvântată între femei, şezut-ai de-a dreapta Împăratului ceresc, întrecând cu frumuseţea şi cu strălucirea Cetele îngerilor şi ale arhanghelilor. Pe tine ca pe Maica lui Dumnezeu şi Împărăteasa lumii credincioşii toţi te mărim.

Catavasie: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Sedealna: În cetatea Halmirisului v-aţi arătat strălucitori nevoitori şi propovăduitori neînfricaţi ai dreptei credinţe, strălucind cu minunile şi cu faptele voastre cele bune, vrednici următori ai apostolului celui întâi chemat v-aţi arătat, Sfinţilor Epictet şi Astion. Cei ce lupta cea bună aţi luptat şi v-aţi încununat, izbăviţi-ne şi acum de eresurile cele păgubitoare, păzind întreagă turma cea cuvântătoare şi nestrămutată în veacul veacului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Născătoare de Dumnezeu Fecioară, apărătoarea şi mângâietoarea noastră, împreună cu sfinţii mucenici, roagă să se mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 4

Irmos:

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Dacă au văzut părinţii tăi, prea fericite Astioane, că nu te mai găsesc, au plâns cu amar pierderea ta, ca şi oarecând patriarhul Iacov a plâns pe fiul său, dreptul Iosif. Dar precum acela în pământul cel străin al egiptenilor s-a arătat strălucit şi a izbăvit din moarte pe părintele şi pe fraţii săi, aşa şi tu, pătimind de bunăvoie asprimea străinătăţii, prin pătimirile tale ai izbăvit din foametea credinţei idoleşti pe părinţii tăi, hrănindu-i cu pâinea cea vie şi neîmpuţinată a Evangheliei lui Hristos.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

În cetatea Halmyrisului poposind, sfinţilor mucenici, prin viaţa voastră curată şi prin numeroasele minuni aţi câştigat dragostea locuitorilor, pe mulţi întorcând la dreapta credinţă. Căci ca şi apostolii odinioară pe ologi i-aţi ridicat, orbilor le-aţi întors vederea şi pe demoni ca pe nişte neputincioşi i-aţi gonit de la cei ce vă cereau ajutorul cu credinţă.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Văzând faptele voastre cele minunate şi dragostea care sporea în popor, rău credinciosul voievod Latronianus, mai marele cetăţii, ca un câine asmuţat de Diocleţian, s-a pornit cu ură împotriva voastră. Dar voi ca nişte miei răbdând sfâşierile cele cumplite, necontenit lăudaţi pe Dumnezeu, cel ce a făcut rănile voastre mai strălucitoare decât soarele.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Auzind un oarecare dregător Vigilantius glasurile voastre care din mijlocul chinurilor necontenit strigau: „Suntem creştini, o tirane, fie, dar, voia Dumnezeului nostru cu noi!” - s-a minunat de puterea care izvora din aceste cuvinte şi rostindu-le şi el în inima sa, a fost aprins de dragostea cea dumnezeiască, mărturisind pe Dumnezeul cel Adevărat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pe tine te laudă cetele proorocilor şi ale apostolilor, de tine se bucură mucenicii şi cuvioşii ţi se închină ţie, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu Fecioară. Primeşte,

dar, şi de la noi, smeriţii, această nevrednică laudă pe care ţi-o aducem ca unei Maici şi izbăvitoare a noastră a tuturor.

Catavasie: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc, al Întrupării Tale celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum avându-l în minte, a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne.

Cântarea 5

Irmos:

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Fiind luminaţi cu lumina cea neînserată aţi strălucit ca nişte sfeşnice în lumea cea cuprinsă de întunericul păcatelor şi cu bună mireasma faptelor voastre celor bune aţi trezit inimile cele amorţite de împuţiciunea credinţei idoleşti, povăţuindu-le la credinţa cea adevărată.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe tânărul cel bogat şi de neam bun care a venit la tine l-ai învăţat cu dragoste taina adevăratei bogăţii şi înţelepciuni, părinte Epictet, căci strălucirea aurului trecător şi slava lumii în zadar acoperă goliciunea celui ce se pogoară în pământ.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Lepădând de bunăvoie aurul cel trecător şi slava cea deşartă pentru Evanghelie, v-aţi făcut voi înşivă comoară de mult preţ şi slavă pentru toată lumea, că sfintele voastre moaşte s-au arătat mai strălucite decât orice aur şi mai înmiresmate decât mirul, izvorând tămăduiri tuturor celor ce le sărută cu credinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Atunci când iudeii îl loveau cu pietre pe Ştefan, întâiul între mucenici, faţa aceluia a strălucit ca soarele, căci a văzut pe Hristos, Lumina lumii, îmbărbătându-l să rabde până în sfârşit. Aşa şi trupurile voastre, mucenicilor, când au fost puse în mormânt au strălucit cu lumină orbitoare, umplând văzduhul de bună mireasmă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ceea ce eşti Maica Luminii şi petreci în lumină, pe tine te rugăm, luminează mintea şi simţurile noastre, ca să nu mai păşim în întuneric, ci să urmăm în calea poruncilor Fiului tău şi Dumnezeului nostru, ceea ce eşti una binecuvântată.

Catavasie: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu cel peste toate şi ai născut pe Fiul Cel fără de ani, cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Cântarea 6

Irmos:

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Văzând un oarecare târgoveţ pătimirile voastre, o, mucenicilor, a recunoscut pe tânărul Astion că este fiu al mai marelui cetăţii din care se trăgea şi, mergând, în grabă a vestit părinţilor despre locul aflării fiului lor. Iar acestea toate s-au făcut din purtarea de grijă a Celui Preaînalt care voieşte ca tot sufletul să se întoarcă şi la cunoştinţa adevărului să vie.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cine va povesti chinurile voastre, mult pătimitorilor, că trupurile voastre ca nişte lemne fiind strujite, mintea voastră pururea se înălţa către cele înalte, iar cu inima şi cu gura mărturisind pe Cel ce vă întărea, aţi ruşinat îndrăznirile cele neputincioase ale chinuitorilor.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o minune v-aţi făcut tuturor, căci mai degrabă oboseau chinuitorii voştri, ne mai ştiind ce fel de chinuri să mai născocească, decât să slăbească bărbăţia voastră. Pentru aceia şi tiranul cel turbat, temându-se ca nu cumva tăria voastră să înmulţească numărul creştinilor, a poruncit să vi se taie capetele afară de cetate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Când aţi voit a merge la nunta Mielului, prea fericiţilor, în haină prea luminată v-aţi împodobit, ţesută nu din mătăsuri, ci din sângiurile voastre cele mucenicеşti care strălucesc mai tare decât soarele.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Fericimu-te pe tine, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară, că în pântecele tău s-a copt Pâinea cea adevărată care s-a pogorât din cer, Hristos Dumnezeul nostru, dintru care tot cel ce mănâncă cu vrednicie se mântuieşte.

Catavasie: Înţelepţii lui Dumnezeu, care săvârşiţi acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit al Maicii Domnului, veniţi să batem din palme, slăvind pe Dumnezeu, cel ce S-a născut dintr-însa.

Condacul: Din cer aţi luat dumnezeiescul dar şi tuturor v-aţi făcut izvor de tămăduiri şi sfeşnice prea luminate în calea mântuirii. În dar aţi luat, în dar daţi-ne nouă, sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi, tămăduind rănile cele trupeşti şi sufleteşti ale celor ce săvârşesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Icosul: Iubind pe Dumnezeu din tot cugetul şi din toată inima voastră, aţi socotit deşertăciune şi vis cele vremelnice, prea fericiţilor, căci nu numai roada sufletelor voastre aţi înfăţişat-o Ziditorului, ci până şi trupurile vi le-aţi adus ca pe o jertfă curată şi bine plăcută; şi ca unii ce prăznuiţi acum în lumina cea neapropiată, rugă-mu-vă, mijlociţi pentru cei ce săvârşesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

Cântarea 7

Irmos: Tinerii cei bine credincioşi în cuptor au călcat văpaia şi focul în rouă l-au prefăcut prin credinţa în Dumnezeu, iar voi uneltirile tiranilor întru nimic le-aţi prefăcut, cântând: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat!

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu postul şi cu înfrânarea şi cu privegherile cele îndelungate aţi făcut trupurile voastre ca pe nişte unelte de cântare, căci loviturile cele de multe feluri ca pe nişte degete care aleargă pe strune le-aţi socotit, izvodind cântare bine plăcută lui Dumnezeu: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Văzând Vigilantius, dregătorul cel însuflat de Dumnezeu mărturisirea voastră, s-a aprins de focul credinţei în Hristos şi împreună cu voi a cântat: Dumnezeul părinţilor şi al nostru, bine eşti cuvântat!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, Fiul, carele este în sânurile Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut. Iar voi, ca nişte slugi vrednice şi credincioase, aţi intrat în bucuria Stăpânului ceresc, pe care rugaţi-l pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cine va povesti măririle tale şi cine te va lăuda după vrednicie, Preacurată? Că însuşi Îngerul n-a găsit nimic a zice, decât numai: Bucură-te! Pentru aceasta şi noi, ca nişte necunoscători, dar mânaţi de dragostea cea către tine, grăim ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine şi prin tine cu noi!

Catavasie: N-au slujit făpturii înţelepţii lui Dumnezeu, ci numai Făcătorului şi groaza focului bărbăteşte călcând-o, se bucurau, cântând: Prea lăudate Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat.

Cântarea 8

Irmos:

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu adevărat nimic nu a putut să vă despartă pe voi de dragostea lui Hristos, că nici focul urii celei turbate a chinuitorilor, nici înălţimea mândriei celei drăceşti a lui Latronianus, nici adâncul durerilor celor asemenea cu iadul, nici sabia, nici îngerii cei răi nu au putut slăbi râvna voastră cea curată, mult pătimitorilor, a celor ce cântaţi: Binecuvântat eşti Hristoase, Dumnezeule şi prea lăudat întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Îndată după pătimirea voastră, te-ai arătat în vis dregătorului Vigilantius şi ca un viu i-ai vorbit lui, prea fericite Astion, poruncindu-i să aibă grijă de părinţii tăi care aveau să vină în cetate căutându-te, iar acela, ca o slugă credincioasă, a împlinit cele rânduite de Mântuitorul tuturor, cântând: lăudat eşti Hristoase Dumnezeule întru toţi vecii!

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Nu vom tăcea, o părinte Astioane, a pomeni aici şi pe părinţii tăi cei după trup, pe fericiţii Alexandru şi Marcelina, cei ce odinioară ca nişte păgâni au deplâns pierderea ta, iar la urmă s-au luminat cu lumina credinţei. Căci acestora tu însuţi te-ai arătat după pătimirea ta, îmbrăţişându-i aievea şi vorbindu-le cu dulce glas despre tainele Împărăţiei care va să fie, ca şi aceştia dimpreună cu tine să cânte: popoare binecuvântaţi şi prea înălţaţi pe Hristos întru toţi vecii!

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Pe Tine Te binecuvântăm şi Ţie mulţumim, Părinte al luminilor şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, că toate le-ai făcut spre mântuirea noastră şi acum ne-ai dăruit nouă comoara cea nepreţuită, aurul ceresc, moaştele mucenicilor Tăi Epictet şi Astion, împreună cu care şi noi îţi cântăm: Binecuvântat eşti Doamne, Dumnezeule întru toţi vecii!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea a spune puterile tale, Născătoare de Dumnezeu, că nu îţi întorci faţa ta de la noi, chiar dacă şi greşim, ci ca o Maică îndelung răbdătoare şi mult iubitoare, pururea izbăveşti pe cei ce cântă: tineri, binecuvântaţi, preoţi, lăudaţi, popoare, prea înălţaţi-L pe Hristos întru toţi vecii!

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L întru toţi vecii.

Catavasie: Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum lucrată; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul lucrurile lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea 9

Irmos:

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca nişte slugi bune şi credincioase iubirea Stăpânului ceresc aţi câştigat şi aţi intrat în bunăvoinţa prea curatei Sale Maici, căci cinstitori ai fecioriei ei celei de-a pururea veşnice aţi fost şi cu viaţa cea curată pe cea singură curată o aţi urmat. Pentru aceasta şi ea şi-a arătat bunăvoinţa sa către voi, descoperind nouă sfintele voastre moaşte la praznicul cel ales al Adormirii sale.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

În timpul vieţii voastre pământeşti ca două vlăstare roditoare aţi răsărit din tulpina Bisericii, prea lăudaţilor şi acum rodiţi vinul cel bine înmiresmat şi tămăduitor, potolind arşiţa cea pricinuită de patimi.

Stih: ***Sfinţilor mucenici, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Izvor de binefaceri s-au arătat sfintele voastre moaşte, mult pătimitorilor, dintru care se adapă turma cea cuvântătoare, şi sicriul vostru scăldătoare duhovnicească stă înaintea tuturor, întru care ne spălăm de toată necurăţia sufletească.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu mucenicii şi cu feciorelnicii intrat-aţi la nunta Mielului, Sfinţilor Epictet şi Astion şi stând la Jertfelnicul cel mai presus de ceruri, împreună cu toţi sfinţii şi înfricoşătorii îngeri, pururea strigaţi: vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea şi bogăţia şi înţelepciunea şi tăria şi cinstea şi slava şi binecuvântarea în vecii vecilor!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Înfricoşătoare şi nepătrunsă este naşterea ta, Preacurată, că pe Cel pe care muritorul nu poate să-L vadă în pântecele tău cel fecioresc L-ai purtat. Pentru aceasta ca pe o adevărată Născătoare de Dumnezeu şi izbăvitoare a noastră toţi te mărim.

Catavasie: Tot neamul pământesc să salte, cu Duhul fiind luminat şi să prăznuiască firea minţilor celor fără de trup, cinstind sfânta prăznuire a Maicii lui Dumnezeu şi să cânte: Bucură-te, prea fericită Născătoare de Dumnezeu, curată, pururea Fecioară.

Acatistul Sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet, preotul şi Astion, monahul

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.

Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

Acatistul Sfintilor Epictet si Astion (8 iulie):
https://www.youtube.com/watch?v=5XZ6ICW0So0

https://www.youtube.com/watch?v=5XZ6ICW0So0&t=235s

Acatistul Sf. Epictet si Astion - Marian Moise:
https://www.youtube.com/watch?v=igQ8NzVy4sM

Acatistul Sfintilor Epictet si Astion (8 iulie):
https://www.youtube.com/watch?v=imZqSn9ZDJA

Acatistul Maicii Domnului și Acatistul Sf. Mc Epictet și Astion, oficiate de IPS Teodosie:
https://www.youtube.com/watch?v=W9EiNtod-xA

&&&

Condacul 1
Pe Epictet, preotul cel prea înţelept şi pe Astion, ucenicul cel mult râvnitor, veniţi toţi să-i lăudăm, că aceştia de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon fiind, împreună au binevestit Evanghelia lui Hristos şi întru adevăr, după Andrei cel întâi chemat, apostoli ai Dobrogei s-au arătat: pe bolnavi tămăduind, demonii gonind, au strălucit cu minunile şi cu puterea cuvântului, pentru care şi chinuri au răbdat de la

chinuitori şi bine încununându-se, pururea se roagă pentru sufletele noastre. Pentru aceasta şi noi îi fericim: ***Bucuraţi-vă ,Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!***

Icosul 1

Din tinereţe în înfrânare ai petrecut prea fericite Epictet, hrănindu-te cu învăţăturile lui Hristos şi când ai ajuns în puterea vârstei, ca Samuel odinioară, luând harul preoţiei, din dragoste pentru oameni ai săvârşit multe minuni; pentru aceasta cu laude te cinstim aşa:

Bucură-te, cel ce ai dus viaţă neprihănită;
Bucură-te, că ai avut dragoste desăvârşită;
Bucură-te, că Domnului te rogi neîncetat;
Bucură-te, că la cele înalte totdeauna ai cugetat;
Bucură-te, că ochii orbilor ai deschis;
Bucură-te, că pe slăbănogi ai întărit;
Bucură-te, că duhurile necurate le alungi de la noi;
Bucură-te, mare miluitor al celor din nevoi;
Bucură-te, că pe leproşi ai curăţat;
Bucură-te, că la credinţă i-ai chemat;
Bucură-te, că pământul Dobrogei îl ocroteşti;
Bucură-te, că în primejdii a noastră nădejde eşti;
Bucură-te, Sfinte Epictet, doctore fără de arginţi şi mucenice al lui Hristos!

Condacul al 2-lea

Ascultând cuvintele părintelui Epictet, inima ţi-ai deschis, sufletul ţi-ai curăţit, şi ai primit tainele credinţei, apoi botezându-te, ai urmat lui Hristos, dovedindu-te a fi rob prea iubit al lui Dumnezeu. Drept aceea, cunoscând şi noi marea ta credinţă, venim către tine şi cu umilinţă te rugăm: Izbăveşte-ne, Sfinte mucenice Astion, de veşnica moarte, ca împreună să-I cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Dorind, Sfinte Astion, să petreci viaţă îngerească, ai părăsit casa părintească şi te-ai sălăşluit în cetatea Halmyrisului, unde te-ai arătat mare făcător de minuni. Căci mergând spre Dunăre, ai întâlnit un om cu duh necurat, pe care îndată l-ai izbăvit cu rugăciunile tale şi cu semnul sfintei cruci. Iar noi, minunându-ne de unele ca acestea, cântăm aşa:

Bucură-te, că ai fost înger pământesc;
Bucură-te, cel ce eşti om ceresc;
Bucură-te, că prin smerenie cele înalte ai dobândit;
Bucură-te, că pe vrăjmaş cu semnul crucii l-ai biruit;

Bucură-te, cel ce cu credinţă ai săvârşit minuni;
Bucură-te, cel ce ai înspăimântat pe păgâni;
Bucură-te, de demoni izgonitor;
Bucură-te, mare biruitor;
Bucură-te, de boli vindecător;
Bucură-te, de chinuri izbăvitor;
Bucură-te, grabnic ajutătorule;
Bucură-te, al Dobrogei apărătorule;
Bucură-te, Sfinte Astioane, doctore fără de arginţi şi mucenice al lui Hristos!

Condacul al 3-lea

Un mare dregător alergând la tine, părinte Epictet, a îngenuncheat în faţa ta, rugându-te să-i tămăduieşti fiica paralizată. Iar tu, sfinte, rugându-te lui Dumnezeu şi trupul ei ungându-l cu undelemn sfinţit, îndată s-a vindecat. Pentru aceea, părinţii împreună cu tine slăveau pe Dumnezeu cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Altă dată, o femeie oarbă a cerut de la tine vindecare, părinte Epictet, plângând şi zicând: "Ştiu cine eşti şi cred că poţi multe în faţa lui Dumnezeu; de aceea mă rog să nu dispreţuieşti plânsul meu şi să nu iei în deşert rugăciunea mea. " Iar tu, sfinte, minunându-te de credinţa ei, ai vindecat-o şi ea văzând lumina, a slăvit pe Dumnezeu, pentru care îţi cântăm şi noi unele ca acestea:
Bucură-te, ajutorul celor ce zac în neputinţe;
Bucură-te, mângâierea celor mâhniti şi întristaţi;
Bucură-te, cel ce dăruieşti lumină orbilor;
Bucură-te, cel ce aduci alinare credincioşilor;
Bucură-te, că pe mulţi i-ai vindecat;
Bucură-te, dregătorul către tine a strigat;
Bucură-te, scăpare din ispite;
Bucură-te, dumnezeiescule părinte;
Bucură-te, chip duhovnicesc;
Bucură-te, doctor sufletesc;
Bucură-te, mult lăudat ocrotitor;
Bucură-te, al credinţei propovăduitor;
Bucură-te, Sfinte Epictet, doctore fără de arginţi şi mucenice al lui Hristos!

Condacul al 4-lea

Viforul gândurilor deşarte l-ai biruit cu smerita cugetare, căci tânăr fiind, înţelepciunea vârstnicilor ai dobândit, mucenice Astion şi ai biruit ispitele vieţii acesteia. Pentru aceea te rugăm, ajută-ne să scăpăm nevătămaţi de tulburarea gândurilor şi

greutatea necazurilor ce vin asupra noastră, ca împreună să cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Având iubire de oameni, Sfinte Astioane, te-ai retras şi în taină te-ai rugat Domnului pentru omul căzut de la înălţime, ce zăcea aproape mort. Iar Dumnezeu, ascultând rugăciunea ta, îndată l-a făcut sănătos, pentru care, minunându-ne, îţi cântăm unele ca acestea:

Bucură-te, că pentru omul căzut, în taină te-ai rugat;
Bucură-te, că pe el de la moarte l-ai scăpat;
Bucură-te, temelia vieţii cereşti;
Bucura-te, acoperişul casei duhovniceşti;
Bucură-te, cel ce ai trecut prin vămile cele cereşti;
Bucură-te, cel de sănătate dătător;
Bucură-te, cel ce pe bolnavi ai ridicat;
Bucură-te, cel ce pe mulţi ai vindecat;
Bucură-te, prea fericite rugător;
Bucură-te, cel mult folositor;
Bucură-te, chip prea curat;
Bucură-te, om prea luminat;
Bucură-te, Sfinte Astioane, doctore fără de arginţi şi mucenice ai lui Hristos!

Condacul al 5-lea

Frumuseţea chipului şi agerimea cugetului tău nu ai voit a le pune în slujba celor pământeşti, prea fericite Astioane, că neamul cel ales şi bogăţia tatălui tău drept uscăciune socotindu-le, ca un cerb prea sprinten ai alergat spre izvoarele cele pururea curgătoare ale învăţăturii lui Hristos, pe care şi sorbindu-le din buzele preotului Epictet, îndată te-ai aprins de dragostea cea dumnezeiască şi fără tăgadă în numele lui Hristos te-ai botezat, căruia îi cânţi acum: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Înţelept fiind, părinte Epictet, te-ai arătat prin credinţă copilului celui de cincisprezece ani, care era surd, mut şi uscat la trup şi vindecându-l, el ţi-a spus aşa: ***"În Iisus Hristos se cuvine nouă să credem, o, prea fericite, căci El aduce oamenilor întotdeauna binefaceri, până în ziua de azi".*** Pentru aceasta, te rugăm, părinte, să primeşti de la noi, nevrednicii, unele ca acestea:

Bucură-te, că izvor nesecat de minuni te-ai arătat;
Bucură-te, că mutul vindecat, veselindu-se, slavă lui Hristos a dat;
Bucură-te, că văzând minunea, mulţi din cetate s-au botezat;
Bucură-te, că prin tine Hristos S-a prea mărit;

Bucură-te, că de dobrogeni eşti mult iubit;
Bucură-te, că românii au evlavie către tine;
Bucură-te, că din întreaga ţară vin să se închine;
Bucură-te, cel ce grabnic spre ajutor ne eşti;
Bucură-te, că te veseleşti cu Puterile cereşti;
Bucură-te, cel ce pe copii îi ocroteşti;
Bucură-te, izbăvitorul celor umiliţi;
Bucură-te, scăparea celor prigoniţi;
Bucură-te, Sfinte Epictet, doctore fără de arginţi şi mucenice al lui Hristos!

Condacul al 6-lea:
Priveghind mereu asupra ucenicului tău Astion, părinte Epictet şi văzând tristeţea de moarte ce îl stăpânea, ai alungat-o de la el, arătându-i astfel puterea binecuvântării preotului lui Hristos, pe care o dăruieşte şi nouă, pentru a birui îndoiala şi deznădejdea, ca impreună cu toţi sfinţii să cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea
Ca pe nişte apostoli şi ucenici ai lui Hristos v-au primit locuitorii cetăţii Halmyris, căci semne şi puteri apostoleşti aţi arătat cu adevărat: pe fata cea paralizată aţi făcut-o teafără doar cu cuvântul, orbului vederea i-aţi întors şi pe îndrăciţi i-aţi slobozit, pentru aceasta, mulţime multă se întorcea la Hristos binecuvântând pe Cel ce dă oamenilor astfel de puteri, iar pe voi întru acest chip fericindu-vă:
Bucuraţi-vă, că neamul ni l-aţi adus la dreapta credinţă;
Bucuraţi-vă, că aţi învins prin rugăciune şi nevoinţă;
Bucuraţi-vă, zid al credinţei neînvins;
Bucuraţi-vă, al dragostei de Dumnezeu foc nestins;
Bucuraţi-vă, folos deplin creştinilor;
Bucuraţi-vă, că pildă de vieţuire voi ne-aţi dat;
Bucuraţi-vă, că darul vindecării de la Hristos aţi luat;
Bucuraţi-vă, că de duşmani ne izbăviţi;
Bucuraţi-vă, că de ispite ne feriţi;
Bucuraţi-vă, că dulceaţa vieţii trecătoare nu o aţi indrăgit;
Bucuraţi-vă, că braţul celui rău voi l-aţi zdrobit;
Bucuraţi-vă, că ura duşmanului cu răbdarea aţi biruit;
Bucuraţi-vă Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 7-lea
Cu cine vă vom număra pe voi, prea fericiţilor, căci chipul cel îngeresc al călugăriei purtând, ca nişte apostoli Evanghelia aţi propovăduit şi doctori fără de argin-

ţi şi făcători de minuni arătându-vă, încă şi cununa muceniciei la urmă aţi luat, încât multe daruri şi vrednicii au strălucit întru voi. Pentru aceasta, minunându-ne, vă fericim, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Păgânul Latronianus, comandantul provinciei, intrând în cetatea Halmyrisului a început prigoana împotriva creştinilor. Iar voi, sfinţilor, aţi fost pârâţi ca unii care îndepărtaţi pe mulţi de la jertfele idoleşti. Drept aceea, aţi fost aduşi în lanţuri în temniţă, dar temniţa chilie de rugăciune aţi prefăcut-o şi cu bucurie slăveaţi pe Dumnezeu în psalmi şi rugăciuni pentru care şi noi vă lăudăm aşa:
Bucuraţi-vă, că pe comandantul păgân cel cu suflet de fiară, l-aţi biruit;
Bucuraţi-vă, că prin mari chinuri pe Hristos L-aţi mărturisit;
Bucuraţi-vă, că numele lui Hristos pe pământ L-aţi propovăduit;
Bucuraţi-va, cei ce credinţă idolească aţi surpat;
Bucuraţi-vă, căci cu nădejdea v-aţi înfrumuseţat;
Bucuraţi-vă, căci cu răbdare şi dragoste aţi biruit;
Bucuraţi-vă, că temniţa biserică aţi socotit;
Bucuraţi-vă, că lanţurile nu v-au speriat;
Bucuraţi-vă, că biciuiri fără de număr aţi răbdat;
Bucuraţi-vă, că prin credinţă v-aţi încununat;
Bucuraţi-vă, că în faţa lui Latronianus ca soarele aţi strălucit;
Bucuraţi-vă, că din dragoste pentru Hristos mult aţi pătimit;
Bucuraţi-vă Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 8-lea

În zori, locul de judecată a fost pregătit, iar comandantul vroia să vă piardă. Atunci din înălţime putere primind şi lumină harului strălucind ca soarele pe feţele voastre, sfinţilor mucenici, judecătorul nu putea privi spre voi, iar mulţimea poporului ce era de faţă, minunându-se, a cântat împreună cu voi lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Cu totul s-a spăimântat tiranul de prea minunata voastră bărbăţie, sfinţilor, şi de răspunsurile voastre s-a tulburat, căci cu îndrăzneală l-aţi înfruntat, zicând: ***"Suntem creştini, facă-se voia Domnului nostru cu noi!".*** Pentru aceasta vă lăudăm, zicând:
Bucuraţi-vă, că pentru Dumnezeu, toate durerile desfătări le-aţi socotit;
Bucuraţi-vă, că răbdând chinuri, din dreapta credinţă nu v-aţi clintit;
Bucuraţi-vă, foc nestins al dragostei dumnezeieşti;
Bucuraţi-vă, că prin răbdare aţi uimit Cetele îngereşti;

Bucuraţi-vă, că de curajul vostru păgânii au rămas fără de glas;
Bucuraţi-vă, că nu v-aţi spăimântat când trupul vi l-au ars;
Bucuraţi-vă, că prin aceasta, cununa mucenicească aţi agonisit;
Bucuraţi-vă, că ura duşmanului sufletelor cu bărbăţie aţi biruit;
Bucuraţi-vă, învingători ai stăpânirii iadului;
Bucuraţi-vă, moştenitori ai frumuseţii Raiului;
Bucuraţi-vă, că focul inimii voastre luminător al Dobrogei a fost;
Bucuraţi-vă, mărgăritare de preţ ale Bisericii lui Hristos;
Bucuraţi-vă Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 9-lea

Pe scândură fiind schingiuiţi, sfinţilor mucenici, tiranii v-au sfâşiat cu cârlige de fier, cu făclii aprinse v-au ars trupurile şi în cazane cu smoală clocotită v-au aruncat. Însă credinţa voastră cea către Domnul din toate chinurile v-a scos nevătămaţi şi neîncetat mărturisind pe Hristos, aţi fost închişi din nou în temniţă. Văzând aceste lucruri mai presus de înţelegere, ne minunăm şi cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Ritorii cei mult vorbitori rămân ca nişte peşti fără de glas şi nu pricep a spune cum voi, sfinţilor mucenici, în trup omenesc vieţuind, aţi biruit chinurile mai presus de fire, făcându-vă următori ai lui Hristos. Iar noi, prea slăvind pe Domnul, cel ce v-a întărit pe voi, lăudăm vitejia voastră şi cu mulţumire grăim aşa:
Bucuraţi-vă, frumuseţea cea mare a neamului românesc;
Bucuraţi-vă, flori bine mirositoare din mănunchiul mucenicilor dobrogeni;
Bucuraţi-vă, că pentru slava şi cinstea Împăratului ceresc aţi luptat;
Bucuraţi-vă, cei ce chinuri înfricoşătoare aţi răbdat;
Bucuraţi-vă, robi credincioşi ai Domnului, care toată voia Lui aţi împlinit;
Bucuraţi-vă, cei ce înaintea stăpânitorilor Adevărul aţi mărturisit;
Bucuraţi-vă, cei ce vergile de frasin, în cununi de mucenicie le-aţi prefăcut;
Bucuraţi-vă, că Domnului prea iubiţi fii v-aţi făcut;
Bucuraţi-vă, propovăduitori fierbinţi ai dumnezeieştii credinţe;
Bucuraţi-vă, că aţi înfruntat mâniile aprinse;
Bucuraţi-vă, moştenitori ai bunătăţilor celor veşnice;
Bucuraţi-vă, grabnici rugători pentru mântuirea noastră;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 10-lea

Auzind unul dintre anchetatori, pe nume Vigilantius, cum puşi fiind la chinuri, voi, sfinţilor, nu aţi încetat timp de 30 de zile a mărturisi pe Hristos şi auzind încă şi cuvântul vostru cum că oricine crede în Hristos va avea viaţa veşnică, nu s-a putut opri şi a mărturisit pe Hristos cu glas mare şi venind la voi în inchisoare, a cerut botezul şi împreună cu voi a cântat lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Ca un adevărat părinte duhovnicesc ai îndrumat paşii ucenicului tău Astion, spre Tatăl cel ceresc, părinte Epictet, ca în clipa despărţirii de lumea aceasta te-ai îngrijit mai întâi de ucenicul tău iubit, pentru care învredniceşte-ne şi pe noi acestei iubiri părinteşti, ca să vă cântăm unele ca acestea:
Bucuraţi-vă, cei ce cununi neveştejite aţi primit;
Bucuraţi-vă, cei ce în trupurile şi în sufletele voastre, pe Dumnezeu L-aţi prea mărit;
Bucuraţi-vă, cei ce cu toate faptele voastre pe Hristos L-aţi slăvit;
Bucuraţi-vă, că mâinile voastre la lucrarea faptelor bune le-aţi ridicat;
Bucuraţi-vă, că paşii judecătorului pe calea cea adevărată aţi îndreptat;
Bucuraţi-vă, cei ce nu v-aţi lipit inima către bogăţie sau desfătare lumească;
Bucuraţi-vă, că la cele cereşti şi la bucuria cea veşnică aţi cugetat;
Bucuraţi-vă, mărturisitori ai dreptei credinţe;
Bucuraţi-vă, vrednici urmaşi ai apostolilor;
Bucuraţi-vă, că şi în temniţă aţi făcut ucenici;
Bucuraţi-vă, că în ceata mucenicilor cu bucurie aţi fost primiţi;
Bucuraţi-vă, că în Rai cu sfinţii vă odihniţi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 11-lea

Pe când sfinţii martiri răbdau cumplite chinuri în numele lui Hristos, un călător din ţara lui Astion, văzându-l în faţa scaunului de judecată şi cunoscându-l, degrabă a dat de veste părinţilor acestuia. Şi venind ei în Halmyris, după martirajul sfinţilor, au auzit despre faptele minunate ale fiului lor şi primind botezul, au slăvit pe Dumnezeu, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

De tatăl tău, Alexandru şi mama ta, Marcelina, Sfinte Astion, cu multă dragoste te-ai îngrijit. Precum odinioară Iisus a încredinţat-o pe Maica Sa apostolului Ioan, aşa şi tu, sfinte, arătându-te în vis lui Vigilantius, i-ai încredinţat pe părinţii tăi. Aceştia, împreună cu sfinţitul preot Bonosus, au mers apoi la măritul episcop Evan-

ghelicus, rugându-l să-i boteze, şi aceştia, bucurându-se întru Domnul, a săvârşit Sfânta Taină; iar de la noi auzi unele ca acestea:
Bucură-te, că pe părinţii tăi din păgânătate i-ai scăpat;
Bucură-te, că şi ei haina botezului au îmbrăcat;
Bucură-te, că din întristare tu i-ai izbăvit;
Bucură-te, că prin credinţă ei te-au regăsit;
Bucură-te, stâlpul cel drept al monahilor;
Bucură-te, cinstea şi podoaba credincioşilor;
Bucură-te, liniştitorul sufletelor tulburate;
Bucură-te, ridicarea celor căzuţi în păcate;
Bucură-te, fierbintele nostru ajutător;
Bucură-te, doctor tămăduitor;
Bucură-te, că ai fost desăvârşit în viaţă călugărească;
Bucură-te, că te-ai învrednicit de cununa mucenicească;
Bucură-te, Sfinte Astioane, doctorule fără de arginţi şi mucenic al lui Hristos!

Condacul al 12-lea

După tăierea capetelor, trupurile voastre, sfinţilor mucenici, s-au făcut albe la vedere precum zăpăda, iar cei ce erau stăpâniţi de vreo slăbiciune trupească sau sufletească, atingându-se de ele cu credinţă şi cu dragoste, degrabă se îndepărta de la ei toată suferinţa şi durerea. Pentru aceasta, creştinii, cu evlavie, au luat sfintele voastre moaşte, le-au aşezat într-o criptă, peste care au înălţat în Halmyris o măreaţă biserică în cinstea voastră, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Venind popoarele barbare peste cetatea Halmyrisului, biserica în care se aflau sfintele voastre moaşte a fost distrusă, dar prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu ele au scăpat nevătămate, iar acum, după şaptesprezece veacuri, ca un soare duhovnicesc au răsărit din pământ spre luminarea şi mângâierea noastră. Iar noi, ştiind mulţimea de tămăduiri ce s-a făcut prin sfintele voastre moaşte în vremurile de demult, cu dragoste cuprinzându-le şi sărutându-le, cu bucurie mare nu ne pricepem a grăi decât acestea:
Bucuraţi-vă, că cinstitele voastre moaşte nevătămate au scăpat;
Bucuraţi-vă, că la praznicul Adormirii Maicii Domnului ele s-au aflat;
Bucuraţi-vă, că în Dobrogea, Sfântului apostol Andrei i-aţi fost următori;
Bucuraţi-vă, că după voi şi mucenicii Zotic, Atal, Camasie şi Filip au fost mărturisitori;
Bucuraţi-vă, cu Sfinţii Gherman şi Ioan Casian în ceruri locuitori;
Bucuraţi-vă, sfătuitori ai preoţilor şi monahilor povăţuitori;
Bucuraţi-vă, buni cârmaci, care de potopul păcatelor ne feriţi;

Bucuraţi-vă, povăţuitori credincioşi, cei ce ne îndreptaţi pe noi la Patria cerească;
Bucuraţi-vă, că prin voi, Treimea a fost propovăduită;
Bucuraţi-vă, că prin voi, Unimea a fost prea mărită;
Bucuraţi-vă, lauda neamului creştinesc;
Bucuraţi-vă, că toţi credincioşii Dobrogei vă cinstesc;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
Mult-pătimitorilor pentru Hristos, Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, primiţi acum această rugăciune de la noi, cei ce plecăm genunchii înaintea sfintei voastre icoane şi precum aţi luminat ochii orbilor şi aţi dăruit vindecare slăbănogilor, tot aşa tămăduiţi-ne şi pe noi de toată neputinţa trupească şi sufletească. Păziţi-ne de tot răul cel aducător de moarte trupească şi sufletească şi din tot necazul grabnic ne izbăviţi, pe noi cei care cinstim pomenirea voastră şi mărturisim minunile pe care cu puterea Sfintei Treimi le săvârşiţi celor ce cu credinţă cântă lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1
Din tinereţe în înfrânare ai petrecut prea fericite Epictet, hrănindu-te cu învăţăturile lui Hristos şi când ai ajuns în puterea vârstei, ca Samuel odinioară, luând harul preoţiei, din dragoste pentru oameni ai săvârşit multe minuni; pentru aceasta cu laude te cinstim aşa:
Bucură-te, cel ce ai dus viaţă neprihănită;
Bucură-te, că ai avut dragoste desăvârşită;
Bucură-te, că Domnului te rogi neîncetat;
Bucură-te, că la cele înalte totdeauna ai cugetat;
Bucură-te, că ochii orbilor ai deschis;
Bucură-te, că pe slăbănogi ai întărit;
Bucură-te, că duhurile necurate le alungi de la noi;
Bucură-te, mare miluitor al celor din nevoi;
Bucură-te, că pe leproşi ai curăţat;
Bucură-te, că la credinţă i-ai chemat;
Bucură-te, că pământul Dobrogei îl ocroteşti;
Bucură-te, că în primejdii a noastră nădejde eşti;
Bucură-te, Sfinte Epictet, doctore fără de arginţi şi mucenice al lui Hristos!

Condacul 1

Pe Epictet, preotul cel prea înţelept şi pe Astion, ucenicul cel mult râvnitor, veniţi toţi să-i lăudăm, că aceştia de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon fiind, împreună au binevestit Evanghelia lui Hristos şi întru adevăr, după Andrei cel întâi chemat, apostoli ai Dobrogei s-au arătat: pe bolnavi tămăduind, demonii gonind, au strălucit cu minunile şi cu puterea cuvântului, pentru care şi chinuri au răbdat de la chinuitori şi bine încununându-se, pururea se roagă pentru sufletele noastre. Pentru aceasta şi noi îi fericim: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!***

După aceea, se citeşte această rugăciune:

Rugăciune către Sfinţii mucenici şi doctori fără de arginţi Epictet şi Astion

Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, căutaţi acum spre noi, cei ce cu umilinţă cădem înaintea sfintei voastre icoane şi cinstim sfintele voastre moaşte şi ca unii ce v-aţi învrednicit de mare cinste înaintea Atotputernicului Dumnezeu, rugaţi-vă Acestuia să ne izbăvească de toate necazurile şi primejdiile şi să dea iertare de păcate sufletelor noastre. Şi ca cei ce sunteţi podoaba şi ocrotitorii ţinutului Dobrogei, împreună cu Sfinţii martiri Zotic Atal, Camasie şi Filip, purtaţi de grijă mulţimii credincioşilor ce vă aduc vouă cinstire.

Primiţi acum prinosul nostru de dragoste, laudă şi mulţumire către milostivul Dumnezeu şi prin darul celui Atotputernic, vindecaţi bolile noastre sufleteşti şi trupeşti, după cum aţi vindecat şi copila acelui mare dregător. Şi precum în timpul vieţii voastre mulţime de oameni aţi vindecat, asemenea vindecaţi şi sufletele noastre cele asuprite de patimi şi dureri. şi după cum prin viaţa curată, credinţa şi sfânta nevoinţă, aţi biruit puterea vrăjmaşilor diavoli şi aţi câştigat mila Dumnezeului nostru celui în Treime slăvit, aşa şi pe noi întăriţi-ne în credinţă şi ajutaţi-ne să fim biruitori în lupta cu păcatul, spre câştigarea virtuţilor în locaşurile cereşti. Ca impreună cu voi să cântăm lui Hristos Dumnezeu în Împărăţia cea fără de sfârşit, că lui i se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu cel fără de început al lui Părinte şi cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă făcătorul lui Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune către Sfinţii mucenici Epictet şi Astion, Zotic, Atal, Camasie şi Filip de la Niculiţel

Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, căutaţi acum spre noi, cei ce cu umilinţă cădem înaintea sfintei voastre icoane şi cinstim sfintele voastre moaşte şi ca unii ce v-aţi învrednicit de mare cinste înaintea Atotputernicului Dumnezeu, rugaţi-vă Acestuia să ne izbăvească de toate necazurile şi primejdiile şi să dea iertare de păcate sufletelor noastre. Şi ca cei ce sunteţi podoaba şi ocrotitorii ţinutului Dobrogei, împreună cu Sfinţii martiri Zotic, Atal, Camasie şi Filip, purtaţi de grijă mulţimii credincioşilor ce vă aduc vouă cinstire. Primiţi acum prinosul nostru de dragoste, laudă şi mulţumire către milostivul Dumnezeu şi prin darul celui Atotputernic, vindecaţi bolile noastre sufleteşti şi trupeşti, după cum aţi vindecat şi copila acelui mare dregător. Şi precum în timpul vieţii voastre mulţime de oameni aţi vindecat, asemenea vindecaţi şi sufletele noastre cele asuprite de patimi şi dureri. Şi, după cum prin viaţă curată, credinţă şi sfântă nevoinţă, aţi biruit puterea vrăjmaşilor diavoli şi aţi câştigat mila Dumnezeului nostru Celui în Treime slăvit, aşa şi pe noi întăriţi-ne în credinţă şi ajutaţi-ne să fim biruitori în lupta cu păcatul, spre câştigarea virtuţilor în locaşurile cereşti. Ca împreună cu voi să cântăm lui Hristos Dumnezeu în împărăţia cea fără de sfârşit, că Lui I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Cel fără de început al Lui Părinte şi cu Preasfântul şi Bunul şi de Viaţă Făcătorul lui Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Imnografie

Tropar: Pe cei de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon, pe Epictet - dascălul cel înţelept şi pe Astion - ucenicul cel mult râvnitor, veniţi toţi credincioşii să-i lăudăm, pe mucenicii lui Hristos şi podoaba Dobrogei, zicând: bucuraţi-vă, cei ce de-a pururi mijlociţi pentru sufletele noastre.

Condac: Din cer aţi luat dumnezeiescul dar şi tuturor v-aţi făcut izvor de tămăduiri şi sfeşnice prea luminate în calea mântuirii. În dar aţi luat, în dar daţi-ne nouă, sfinţilor mucenici şi doctori fără de arginţi, tămăduind rănile cele trupeşti şi sufleteşti ale celor ce săvârşesc cu dragoste sfântă pomenirea voastră.

(Video) Troparul Sfinților mucenici Epictet și Astion - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/tropare/video-sfintii-mucenici-epictet-astion-tropar

Vieţile Sfinţilor - Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul (8 iulie)

Pe timpul lui Diocleţian, păgânul împărat al Romei, era în părţile Răsăritului ***un oarecare bărbat îmbunătăţit, cu numele Epictet, care petrecea viaţa monahicească în rânduiala de preot. Din tinereţile sale a început a sluji lui Hristos. El făcea multe minuni, pentru că din pricina curăţiei vieţii sale luase de la Dumnezeu darul de a tămădui toate bolile între oameni şi a da lumină celor orbi; pe cei stricaţi îi curăţea, pe cei slăbănogi îi întărea şi izgonea diavolii din oameni.***

Spre vrednica încredinţare a sfinţeniei sale, să pomenim câteva din **minunile** lui.

***

Şezând el în chilia sa, care era într-un loc deosebit, departe de locuinţa omenească, şi îndeletnicindu-se cu obişnuitele lui rugăciuni şi gândiri către Dumnezeu, un comit oarecare a adus la dânsul spre tămăduire pe o fiică a sa de cincisprezece ani, care era slăbănoagă de toate mădularele. Deci, căzând la

*picioarele lui, îl ruga, zicând: **"Miluieşte-mă, omul lui Dumnezeu, şi nu mă izgoni din faţa ta, precum şi milostivul Dumnezeu, căruia Îi slujeşti tu, nu izgoneşte pe nici unul când vine la Dânsul!** Iată, am pe această fiică, una născută, care de trei ani zace întru slăbănogire, având toate mădularele înţepenite, încât abia stă vie. Deci, cred cu neîndoire că Acela, care a tămăduit pe femeia ce avea scurgerea sângelui de doisprezece ani, Acela este puternic, ca şi pe fiica mea să o tămăduiască. Aceasta o va face numai când tu te vei ruga, milostivindu-te spre noi, căci şi noi suntem fii ai Bisericii lui Hristos şi suntem luminaţi prin Sfântul Botez".*

*Atunci Epictet, slujitorul Domnului, rugându-se mult lui Dumnezeu, a uns cu untdelemn sfinţit pe fecioara cea slăbănoagă şi îndată s-a sculat sănătoasă. Deci, cu toţii au mulţumit lui Dumnezeu. Apoi cuviosul a zis către comit: **"De voieşti, iubitule, să nu fie în casa ta nici un fel de neputinţă, în toate Duminicile să te împărtăşeşti cu inimă curată cu toţi ai casei tale din dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos".***

Apoi, după ce i-a spus aceasta, l-a trimis întru ale sale cu pace.

***

Altădată, a fost adus la dânsul un om îndrăcit, pe care l-a ţinut cuviosul la dânsul trei zile, muncind pe diavol cu rugăciunile făcute către Dumnezeu. Iar diavolul striga, zicând: "Ce nevoie şi ce primejdie rabd eu! Oare nu-mi era mai bine să stau în Frigia, în capiştea idolească şi acolo să fiu cinstit de mulţimea oamenilor în toate zilele cu jertfe şi închinăciuni? Iată acum sunt muncit de acesta, fără de vină". Dar Sfântul Epictet, în ziua a treia, certând pe diavol, l-a izgonit din omul acela.

***

*Altădată, a fost adusă la sfânt o femeie bogată şi de neam bun, care era în necurăţia elinească. Ea era oarbă de ochi şi căutând tămăduire de la mai mulţi doctori, n-a aflat-o. Deci, a rugat pe omul lui Dumnezeu, ca numai mâna dreaptă să-şi pună pe ochii ei orbiţi, pentru că auzise de la mulţi că multe minuni se fac prin cinstitele lui mâini şi se dă bolnavilor tămăduiri. Sfântul, văzându-i rugăciunea ei că este făcută cu toată credinţa, şi-a pus mâna dreaptă pe ochii ei, chemând numele lui Iisus Hristos, şi îndată femeia aceea a văzut cu amândoi ochii. Deci, striga, zicând: **"Slavă, Tie, Dumnezeul creştinilor!"** De atunci, femeia aceea împreună cu toată casa sa, a crezut în Dumnezeul creştinilor.*

De vreme ce este mult a povesti cu de-amănuntul toate minunile acestui plăcut al lui Dumnezeu, cred că sunt destule aceste puţine ce s-au zis până acum, spre arătarea sfinţeniei lui; deci, să ne întoarcem către povestirea de faţă.

Un copil tânăr, cu numele Astion, din cetatea ce era în apropiere, fiul unui om puternic şi bogat, fiind în vârstă de optsprezece ani şi petrecând în rătăcirea închinării la idoli, a ieşit cu cei de o seamă cu el la obişnuitele plimbări tinereşti. Trecând el - după a lui Dumnezeu purtare de grijă - prin preajma locului unde era chilia slujitorului lui Dumnezeu, a voit să ştie cine locuieşte într-însa, acolo, departe de oameni. Deci, intrând înăuntru, a văzut pe un bărbat cinstit la chip.

Acela, primindu-l cu dragoste, a început a-l întreba, zicând: ***"De unde eşti, fiule, şi cine sunt părinţii tăi?"***

Tânărul a răspuns: *"Tatăl meu este mai-marele cetăţii, maica mea este fiica senatorului Iulian, iar eu sunt fiul lor, unul născut. Ei se uită la mine ca la un mărgăritar scump".*

Atunci Sfântul a zis: ***"Bine ai zis, fiule, că părinţii tăi se uită la tine ca la un mărgăritar. Ei se uită numai, dar nu te au, pentru că fericitul tău suflet este mai scump decât tot mărgăritarul şi mai iubit lui Hristos, Mântuitorul nostru, care, precum văd, l-a ales Lui spre a Sa trebuinţă. De aceea, ascultă-mă pe mine şi leapădă toate deşertăciunile lumii acesteia trecătoare şi vremelnice, ca să câştigi cu toţi sfinţii, în veacul ce are să fie, veşnicile bunătăţi cele nevăzute. Toate acestea, câte se văd în lume, sunt trecătoare şi degrab pieritoare, iar acelea ce le-a gătit Dumnezeu, celor ce-L iubesc şi-L slujesc, acelea sunt veşnice, precum şi Dumnezeu singur este veşnic. Aurul şi argintul care se vede nu este adevărat, ci numai o amăgire vremelnică a oamenilor. Deci, eu îţi voi spune în ce chip se câştigă aurul cel adevărat, din ceea ce se scrie în cărţile noastre creştineşti.***

Eu te sfătuiesc să-ţi cumperi de la mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogăţeşti şi să te îmbraci în haină albă, ca să nu se arate ruşinea goliciunii tale. Aurul cel lămurit este Hristos Domnul nostru, care cu dragoste dumnezeiască învăpăiază inimile omeneşti. Deci tu, fiule, de vei voi să-L ai în inima ta, îndată ţi se vor găti bogăţiile cereşti şi te vei îmbrăca în haine albe care sunt: credinţa, nădejdea şi dragostea. În acestea îmbrăcându-te ca şi cu nişte platoşe, nu numai că vei fi mai presus decât lumea cea văzută, dar şi pe diavolul, pe care voi toţi îl cinstiţi ca pe un Dumnezeu, şi pe acela îl vei birui.

Pe lângă aceasta, să mai ştii, iubitule, că tatăl tău care te-a născut după trup, nu-ţi este tată adevărat, fiindcă te-a născut cu trup stricăcios care moare, ci atotputernicul Dumnezeu este Tatăl tău cel adevărat; deoarece, zidind sufletul tău cel fără de moarte, l-a luat din trupul tău cel zămislit din porunca Lui. Deci, altul este tatăl tău cel văzut şi altul cel nevăzut. Tatăl cel văzut este muritor şi vremelnic, aflându-se sub primejdii şi pătimiri, neputând nimic; iar Tatăl cel nevăzut este fără de moarte, veşnic, nefiind supus sub nici o pătimire, atotputernic şi atotţiitor.

Acela a zis şi te-a zidit în pântecele maicii tale. Acela a poruncit şi ai ieşit din pântecele maicii tale. Cu voia Lui ai ajuns într-această vârstă tânără. Dacă fiii sunt datori să cinstească pe tatăl cel trupesc, cu atât mai vârtos se cuvine să cinstească pe Acela, care ne-a zidit pe noi după chipul şi asemănarea Sa, pe Acela care ne-a dat minte şi înţelegere şi ne-a pus să stăpânim peste lucrurile făcute de El; căci noi fiind robii Lui, ne-a împărtăşit cu darul Său ca să fim fii, fraţi şi prieteni. Deci, pe adevăratul Părintele nostru, care ne-a dat atâtea bunătăţi, suntem datori a-L cunoaşte, a-L iubi, a-L cinsti şi a ne închina Lui întotdeauna.

Asemenea şi maica noastră cea adevărată, nu este aceea care ne naşte trupeşte în lumea aceasta, ci cea care ne naşte duhovniceşte în viaţa cea veşnică. Aceea care este logodită cu Mântuitorul nostru, cinstită de îngeri, înfrumuseţată de prooroci, preamărită de Apostoli, înălţată de mucenici şi de mărturisitori şi căreia Domnul nostru Iisus Hristos i-a pregătit cămara cea cerească. Aceea se numeşte de oameni Sfânta Maică Biserica,

- ✓ *al cărei glas este ca glasul turturelei care se îngrijeşte pentru puii săi;*
- ✓ *din ale cărei buze izvorăşte mirul învăţăturilor apostoleşti;*
- ✓ *din ai cărei ochi iese credinţa cea adevărată şi nădejdea cea fără de îndoială spre Dumnezeu;*
- ✓ *din ale cărei mâini pică smirna facerilor de bine şi*
- ✓ *din al cărei piept ies cele două Legi: cea veche, propovăduită de prooroci, şi cea nouă, propovăduită de Apostoli.*

Ea, prin Sfântul Botez, naşte spre nemurire pe fiii săi. Deci, apropie-te o, fiule, să sugi lapte de la pieptul maicii tale cea adevărată. Şi, ascultând sfatul meu, treci cu vederea bogăţiile cele vremelnice ale părinţilor tăi, ca să te învredniceşti a fi moştenitor al vistieriilor veşnice, care s-au pregătit fiilor lui Dumnezeu.

Ascultă pe Tatăl tău cel adevărat, care grăieşte prin mine către tine acestea: "Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa părinţilor tăi, şi mergi în pământul pe care ţi-l voi arăta, în pământul care izvorăşte miere şi lapte; adică învăţăturile proorocilor, ale Apostolilor şi ale Sfinţilor Părinţi". Deci, când vei împlini toate cele poruncite ţie, atunci se va da ţie moştenirea Raiului. Se vor deschide ţie vistieriile cerului. Se va da ţie slava împărăţiei celei de sus, unde vei vedea rânduielile îngereşti şi cetele tuturor sfinţilor. Acolo te vei sălăşlui cu aceia, ca un adevărat frate şi vei fi părtaş lui Dumnezeu ca un fiu".

Tânărul, pricepând şi ascultând toate cuvintele cele insuflate de Duhul Sfânt, ale omului lui Dumnezeu, şi crezând adevărate cuvintele aceluia, s-a umilit cu inima; însă nu îndrăznea să-i grăiască ceva într-acea zi, temându-se de tinerii care erau cu dânsul să nu-l spună la părinţii săi. Deci, închinându-se acelui cinstit bărbat, s-a dus.

A doua zi, foarte de dimineaţă, tânărul Astion s-a dus singur la Cuviosul Epictet, întocmai ca o albină înţeleaptă, ca să adune degrabă în acel loc mierea cea dulce. Intrând în chilie la preotul Domnului, i-a dat o închinăciune ca aceasta: ***"Bucură-te, apostolul lui Hristos, slujitorul Legii celei noi!"***

Sfântul i-a răspuns: ***"Bucură-te şi tu, tinere, cel preafrumos, pe care te văd că porţi haină mucenicească şi ai pe cap cunună din pietre scumpe".*** Deci, şezând, au început a vorbi. Stareţul i-a zis: ***"Fiule, sămânţa Domnului, pe care cu darul lui Dumnezeu am semănat-o ieri în inima ta, a răsărit oare şi voieşte să aducă rod? Sau petreci încă în întunericul necredinţei?"***

Astion a zis: ***"O, sfinte părinte, ţi-am spus ieri că sunt unul născut la părinţii mei şi foarte iubit lor. Mă tem a le pricinui lor această grea mâhnire, deoarece, când voi primi credinţa creştinească la arătare, ei, din întristarea cea fără de măsură, sau se vor arunca în mare, sau îşi vor pierde mintea, sau singuri îşi vor aduce moartea într-un fel. Astfel că, de unde eu mă nădăjduiesc de mântuire, să nu fiu pricinuitorul morţii părinţilor mei. Deci, de vei voi să primeşti sfatul meu, fă-mă pe mine creştin în taină, şi povăţuieşte-mă cum mă voi pregăti spre Botez. După ce vei săvârşi asupra mea toate după rânduiala creştinească, atunci te rog să-mi faci mie această dragoste: să mă iei cu tine şi să mergem spre o ţară îndepărtată, unde te va povăţui Dumnezeu, ca să nu vadă ochii mei lacrimile părinţilor. Să nu se vatăme conştiinţa mea, pentru mâhnirea şi dragostea lor şi acestea să nu fie împiedicarea mântuirii mele".***

Sfântul stareţ, ascultând cuvintele acestea ale tânărului, s-a bucurat cu duhul şi i-a poruncit ca în toate zilele să postească şi să se ferească de spurcăciunile cele jertfite idolilor. Să se roage adevăratului Dumnezeu, Domnului Hristos, Mântuitorul lumii. Deci, tânărul Astion făcea acestea cu osârdie, iar în ascuns de casnicii săi, mergea la stareţ şi învăţa de la dânsul Sfânta credinţă. După ce a înţeles bine toate cele despre Hristos şi a crezut în El fără de îndoială, atunci sfântul stareţ l-a botezat. Deci, nu după multe zile, au ieşit amândoi noaptea de acolo şi Astion a luat puţin argint, atât cât să le ajungă pe cale. ***Ducându-se ei la malul mării, au găsit o corabie plecând spre părţile sciţilor şi, intrând într-însa, au călătorit multe zile. Apoi au ajuns la o cetate ce se numea Almirida, care era la hotarele sciţilor, lingă fluviul ce se numeşte Dunărea.*** Nu departe de acea cetate, au găsit un loc deosebit, plăcut spre petrecere şi s-au sălăşluit acolo, zidindu-şi o chilie mică.

După plecarea lui Astion din casa sa, părinţii, nevăzând pe iubitul lor fiu, au început a-l căuta pretutindeni şi, negăsindu-l, făceau mare plângere şi tânguire, chemând în zadar numele fiului lor.

Tatăl striga, zicând: "Astioane, prea dulcele meu fiu, unde eşti acum? Astioane, prea iubitul meu fiu, unul născut, ce ţi s-a întâmplat? Oare vreo fiară te-a mâncat sau adâncurile apelor te-au primit? O, toiag al bătrâneţilor mele şi lumina ochilor mei, unde te voi mai căuta de acum, nu ştiu! În ce ţară voi trimite slugile mele pentru tine, nu mă pricep!"

Asemenea şi maica sa, rupându-şi hainele de pe sine şi bătându-se cu mâinile peste piept, se tânguia, zicând: "Astioane, cine te-a despărţit de mine, dulcele meu fiu? Socotesc că Dumnezeul creştinilor, trimiţând pe unul din ai săi, a întors inima ta, înşelându-te şi te-a luat de la noi. Vai mie, ticăloasa! Vai mie cea plină de amărăciune şi fără de sfârşit. Toate durerile şi ostenelile mele, ce le-am suferit cu naşterea şi creşterea ta, mi-au fost în zadar. Rodul pântecelui meu s-a uscat, pierindu-mi nădejdea şi slava şi şed ca o cetate pustie. Până acum am fost mamă, iar de acum nu mai sunt, fiind lipsită de unicul meu fiu iubit!" Astfel se tânguiau părinţii în toate zilele cu nemângâiere.

Petrecând lângă cetatea Almiridei, robii lui Hristos, Epictet şi Astion, duceau viaţă monahicească, luptându-se cu nevoinţele pustniceşti. Dar fapta cea bună şi sfinţenia lor nu s-a tăinuit, deoarece prin mâinile Sfântului preot Epictet se făceau multe tămăduiri, încât poporul a început a veni la el.

***

*Într-una din zile, o femeie vestită a adus pe fiul său, care era cam la cinsprezece ani, mut, surd şi uscat şi, punându-l lângă picioarele sfântului stareţ, a început a zice către el: **"De unde ai venit aici, nu ştiu; însă cred că, dacă vei voi, poţi să tămăduieşti pe fiul meu. Văd că chipul tău te arată, că eşti ucenicul Domnului Hristos, de care am auzit multe şi prea slăvite minuni. Deci, dacă eşti ucenic al Aceluia, ajută-ne nouă, învaţă-ne să-L cunoaştem şi să fim şi noi robii Lui".***

*Sfântul a zis către ea: **"O, femeie, dacă crezi din toată inima că Unul este adevăratul Dumnezeu, cel ce a zidit cerul şi pământul şi toate cele văzute de noi, îţi va fi ţie ceea ce doreşti".***

*Zicând acestea, el a poruncit să ridice pe copil de la pământ, şi scuipând de trei ori în gura lui cea amuţită, l-a întrebat: **"Spune, fiule, în care Dumnezeu se cuvine să credem? În idolii cei făcuţi de oameni, sau în Iisus Hristos, cel răstignit, care acum te vindecă pe tine?"***

*Iar copilul a strigat cu glas mare: **"O, cinstite părinte, se cade să credem în Iisus Hristos, cel ce întotdeauna arată oamenilor atâtea faceri de bine!"** Văzând oamenii din Almirida o minune ca aceasta, au prea mărit pe Dumnezeu şi în ziua aceea, mai mult de o mie de suflete, din amândouă laturi, au crezut în Hristos Mântuitorul nostru.*

Darul lui Dumnezeu nu numai prin Sfântul Epictet lucra minuni, ci şi prin Sfântul Astion.

***

Aşadar, ieşind el la râul Dunării ca să aducă apă, l-a întâmpinat un om îndrăcit; dar el, făcând semnul Sfintei Cruci spre acel îndrăcit, îndată a fugit diavolul din el, strigând: "O, Astioane, credinţa şi curăţia inimii tale a luat mare putere de la Dumnezeu asupra noastră!"

***

*Astion, trimiţându-se într-o vreme de către stareţ la un loc oarecare, a văzut un om pe drum pe când venea, care căzuse de pe o zidire înaltă şi zăcea la pământ ca un mort, iar părinţii lui se tânguiau pentru el. Fericitul Astion, milostivindu-se spre el, s-a rugat în sine, zicând: **"Doamne, Iisuse Hristoase, precum ai întors la viaţă de la porţile morţii pe Evtih cel căzut jos de la etaj, prin Apostolul Tău Pavel, asemenea şi pe Enea l-ai ridicat din slăbănogirea cea de opt ani, prin Apostolul Petru, şi tot prin acel sfânt ai făcut să umble omul cel ce era olog din pântecele***

maicii sale, întărindu-i pulpele şi gleznele, aşa şi pe acest om ridică-l şi fă-l viu şi sănătos, prin mine, nevrednicul Tău rob!"

*Rugându-se astfel, s-a apropiat de cel ce zăcea, zicând cuvântul Apostolului Petru: **În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă!** Deci, apucându-l cu mâna dreaptă, l-a ridicat viu şi sănătos şi, după aceea, el a mers împreună cu părinţii lui în chilia fraţilor, strigând: **"Unul este Dumnezeul lui Epictet şi al lui Astion! Cu adevărat Dumnezeul creştinilor este Unul Dumnezeu şi nu mă voi duce de aici, până ce într-această zi nu ne veţi face creştini pe mine şi pe părinţii mei!"*** Iar Epictet, preotul Domnului, chemându-i şi învăţându-i, le-a poruncit să postească şi să se pregătească de primirea darului cel sfânt; iar după câteva zile i-a luminat pe ei cu Sfântul Botez.

Diavolul, văzându-se ruşinat, nu numai de stareţ, dar şi de tânărul Astion, s-a lipsit de dobânda sa din sufletele omeneşti şi se rupea de zavistie. Deci, s-a înarmat asupra lor cu toate meşteşugirile sale, dar nimic nu sporea. Diavolul a gătit asupra tânărului, o vreme prielnică în chipul acesta.

***

Ieşind într-o zi Astion la râu ca să ia apă fără binecuvântarea stareţului şi văzându-l vrăjmaşul neîngrădit cu binecuvântarea stareţului, îndată - prin voinţa lui Dumnezeu - a năvălit asupra lui cu nişte gânduri spurcate şi a tulburat sufletul tânărului. Întorcându-se Astion în chilia sa se ruşina să-şi mărturisească părintelui său gândurile acelea care l-au biruit; luptându-se cu ele trei zile, postea şi se ruga cu lacrimi. El îşi obosea trupul cu osteneli, însă nicidecum nu se depărtau de la el gândurile necurate, prin care, ca nişte săgeţi nevăzute, vrăjmaşul îl rănea pe el.

*Văzând stareţul pe ucenic tulburat şi mâhnit, a zis către el: **"Ce este aceasta, fiule, că te văd tulburat? Această mâhnire pe care o văd la tine, nu este mâhnirea sfinţilor care se îngrijesc de mântuirea lor, ci arată pe faţă duhovnicească întristare. Eu cred că mâhnirea ta este ruptură de moarte, precum şi mâhnirea care a ucis pe Ahitofel, sfetnicul lui Avesalom, şi care a pierdut pe Iuda, vânzătorul lui Hristos".***

*Atunci Astion a început a mărturisi, zicând: **"Părinte, mai înainte de aceste trei zile, vorbeai cu nişte cinstiţi bărbaţi despre tainele cereşti şi eu aveam nevoie să ies la apă. Deci, m-am ruşinat a cere binecuvântarea ta înaintea acelor bărbaţi, căci n-am vrut prin aceasta să vă tai vorba voastră. Deci, neştiind tu, am ieşit la apă fără binecuvântarea ta. Însă în cale a năvălit spre mine un nor întunecat de***

gânduri spurcate. Iată, acum au trecut trei zile de când mă lupt cu ele şi nu pot să le gonesc şi pentru aceasta sunt supărat".

Sfântul stareţ, căutând cu groază la dânsul, a zis: ***"Pentru ce ai ieşit afară din uşa chiliei fără porunca mea? Pentru ce te-ai dus la râu fără binecuvântarea preotului lui Hristos? Nu ştii oare că binecuvântarea celui mai mare este zid nesurpat pentru cei tineri, că este paloş tare şi armă nebiruită asupra diavolului?"***

Zicând acestea, i-a poruncit să se întindă la rugăciune pe pământ în chipul Sfintei Cruci şi s-a întins şi stareţul. Şi astfel s-au rugat amândoi împreună lui Dumnezeu. Sculându-se ei de la pământ, după multă rugăciune, fericitul Astion a văzut un copil negru cu o lumânare aprinsă, fugind de la dânsul şi zicându-i: "Mărturisirea ta, Astioane, a sfărâmat astăzi puterile mele cele mari; iar rugăciunea voastră m-a lăsat fără arme".

Acei cuvioşi părinţi au vieţuit astfel acolo şi au întors multe suflete omeneşti de la înşelăciunea idolească la Hristos Dumnezeu.

***

Un om oarecare, slujitor de idoli, s-a dus în cetatea Almiridei, la domnul acelei ţări, care se numea Latronian, şi i-a spus că cei doi sfinţi sunt fermecători şi înşală pe mulţi cu vrăjile lor, întorcându-i de la aducerea de jertfe zeilor. Mai-marele cetăţii a poruncit să-i prindă îndată şi să-i arunce în temniţă. Deci sfinţii, fiind legaţi, se rugau neîncetat şi cântau Psalmii lui David, iar stareţul grăia către ucenic: ***"Iubitul meu fiu, dacă ne vor scoate la cercetare şi ne vor întreba de nume, de neam şi de patrie, să nu le răspundem nimic altceva decât numai acestea: "Suntem creştini. Acesta ne este numele, neamul şi patria şi alt nimic nu suntem, decât numai robi ai adevăratului Dumnezeu"".***

A doua zi, mai-marele cetăţii a poruncit să gătească divan în mijlocul cetăţii, iar propovăduitorii să dea de veste poporului, ca să iasă la privelişte. Deci, venind pe la trei ceasuri din zi, a şezut la judecată şi a trimis ca să scoată pe sfinţi din temniţă. ***Sfinţii venind înaintea lui, el a căutat înspre dânşii şi s-a spăimântat, pentru că a văzut faţa lor strălucind cu o oarecare lumină minunată a darului lui Dumnezeu. Sfântul Epictet era de şaizeci de ani, înalt la stat şi cu barbă lungă, împodobită de căruntеţe. Asemenea, Sfântul Astion era înalt la stat, foarte frumos la faţă, înflorit cu podoaba întregii înţelepciuni şi având vârsta de treizeci şi cinci de ani.***

Mai-marele cetăţii, uitându-se spre ei, a tăcut ca la un ceas, neputând să zică ceva; apoi, abia deschizându-şi gura, a zis: *"Să ne spuneţi cum vă numiţi, de ce neam sunteţi şi din ce ţară aţi venit aici".*

Sfinţii au răspuns: "Suntem creştini!"

Mai-marele cetăţii a zis: *"Ştiu că sunteţi din blestemata credinţă creştinească, dar să ne spuneţi neamul şi ţara voastră".*

Sfinţii au răspuns: "Suntem creştini, ştim pe Unul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos şi lui unuia ne închinăm; iar de urâciunile idoleşti ne îngreţoşăm, şi ne înstrăinăm de cei ce se închină lor, grăind cu Psalmistul: Asemenea lor să fie cei ce îi fac pe ei şi toţi cei ce se nădăjduiesc spre dânşii!"

Mai-marele cetăţii, auzind aceasta, s-a umplut de mânie şi a poruncit să-i dezlege pe sfinţi şi să-i bată multă vreme fără milă.

Ei, fiind bătuţi, grăiau: "Doamne, Iisuse Hristoase, învăţătorul nostru, voia Ta să se săvârşească în noi!"

Mai-marele cetăţii, văzându-i nebiruiţi, se aprindea mai mult de mânie şi le zicea: "Unde este Hristosul vostru, pe care îl chemaţi neîncetat? Să vină acum să vă ajute şi să vă scoată din mâinile mele!"

Sfinţii au grăit: "Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"

Atunci el, iuţindu-se şi mai mult, a poruncit să-i spânzure la muncire, să le strujească trupurile cu unghii de fier şi să-i ardă cu făclii aprinse. ***Ei strigau într-una: "Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"*** Sfinţii, fiind astfel munciţi, se sfârşea la al şaptelea ceas din zi. După aceea mai-marele cetăţii a poruncit să-i ia de la muncire şi să-i ducă iar în temniţă.

Dar unul din slujitorii care îi muncea, anume Vigilantie, auzind acele cuvinte ale sfinţilor pe care le grăiau neîncetat când pătimeau şi socotind că într-însele este oarecare putere vrăjitorească care uşurează trupul de durere când este în munci, a început a le avea în mintea sa, cugetând la ele ziua şi noaptea. După trei zile a început a striga către popor, zicând: "Sunt creştin! Fie întru mine voia Domnului nostru". Apoi, alergând la sfinţi în temniţă, a învăţat de la dânşii Sfânta credinţă şi, după puţine zile, s-a învrednicit de Sfântul Botez cu toată casa sa.

Sfinţii, după întâia cercetare şi muncire, au petrecut în temniţă cinci zile; apoi iar au fost scoşi la judecată. Mai-marele cetăţii, neputând cu nici un fel să-i înduplece la păgânitatea sa, a poruncit a-i munci din nou. Mai întâi le-a frecat rănile lor de mai-nainte cu oţet şi cu sare, după aceea a umplut o căldare mare cu smoală şi fierbând-o tare, a aruncat pe mucenici într-însa. Dar ei petreceau nevătămaţi în smoala cea fiartă ca într-o scăldătoare şi ziceau adeseori cuvintele lor de mai înainte: ***"Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"***

Mai-marele cetăţii se mira, văzându-i vii şi nevătămaţi în căldarea cea fiartă şi zicea: *"O, cât de mare este puterea vrăjitoriei creştineşti!"* Apoi a poruncit să-i scoată din căldare şi să-i arunce în temniţă, nelăsând pe nimeni să se ducă la dânşii ca să le dea pâine sau apă, ca astfel să se topească de foame şi de sete. ***Sfinţii au petrecut treizeci de zile fără hrană şi fără băutură, hrănindu-se numai cu cuvântul lui Dumnezeu şi întărindu-se cu darul Duhului Sfânt.***

Când sfinţii mucenici se cercetau şi se judecau la divanul cel din privelişte înaintea a tot poporul, s-a întâmplat de a venit în vremea aceea un bărbat oarecare din părţile Răsăritului, astfel rânduind Dumnezeu. Acel bărbat a cunoscut pe Astion, deoarece ştia bine pe părinţii lui. Acela, întorcându-se în ţara sa, s-a dus la părinţii lui Astion şi le-a spus, zicând: "Am văzut pe fiul vostru în Almirida, cetatea Sciţilor, cu un oarecare stareţ, anume Epictet, suferind pătimiri pentru Hristos". Părinţii, auzind aceasta, au rugat cu căldură pe acel bărbat să le spună dacă este adevărat, iar acela a întărit cu jurământ cele spuse. Deci, ***tatăl lui Astion*** *a zis: "Dacă mă voi învrednici să văd faţa iubitului meu fiu, voi face îndată toate cele ce îmi va porunci şi mă va învăţa". Asemenea grăia şi* ***maica sa****: "Dacă îl voi vedea în viaţa mea pe fiul meu cel dulce, toate le voi lăsa şi îl voi urma, chiar de-mi va porunci să fiu creştină, nu mă voi lepăda, şi cu dânsul împreună nu mă voi teme de munci, nici a suferi moarte pentru Hristos". Grăind astfel, şi-au încredinţat casa şi averea lor la nişte prieteni credincioşi ai lor; iar ei au luat multe slugi şi slujnice şi s-au dus cu corabia în Sciţia. Însă mai înainte de a ajunge ei în cetatea Almirida, Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion şi-au săvârşit cu bine nevoinţa pătimirii în acest chip.*

După cele treizeci de zile, în care au fost chinuiţi în temniţă cu foamea şi cu setea, mai-marele cetăţii, scoţându-i iar la judecată, le-a zis: *"V-am întrebat de multe ori de numele vostru, de neam şi de patrie, dar nu mi-aţi spus adevărul. Eu socotesc că nu sunteţi altceva decât nişte diavoli în trup, de vreme ce numai aceia sunt fără nume şi fără neam, de aceea vă numesc cu un nume ca acesta. Deci spuneţi-mi, o, diavoli întrupaţi, veţi aduce jertfe zeilor noştri sau nu? Dacă nu, atunci în această zi voi tăia capetele voastre".*

Sfinţii au răspuns: "Noi suntem creştini, nu diavoli. În numele lui Hristos izgonim pe diavoli din trupurile omeneşti. Deci, dacă tu voieşti, poţi să scapi de diavolul care petrece în tine, căci noi l-am putea izgoni pe el cu puterea lui Hristos, Dumnezeul nostru".

Atunci, mâniindu-se, mai-marele cetăţii a poruncit să-i bată cu pietre peste gură pe sfinţii mucenici; iar după ce i-au bătut foarte mult cu toiege, ***i-au osândit pe dânşii la moarte prin tăiere cu sabia. Deci sfinţii, fiind scoşi afară din cetate la locul de tăiere, au cerut de la ucigaşii lor să le dea voie să-şi facă rugăciune. Deci, stând cu faţa către răsărit, şi-au înălţat mâinile spre cer şi, înălţându-şi mintea către Dumnezeu, s-au rugat vreme îndelungată.***

După aceasta, Sfântul Epictet s-a rugat ca să taie mai întâi pe Astion; dar acesta a grăit către dânsul: "Părinte, mai întâi ţie ţi se cade să primeşti această cinste, adică să te încununezi cu mucenicească cunună, pentru că tu eşti preotul Domnului, părintele şi învăţătorul meu, iar eu voi merge după tine!"

Sfântul Epictet a răspuns: "Fiule, şaptesprezece ani te-am păzit curat şi fără de prihană, cu darul lui Hristos, şi acum să-mi pierd osteneala mea de atâţia ani şi să te las singur? Oare nu ştii că meşteşugirile vrăjmaşului sunt subţiri şi greu de cunoscut? Deci, mă tem, ca nu cumva, fiind tânăr şi văzând moartea mea, te vei teme şi vei fi vrăjmaşului de batjocură. Nu aşa, fiule, ci eu să fiu ca Avraam, care a adus spre jertfă lui Dumnezeu pe Isaac, iar tu să mergi mai înainte de mine, ca tu să primeşti întâi cununa pătimirii; şi cred că Sfântul Mihail cu îngerii, Abel cu proorocii, Petru cu apostolii, Daniil cu mărturisitorii, au ieşit întru întâmpinarea ta şi aşteaptă să te primească, ca apoi, cu cântări dănţuitoare, să te ducă la scaunul lui Hristos, Mântuitorul nostru".

Sfântul Astion a răspuns: "Fie voia Domnului şi a ta, sfinte părinte!" Deci, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis: "Tu eşti apărătorul meu, Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu!" Apoi, plecându-şi capul sub sabie, s-a sfârşit. Sfântul Epictet, căzând peste trupul uceniculuisău, rugă pe ucigaşii săi, ca tot aşa să-l ucidă şi pe el. Deci, lovindu-l cu sabia, a fost tăiat pentru Hristos. Apoi toţi cei ce erau acolo, păgâni şi creştini, privind spre cinstitele lor trupuri, le-au văzut strălucind ca nişte raze de soare, şi o bună mireasmă umplea locul acela.

După ce s-a făcut noapte, Vigilantie, cel mai sus pomenit, împreună cu toţi casnicii lui şi cu ceilalţi creştini, s-au dus şi au luat în taină trupurile mucenicilor; şi,

învelindu-le în pânze curate, unse cu aromate, le-au îngropat cu cinste la un loc deosebit.

Tot în aceeaşi noapte a căzut asupra lui Latronian, mai-marele cetăţii, un diavol cumplit; căci, sculându-se dimineaţa şi voind ca de obicei să meargă la divan, a început a vorbi cu necuviinţă ca un nebun. Apoi, apucând o sabie, s-a repezit la cei care erau cu dânsul şi a început a-i lovi. Dar aceia, văzându-l pe el îndrăcit, l-au prins şi smulgându-i sabia din mâini l-au bătut. Deci, legându-i mâinile şi picioarele, l-au închis într-o casă mică, unde după două zile şi-a lepădat sufletul său cel rău, fiind sugrumat de diavol.

După sfârşitul sfinţilor mucenici, părinţii lui Astion, mergând cu corabia pe apă, s-au apropiat de cetatea Almirida, iar Sfântul Astion s-a arătat lui Vigilantie, zicându-i: "Tatăl meu şi maica mea vor veni aici ca să mă caute. Deci fă bine, frate, de ieşi la mal şi-i primeşte pe ei în casa ta. Odihneşte-i şi să-i mângâi, deoarece pentru mine s-au întristat şi obosit. Să-i înveţi să cunoască mântuitoarea credinţă şi să le spui măririle lui Dumnezeu". Deci, Vigilantie, mergând îndată la mal, a văzut o corabie venind, din care ieşind părinţii lui Astion, întrebau pe oamenii care se întâmplau acolo, dacă n-au văzut pe un om tânăr cu numele Astion. Vigilantie, apropiindu-se de dânşii, le-a zis: *"L-am văzut şi l-am cunoscut pe el. Deci veniţi mai întâi să vă odihniţi în casa mea, apoi vă voi spune despre dânsul"*. Atunci ei, bucurându-se foarte mult, au mers la dânsul şi s-au odihnit.

După aceasta, rugând ei pe Vigilantie să le spună despre fiul lor, acela le-a spus acestea: ***"Nu este mult de când Astion a fost în cetatea aceasta; însă, mai înainte cu câteva zile, s-a dus de aici cu un stareţ cinstit, într-o ţară depărtată, fiind chemat cu cinste de Împăratul cel slăvit ca să împărăţească cu Dânsul în negrăita slavă". Apoi, Vigilantie le-a spus despre cealaltă viaţă veşnică, despre sălăşluirile Raiului şi Împărăţia Cerului, despre Hristos Domnul şi Împăratul cel fără de moarte, despre îngeri şi despre toate cetele sfinţilor, care împreună vieţuiesc cu Hristos şi întru care este numărat şi fiul lor, Astion.***

Auzind părinţii lui cuvintele acestea pe care niciodată nu le auziseră, s-au minunat, s-au umilit şi au simţit în inimile lor o oarecare bucurie duhovnicească; dar mai cu dinadinsul întrebau cum s-a dus iubitul lor fiu acolo. Vigilantie, luându-i pe dânşii, i-a dus mai întâi în chilia sfinţilor mucenici, unde le-a arătat o Sfântă Cruce şi o carte a Evangheliei, care rămăsese de la dânşii. Deci, vorbind mult cu dânşii din Evanghelie, i-a făcut să creadă în Hristos. Atunci le-a spus lor despre pătimirea Sfinţilor Mucenici Epictet şi Astion şi cum şi-au dat sufletele lor pentru Hristos.

Apoi i-a dus pe ei la locurile unde erau îngropate trupurile sfinţilor. Plângând ei acolo din destul, Vigilantie le-a poruncit ca de cu seară să stea la rugăciune şi să se roage cu dinadinsul toată noaptea lui Hristos Dumnezeu.

Trecând miezul nopţii şi începând a răsări luceafărul, deodată a strălucit peste ei o lumină ca un fulger şi o mireasmă minunată mirosea. Deci au văzut pe sfinţii mucenici stând înaintea lor într-o podoabă negrăită. Atunci Sfântul Astion cuprinzând pe maica sa cu dragoste şi sărutând-o pe dânsa i-a zis: "Bine ai venit aici, Marchelino, ucenică a lui Hristos şi maica mea!" Asemenea şi Sfântul Epictet, cuprinzând capul tatălui lui Astion, l-a sărutat, zicându-i: "Iubite frate Alexandre, bucură-te întru Domnul că te-ai învrednicit a te ridica în numărul credincioşilor şi te-ai arătat vrednic de fericirea cea veşnică". După aceasta amândoi au zis lui Vigilantie: "Bucură-te şi tu, iubite frate, căci cu tine s-a împlinit Scriptura care zice: "De va întoarce cineva pe cel păcătos din rătăcirea lui, va mântui suflet din moarte şi va acoperi mulţime de păcate". Apoi, au mai vorbit cu dânşii din destul şi alte cuvinte mângâietoare şi pline de dulceaţă duhovnicească; iar după un ceas s-au făcut nevăzuţi.

Ei, din vedenia aceea şi din vorbirea cea dulce cu sfinţii, de ce fel de bucurie s-au umplut, nu este cu putinţă a spune. Deci, şi-au vărsat inimile lor în rugăciune şi mulţumire înaintea lui Dumnezeu, că s-au învrednicit a vedea în slava cerească pe iubitul lor fiu pe care îl căutau de atâta vreme îndelungată cu durere în inimă.

Într-acea vreme, în ţara sciţilor era un episcop creştin, cu numele Evanghel. Acela, deşi se ascundea în vremea prigonirii, însă înştiinţându-se de moartea mai marelui Latronian, a mers fără de frică în cetatea Almiridei, cercetând şi întărind pe credincioşi. Vigilantie s-a dus la acest arhiereu cu părinţii lui Astion şi i-a spus cu de-amănuntul toate cele despre dânşii, cum şi despre sfinţii mucenici. Episcopul, fericind pe sfinţii mucenici, a primit cu bucurie pe părinţii lui Astion, care se întorseseră la Hristos şi i-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

După aceasta, Alexandru şi Marchelina, petrecând multe zile în postire şi în rugăciuni lângă mormântul mucenicilor, s-au întors la ale lor. Deci, vânzând averile cele multe pe care le aveau, le-au împărţit săracilor, oprind puţin pentru hrană. Astfel au vieţuit cu dumnezeiască plăcere, până la sfârşitul lor.

Sfinţii cuvioşi mucenici, Epictet preotul şi Astion monahul, cu cununa mucenicească s-au prea mărit în ceruri, iar Alexandru cu Marchelina, trecând de la cele pământeşti, s-au învrednicit în partea sfinţilor cu darul Domnului

nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea, slava şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Patericul românesc - Sfinţii mucenici Epictet, preotul şi Astion, monahul

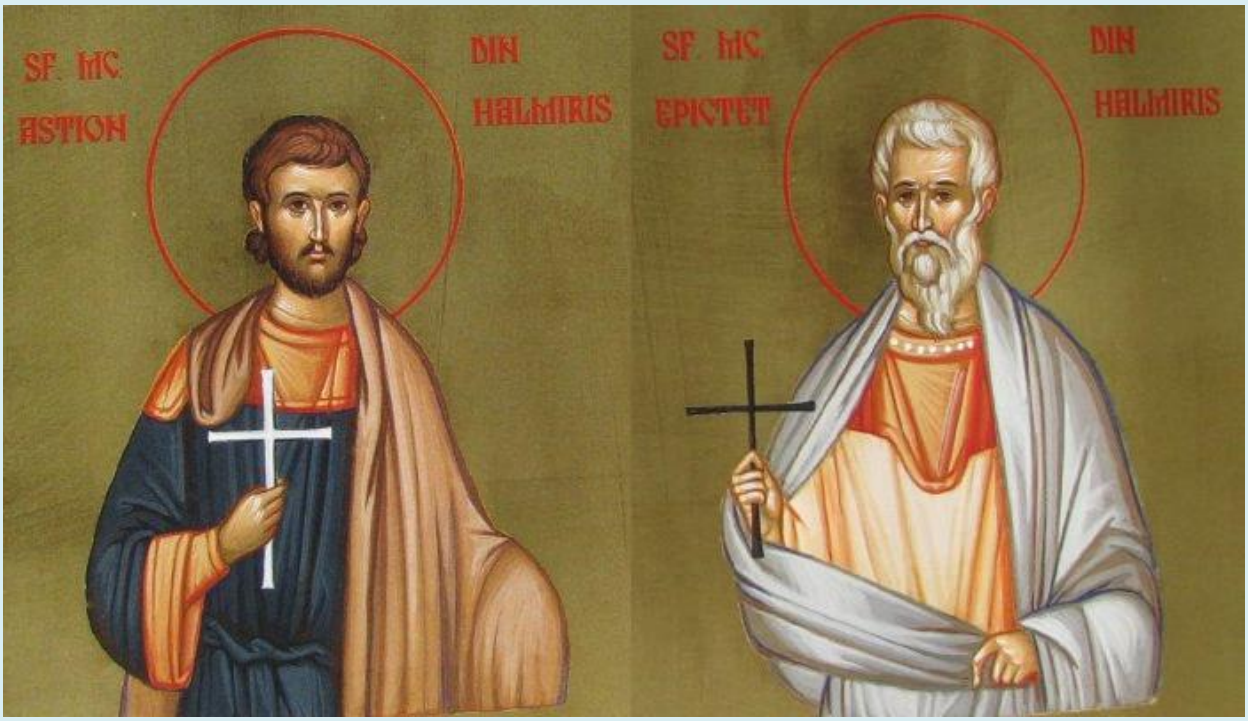

Aceşti doi sfinţi martiri erau originari din Asia Mică, probabil dintr-un oraş al Frigiei. Epictet s-a născut din părinţi creştini şi a învăţat de mic carte, fiind foarte râvnitor pentru cunoaşterea Sfintei Evanghelii. Apoi, dorind să slujească toată viaţa lui Hristos, a părăsit casa părinţilor săi şi s-a făcut călugăr în una din mănăstirile Frigiei. Pentru sfinţenia vieţii sale, fericitul Epictet s-a învrednicit de darul preoţiei şi a devenit un neobosit propovăduitor al Evangheliei lui Hristos în patria sa, convertind la creştinism şi botezând în numele Preasfintei Treimi mulţi locuitori frigieni.

Printre cei convertiţi a fost şi un tânăr ales, anume Astion, fiul unui magistrat numit Alexandru. Urmând dascălului şi părintelui său duhovnicesc, fericitul Astion a luat jugul cel bun al lui Hristos, făcându-se călugăr, probabil, în aceeaşi mănăstire, aşa cum mărturisesc actele martirice.

Datorită persecuţiei lui Diocleţian (284-305), în jurul anului 290, fericiţii Epictet preotul şi Astion monahul şi-au părăsit patria lor şi, râvnind să mărturisească pe Hristos, s-au stabilit în Sciţia Mică (Dobrogea), în oraşul Halmyris (Almiridensis), numit şi Salmorus, situat pe braţul de sud al Dunării. Aici au propovăduit cu mult curaj Evanghelia lui Hristos, convertind la creştinism un mare număr de păgâni.

Auzind de aceasta, guvernatorul Latronianus a dat poruncă să închidă în temniţă la Halmyris pe fericiţii mărturisitori Epictet preotul şi Astion monahul, chinuindu-i cumplit pentru a se lepăda de Hristos. Văzând însă bărbăţia şi tăria credinţei lor, guvernatorul a poruncit să li se taie capetele de către Vigilantius, unul din judecătorii celor doi martiri.

Martiriul Sfinţilor Epictet şi Astion a avut loc la Halmyris, într-o zi de 8 iulie, când li se face pomenirea în întreaga Biserică creştină în fiecare an.

În "Acta Sanctorum Julii", t. II (29), Parisiis et Romae, 1867, p. 540-551, ca şi în celelalte acte martirice, sunt numiţi "De Sanctis Epicteto presbytero et Astione monacho martyribus Almiridensibus (Halmyris) în Scythia".

Părinţii tânărului mucenic Astion monahul, Alexandru şi Marcelina, pornind în căutarea fiului lor, au ajuns până la Halmyris. Aici, auzind de mucenicia Sfântului Astion, au fost convertiţi la credinţa în adevăratul Dumnezeu de preotul Bonosus, fiind botezaţi de episcopul de Tomis, Evanghelicus, în a paisprezecea zi de la mucenicia Sfinţilor Epictet şi Astion.

(Arhimandrit Ioanichie Bălan, Patericul românesc, Editura Mănăstirea Sihăstria, pp. 16-17)

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul mare mucenic Procopie şi mama sa, Sfânta muceniţă Teodosia; Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul

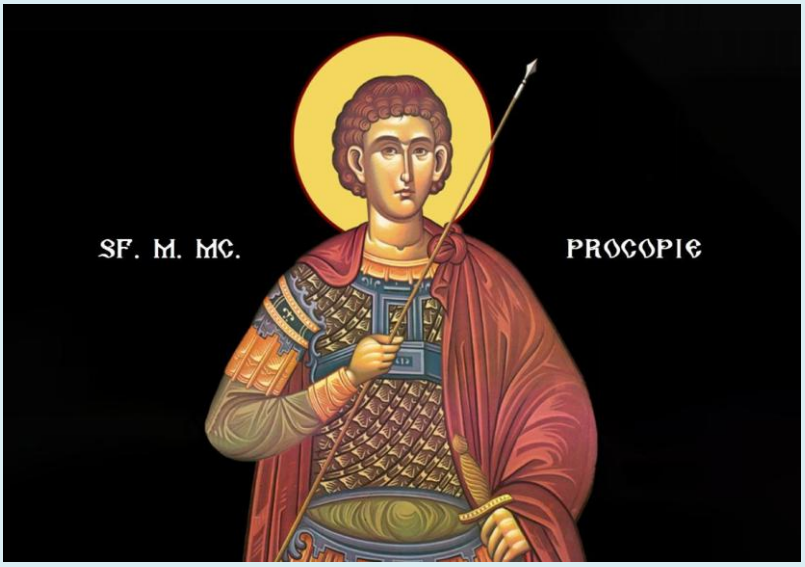

Sfântul mare mucenic Procopie a trăit pe vremea împăratului Diocleţian, iar părinţii săi erau din Ierusalim. Tatăl său era creştin, însă mama lui se închina zeilor păgâni. Numele său cel dintâi fusese Neania, însă după botezul creştin a primit numele Procopie.

La vârsta maturităţii a ajuns dregător al Alexandriei. Mergând oarecând pe drum cu 200 de ostaşi ca să omoare mai mulţi creştini, a auzit un glas din cer care l-a strigat pe nume: „Neania”. Deci, rugându-se, i s-a arătat lui o cruce ca de cristal şi glas din acea cruce i-a spus: Eu sunt Hristos cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu, învăţându-l toată taina credinţei. Iar el, întorcându-se la Schitopolis, a poruncit unui argintar să-i facă o cruce.

Fiind pârât de mama sa că este creştin, sfântul a fost cumplit bătut şi apoi aruncat în temniţă. Acolo, cum se afla el scăldat în propriul sânge, i S-a arătat Hristos, i-a schimbat numele în Procopie, care se tâlcuieşte „Cel ce sporeşte”, şi l-a vindecat.

Mărturisind apoi cu mult curaj înaintea dregătorului pe Hristos-Domnul, i s-a tăiat capul cu sabia, primind astfel cununa muceniciei.

***

Sfinţii Epictet şi Astion au pătimit în cetatea Halmyris, în anul 290, mărturisindu-şi credinţa în Hristos.

În timpul lui Diocleţian, trăia în părţile Asiei Mici un preot cu numele Epictet. Acesta ducea o viaţă curată şi evlavioasă şi pentru aceasta s-a învrednicit de darul facerii de minuni, încât pe mulţi i-a vindecat de diferite boli.

Astion era un tânăr, fiul unui om de vază din oraş, pe care preotul Epictet l-a catehizat, aducându-l la credinţa în Domnul Iisus Hristos.

Împreună au plecat din locul în care locuiau şi au ajuns la Halmyris, Dobrogea, unde au continuat să ducă o viaţă bine plăcută lui Dumnezeu.

În acea vreme, a sosit în cetate comandantul Latronianus, căruia i s-a spus că în oraş sunt doi „vrăjitori" care pe mulţi i-au întors de la închinarea la idoli. Atunci, comandantul a poruncit să fie prinşi cei doi sfinţi şi să fie supuşi la chinuri groaznice. Unul dintre judecători, Vigilanţiu, văzând tăria credinţei acelora, a crezut şi el în Hristos.

Văzând că Sfinţii Epictet şi Astion au rămas tari în credinţa lor, dregătorul a poruncit să li se taie capul.

Un fragment din moaştele acestor sfinţi a fost aşezat în piciorul Sfintei mese a Catedralei Naţionale de către Preafericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în ziua sfinţirii catedralei, 25 noiembrie 2018.

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul mare mucenic Procopie şi mama sa, Sfânta muceniţă Teodosia; Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul

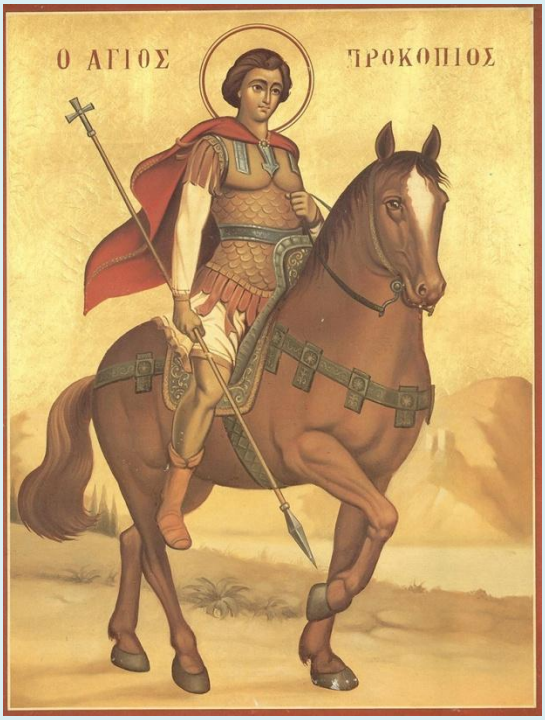

Acest mucenic al lui Hristos a trăit pe vremea lui Dioclețian, trăgându-se din Ierusalim, născut din tată credincios, anume Hristofor, și dintr-o mamă necredincioasă, Teodosia cu numele, iar numele lui, cel dintâi era Neania, fiindcă după botez, a primit numele de Procopie.

Tropar, glasul 8: Nu de la oameni, ci de la Dumnezeu primind chemare, sfinte, ai lăsat credinţa părintească cea rea şi slujbele cele orânduite; şi râvnind după Hristos, ca un al doilea Pavel, ai suferit multe osteneli şi răni. Şi primind acum cununa cea făgăduită, mare mucenice Procopie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Și, murind tatăl său, mama sa l-a crescut în credința păgânească, învățându-l închinarea la idoli. Dar tânărul Neania, fiind isteț la minte, a deprins, repede, învățătura cărților filozofiei elinești. Și, ajungând la vârsta bărbatului desăvârșit, mama sa a voit să-l facă ostaș destoinic, în slujba împăratului. Și a ajuns dre-gător al Alexandriei.

Dar, mergând pe drum, cu două sute de ostași, cu porunca să omoare pe creștini, a auzit un glas chemându-l pe nume, Neania. Deci, rugându-se sfântul să i se arate, mai lămurit, cine este cel ce grăia, i s-a arătat lui o cruce în chipul cri-stalului și glas s-a făcut de la cruce, zicând: „Eu sunt Hristos cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu”. Și l-a învățat toată taina credinței noastre. Iar el, întorcându-se la Schitopolis, a poruncit unui argintar să-i facă o cruce, la fel cu aceea ce i se arătase, o cruce cu trei icoane.

Deci, fiind părat de mama sa, că este creștin, sfântul a fost trimis spre cercetare la Paulin, dregătorul din Cezareea Palestinei. Și, neplecându-se el să jertfească idolilor, a fost bătut cumplit, încât l-au închis în temniță aproape mort. Dar, fiind vindecat de un înger, au venit la credința o mulțime de închinători la idoli, între alții și mama sa, Teodosia.

Și, mărturisind ei pe Hristos-Dumnezeu, li s-au tăiat capetele. Atunci, dregătorul a hotărât și asupra Sfântului Procopie judecată de moarte, adică, să i se taie capul cu sabia. Și, scoțându-l afară din cetate, la locul cel de moarte, sfântul și-a făcut rugăciunea sa pentru cetate, pentru popoare, pentru cei din primejdii, pen-tru sărmanii, ca toți să fie păziți prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Apoi, cu bucurie, și-a plecat sub sabie cinstitul său cap și, tăindu-l, și-a dat su-fletul pentru Dumnezeul său, în ziua de opt a lunii lui iulie († 303).

&&&

Nu departe de braţul Sfântul Gheorghe al Dunării şi de satul Dunavăţul de jos, în Dobrogea, se află ruinele unei fortăreţe romano-bizantine care se numea în vechime Halmyris. În această cetate au pătimit Sfinţii Epictet şi Astion, mărtu-risindu-şi credinţa în Hristos, în anul 290.

Pe vremea nelegiuitului împărat Diocleţian (284-305) trăia în părţile Asiei mici un preot cu numele Epictet, care ducea o viaţă curată şi evlavioasă. Din fragedă copi-lărie el fusese crescut în frică de Dumnezeu, urmând poruncile Mântuitorului. Ca şi odinioară Samuel, a fost cinstit din tinereţe cu haina preoţiei şi, plin fiind de harul lui Dumnezeu, el făcea multe semne şi minuni. Adeseori, prin puterea rugăciunii sale, deschidea ochii orbilor, vindeca pe leproşi şi pe ologi şi scotea duhurile necurate din cei îndrăciţi.

Tropar: Pe cei de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon, pe Epictet - preotul cel în-ţelept şi pe Astion - ucenicul cel mult râvnilor, veniţi toţi credincioşii să-i lăudăm,

pe mucenicii lui Hristos şi podoaba Dobrogei, zicând: bucuraţi-vă, cei ce de-a pururi mijlociţi pentru sufletele noastre.

***

Odată, pe când Epictet se afla acasă şi-şi făcea obişnuita rugăciune către Hristos, i-a fost adusă fiica unui om care era paralizată în aşa măsură, că nu putea mişca altceva decât limba. Tatăl său, aducând-o la uşa preotului, a lăsat-o afară şi a intrat la Sfânt rugându-l fierbinte să-i tămăduiască fiica. Auzind acestea, preotul a zis tatălui s-o aducă înăuntru, apoi s-a rugat fierbinte, a uns cu ulei sfinţit trupul fetei şi ea s-a făcut sănătoasă.

***

Altă dată, i-a fost adus un îndrăcit. Când acela a ajuns lângă omul lui Dumnezeu, duhul cel rău a început să strige şi să zică timp de trei zile: „O, cruce, o, chin, cum sunt pus la cazne! Cât de bine îmi mergea când eram în Frigia!”. Certat de Sfântul Epictet, duhul cel rău a trebuit după trei zile să părăsească trupul în care se cuibărise. Izbăvit de diavol, omul a adus îndată mulţumire Mântuitorului Hristos.

***

În altă zi i-au înfăţişat lui Epictet o femeie oarbă. Aceasta plângea cu amar că doctorii n-o putuseră vindeca şi-l ruga fierbinte să-şi pună dreapta sa peste ochii ei. Sfântul i-a îndeplinit rugămintea şi femeia şi-a recăpătat vederea.

Astion era un tânăr, fiul unui om de vază din oraş, foarte bogat. Mama sa era şi ea de viţă nobilă, fiica senatorului Iulian. Părinţii îl iubeau nespus, fiind şi singurul copil, privindu-l ca pe odorul lor cel mai de preţ. Epictet i-a lămurit acestuia care este adevărata nestemată a vieţii, spunându-i că aurul de aici nu este de cel mai mare preţ, deoarece el înşală multe suflete. La fel şi argintul.

„Vino, îi zice el, şi-ţi voi arăta care aur trebuie să alegi şi după care argint trebuie să tinzi. Este acela pe care Domnul şi Mântuitorul nostru l-a dat celor ce cred în El. Tatăl tău, pe care-l vezi, nu este adevăratul tău tată, ci atotputernicul Dumnezeu este tatăl tău. Acesta a poruncit, iar tu ai devenit om. El a hotărât, şi tu ai fost plămădit în pântecele mamei tale. El a voit, şi tu ai putut ajunge până la vârsta tinereţii. De asemenea, mama noastră adevărată nu este fiinţa pe care o vedem, ci Sfânta Biserică”.

A doua zi, tânărul s-a trezit la revărsatul zorilor şi s-a îndreptat în grabă spre acelaşi loc unde cu o zi înainte gustase din mierea florilor cereşti. Intrând în locuinţa preotului lui Hristos, Astion a vorbit cu acesta şi la sfârşit i-a zis: „Îngăduie-mi să fiu chiar astăzi catehumen şi supune-mă la post atâtea zile câte crezi de cuviinţă; după trecerea acestui timp doresc să primesc Botezul. Atunci îmi voi fi însuşit tot ce priveşte credinţa creştină. Te rog ca, după aceea, să părăsim amândoi acest oraş şi să ne ducem într-o ţară îndepărtată, acolo unde ne va îndrepta Duhul Sfânt, ca nu cumva tatăl meu să-mi schimbe gândul curat cu lacrimile sale”.

După ce a împlinit dorinţele înţeleptului tânăr, preotul Epictet şi ucenicul său, Astion, au părăsit oraşul, s-au îmbarcat pe o corabie şi au sosit la hotarul sciţilor, oprindu-se în cetatea Halmyris, din Dobrogea, unde nu era nimeni care să-i cunoască. Părinţii lui Astion îşi căutau însă fiul şi se tânguiau că nu-l găsesc.

După ce s-au aşezat la Halmyris, Epictet şi Astion au continuat să ducă aceeaşi viaţă curată, aşa cum trăiseră în patria lor. Epictet a făcut şi aici multe semne şi minuni.

***

Unei femei i-a vindecat fiul surdo-mut şi paralitic. Cel vindecat s-a întors la Dumnezeu, şi împreună cu el s-au convertit mai mult de 1000 de locuitori din Halmyris, care văzuseră minunea.

Şi Astion a căpătat darul facerii de minuni, având o deosebită putere asupra diavolului.

***

Într-o zi, pe când Astion mergea grăbit spre Dunăre ca să ia apă, s-a întâlnit cu un om care era chinuit de duhul cel rău. Apropiindu-se de el, Astion s-a rugat, a făcut semnul crucii pe fruntea şi pe trupul lui, şi în aceeaşi clipă duhul cel rău a fugit din cel chinuit.

***

Altă dată, Astion a văzut cum un om a căzut de la mare înălţime şi zăcea la pământ, pe jumătate mort. În taină s-a rugat fierbinte lui Hristos şi şi-a amintit de Sfântul apostol Pavel cum l-a izbăvit pe Eutihie, care căzuse de la o fereastră, cum Petru i-a dat putere să meargă lui Eneea, care zăcea de opt ani pe patul de suferinţă.

Atunci, L-a rugat ferbinte şi el pe Domnul, pentru nefericitul din faţa lui, zicând că „şi acesta este unul din turma Sa". Şi a rostit Astion către cel căzut cuvintele Sfântului apostol Petru: „În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă!" (Fapte 3, 6). Astion l-a ridicat, şi acela a devenit apoi unul din catehumenii săi, botezându-l după aceea.

În acea vreme a sosit în oraşul Halmyris dregătorul Latronian. În a patra zi de la sosire, i s-a spus de către unii dintre slujbaşii săi că sunt în oraş doi străini, care ar fi „vrăjitori" şi „ghicitori" şi că prin cuvântările lor au întors pe mulţi de la cinstirea zeilor.

Auzind acestea, dregătorul s-a mâniat şi a poruncit ca după apusul soarelui cei doi Sfinţi să fie prinşi şi duşi la închisoare. Pe drum, ei cântau psalmi, rosteau lungi şi fierbinţi rugăciuni şi s-au înţeles ca a doua zi, când vor fi duşi la judecată, să nu spună nimic despre familia lor şi despre ţara de unde veneau, ci doar să repete că ei sunt creştini, că acesta este numele, neamul şi patria lor şi că ei nu sunt altceva decât cinstitori ai Dumnezeului adevărat.

Foarte devreme, în ziua următoare, comandantul Latronian a poruncit să fie făcută o tribună în mijlocul oraşului şi acolo să fie chemat cât mai mult popor. Aici au fost aduşi şi cei doi învinuiţi. Latronian abia putea să privească la ei, deoarece faţa lor strălucea ca soarele.
Epictet era un bărbat cam de 60 de ani, înalt şi cu barba încărunţită, iar Astion, un tânăr de 35 de ani, frumos şi cuvios la înfăţişare. În timpul cercetării lor, cei doi Sfinţi îşi mărturiseau credinţa în Iisus Hristos şi arătau că ei nu pot să se închine zeilor. Mâniat, dregătorul a poruncit ca amândoi să fie legaţi, chinuiţi şi să li se rupă carnea de pe trup cu ghiare de fier. Sfinţii nu răspundeau la toate decât cu cuvintele: „Noi suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu".

Unuia dintre judecători, pe nume Vigilanţiu, auzind din gura Sfinţilor cum cinstesc şi mărturisesc fără încetare credinţa în Iisus Hristos, nu i-au ieşit din minte aceste cuvinte timp de trei zile; în a patra zi, s-a dus şi a mărturisit: „Şi eu sunt creştin, facă-se şi cu mine voia lui Dumnezeu”. Vigilanţiu s-a dus apoi la mucenici în închisoare, ca să primească de la ei învăţătură. Apoi, împreună cu toată casa lui, au devenit creştini.

În a cincea zi, cei doi Sfinţi au fost iarăşi aduşi la judecată. Atunci, Epictet a rostit o cuvântare, care s-a terminat cu mărturisirea: „Noi suntem creştini”.

Latronian s-a mâniat şi urla ca un leu: „Aduceţi sare şi oţet şi frecaţi cu ele rănile de deasupra, puneţi smoală şi untură într-un cazan şi când vor începe să fiarbă în clocot, aruncaţi pe îndărătnicii aceştia înăuntru”.

Auzind porunca, cei doi Sfinţi repetau şi mai aprig cuvintele: „Suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu”. Dar la chinul care li se pregătise, ei au rămas nevătămaţi şi de aceea au fost osândiţi ca 30 de zile să nu primească nimic de mâncare şi de băutură. Ei s-au hrănit însă din bogăţia Cuvântului lui Dumnezeu, întărindu-se zilnic cu pâinea care coboară din cer, cântând psalmi.

Pe când Epictet şi Astion îndurau chinuri, a apărut la Halmyris un străin care, văzând pe Astion în faţa scaunului de judecată, l-a recunoscut. Degrabă s-a suit în corabie, a călătorit pe mare şi a ajuns la ţărmul ţării unde trăiau părinţii lui Astion.

El le-a spus ce văzuse şi auzise în legătură cu fiul lor. Însoţiţi de trei slujitori, părinţii s-au îmbarcat în grabă şi, călătorind pe mare, au ajuns în oraşul Halmyris, în ţara sciţilor (Dobrogea). Aici, ne spune Actul martiric, „episcopul şi întâi-stătătorul sfintelor Biserici era prea fericitul Evangelicus”.

După cele 30 de zile au fost aduşi din nou în faţa judecăţii cei doi pătimitori. Latronian a început prin a zice că el încă nu ştie de unde vin ei şi din ce neam se trag şi fiindcă ei nu vor să spună îi consideră demoni; apoi i-a osândit la moarte prin tăierea capului. Atât Epictet cât şi Astion şi-au mărturisit din nou credinţa în Hristos, zicând că ei demoni nu sunt, ci că ei au scos demoni din oameni cu ajutorul lui Hristos, şi anume pe acei demoni pe care judecătorii îi cinstesc şi li se roagă ca unor dumnezei.

Auzind acestea, Latronian a poruncit slujitorilor să-i lovească peste gură cu pietre şi să-i lege din nou. Dar pentru că şi în urma acestor chinuri ei au rămas senini şi veseli, dregătorul a dat ultima poruncă, cerând să fie scoşi afară din cetate şi acolo

să li se taie capul. Cu braţele întinse şi cu privirea ridicată la cer, mucenicii au rostit o lungă rugăciune, iar poporul a răspuns „Amin!”.

Epictet a lăsat mai întâi pe Astion să i se taie capul; acesta, spunând o rugăciune, a terminat-o cu cuvintele Mântuitorului: „În mâinile Tale încredinţez duhul meu” (Luca 23, 46). Epictet s-a aşezat lângă trupul ucenicului său şi îndată i s-a tăiat şi lui capul. Era ziua de 8 iulie a anului 290. Trupurile mucenicilor s-au făcut albe precum zăpada şi cei care sufereau de vreo boală, durere sau slăbiciune, şi se atingeau cu credinţă de ele, se vindecau.

La apusul soarelui, Vigilanţiu împreună cu alţi creştini au venit şi au luat trupurile Sfinţilor, au turnat peste ele mir şi alte miresme de preţ şi, cântând psalmi şi laude, le-au înmormântat într-un loc potrivit. După uciderea celor doi martiri şi înmormântarea lor, Latronian a înnebunit şi şi-a sfârşit viaţa în chip jalnic.

În a treia zi de la înmormântare, Astion i s-a arătat lui Vigilanţiu spunându-i că în ziua aceea vor sosi părinţii săi ca să-l caute şi că îl roagă să meargă în port, să-i primească, să le dea găzduire şi să-i mângâie. Ducându-se în port, Vigilanţiu a aflat pe părinţii lui Astion, care întrebau despre fiul lor.

Vigilanţiu le-a povestit cum Astion plecase cu trei zile mai înainte într-o ţară îndepărtată, apoi, înfăţişându-le cu vorbe alese frumuseţile cereşti şi ale vieţii veşnice, le-a spus adevărul despre moartea mucenicească a fiului lor, adăugând că toţi cei care se învrednicesc de un asemenea sfârşit sunt numiţi „Mucenici”.

Timp de o săptămână părinţii lui Astion au primit învăţătură de la Vigilanţiu, în urma căreia s-au hotărât să devină creştini. Preotul Bonosus, care, pentru a scăpa de prigonitori, se ascunsese într-un loc tăinuit, i-a făcut catehumeni şi după 40 de zile de la moartea lui Astion, părinţii lui au fost botezaţi de episcopul Evangelicus. Acesta din urmă a rămas cu ei 8 zile, după care a plecat într-un oraş apropiat. Părinţii lui Astion s-au întors apoi în patrie, luând cu ei pe Vigilanţiu şi pe preotul Bonosus.

După încetarea persecuţiilor, creştinii au ridicat o biserică deasupra criptei ce adăpostea moaştele mucenicilor, dar, din pricina năvălirilor barbare, atât biserica Sfinţilor, cât şi cetatea Halmyris, au căzut în ruină.

De abia peste 17 veacuri, la praznicul Adormirii Maicii Domnului (15 august) din anul 2001, moaştele Sfinţilor au fost descoperite în chip neaşteptat în cripta de sub altarul bisericii ruinate din cetatea Halmyris, alături de un fragment de inscripţie,

care cuprinde cuvintele Martir şi Astion. Sfintele moaşte se află la Mănăstirea Halmyris, din eparhia Tulcii, fiind purtate în procesiune în fiecare an la ziua pomenirii lor, 8 iulie.

Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sfinţii Epictet preotul şi Astion monahul martiri almirideni din Scythia

Capitolul I - Educaţia plină de evlavie a Sfântului Epictet: facerea de minuni şi aducerea lui Astion la Hristos

Pe vremea lui Diocleţian, împărat păgân foarte rău, era un preot din părţile Răsăritului, pe nume Epictet, care ducea o viaţă evlavioasă şi trăia neprihănit. Căci de mic copil, punându-se în slujba Domnului, se întărea în toate învăţăturile lui Iisus Hristos. Când a ajuns în puterea vârstei, ca Samuiel odinioară, a meritat să poarte haina preoţească prin aceea că prin har dumnezeiesc se săvârşeau prin el multe semne şi minuni întru toate. Prin rugăciunile sale deschidea adesea ochii orbilor, curăţea pe leproşii care veneau la el, pe slăbănogi îi însănătoşea şi alunga duhurile necurate din trupurile chinuite de ele.

***

Aşadar, într-una din zile, pe când se găsea singur în chilia sa şi-şi rostea ca de obicei rugăciunile către Hristos, a fost adusă la el o copilă, fiica unui mare dregător, cu toate părţile trupului ca şi moarte, în afară de limbă. Tatăl ei, după ce a aşezat-o în faţa uşii sfântului, intrând, i-a îngenunchiat pe dată la picioare, strigând şi rugându-se astfel: "Ai milă de mine, omule al lui Dumnezeu Preaînalt, fiindcă Dumnezeul tău milostiv şi miluitor este numit de către slujitorii Săi. Te rog să nu mă alungi de la faţa ta, pentru că şi El primeşte cu bunăvoinţă pe toţi cei ce aleargă la El. Eu am o singură fată, în vârstă de aproape cincisprăzece ani, dar din aceştia în ultimii trei, viaţa i se stinge într-o grea paralizie. Nu mă îndoiesc că

Acela care a oprit scurgerea de sânge, veche de doisprezece ani, va putea, dacă va voi, să vindece prin tine şi pe fiica mea, pentru că şi noi ne-am dăruit credinţei Lui şi suntem fiii sfintei Biserici, botezaţi în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh".

Auzind acestea, preotul Domnului a poruncit ca fata să fie adusă înăuntru. După ce tatăl i-a aşezat-o la picioare, omul lui Dumnezeu a înălţat către Domnul Dumnezeu rugăciuni zicând: ***"Dumnezeule veşnic, poruncitor al heruvimilor, care Te-ai coborât din cer, ca să-l readuci în locul de odinioară pe cel alungat din Rai, care întrupându-te ai luat asupra Ta păcatele noastre ca să merităm a te purta în vasele noastre de lut, te rog, Doamne, te rog, cu bunătatea Ta caută spre credinţa slujitorului Tău şi, precum ai readus de la porţile morţii la viaţă pe fiica mai marelui sinagogii, aşa binevoieşte să aduci în starea de mai înainte prin harul Tău pe unica odraslă a acestuia, pentru ca să înveţe acest neam necredincios şi rău să cinstească plin de cutremur Sfânt numele Tău şi să istorisească faptele Tale minunate în toate timpurile".***

Şi, sfârşind rugăciunea, a uns cu untdelemn sfinţit tot trupul fetei care, vindecată şi însănătoşită astfel, împreună cu părinţii ei binecuvântă pe Domnul.

Atunci Sfântul Epictet a povăţuit pe tatăl copilei, zicând: "Dacă vrei preaiubitul meu, să nu se mai abată asupra casei tale de acum încolo nici o boală sau vătămare, grăbeşte-te ca în fiecare săptămână, cu toată familia ta, să mergi la biserică duminica, şi să primeşti dumnezeieştile Taine cu dăruire lăuntrică şi cu inima curată". *După ce a spus aceste cuvinte i-a poruncit să plece acasă vesel şi cu sufletul împăcat întru toate.*

***

La fel, altădată, a fost adus la el un om stăpânit de duhuri necurate, pe care omul lui Dumnezeu l-a făcut sănătos. Dar diavolul, timp de trei zile, astfel ţipa şi striga: "O, cruce, o, chinuri pe care le sufăr fără pricină! Ce bine mă simţeam întotdeauna în părţile Frigiei! Cum îi făceam pe oameni să se închine şi să-mi jertfească zilnic! Câtă cinste mi se aducea acolo, dar până acum nu înţeleg, nefericitul de mine, ce greşeală am făcut de am ajuns aici. Căci eu sunt acela care, mai înainte, prin Montanus am spus cele mai multe cuvinte de blasfemie; eu prin Maximilla am săvârşit tot felul de nelegiuiri; eu am atras în întregime acel ţinut la ticăloşii şi la închinarea faţă de mine; eu prin Arie am cuprins oraşul Alexandria, şi am făcut să se spună că Fiul este o creatură a lui Dumnezeu cel viu; eu prin Manes am întemeiat erezia maniheilor; eu i-am învăţat să-mi consfinţească posturi; eu prin Donatus am răvăşit toată Africa. Şi iată că acum sunt ţinut legat, Hristoase ca un

rob fugar, de către un slujitor al Tău". Acestea şi altele ca acestea strigând duhul necurat, ocărât de fericitul bărbat, s-a retras a treia zi din casa acestuia, iar persoana vindecată aducea mulţumiri lui Hristos Dumnezeu.

***

Altă dată, iarăşi, a fost adusă la el o femeie oarbă care, stând în faţa lui, astfel zicea, plângînd: "Ştiu cine eşti şi cred că poţi multe în faţa lui Dumnezeu; de aceea te rog să nu dispreţuieşti plânsul meu şi să nu iei în deşert rugăciunea mea. Căci toţi medicii acestei provincii, cu toată ştiinţa şi priceperea lor, nu mi-au putut fi de folos cu nimic; dimpotrivă, cu cât îşi arătau mai mult meşteşugul lor, cu atât mai mult, nenorocita de mine, mă istoveam de durere. De aceea te rog pe sfinţia ta să binevoieşti numai a pune dreapta ta pe ochii mei în numele lui Hristos; deoarece cred că pe dată luminile ochilor mei prin tine vor căpăta vedere".

Atunci Sfântul Epictet, minunându-se de credinţa acestei femei, a pus dreapta sa pe ochii ei, preamărind bunătatea Domnului şi spunând către ea: ***"Să-ţi fie ţie după cum ai crezut, fiica mea!".***

Abia căpătau glas cuvintele în gura preotului lui Hristos şi deodată, deschizându-i-se ochii, femeia a văzut lumină, strigând şi zicând: "Mărire Ţie, Dumnezeul creştinilor, care nu dispreţuieşti pe păcătoşii căzuţi în greşeală, ci, prin mare mila Ta, îi primeşti şi-i mântuieşti pe cei ce se întorc către tine". Şi, îndată ce a spus acestea, a crezut în Dumnezeu Mântuitorul ea cu toată casa ei.

Dar fiindcă pentru cititorul obişnuit este prea lungă istorisirea, dacă am vrea să-i spunem toate minunile pe care le-a făcut Dumnezeu prin acel preot, socotesc că din multe, am desprins în treacăt pe acestea. Acum este de trebuinţă să ne întoarcem la cele începute.

Într-una din zile, un tânăr foarte bine îmbrăcat şi preafrumos la chip, pe nume Astion, venind la fericitul preot să-l vadă, acesta l-a rugat să şadă lângă el şi, punând mâna pe capul lui, a început să-l îndemne, prin cuvinte blânde, să vină la credinţa Domnului, vorbindu-i astfel: ***"Cine eşti tu, o, preadulce fiu, de unde vii şi unde te duci? Spune-mi, al cui eşti şi de ce neam?".***

Iar el, răspunzând, a zis către preot: ***"Nu ştiu, preafericite părinte, cum să-ţi explic obârşia sau neamul meu. Îţi voi arăta doar pe scurt şi în treacăt ceea ce ştiu. Tatăl meu este foarte bogat şi mai marele acestei cetăţi, iar mama este de neam vestit, fiică a senatorului Iulian, şi amândoi se uită la mine ca la o unică podoabă, ca la un mărgăritar de mare preţ".***

La acestea sfântul a răspuns: ***"Bine ai zis fiule, că te privesc ca pe un mărgăritar; căci de fapt nu te au, ci numai te privesc, întrucât pentru Hristos sufletul tău binecuvântat este mai preţios decât orice mărgăritar şi decât orice metal şi pe el, precum văd, Însuşi Mântuitorul nostru l-a ales în slujba şi în serviciul Său. Vino, aşadar fiule, şi lasă-le pe cele socotite de preţ în această lume, ca să vezi cu toţi sfinţii, în viitor, cele ce nu se văd aici. Căci toate acestea, care se văd acum, sunt trecătoare şi pieritoare, dar cele pe care le-a pregătit Dumnezeu pentru slujitorii Săi rămân în veşnicie, cum El Însuşi rămâne veşnic. Acest aur, care se vede, fiule, nu este aur adevărat, ci deşertăciune şi închipuire, prin care se pierd în această lume sufletele celor drepţi.***

La fel şi argintul, care se vede cu aceşti ochi, poartă un nume fals, fiindcă este fabricat şi şlefuit de toţi numai ca să înşele pe cei hrăpăreţi şi să-i atragă pe cei neştiutori. Vino aşadar, şi ascultă-mă, preaiubite fiu, şi eu îţi voi arăta ce aur trebuie să alegi şi ce argint trebuie să doreşti, de bună seamă pe acela pe care Domnul şi Mântuitorul nostru îl împarte celor ce cred în El, când le spune: "Te rog să iei de la mine aurul cel probat în foc, ca să ajungi bogat şi să te îmbraci în veşminte albe, ca să nu se vadă ruşinea goliciunii tale". Aşadar, aurul acesta probat în foc este Domnul nostru Iisus Hristos. Şi, fiule, cine va voi să-l aibă în sălaşul inimii sale, acela îndată va binemerita bogăţiile cele cereşti şi se va îmbrăca în haine albe, adică în Credinţă, Nădejde şi Dragoste, prin care vei putea birui nu numai această lume văzută, ci şi pe diavolul, pe care îl iubiţi ca pe Domnul, îl vei putea învinge pe el şi pe toţi îngerii lui. Căci nu tatăl tău, pe care-l vezi, fiule, este adevăratul tată, ci Dumnezeu cel Atotputernic este Tatăl tău şi de aceea unul este cu un nume şi celălalt cu alt nume. Căci Acela este nevăzut şi nespus iar acesta este văzut şi stricăcios. Acela rămâne necuprins şi nemuritor, iar acesta trăieşte întru toate stricăcios şi muritor.

De aceea prin chibzuinţa Aceluia sunt rânduite toate, iar prin rânduiala acestuia nimic nu rămâne statornic. Acela a poruncit şi te-ai făcut, a hotărât şi te-ai format în pântecele mamei tale; a cerut şi ai ieşit, a rânduit şi ai fost adus la această tinerească vârstă. Şi acest tată văzut trebuie cinstit, fiule, dar nu ca Acela. Pentru că Acela ne-a zidit şi ne-a făcut după chipul şi asemănarea Sa, ne-a dat pricepere către înţelepciune şi simţ veghetor, ne-a îngăduit să avem amintirea celor bune şi ne-a aşezat ca stăpâni peste toate lucrurile Sale, din sclavi ne-a făcut, prin harul Său, fiii, fraţii şi prietenii Săi. De aceea află, fiule, că se cuvine ca întotdeauna să-l recunoşti pe acest Tată adevărat, care ne-a dat atâtea bunătăţi. Trebuie să i se acorde şi acestui tată văzut cinste, pentru că adesea a împlinit faţă de noi un serviciu de slujitor, îngrijindu-ne de mici, hrănindu-ne, îngrijindu-se permanent de tot ceea ce ne era necesar în copilărie,

sărutându-ne şi socotindu-ne carne din carnea lui, ocupându-se de noi ca de propriul lui trup. Iată, aşadar, atâtea pricini pentru care trebuie să i se acorde cinstire.

Dar şi mama noastră este alta, fiule. Nu este aceasta care se vede, ci cealaltă, care este nemuritoare: cea intru vrednicie logodită cu Mântuitorul nostru şi împodobită prin Îngeri, vestită prin Prooroci, slăvită prin Apostoli, înălţată prin Mucenici şi Mărturisitori, cântată în Hristos în cununie cerească, aceea este aceasta pe care oamenii o numesc sfânta maică Biserica.

- ✓ *Glasul ei este ca de turturea, pe buzele ei picură arome, adică învăţătura Apostolilor.*
- ✓ *Ochii ei sunt două lumini ale cerului,*
- ✓ *dinţii ei sunt curaţi, asemenea trupului ce iese din baie. Acest înţeles tainic îl au cele douăzeci şi patru de cărţi într-o preasfântă întruchipare.*
- ✓ *Din mâinile ei picură smirna, ceea ce înseamnă dreptate şi credinţa adevărată. Cele zece degete ale ei cuprind puterea şi legământul celor zece porunci.*
- ✓ *Iar sânii ei sunt cele două Testamente, bineînţeles legea lui Moise şi harul Evangheliei.*
- ✓ *Picioarele ei sunt asemenea metalelor preţioase, pântecele şi cele lăuntrice mărturisesc izvorul preasfântului Botez şi renaşterea tuturor neamurilor.*

Vino, aşadar, preaiubitul meu fiu şi te hrăneşte de la sânul acestei mame, care este cu adevărat mama ta. Primeşte-i sfaturile, respinge cele ce sunt din lumea aceasta, ca să te poţi bucura de cele pe care a făgăduit Dumnezeu că le va da fiilor Săi în viaţa viitoare.

Dar ascultă-l şi pe Tatăl nostru cel adevărat, care zice: "Ieşi din pământul tău şi din neamul tău şi vino în acel pământ pe care Ţi-l voi arăta: adică în pământul celor vii, şi în ţinutul sfinţilor, în pământul unde curge lapte şi miere, adică în învăţăturile Profeţilor şi ale Apostolilor. Şi când vei fi îndeplinit cele ce ţi s-au poruncit, atunci îţi va încredinţa avuţiile Raiului, îţi va dezvălui Tainele cereşti, îţi va dărui mărirea Împărăţiei Cerurilor, îţi va arăta nemăsurata bucurie a Apostolilor, cântecele Martirilor, precum şi mulţimea Îngerilor şi Arhanghelilor. Şi, după acestea toate, te va primi în har ca fiu şi frate al Său".

Acestea auzind preaînţeleptul tânăr, a căzut în genunchi la picioarele bătrânului şi a început să-l roage să-l primească discipol de aici încolo, să slujească Aceluia carele singur are atât de mare putere şi mărire. Şi pentru că slugile şi slujbaşii care erau

sub ascultarea lui să nu spună ceva tatălui său, în ziua aceea Astion n-a mai vorbit nimic către omul lui Dumnezeu. Dar în ziua următoare, sculându-se în zori, ca o albină foarte harnică, s-a dus în grabă în acel loc de unde culesese în ziua anterioară florile cereşti.

Şi intrând în casa preotului lui Dumnezeu, l-a salutat astfel zicând: ***"Bucură-te, apostol al lui Hristos şi slujitor al Noului Testament".***

Iar Sfântul la acestea a răspuns: ***"Bucură-te şi tu tinere, care primeşti haina muceniciei, iar pe cap cununa ţesută cu tot felul de pietre preţioase".***

Şi după ce i-a spus să se aşeze lângă el, a continuat astfel: ***"Ce este fiule, sămânţa dumnezeiască, pe care prin har dumnezeiesc am semănat-o ieri în ţarina inimii tale, s-a înălţat oare spre rodire, sau este stăpânită încă de răul necredinţei?"***

Iar Astion a răspuns:***"După cum ştii şi fericirea ta, preasfinţite părinte, sunt singurul fiu, foarte drag, al tatălui meu.Şi mă tem mult că, dacă mă voi face creştin el, din prea mare deznădejde, sau îşi va pierde repede cumpătul, sau se va arunca în mare, sau Doamne fereşte, îşi va pierde minţile din pricina mea şi de unde sper să-mi vină mântuirea, de acolo îi voi pregăti lui moarte veşnică şi focurile gheenei. De aceea, dacă vrei să primeşti hotărârea mea, te rog să faci pe dată ceea ce te rog: porunceşte ca astăzi să fiu făcut catehumen şi rânduieşte-mi să postesc câte zile vei voi, iar după aceste zile fixate, dăruieşte-mi Taina Botezului. Şi după ce voi îndeplini toate cele cerute de învăţătura creştină, atunci te rog să ieşim amândoi din acest oraş şi să ne ducem repede într-un ţinut îndepărtat, unde ne va conduce Duhul Sfânt, pentru ca tata să nu-mi păteze cu lacrimile lui conştiinţa mea curată".***

Apoi, după ce s-au petrecut cu preaînţeleptul tânăr cele ce hotărâse el însuşi, la câteva zile după aceea, înălţând rugăciuni către Hristos, amândoi au ieşit din oraş şi urcându-se într-o corabie, au mers în ţinuturile sciţilor, şi au ajuns în cetatea almiridensilor, unde nu exista nimeni care să-i poată recunoaşte pe ei, sau patria lor.

Dar, după ce preafericiţii bărbaţi au săvârşit această sfântă fugă, părinţii sfântului Astion au început să-l caute prin diferite locuri, alergând în toate părţile şi strigându-i numele cu mare jale.

Tatăl său înălţă glasul zicând: "Preaiubite fiu, unica mea odraslă, preaiubitul meu Astion, ce s-a întâmplat cu tine, ce fiară te-a înghiţit dintr-o dată, de nu putem găsi

nici măcar o părticică rămasă din tine? O, toiagul bătrâneţilor mele, lumina ochilor mei, nu ştiu unde să te mai caut, în ce ţinut să trimit slujitorii mei după tine. Tu erai cel mai preţios mărgăritar al acestui oraş; tu te înfăţişai între concetăţenii tăi ca porumbelul cel mai frumos; tu străluceai între toţi ca razele soarelui; tu te înălţai ca o lună strălucitoare în lumea de rând; tu erai cel mai înţelept între înţelepţi. Şi ce să spun mai mult? Prin cuvintele tale dulci ca mierea îi făceai pe toţi să te iubească". Astfel de cuvinte spunea tatăl.

Iar mama, sfâşiindu-şi veşmintele şi bătându-se cu pumnii în piept, plângea astfel spunând: "Cine te-a luat de la mine, cine te-a amăgit? Ce pasăre sălbatică te-a răpit din cuibul familiei, preaiubitul meu fiu Astion, nu ştiu; dar, pe cât bănui, poate că acel Dumnezeu al creştinilor a trimis pe vreunul dintre ai Săi de ţi-a pervertit inima şi te-a înstrăinat de noi. Iar acum vai de mine, nenorocita, am rămas singură sub povara unei tristeţi nesfârşite; m-a cuprins o durere nemărginită şi m-a găsit chinuri fără leac al atâtor ani. A căzut coroana de pe capul meu. S-a uscat roada pântecelui şi stau ca o cetate părăsită. Mamă am fost prin tine până azi, fiul meu, şi regină, iar acum, pierzându-te, nu mai am nici slava reginei, nici bucuria mamei. Şi tu preaiubite fiu, copac ai fost şi eşti tăiat; mărgăritar ai fost şi eşti furat de galileeni; piatră strălucitoare şi ai fost aruncat în întuneric; lampă ai fost şi te-ai stins; coloană puternică erai şi acum te-ai prăvălit, statuie împărătească şi te-ai răsturnat. Şi ce să mai spun? Om ai fost şi într-un ceas, pe cât bănui ai murit năpraznic. Iar acum, din cauza ta, fiule mi-am pierdut minţile şi nu mai înţeleg nici viaţa, nici numele". Aceste cuvinte, şi altele ca acestea spunând, şi tatăl şi mama lui, în nici un chip nu-şi puteau birui marea durere.

Capitolul II - Minunile sfinţilor; Astion este stăpânit de o cugetare urâtă, dar prin mărturisire este izbăvit

Aşadar, după ce sfinţii oameni ai lui Dumnezeu şi-au găsit locuinţa potrivită în oraşul amintit, aduceau acolo mulţumire lui Dumnezeu prin faptele lor. Şi fiindcă scris este ca o cetate aşezată pe munte nu se poate ascunde, nici harul dumnezeiesc nu stă ascuns sub obroc, puterea cerească a început să săvârşească, prin sfântul Epictet, mai multe semne şi minuni în ţinutul sciţilor, decât cele pe care le făcuse în părţile Răsăritului.

***

Căci într-una din zile, venind la el o femeie, împreună cu fiul ei în vârstă cam de cincisprezece ani, care era surd, mut şi uscat la trup, s-a aruncat la picioarele sfântului Epictet şi i-a vorbit astfel: "Nu ştiu de unde ai venit, nu cunosc din ce

ţinut eşti, dar cred că dacă vrei, poţi să însănătoşeşti pe cei bolnavi; pentru că îmbrăcămintea şi evlavia ta arată că eşti discipol al acelui renumit Nazarinean. Am auzit câte semne şi minuni au săvârşit alţii de credinţa ta în numele lui. Aşadar, fiindcă eşti unul din ucenicii Lui, vino în ajutorul suferinţei noastre. Propovăduieşte-ne despre minunile Lui, vorbeşte-ne de neamul Lui, sau despre taina dumnezeirii Lui, ca să meritǎm a ne face şi noi prin tine slujitorii Lui".

Acestea auzind preotul lui Dumnezeu, astfel i-a vorbit femeii: ***"Dacă vrei să crezi, femeie, în Dumnezeul pe care eu Îl propovăduiesc şi nu va mai rămâne de acum încolo nici o urmă de necredinţă în sufletul tău, ci vei crede din toată inima ta că El este ziditorul cerului şi al pământului, al mării şi al izvoarelor de ape precum şi al tuturor celor ce există în ele, se va face ceea ce ai cerut. Căci nu este greu de înţeles de nici unul dintre noi, că prin El Însuşi suntem, trăim şi ne mişcăm".***

Spunând acestea, a poruncit să fie ridicat copilul bolnav şi, ridicând ochii la cer, astfel se rugă pentru copil către Domnul, zicând: ***"Dumnezeule Atotputernic, care eşti nemăsurat şi nevăzut, necuprins şi de negrăit, mântuire a creştinilor, tămăduitor al bolnavilor, cârmuitor al corăbierilor, liman al celor în primejdie, lumină a orbilor, picior al şchiopilor, cale a rătăciţilor, priveşte, te rog, Doamne către acest slujitor al Tău, şi dezleagă-i lanţurile limbii spre lauda numelui Tău. Deschide-i şi urechile, să audă tainele Tale cele cereşti. Vindecă-i toate mădularele lui bolnave, atât sufletul, cât şi trupul, ca pe ale acelui paralitic pe care, după 38 de ani, venirea Ta venerabilă i-a dăruit lui sănătate deplină, ca să cunoască numele Tău cei ce nu te-au cunoscut şi să creadă că Tu singur eşti Dumnezeu adevărat, Care domneşti şi rămâi veşnic împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt în vecii vecilor".***

După ce a terminat rugăciunea, a suflat de trei ori în faţa copilului şi, întrebându-l i-a zis: ***"Fiule, în care Dumnezeu se cuvine ca noi să credem, în idoli, care sunt făcuţi de oameni, sau în Iisus Hristos cel răstignit, care a binevoit să te vindece astăzi?".***

Iar el, cu mare glas, a strigat zicând: "În Iisus Hristos se cuvine ca noi să credem, o, preafericite, Care aduce oamenilor întotdeauna, până în ziua de azi, atâtea binefaceri".

Şi, pe când mulţimea de almiridensi privea această minune, dădea slavă lui Dumnezeu şi mai mult de o mie de oameni în ziua aceea au crezut în Dumnezeu Mântuitorul.

Dar nu numai Sfântul Epictet, ci şi preafericitul Astion săvârşea foarte multe minuni în numele Domnului. Şi li s-a adus cea mai mare mulţumire pentru vindecarea tuturor bolilor. Dar li s-a dăruit mare putere şi împotriva duhurilor necurate. *Astfel, într-una din zile, pe când se ducea la Dunăre să ia apă, i-a ieşit în cale un om, care era chinuit de un duh necurat. Şi apropiindu-se de el şi rugându-se pentru el mult, i-a făcut pe frunte semnul mântuitor al crucii şi l-a însemnat pe toate părţile trupului. Demonul intr-acel ceas a ieşit din el. Dar fugind, zicea: "Credinţa ta Astioane, şi curăţia cugetului au primit mare putere de la Mântuitorul împotriva noastră". Şi zicând acestea, n-a mai apărut niciodată.*

***

*La fel, altă dată a văzut pe un om care, căzând de la o mare înălţime, era dus la casa sa de către părinţii lui, aproape mort. Şi pe când îi privea cum se frământă jelindu-se de întâmplarea neaşteptată, cuprins de mila cuvioasă, s-a retras într-un loc deosebit, unde, stând în picioare, astfel s-a rugat pentru acela Domnului nostru, zicând: **"Hristoase Dumnezeule, care, prin fericitul apostol Pavel, ai readus de la moarte la viaţă pe Eutihie, cel căzut de la fereastra lui Eneo, care de optzeci de ani zăcea în pat, prin sfântul Petru i-ai dat sănătatea trupului, iar celui şchiop din naştere, i-ai dăruit sănătate întreagă, şi acum, Doamne, te rog să-l priveşti pe acest om, care prin lucrarea diavolului, a căzut de la o înălţime atât de mare, dă-i lui deplină sănătate şi fă-l să fie în numărul turmei Tale, căci Tu eşti Păstorul nostru, Dumnezeu adevărat, care ai spus în sfânta Ta Evanghelie: "Eu sunt păstorul cel bun şi îmi cunosc oile Mele. Precum mă cunoaşte Tatăl meu şi eu îl cunosc pe Tatăl meu şi sufletul meu îl pun pentru oile mele".***

*După ce a sfârşit rugăciunea, apropiindu-se de om, astfel i-a vorbit zicând: **"În numele lui Iisus Hristos, scoală-te şi umblă".** Şi apucându-l de mâna dreaptă l-a ridicat. Îndată s-au întărit şoldurile şi tălpile lui şi a ieşit şi a mers. Acesta,venind împreună cu părinţii săi până la locuinţa Sfinţilor, a strigat cu glas mare zicând: "Unul este Dumnezeul lui Epictet şi a lui Astion, cu adevărat unul este Dumnezeul creştinilor; şi de aceea nu plec de aici, până nu mă fac astăzi creştin, cu părinţii mei". Atunci preotul Domnului, luând pe om cu toţi care erau de faţă, în aceeaşi oră i-a făcut catehumeni şi după câteva zile le-a săvârşit Taina Botezului.*

***

Altă dată, pe când însuşi preafericitul Astion se ducea să ia apă din fluviu şi plecase fără îndemnul sau ştirea bătrânului, cum mergea el pe cale, în mintea lui s-a strecurat o cugetare urâtă. Şi fiindcă timp de trei zile acest bărbat atât de mare şi

de sfânt nu a putut singur să şi-o scoată din inimă, s-a întristat foarte mult şi din pricina aceasta chipul lui era abătut.

*Venerabilul bătrân, văzându-l aşa, i-a zis: **"Ce s-a întâmplat, fiule, de te văd atât de trist şi de stăpânit de o mâhnire atât de neobişnuită? Această tristeţe care te stăpâneşte acum se pare că nu este aceea pe care o au de obicei chipurile sfinţilor, sau ale celor ce se pocăiesc pentru mântuirea lor de obşte; ci socotesc că este acea tristeţe aducătoare de moarte, care a ucis pe Iuda trădătorul, sau pe Achitopel, sfetnicul lui Abesalon".***

*Atunci el a răspuns: **"Acum trei zile, pe când sfinţia ta vorbeai cu acei oameni despre tainele cereşti, eu, deşi mă oprea conştiinţa, fără să ştii tu, m-am dus la fluviu să iau apă. Dar, mergând pe cale, o cugetare urâtă şi destul de josnică mi-a venit în minte, după socotinţa mea, prin uneltirea diavolului. Şi iată că acum, de trei zile mă muncesc cât pot, cu lacrimi şi cu rugăciuni după Scripturi, s-o alung şi nu pot în nici un chip".***

*Atunci, sfântul Epictet arătându-se foarte supărat şi indignat, ca în faţa unui duh necurat, astfel i-a vorbit, zicând: **"De ce ai ieşit pe uşa chiliei fără ştirea mea şi ai plecat la fluviu fără binecuvântarea preotului lui Hristos? Oare nu ştii că există întotdeauna pentru tineri binecuvântarea celui mai mare ca un zid de neînvins şi ca platoşă a credinţei pentru a birui pe diavol?".***

Şi spunând acestea, i-a poruncit să cadă la pământ împreună cu el pentru rugăciune înaintea Domnului. După ce s-au rugat îndelung, cerând milostivirea Domnului, şi la sfârşitul rugăciunii s-au ridicat de la pământ, fericitul Astion a văzut pe un copil negru care, ieşind din văgăuna sa cu o torţă aprinsă, i-a vorbit astfel: "Mărturisirea ta Astioane, mi-a strivit astăzi toate puterile şi o singură rugăciune a voastră m-a lăsat cu totul dezarmat şi dezamăgit. De aceea ieşind de aici, voi intra în inima comandantului militar al provinciei, Latronianus, şi-l voi întârâta degrab împotriva voastră, iar el prin felurite chinuri vă va ucide, pentru că aţi intrat ca nişte tâlhari şi ca nişte răufăcători în provincia lui şi prin binefacerile voastre, îndepărtând pe mulţi oameni de la credinţa în zei, i-aţi adus la Dumnezeul vostru". Şi acestea zicând, diavolul s-a făcut nevăzut.

Capitolul III - Arestarea sfinţilor mucenici; mărturisirea de credinţă; chinurile; convertirea lui Vigilantius şi martirajul sfinţilor

Aşadar, pe când slujitorii lui Dumnezeu îşi petreceau timpul cu acest fel de lucrări duhovniceşti, aducând laudă Mântuitorului nostru Iisus Hristos prin psalmi şi rugăciuni, iar harul dumnezeiesc se revărsa prin ei chiar şi asupra dobitoacelor, pe neaşteptate a sosit în cetatea almiridensilor comandantul militar al provinciei, Latronianus. Şi după ce a inspectat timp de trei zile lucrările publice şi instituţiile împărăteşti care existau acolo, în a patra zi au venit la el nişte localnici, care i-au spus despre preafericiţii bărbaţi că sunt nişte răufăcători primejdioşi şi vrăjitori, care prin învăţăturile lor otrăvite îndepărtează pe mulţi de la jertfele datorate zeilor.

Când a auzit acestea, comandantul a poruncit îndată câtorva dintre iscoadele sale ca, după apusul soarelui, să se ducă la locuinţa sfinţilor, să-i lege, să-i pună în fiare şi să-i ducă, sub pază, la închisoare.

Pe când prea fericiţii bărbaţi erau duşi în lanţuri, cântau, zicând: "Dumnezeul nostru este scăparea şi puterea în necazurile care s-au abătut asupra noastră", sau "Domnul puterilor este cu noi, ajutorul nostru este Dumnezeul lui Iacob". Şi de asemenea: "Multe sunt necazurile celor drepţi şi nu ale celor nelegiuiţi, iar Domnul ne va scăpa de toate acestea. Dumnezeu păzeşte toate oasele lor din ele nici unul nu va fi zdrobit".

Şi după ce au fost zăvorâţi în închisoare, toată noaptea au petrecut-o, ca de obicei, în psalmi şi rugăciuni. ***Iar după îndeplinirea privegherii, astfel a vorbit sfântul Epictet către fericitul Astion, zicând: "Dacă ne va întreba mâine de dimineaţă, preadulcele meu fiu, judecătorul, zicând: ce neam sunteţi, care vă este numele, din ce provincie, sau de unde aţi venit aici, noi să nu-i răspundem nimic, să nu-i spunem nici neamul, nici numele nostru, să nu-i declarăm nici patria, nici de ce obârşie suntem, să-i spunem doar atât, că suntem creştini, că acesta ne este numele, acesta ne este neamul, aceasta ne este patria; că nu suntem altceva, decât slujitori ai adevăratului Dumnezeu". Şi iarăşi: "Dacă după această mărturisire se va porunci să fim puşi la chinuri, în timpul schingiuirilor să nu spunem decât: Doamne Iisuse, facă-se întotdeauna cu noi voia Ta".***

În ziua următoare, chiar din zori, comandantul Latronianus, porunceşte ca locul de judecată să se pregătească în centrul cetăţii şi dă ordin crainicilor să cheme cu mare strigăt mulţimea poporului la o privelişte atât de blestemată şi de înspăimântătoare. Iar când s-a făcut al treilea ceas din zi şi poporul aştepta adunat în faţa tribunei de judecată, ca o fiară turbată a apărut Latronianus şi s-a aşezat pe scaunul de judecată dând poruncă să fie aduşi sfinţii în faţa lui. Dar îndată ce i-a văzut, a încremenit de spaimă. ***Nu putea privi la ei, pentru că străluceau ca soarele şi faţa lor era luminată de harul Domnului. Sfântul Epictet, în vârstă de aproape şaizeci de***

ani, era înalt de statură, cu barbă bogată şi admirabilă în splendoarea ei căruntă. La fel şi preafericitul monah Astion, era şi el înalt de statură, dar era foarte frumos şi plăpând, având şi el aproape treizeci şi cinci de ani.

După ce a trecut un ceas, comandantul Latronianus, a început să-i întrebe zicând: *"Cum vă numiţi, de ce neam sunteţi, din ce provincie şi de unde veniţi, declaraţi aici în faţa acestei mulţimi".*

Răspunzând, Sfinţii au spus: ***"Suntem creştini, născuţi din părinţi creştini şi venim din patria creştinilor".***

Comandantul Latronianus a zis: *"Am voit să vă aud mai întâi numele: căci ştiu că sunteţi de credinţa aceea blestemată, voi şi toţi cei de prin împrejurimi".*

La acestea, sfinţii martiri au răspuns: ***"Noi suntem creştini şi-l recunoaştem şi-l adorăm pe Iisus Hristos Domnul nostru, în puterea căruia stau toate, iar pe idolii tăi îi dispreţuim, după cum ne învaţă Scriptura. La fel să fie cei ce-i fac, ca şi cei ce cred în ei".***

Auzind acestea, comandantul s-a-nfuriat peste măsură şi a dat poruncă să fie dezbrăcaţi şi biciuiţi cu toată puterea. Şi, pe când erau loviţi de călăi, martirii lui Hristos, ridicându-şi privirile către cer, astfel ziceau: ***"Doamne Iisuse, Învăţătorul nostru, facă-se voia ta cu noi".***

Dar fiindcă, după atâtea chinuri, cruzimea lui Latronianus nu ajunsese la nici o izbândă împotriva iubitorilor lui Dumnezeu, acesta mâniat astfel s-a adresat împotriva lor zicând: *"Unde este acel minunat apărător al vostru, pe care îl chemaţi fără încetare în ajutor? Să vină acum şi dacă poate, să vă scoată din mâinile mele".*

Sfinţii martiri au răspuns: ***"Suntem creştini, o, tirane; facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi".***

Când a auzit acestea Latronianus a poruncit ca ei să fie ridicaţi pe stinghia de tortură şi sfâşiaţi cu cârlige de fier. Şi, pe când erau sfâşiaţi, iarăşi ziceau: ***"Suntem creştini, o, tirane Latronianus, facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi".***

Atunci tiranul a poruncit ca, legaţi pe stinghia de tortură, să fie arşi cu făclii aprinse. Şi pe când răbdau cu suflet mare şi acest fel de schingiuire, ei la fel ziceau: ***"Suntem creştini, o, tirane, facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi".***

Fiindcă de acum se făcuse ceasul al şaptelea, Latronianus a poruncit ca ei să fie coborâţi de pe stinghia de tortură şi duşi sub paza închisorii.

Iar unul dintre anchetatori, pe nume Vigilantius, auzindu-i pe aceşti sfinţi martiri cum, puşi la chin, repetă mereu aceleaşi cuvinte: "Suntem creştini, o, tirane Latronianus, facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi" şi dându-şi seama că aceste cuvinte au o mare putere în ele, fiindcă ei spuneau că oricine se gândeşte la ele nu mai poate simţi nici o durere, a început şi el să le rostească în gând: acasă, pe drum, dormind sau treaz, în tot timpul le şoptea. Şi cum timp de trei zile nu se putea opri să nu le rostească în gând, în a patra zi a început să le strige cu glas tare, în auzul lumii, zicând: "Eu sunt creştin, o, tirane Latronianus, facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi". Şi venind Vigilantius la preafericiţii martiri în închisoare, a meritat să primească de la ei semnul crucii. Cu toată casa lui, crezând în Dumnezeu Mântuitorul, a îngropat el însuşi, când a venit vremea, cu cea mai mare cinste, trupurile sfinte ale fericiţilor.

După a cincea zi, venind iarăşi comandantul Latronianus şi stând pe scaunul de judecată, a poruncit ca preotul Epictet şi monahul Astion să fie aduşi în faţa sa. Şi pe când erau duşi de slugile diavolilor, ei cântau zicând: ***"În tine Doamne, vom spulbera pe duşmanii noştri şi în numele Tău îi vom dispreţui pe cei ce se ridică împotriva noastră. Noi nădăjduim în credinţa noastră şi nu sabia omenească ne va putea mântui, ci dreapta ta şi braţul tău şi lumina chipului tău. Fiindcă Tu ai binevoit întru noi".***

Şi pe când martirii lui Hristos erau în faţa păgânului comandant Latronianus, acesta le-a zis:*"V-aţi hotărât să aduceţi jertfe zeilor, sau rămâneţi mai departe în nebunia voastră?".*

Sfântul Epictet a răspuns: ***"Prea des ne-ai întrebat, mereu ne-ai linguşit şi de multe ori ne-ai făgăduit numeroase daruri şi foarte mare răsplată, dar n-ai putut auzi de la noi nimic altceva, decât că suntem creştini; şi iată, e de prisos acum să o luăm, iarăşi, de la început".***

Când a auzit Latronianus toate cuvintele acestea, a mugit ca un leu, şi strigând cu glas tare, astfel a vorbit către soldaţii săi zicând: "Repede, slujbaşi ai acestei prea strălucite dregătorii, aduceţi aici sare şi oţet şi frecaţi-le rănile; puneţi într-un cazan de aramă smoală şi grăsime, şi când vor începe să clocotească, aruncaţi-i în el".

Auzind acestea, sfinţii ziceau: ***"Suntem creştini, o, tirane, facă-se voia Dumnezeului nostru cu noi".***

După ce au răbdat pentru numele lui Hristos acest fel de tortură, neînfricaţi, fără să poată fi clintiţi din credinţa lor, prea crudul tiran a poruncit să fie scoşi şi duşi din nou la închisoare, sub pază. "Dârzenia lor, a zis el, să nu pară a ne aduce nouă ruşine, iar creştinilor îndrăzneală". Şi a poruncit ca timp de treizeci de zile nimeni să nu intre la ei şi să nu li se aducă de nimeni de mâncare sau băutură. Dar atleţii lui Hristos se refăceau zilnic din plinătatea cuvântului dumnezeiesc şi din acea pâine care cade din cer. Ei cântau neîncetat, zicând: ***"Dumnezeu să se milostivească de noi şi să ne binecuvânteze: să lumineze faţa sa asupra noastră şi să se milostivească de noi, ca să cunoaştem pe pământ calea Ta, Doamne, mântuirea Ta pentru toate neamurile".***

Dar pe când sfinţii martiri răbdau în numele lui Hristos aceste chinuri, un călător, văzând într-o zi pe preafericitul Astion în faţa scaunului de judecată şi cunoscând cine este şi din ce neam se trage, a plecat în grabă pe mare şi a coborât în părţile Răsăritului. Ajungând în cetatea de obârşie a lui Astion, a spus mamei şi tatălui acestuia toate cele ce se întâmplaseră cu fiul lor, istorisind cum el şi cu un bătrân creştin, pe nume Epictet, sunt chinuiţi şi martirizaţi. De asemenea, le-a spus cu grijă şi în ce cetate se petrec aceste lucruri. Iar ei auzind acestea, îndată au căzut la picioarele celui venit şi au început să-l roage stăruitor, să le spună dacă sunt adevărate cele auzite. Iar el a întărit prin jurământ că sunt adevărate.

Atunci tatăl a zis: "Dacă aş putea nefericitul de mine, să mai văd faţa copilului meu, aş face fără vreo întârziere tot ce-mi va cere sau mă va învăţa el". La fel şi mama: "Nădăjduiesc că, nefericita şi amărâta de mine, voi putea totuşi ajunge să-l mai văd în faţa mea; de aceea voi lăsa casa şi tot ce am şi mă voi duce la el, fiindcă mai presus de toate el este tot ce am mai scump şi mai drag. Chiar dacă-mi va cere să mă fac creştină, nu voi refuza acest lucru şi, dacă el va vrea, sunt pregătită să rabd orice chinuri, să primesc cu plăcere moartea".

Acestea zicând, ei şi-au lăsat sub mandat şi tutelă toată averea şi toate bogăţiile. Ieşind din casa lor doar cu trei tineri slujitori, s-au urcat îndată pe o corabie şi au început călătoria, ca să ajungă în ţara sciţilor şi în cetatea almiridensilor. În acea provincie era pe atunci episcop, păzitor al sfintelor lui Dumnezeu biserici, preafericitul Evangelicus.

După treizeci de zile, tiranul a poruncit ca sfinţii martiri să fie aduşi iarăşi în faţa lui. Şi fiindcă aduşi înaintea lui stăteau cu sufletul vesel şi cu faţa luminată, astfel a vorbit către ei comandantul Latronianus zicând: *"V-am întrebat de multe ori cum vă cheamă, de ce neam sunteţi şi de unde veniţi, dar niciodată nu mi-aţi spus adevărul. Iar acum, că nu cunosc nici patria voastră, nu vă ştiu nici neamul şi n-*

am putut afla nici măcar cum vă cheamă, iată la ce m-am gândit. Pentru că nu păreţi a fi altceva decât demoni întrupaţi, necunoscuţi nici după nume, nici după neam, vă voi numi cu numele pe care-l meritaţi".

Şi a continuat astfel: *"Spuneţi-mi voi o, draci împieliţaţi, aduceţi jertfe zeilor întruchipaţi, ori voi pune să vi se taie chiar astăzi capetele?".*

Martirii lui Hristos au răspuns: ***"Noi suntem creştini şi în numele lui Hristos, alungăm din trupurile celor posedaţi demonii pe care voi îi adoraţi şi-i cinstiţi. O, de n-ar locui în tine cel mai rău demon!".***

Auzind acestea acel smintit cu suflet de fiară, a poruncit slujitorilor săi să zdrobească cu pietre feţele martirilor. Apoi a cerut să se aducă vergi de frasin şi să fie loviţi până ce-şi vor da duhul.

Dar preafericiţii atleţi ai lui Hristos, răbdând şi acestea, nu ziceau decât: ***"Doamne Dumnezeul nostru facă-se voia Ta cu noi".*** Dar fiindcă, oricât de multe şi de dese lovituri primeau, le răbdau întotdeauna bucuroşi şi cu suflet mare intru mărturisirea Domnului acel slujitor al diavolului, văzând că nu poate în nici un chip să biruie cu nebunia lui statornicia lor, a poruncit slugilor nelegiuirii să-i scoată afară din cetate şi să le taie capetele cu sabia. Iar ei, pe când erau duşi, cântau zicând: ***"Lăudaţi numele Domnului, lăudaţi slugi pe Domnul; fiindcă s-a făcut voinţa Domnului Dumnezeului nostru cu noi în toate".***

Iar când au ajuns la locul unde urmau să fie decapitaţi, stând cu faţa spre răsărit, cu mâinile întinse, şi cu ochii îndreptaţi spre cer, astfel au rugat pe Domnul, zicând: ***"Binecuvântat eşti Doamne Dumnezeul părinţilor noştri, lăudat şi preaslăvit în toate veacurile, pentru că prin Tine s-a făcut cu noi voinţa Ta, nu cea omenească. Tu eşti Cel care înveţi pe cei ce cred în Tine să facă voinţa Ta, pentru că Duhul Tău Sfânt conduce pe fiecare la bine după gândul şi după voinţa Ta. Tu eşti cel care ai condus întotdeauna pe Avraam după voinţa Ta, L-ai sfinţit pe Isaac şi ai luptat cu Iacob, punându-i nume nou, Israel, care l-ai păzit neîntinat pe Iosif în faţa stăruinţelor şi mângâierilor egiptencei, şi pe Suzana, de asemenea, ai păstrat-o neîntinată de cei care doreau să păcătuiască cu ea; Care ai păstrat neîntinate inimile sfinţilor Tăi profeţi şi cugetele preafericiţilor apostoli şi i-ai luminat cu darul Sfântului Duh, spunându-le: "Primiţi Duh Sfânt". Care ai încununat cu harul Tău pe atleţii Tăi şi ai dăruit întotdeauna biruinţă celor ce luptă pentru numele Tău, care ne-ai adus în această patrie pe noi smeriţii şi păcătoşii slujitori ai Tăi, ca să vestim şi să propovăduim învăţătura Evangheliei Tale acelora care locuiesc în ea, care eşti***

Cârmaciul şi Învăţătorul nostru şi bun luminător întru toate, care întotdeauna, până în acest ceas, ne-ai cârmuit după voinţa Ta.

Te rugăm, Doamne, să trimiţi pe sfinţii Tăi îngeri să ne libereze şi să ne apere de puterea vrăjmaşilor şi să ne conducă biruitori şi triumfători prin harul Tău, până la tronul Măririi Tale; iar pe bărbaţii acestei regiuni şi cetăţi păstrează-i în frica Ta, ocroteşte-i în milostivirea Ta, cârmuieşte-i după voia Ta. Binecuvântează-le copiii, mici şi mari şi pentru cinstea pe care ne-au dat-o pentru sfânt numele Tău, răsplăteşte-i cu fericirea veşnică.

Dă-ne încrederea că, ori de câte ori ne rugăm măririi Tale dumnezeieşti, să ne îndeplineşti cererile rugăciunilor noastre intru cele bune. Şi acum te rugăm, Doamne, ia-ne în mâinile Tale cele veşnice şi du-ne în Ierusalimul cel ceresc, care este mama tuturor sfinţilor, a cărui lumină şi al cărui logodnic eşti Tu Însuţi: întemeietor şi făcător, pentru ca, împreună cu Îngerii şi Arhanghelii, cu Sfinţii Părinţi, Patriarhi, Profeţi, Apostoli, Martiri şi Mărturisitori, neîncetat să lăudăm şi să preaslăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, în vecii vecilor".

După ce mulţimea care era de faţă a răspuns "Amin", sfântul Epictet a început să-i roage pe călăi ca înaintea lui să-l taie pe fericitul Astion.

Dar pe când acesta spunea: ***"Se cuvine ca mai întâi tu, preafericite părinte, să meriţi această binefacere mântuitoare"***, sfântul Epictet a răspuns: ***"Vechea viclenie a şarpelui, fiule, este destul de ascunsă şi de iscusită. Cer aceasta pentru mântuirea ta şi liniştea mea. Te-am ţinut până acum timp de şaptesprezece ani, prin harul dumnezeiesc, ca pe un dar curat şi neprihănit şi acum vrei să pierd toată strădania atâtor ani? Nu aşa. Ceea ce doresc să fac, fiule, fac prin insuflarea Duhului Sfânt. Căci aşa a oferit Avraam pe fiul său Isaac ca ardere de tot, Ieftaie şi-a dat fiica sa jertfă Domnului, iar Petru a trimis pe Ştefan înaintea sa la cele cereşti. Cu toate că nu pot să n-am încredere în bunătatea lui Dumnezeu că te poate păstra întru toate şi fără prezenţa mea, cum te-a păstrat şi până azi neprihănit, totuşi trebuie să ştii că păstorul cel bun întotdeauna sufletul şi-l dă pentru oile sale. Ceea ce fac, pentru mine şi pentru tine fac, fiule. Aşadar nu te îndoi de tovărăşia mea. Cred că sfântul Mihail cu Îngerii, Abel cu Profeţii, Petru cu Apostolii, Ştefan cu Martirii, Daniil cu Mărturisitorii, îţi vor ieşi în întâmpinare, fiule, ca să te primească la sânul lor şi să te conducă până la tronul Mântuitorului nostru Hristos cu imnuri şi cu cântece duhovniceşti".***

Acestea şi mai multe decât acestea auzind preafericitul Astion, a răspuns, zicând: *"Facă-se voia lui Dumnezeu şi a ta, venerabile părinte şi preot al lui Dumnezeu".*

Şi făcându-şi semnul crucii pe frunte, astfel s-a rugat la Domnul zicând: *"Fiindcă Tu eşti ocrotitorul meu Doamne, în mâinile Tale îmi încredinţez duhul meu".*

Acestea zicând, pe dată i s-a tăiat capul de către călău. După ce s-a făcut aceasta, sfântul Epictet, privind a dat slavă lui Dumnezeu şi aruncându-se asupra trupului celui ucis, a început să-i roage pe călăi că, aşa cum se găsea deasupra cadavrului sfântului martir aşa să-l omoare şi pe el. După ce s-au petrecut acestea, toţi cei care erau de faţă, privind deopotrivă creştini şi păgâni, cu lacrimi în ochi au adus slavă lui Dumnezeu pentru bunul învăţător Epictet şi pentru desăvârşita supunere a învăţăcelului său.

Capitolul IV - Slava sfintelor trupuri după moarte; înmormântarea; apariţia; primirea credinţei de către părinţii sfântului Astion şi convertirea lor la Hristos

Pe când cei ce au fost de faţă aduceau slavă şi cinstire lui Dumnezeu, iată că deodată trupurile sfinţilor martiri s-au făcut la vedere albe ca zăpada şi datorită preamarii străluciri, păreau ca razele soarelui. Toţi cei care se ştia că sunt stăpâniţi de vreo infirmitate, îndată ce din credinţă se atingeau de trupurile lor, sau din dragoste faţă de Dumnezeu le sărutau, imediat se îndepărta de la ei toată neliniştea şi durerea.

Iar către apusul soarelui, venind Vigilantius, cu toată casa sa şi cu alţi creştini, a ridicat pe ascuns trupurile sfinţilor martiri, stropindu-le cu mirodenii foarte scumpe şi cu smirnă, le-a îngropat într-un loc deosebit şi de cinste, cu cântări de psalmi şi cu mare evlavie.

În acel loc se petrec până în ziua de azi multe semne şi minuni spre lauda numelui lui Hristos.

Latronianus însă, în timpul nopţii, a fost cuprins de un duh necurat din cele mai rele, care l-a făcut ca dimineaţa devreme să vină la pretoriu. Aşezându-se acolo pe scaun, a început să spună foarte multe cuvinte pline de furie şi nebunie. A luat apoi sabia şi a început să lovească şi să rănească mai întâi pe cei din slujba lui. Apoi s-a repezit, ca un câine turbat, asupra altora, sfâşiindu-le hainele alergând încoace şi încolo. Mulţimea văzându-l şi dându-şi seama că şi-a pierdut minţile, l-a dezarmat şi a început să-l lovească puternic cu pumnii şi cu biciul. Apoi, legându-l de mâini

şi de picioare, câţiva l-au dus într-o încăpere foarte mică, unde a fost două zile chinuit de demon, până ce, zvârcolindu-se şi-a dat duhul.

A treia zi în zori, după înmormântarea sfinţilor martiri, când Vigilantius s-a dus să se roage la mormântul lor, deodată i-a apărut înainte fericitul Astion, şi i-a spus: ***"Părinţii mei au să vie astăzi aici, din patria noastră, să mă caute. Te rog, preaiubite frate, coboară repede în port, primeşte-i ia-i la tine acasă şi mângâie-i în tot felul fiindcă din pricina mea sunt stăpâniţi de o mare tristeţe; iar mai târziu să le vorbeşti despre credinţa în Mântuitorul nostru şi despre alte lucruri mari."***

Acestea şi multe altele auzind Vigilantius a dat slavă lui Dumnezeu şi îndată s-a coborât la fluviu. Iată că, pe la ceasul al treilea vede o corabie mică, acostând în port. Şi după ce au coborât din corabia armatorului, au început să întrebe insistent pe cei ce se găseau în jur dacă au auzit vreunul dintre ei, ori au văzut pe vreunul tânăr cu numele de Astion.

Pe când mulţi spuneau câte ceva despre el, a venit la ei Vigilantius şi a zis: "Eu l-am văzut şi-l cunosc bine. Dar poftiţi mai întâi la mine acasă şi vă odihniţi puţin, pentru că tare aţi obosit pe corabie, şi, după aceea, dacă vreţi, am să vă duc la el fără întârziere, când va fi momentul potrivit".

Iar ei, căzând la picioarele lui, au început să-i îmbrăţişeze genunchii şi să-i sărute picioarele, rugându-l că, dacă poate, să-i ducă înainte de prânz la fiul lor.

Vigilantius a răspuns: "Deocamdată faceţi ceea ce vă rog, ca să vă îndeplinesc şi eu dorinţa şi voia voastră".

Şi după ce s-au dus la el acasă, când erau aşezaţi la masă, ***mama Sfântului Astion a început să vorbească astfel către Vigilantius: "Dacă-mi arăţi o preadulce frate, unde se găseşte acum unicul meu fiu Astion, astăzi îţi pun o cunună de aur pe cap".***

La fel şi tatăl zicea: "Eu, dacă am parte să-l văd cu ajutorul tău astăzi, o tinere, te voi îmbrăca în haine cusute cu aur şi-ţi voi dărui jumătate din averea mea".

La acestea Vigilantius a răspuns: "Acum trei zile, plecând de aici, s-a dus într-un ţinut îndepărtat şi mi-a lăsat în grijă jumătate din avere, împreună cu locuinţa şi o carte, zicând: ***"Dacă va veni vreun trimis de-al tatălui meu să mă caute, du-l în această căsuţă a mea şi spune-i: "Acestea zice monahul Astion: aşteaptă-mă***

aici, până mă întorc la tine cu sănătate. Iar dacă vrei să fii moştenitorul averii mele, grăbeşte-te să îndeplineşti toate cele ce sunt scrise în această carte şi fii fericit, neîndoindu-te de nimic".

Iar mama a întrebat: "Cum se numeşte ţinutul acela în care s-a dus dulcele şi unicul meu fiu Astion?".

Vigilantius a răspuns: "Ţinutul bărbaţilor puternici şi viteji". La întrebarea dacă mai sunt şi alţi oameni acolo, Vigilantius a răspuns: ***"Sunt mulţi şi nobili, iar moşia lor se numeşte Paradis şi locuinţele lor sunt construite din lumină. Viaţa lor este Dumnezeu, iar existenţa nemuritoare. Hainele le sunt stropite de sânge, dar pe cap au cununi lucrate din cel mai curat aur, cu tot felul de pietre scumpe. În acelaşi ţinut este şi Împăratul cel preaputernic care se numeşte Dumnezeul Dumnezeilor şi Domnul Domnilor. Crainici Lui se numesc îngerii dreptăţii. Îmbrăcămintea lor este de aceeaşi la toţi şi atingerea lor este asemenea focului care arde. Iar senatul acestui Împărat este foarte ales; unii dintre ei se numesc Profeţi, iar alţii Apostoli. Cetatea acestui Împărat este foarte mare şi numele ei este Hristipolis. Zidul ei este construit, din aur foarte curat, are douăsprezece porţi şi de fiecare sunt atârnate mărgăritare. De asemenea, la fiecare poartă se găseşte neîncetat câte unul dintre senatori. Prima poartă se numeşte a lui Petru, a doua a lui Pavel, a treia a lui Andrei, a patra a lui Ioan, a cincea a lui Iacob, a şasea a lui Filip, a şaptea a lui Bartolomeu, a opta a lui Toma, a noua a lui Matei, a zecea a lui Tadeu, a unsprezecea a lui Simon, a douăsprezecea a lui Matiaş. Dar şi sfântul locaş din ea este minunat, fiindcă are sfânta sfintelor şi altarul în întregime din aur. În faţa lui stă un bărbat minunat, care are o harpă cu zece coarde şi îndeamnă neîncetat pe cei ce sunt acolo să laude pe Împăratul lui zicând: "Lăudaţi pe Domnul din cer, lăudaţi-L toţi îngerii Lui, lăudaţi-L toate puterile Lui. Numele acestui bărbat este David, fiul lui Iesei. Străzile acestei cetăţi sunt pavate cu aur foarte curat. Râul ei este de viaţă veşnică, pomii dau roade în fiecare lună, frunzele lor aduc tămăduire sufletelor, lumina este de nespus, porţile nu se închid niciodată, pentru că acolo nu este niciodată noapte şi nici întuneric, ci întotdeauna domneşte bucurie şi veselie fără de sfârşit".***

La acestea femeia a răspuns: "Şi n-ai înţeles, preascump frate, chemat de cine s-a dus acolo fiul meu Astion? Nu cumva a făcut vreo greşeală, sau poate vreuna dintre căpetenii, ori vreunul dintre senatorii care locuiesc acolo, l-a chemat şi l-a adoptat ca fiu pentru frumuseţea lui?".

Vigilantius a zis: "S-a dus acolo chemat, cu multă cinste şi alai, chiar de mai marele ţinutului aceluia. Eu atunci n-am putut să-i văd pe slujitorii Lui, totuşi după

cum îmi spunea chiar el însuşi, sunt foarte frumoşi şi strălucitori la chip, cu arme de aur şi cu îmbrăcăminte împodobită în pietre scumpe. Şi fiindcă în acest ţinut al nostru el şi-a îndeplinit cu credinţă şi din toată inima sarcinile care i-au fost încredinţate, de aceea spunea că l-a chemat acolo prin slujitorii Săi, să-i de-a cârmuire peste zece cetăţi".

Iar ea a întrebat: "Crezi oare că, aşezat într-o slavă atât de mare, se mai poate gândi la noi?

Şi Vigilantius a răspuns: "El vă are mereu în minte şi doreşte foarte mult să fiţi cu el, dacă vreţi însă să îndepliniţi cele scrise în cartea aceea pe care mi-a lăsat-o".

La acestea, mama a răspuns: "Haide şi dă-ne repede ceea ce ţi-a lăsat pentru noi".

Cu acestea zise s-au ridicat toţi trei de la masă. Atunci Vigilantius luându-i, i-a dus în chilia sfinţilor martiri, şi arătându-le Crucea Domnului şi sfânta Evanghelie a lui Hristos, a zis către ei: "Acestea sunt cele ce mi le-a lăsat fiul vostru Astion. Dacă veţi îndeplini taina acestei puteri dumnezeieşti şi veţi face cele scrise în această carte , în mod sigur îl veţi vedea şi veţi fi cu el pe veci în acea împărăţie".

Auzind acestea, tatăl lui Astion a luat în mână Evanghelia lui Hristos şi deschizându-o a ajuns în acel loc în care Domnul Iisus a vorbit ucenicilor săi zicând: ***"Amin, Amin, zic vouă, că voi cei ce m-aţi urmat intru înnoirea lumii, când va şedea Fiul omului pe scaunul măririi Sale veţi şedea şi voi pe cele douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminţii ale lui Israel. Şi tot cel ce-şi va lăsa casa, fraţii şi surorile, tata, mama, soţia şi copiii, precum şi ţarinile pentru mine, va primi însutit şi va avea viaţă veşnică. Mulţi din cei din urmă vor fi cei dintâi şi din cei dintâi vor fi cei din urmă".***

Tatăl a întrebat: "Cine este Domnul acesta Iisus şi cine sunt cei care l-au urmat? Cine sunt cei cărora li se porunceşte să-şi lase tatăl, mama, soţia şi copiii pentru numele lui, pe care zice că-i va primi în viaţa cea veşnică a fericirii viitoare? Te rugăm preascumpe frate, dacă ştii vreunele din aceste adevăruri, să nu pregeţi să ni le arăţi şi nouă".

Deschizându-şi gura Vigilantius şi pornind de la Sfânta Scriptură le-a binevestit pe Domnul Iisus Hristos: cum toate de la începutul lumii prin El au fost făcute, cum a făcut pe om după chipul şi asemănarea Lui, şi l-a aşezat în paradisul fericirii, cum a luat o coastă de la Adam şi a făcut din ea pe femeie, dar şi cum, din cauza şarpelui,

a alungat pe Adam din paradisul fericirii în această ţară de muritori; cum Eva fiindcă a voit să se supună mai degrabă şarpelui decât Domnului Dumnezeului ei, a fost osândită să nască în zvârcoliri şi durere şi cum sfinţii profeţi, care au fost înainte de prima venire a Fiului lui Dumnezeu, au propovăduit că acesta va veni dar n-au fost ascultaţi; şi cum Domnul Dumnezeul nostru Iisus Hristos, care este Cuvântul singur şi înţelepciunea Tatălui, puterea şi splendoarea slavei, a binevoit, când s-a împlinit timpul să se nască pe lume din Duhul Sfânt şi din Maria pururi fecioară; cum în sfârşit, pe cei ce l-au urmat i-a făcut discipolii Săi şi trimiţându-i să propovăduiască neamurilor cuvântul mântuirii le-a dat numele de Apostoli şi i-a făcut părtaşi ai împărăţiei Sale, pentru că au dispreţuit deşertăciunea acestei lumi, şi-L iubeau pe El mai mult decât pe toţi cei apropiaţi.

După ce Vigilantius cu înţelepciune le-a vorbit acestea, şi mai multe ca acestea, au ajuns la locul din Scriptură unde este scris: ***"Şi a zis Iisus ucenicilor Săi: Amin, Amin, zic vouă, că oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri; iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu care este în ceruri. Nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pământ, n-am venit să aduc pace ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Şi duşmanii omului, sunt casnicii lui. Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de mine. Şi cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine. Cine ţine la sufletul lui îl va pierde, iar cine-şi pierde sufletul pentru Mine şi pentru Evanghelia Mea, îl va găsi".***

Şi iarăşi: ***"Când vă vor preda pe voi la împăraţi şi la dregători, nu cugetaţi ce şi cum veţi vorbi. Căci nu sunteţi voi cei care vorbiţi, Duhul Tatălui vostru este cel care vorbeşte în voi. Va duce frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor ridica fiii împotriva părinţilor şi le vor aduce moarte şi toţi vă vor urî din pricina numelui Meu. Dar cine va răbda până la sfârşit acela se va mântui".***

Şi ajungând la ultima parte a Sfintei Evanghelii, a început să citească de la Ioan, zicând: ***"Tată, vreau ca aceea pe care mi i-ai dat Mie să fie acolo cu Mine, ca să vadă lumina pe care Mi-ai dat-o; fiindcă m-ai iubit înainte de întemeierea lumii".*** Şi iarăşi: ***"Ca toţi să fie una, precum Tu, Părinte, eşti în Mine şi Eu în Tine, pentru ca şi ei una să fie în Noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. Şi slava, pe care Tu Mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem. Eu intru ei şi Tu întru Mine, ca ei să fie desăvârşiţi intru unime şi să cunoască lumea că Tu M-ai trimis şi că i-ai iubit pe ei precum M-ai iubit pe Mine".***

După ce tatăl lui Astion a citit acestea şi mai multe decât acestea, a zis către Vigilantius: "Te rog, preaiubite frate, explică-ne şi nouă mai pe îndelete cele ce am citit până acum; fiindcă n-am înţeles din aceste cuvinte nimic lămurit".

Vigilantius a răspuns: "Aceia despre care zice Domnul nostru Iisus: "Cei ce vor mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi şi Eu pentru ei înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri; iar cei ce se vor lepăda de Mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda şi Eu de ei înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri", suntem noi, cei care credem în El şi nădăjduim în sfânt numele Lui. Aşadar, când va veni vremea prigoanei şi ne vor spune căpeteniile acestui veac: "Lepădaţi-vă de Dumnezeul vostru şi închinaţi-vă cu noi idolilor, care sunt marii noştri zei, care au făcut toate", dacă nu vom consimţi şi dacă nu vom face cele ce au poruncit ei, ci vom răbda, pentru numele Lui, ameninţările şi schingiuirile tiranilor, pe dată şi El va mărturisi pentru noi în acea sfântă împărăţie a Sa, în faţa Tatălui şi în faţa sfinţilor Săi îngeri; adică ne va face prietenii Săi preaiubiţi.

Din numele acestora este acum acel preaiubit şi unic fiu al vostru, sfântul Astion. Căci, cu câteva zile înainte, comandantul acestei provincii, Latronianus, pe când îl silea să se lepede de Iisus Hristos, pe Care noi îl numim adevăratul Împărat ceresc, să facă pe voia lui şi să slujească demonilor, el în nici un chip n-a vrut să se supună poruncilor aceluia, ci a stat puternic în credinţa sa şi împotriva răutăţilor care i se făceau. Cu un alt venerabil creştin, un bătrân cu numele Epictet, a rămas până la sfârşit neclintit în sfânta sa mărturisire. Acestea văzând acel Împărat ceresc al său şi admirându-i mult bunăvoinţa şi sincera lui dragoste faţă de El, trimiţând pe slujitorii Săi, adică pe Sfinţii Îngeri, l-a ridicat cu mare cinste în acea cetate în care El însuşi locuieşte, pentru ca să-i de-a lui răsplata cea veşnică, fiindcă s-a luptat cu bărbăţie împotriva duşmanilor Lui. Şi de aceea atât lui Astion al vostru, cât şi celor asemenea lui, li se potrivesc acele cuvinte sfinte, pe care le-ai citit: "Ca toţi să fie una, precum Tu, Tată, eşti în Mine şi Eu în Tine. Şi ei una sunt în Noi ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis; şi Eu slava pe care Mi-ai dat-o Mie, le-am dat-o lor, ca ei să fie una, precum Noi suntem una". De aceea toţi cei care vor fi vrednici să fie din cei ca Astion al vostru, o preacinstite tată, se vor numi Martiri".

Şi mama a întrebat totuşi: "Oare nu vrei să mă ajuţi să-l văd pe "cel mort"?".

Iar Vigilantius a răspuns: "Morţi suntem noi, care trăim în acest trup muritor şi în această lume deşartă şi părem a exista fără cunoaşterea Creatorului nostru. Căci acolo este viaţa adevărată, acolo se găseşte adevărata mâncare şi băutură,

ca şi vrednicia fără de sfârşit a celor ce au meritat s-o primească, acolo este, unde domneşte întotdeauna nemurirea şi unde sălăşluiesc bucuriile veşnice".

Iar mama a zis: "Voiam numai să-i văd slava în care se găseşte. Socotiţi că are să mă recunoască pentru că i-am fost mamă? Sau poate, aşezat într-o cinste aşa mare, precum spui, acum nu mai vrea să mă vadă, după ce mi-am pierdut frumuseţea chipului plângându-l?".

Vigilantius a răspuns: "Dacă vei face ceea ce este scris în cartea pe care mi-au lăsat-o sfinţii Epictet şi Astion şi vei crede din toată inima în Iisus Hristos, împăratul lor, în care şi fiul vostru a crezut, îl vei putea vedea. Iar dacă nu vei vrea să crezi, îţi va fi peste putinţă să-l vezi, chiar dacă i-ai fost altădată mamă, pentru că ai rămas necredincioasă în poruncile Tatălui însuşi".

Şi mama a zis: "Iată, acesta este tatăl său".

Vigilantius a răspuns: "Adevăratul lui Tată este Domnul, cu care locuieşte acum, Care i-a şi făcut atâtea daruri pentru fericirea viitoare. Tatăl acesta, de aici, e muritor, şi are fii muritori; pe când se socoteşte că sunt în picioare, pe neaşteptate cade; când zice că trăieşte, deodată moare, pentru că acesta nu cunoaşte pe Tatăl cel adevărat, pe Care totuşi l-a cunoscut, fiindcă despre El este scris: Tatăl nostru Carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău…".

Astfel, după ce timp de o săptămână au discutat între ei, unul vorbind despre minunile lui Hristos, iar ceilalţi doi ascultându-l cu plăcere, când a sosit ziua de duminică, ambii părinţi se găseau credincioşi în Hristos. Vigilantius i-a luat şi i-a dus la un sfinţit preot, pe nume Bonosus, care ferindu-se de cruzimea persecuţiilor, îşi ducea viaţa ascuns într-un loc retras. Acesta, rugându-se mult pentru ei, în acelaşi ceas i-a făcut catehumeni, catehizându-i.

Iar ei, când au ieşit au început să spună către Vigilantius: "Iată am îndeplinit cele cuprinse în cartea pe care ne-ai dat-o; vino acum şi ne arată acea comoară pe care, precum ai spus tu însuţi, ţi-a încredinţat-o Astion al nostru."

Şi Vigilantius a răspuns: "Urmaţi-mă, eu vă voi arăta-o fără zăbavă. Numai că am ascuns-o şi nu ştiu dacă o mai pot scoate de aici. Dar dacă vreţi să plecăm de cu seară către acel loc, dându-ne osteneala până mâine dimineaţă, vom săpa, ca s-o putem găsi, pentru că am îngropat-o adânc."

Soarele era către apus, când Vigilantius i-a luat, şi a ieşit cu ei afară din cetate.

Ajungând la mormântul sfinţilor, i-a rugat pe cei doi să vegheze cu el toată noaptea în rugăciuni. Iar când s-au revărsat zorile şi a început să se lumineze de ziuă, iată pe neaşteptate, au văzut că în jurul lor s-a răspândit o lumină imensă şi au simţit un miros foarte plăcut, iar sfinţii martiri, care până acum dormiseră, stăteau lângă ei în picioare şi lăudau pe Domnul.

Atunci, sfântul Astion, aruncându-se în braţele mamei sale, a început s-o sărute zicându-i: "Bine ai venit din părţile Răsăritului, o, ucenică a lui Hristos şi mama mea Marcellina!".

La fel, preafericitul Epictet, îmbrăţişându-l pe tatăl lui Astion, îl sărută zicând: "Bucură-te intru Domnul, o, preaiubite frate Alexandru, pentru că eşti vrednic să fii socotit în numărul binecredincioşilor şi să meriţi fericirea cea veşnică".

Iar ei au zis către Vigilantius: ***"Bucură-te şi tu intru Domnul, o, preadulce frate Vigilantius, pentru că te-ai făcut vrednic să se împlinească prin tine ceea ce este scris: Cel ce a făcut să se întoarcă un păcătos din calea rătăcirii sale, îi va salva sufletul de la moarte şi-i va acoperi mulţime de păcate".***

Atunci sfântul Astion astfel a început să vorbească mamei sale: "O, preadulce şi binecuvântata mea stăpână şi mamă, toate cele scrise de Sfânta Evanghelie a Domnului nostru Iisus Hristos sunt adevărate şi neclintite. Grăbeşte-te aşadar, să le îndeplineşti fără vreo întârziere, pentru ca să fii vrednică a primi ceea ce este scris acolo. Aşadar, partea de avere, care mi se cuvine, pentru odihna mea şi mântuirea ta, dă-o şi împarte-o săracilor, pentru ca astfel să meriţi să vii la noi împodobită cu cununa dreptăţii şi a faptelor bune".

Iar mama i-a răspuns: "Astfel, eşti privit bine de către Împăratul tău şi de către sfetnicii Lui, preaiubite fiu?"

A răspuns Astion: "Nu ştiu cât de bine sunt privit, pentru ca să-ţi pot răspunde la această întrebare; dar Domnul şi Dumnezeul nostru prin dragostea Sa, din rob m-a făcut fiul Său, mi-a dat locuinţă în cetatea Sa, m-a făcut ostaş de pază la palatul Său, mi-a dăruit cea mai mare vrednicie între senatori, m-a lăsat să mă bucur de desfătările paradisului. Dar şi dregătorii Lui m-au socotit vrednic de a face parte dintre ei şi mă iubesc. Căci în fiecare zi, mă duc cu ei să-i cercetez pe cei în suferinţă să-i ridic pe cei căzuţi, să-i luminez pe cei orbi, să-i scap pe cei primejduiţi de valurile mării, să alung neamurile barbare, care năvălesc în ţară; să mângâi pe cei trişti, să-i apăr pe cei neputincioşi, să alung demonii din trupurile stăpânite de aceştia, în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Iar ei

îmi vorbesc zilnic despre voi zicând: înduplecă-i pe tatăl tău şi pe mama ta să vină şi ei în aceste locuri".

Mama a întrebat: "Dar ei ne cunosc fiule?".

Astion a răspuns zicând: "Vă cunosc preabine şi vă iubesc, dragă mamă, numai dacă voinţa voastră este să-i cunoaşte-ţi şi voi, ca să puteţi ajunge fără vreo îndoială şi piedică la aceea fericire".

Mamă, bătându-se în piept de mare bucurie, zicea: "Crezi că voi putea ajunge acolo, nefericita şi nenorocita de mine?".

Preafericitul Astion i-a răspuns: "Dacă vei crede deplin în Iisus Hristos, Domnul şi Dumnezeul nostru, cum a crezut Vigilantius şi vei împărţi tot avutul tău săracilor, fără îndoială că ai să trăieşti şi să te bucuri şi tu de fericirea veşnică în care mă găsesc eu".

Proloagele din 8 iulie

PROLOAGELE

ÎN FIECARE ZI ÎMPREUNĂ CU SFINȚII

Luna iulie în 8 zile: pomenirea Sfântului mare mucenic Procopie (303)

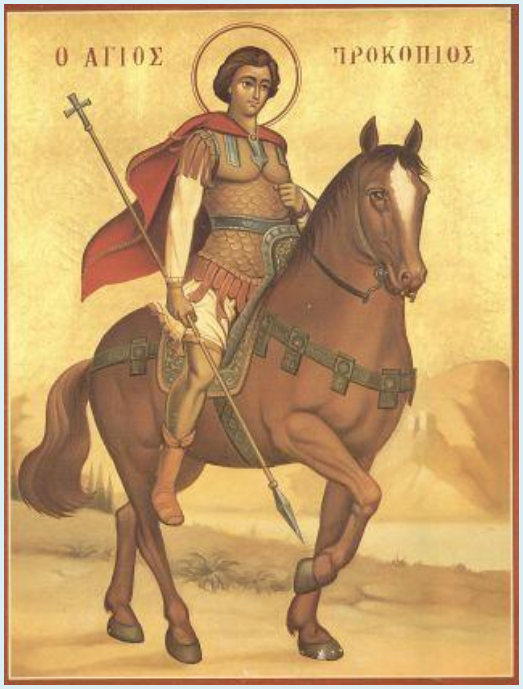

Acest mucenic al lui Hristos a trăit pe vremea lui Diocleţian, trăgându-se din Ierusalim, născut din tată credincios, anume Hristofor, şi dintr-o mamă necredincioasă, Teodosia cu numele, iar numele lui, cel dintâi era Neania, fiindcă după botez, a primit numele de Procopie. Şi, murind tatăl său, mama sa l-a crescut în credinţa păgânească, învăţându-l închinarea la idoli. Dar tânărul Neania, fiind isteţ la minte, a deprins, repede, învăţătura cărţilor filozofiei elineşti.

Şi, ajungând la vârsta bărbatului desăvârşit, mama sa a voit să-l facă ostaş destoinic, în slujba împăratului. Şi a ajuns dregător al Alexandriei.

Dar, mergând pe drum, cu două sute de ostaşi, cu poruncă să omoare pe creştini, a auzit un glas chemându-l pe nume, Neania. Deci, rugându-se sfântul să i se arate,

mai lămurit, cine este cel ce grăia, i s-a arătat lui o cruce în chipul cristalului şi glas s-a făcut de la cruce, zicând: "Eu sunt Hristos Cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu". Şi l-a învăţat toată taina credinţei noastre.

Iar el, întorcându-se la Schitopolis, a poruncit unui argintar să-i facă o cruce, la fel cu aceea ce i se arătase, o cruce cu trei icoane.

Deci, fiind pârât de mama sa, că este creştin, sfântul a fost trimis spre cercetare la Paulin, dregătorul din Cezareea Palestinei. Şi, neplecându-se el să jertfească idolilor, a fost bătut cumplit, încât l-au închis în temniţă aproape mort. Dar, fiind vindecat de un înger, au venit la credinţă o mulţime de închinători la idoli, între alţii şi mama sa, Teodosia. Şi, mărturisind ei pe Hristos-Dumnezeu, li s-au tăiat capetele.

Atunci, dregătorul a hotărât şi asupra Sfântului Procopie judecată de moarte, adică, să i se taie capul cu sabia. Şi, scoţându-l afară din cetate, la locul cel de moarte, sfântul şi-a făcut rugăciunea sa pentru cetate, pentru popoare, pentru cei din primejdii, pentru sărmani, ca toţi să fie păziţi prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Apoi, cu bucurie, şi-a plecat sub sabie cinstitul său cap şi, tăindu-l, şi-a dat sufletul pentru Dumnezeul său, în ziua de opt a lunii lui iulie.

Întru această zi pomenirea Sfinţilor martiri Epictet şi Astion

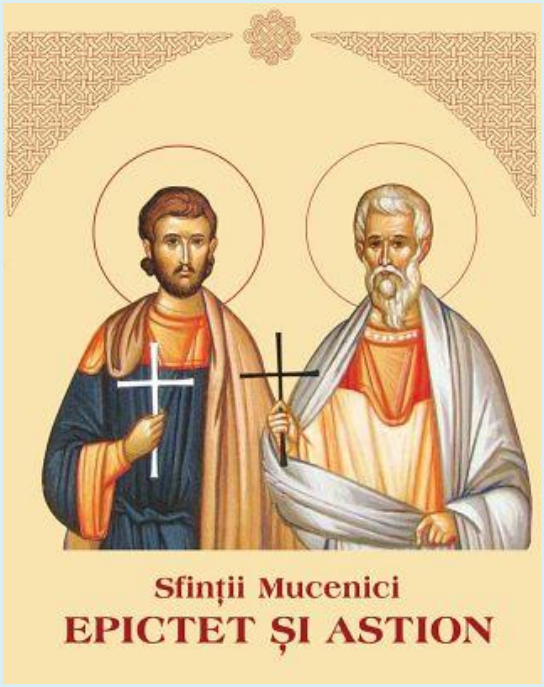

Pe malul lacului Razelm, care în antichitale se numea Halmyris (sol, apă sărată), nu departe de braţul Sfântul Gheorghe al Dunării şi de actualul sat Dunavăţul de Jos, se află ruinele unei fortăreţe romano-bizantine care au fost identificate de învăţaţi cu cetatea Halmyris.
Ştirile cele mai ample şi mai importante despre Halmyris le avem în legătură cu pătimirea aici a doi martiri Epictet şi Astion, poate cei mai vechi martiri de pe teritoriul României, despre care avem informaţii amănunţite.

Potrivit datelor din actul lor martiric, Epictet şi Astion ar fi pătimit, mărtu-risindu-şi credinţa în Hristos, în anul 290, ca urmare a persecuţiei dezlănţuite de împăratul Diocleţian. Tot în legătură cu martiriul lor este menţionat şi primul episcop al Tomisului (cel dintâi din România), Evanghelicus, care a venit la Halmyris în acea vreme.

Actul martiric al Sfinţilor Epictet şi Astion este plin de amănunte cu privire la viaţa, activitatea şi pătimirea lor. Din păcate, el ni se păstrează astăzi doar într-o copie din secolul al XV-lea, aflată în arhiva bisericii Mântuitorului, din Utrecht.

Să lăsăm acum cuvântul acestui document, să ne istorisească viaţa, minunile şi moartea curajoasă a celor doi martiri.

Pe vremea nelegiuitului împărat Diocleţian, trăia în părţile Răsăritului (foarte probabil în Asia Mică) un preot cu numele Epictet, care ducea o viaţă cu totul curată şi evlavioasă. Din fragedă copilărie, el fusese crescut în frica de Dumnezeu, urmând poruncile Mântuitorului. Ca şi odinioară Samuel, a fost cinstit din tinereţe cu haina preoţiei şi plin de harul lui Dumnezeu el făcea multe semne şi minuni.

Adeseori, prin puterea rugăciunii sale, putea deschide ochii orbilor, vindeca pe leproşi şi pe ologi şi scotea duhurile necurate din cei îndrăciţi.

Odată, pe când stătea acasă şi-şi făcea obişnuita rugăciune către Hristos, i-a fost adusă fiica unui funcţionar, care era paralitică în aşa măsură, că nu putea mişca altceva decât limba. Tatăl său, aducând-o la uşa preotului, a lăsat-o afară şi a intrat la sfânt rugându-l fierbinte să-i tămăduiască fiica. Auzind acestea, preotul a zis tatălui s-o aducă înăuntru, apoi s-a rugat cu ardoare, a uns cu ulei sfinţit corpul fetei şi ea s-a făcut sănătoasă. Înalţând rugăciuni de mulţumire lui Dumnezeu, împreună cu părinţii, Epictet i-a îndemnat pe aceştia să facă de acum înainte fapte de evlavie în fiecare săptămână. I-a lăsat apoi să plece.

Altădată i-a fost adus un îndrăcit şi, din momentul când a ajuns lângă omul lui Dumnezeu, duhul cel rău a început să strige şi să zică timp de trei zile: "O, cruce, o, chin, nevinovat sunt pus la cazne! Cât de bine îmi mergea când eram în Frigia!" Certat de Sfântul Epictet, duhul cel rău a trebuit după trei zile să pără-seascâ trupul în care se cuibărise. Izbăvit de diavol, omul a adus îndată mulţumire Mântuitorului Hristos.

În altă zi i-au înfăţişat lui Epictet o femeie oarbă. Aceasta plângea cu amar că medicii n-o putuseră vindeca şi-l ruga fierbinte să-şi pună dreapta sa peste ochii ei, căci aşa se va vindeca. Sfântul i-a îndeplinit rugămintea şi femeia şi-a recăpătat vederea.

Mai departe, actul martiric povesteşte întâlnirea dintre Epictet şi Astion. Acesta din urmă era un tânăr chipeş, fiul unui om cu vază din oraş, foarte bogat. Mama sa era şi ea de viţă nobilă, fiica senatorului Iulian. Părinţii îl iubeau nespus, fiind şi singurul copil, privindu-l ca pe odorul lor cel mai de preţ.

În convorbirea cu tânărul Astion, Epictet îi lămureşte acestuia care este ade-văratul nestemat al vieţii, spunându-i că aurul de aici nu reprezintă cea mai mare valoare, deoarece el înşeală multe suflete. La fel şi argintul. "Vino", îi zice el, "şi-ţi voi arăta care aur trebuie să alegi şi după care argint trebuie să tinzi. Este acela pe care Domnul şi Mântuitorul nostru l-a dat celor ce cred în El. Tatăl tău, pe care-l vezi, nu este adevăratul tău tată, ci atotputernicul Dumnezeu este tatăl tău. Acesta a poruncit, şi tu ai devenit om. El a hotărât, şi te-ai plămădit în pântecele mamei tale. El a voit, şi tu ai putut ajunge până la vârsta tinereţii. De asemenea, mama noastră adevărată nu este fiinţa pe care o vedem, ci aceea care rămâne veşnic nemuritoare, ridicată în Hristos şi prin Hristos la locaş ceresc şi care şi de noi oamenii trebuie să fie recunoscută ca mama noastră sfântă, anume "Biserica".

A doua zi, tânărul s-a sculat în revărsatul zorilor şi s-a îndreptat în grabă spre harnica albină, în acelaşi loc unde cu o zi înainte gustase din florile cereşti. Intrând în locuinţa preotului lui Hristos, Astion a avut cu acesta o lungă convorbire şi la sfârşit i-a zis: "Îngăduie-mi să fiu chiar astăzi catehumen şi supune-mă la post atâtea zile câte crezi de cuviinţă; după trecerea acestui timp doresc să primesc Botezul. Atunci îmi voi fi însuşit tot ce priveşte religia creştină şi, te rog ca după aceea să părăsim amândoi acest oraş şi să ne ducem într-o ţară îndepărtată, acolo unde ne va îndrepta Duhul Sfânt, ca nu cumva tatăl meu să-mi schimbe gândul curat cu lacrimile sale".

După ce a împlinit dorinţele înţeleptului tânăr, preotul Epiclet şi ucenicul său, Astion, au părăsit oraşul, s-au îmbarcat pe o corabie şi au sosit la graniţa sciţilor, oprindu-se în oraşul halmyrenilor, unde nu era nimeni care să-i cunoască sau să le ştie ţara.

În timpul când cei doi bărbaţi îşi puneau în aplicare sfântul lor refugiu, părinţii lui Astion îşi căutau fiul şi tare se tânguiau că nu-l găsesc. Plângând, tatăl zicea: "Nu ştiu unde şi încotro să mai trimit slugile să-l caute, ca să găsească pe stâlpul bătrâneţilor mele, raza vieţii mele, porumbelul cel mai frumos, perla oraşului, înţeleptul înţelepţilor". Nemângâiata mamă îşi rupea hainele de pe ea, îşi frângea mâinile strigând de durere, fiindcă pierduse podoaba vieţii sale.

Actul martiric dă mai departe indicaţii geografice asupra locului debarcării lui Epictet şi Astion, care toate duc spre concluzia că au poposit pe meleagurile unde învăţaţii moderni localizează cetatea dobrogeană Halmyris (comuna Dunavăţul de Jos).

După ce s-au stabilit aici, Epictet şi Astion au continuat să ducă viaţa lor curată, aşa cum trăiseră în patrie. Epictet a făcut şi aici multe semne şi minuni.

Unei femei i-a vindecat fiul surdo-mut şi în acelaşi timp paralitic. Cel vindecat a lăudat pe Dumnezeu, s-a convertit şi împreună cu el mai mult de 1000 de locuitori din Halmyris, care asistaseră la minune. Şi Astion a căpătat darul facerii de minuni, având o deosebită putere asupra diavolului.

Actul martiric istoriseşte că într-o zi, pe când mergea grăbit spre Dunăre ca să ia apă, s-a întâlnit cu un om care era chinuit de duhul cel rău. Apropiindu-se de el, Astion s-a rugat, a făcut semnul crucii peste frunte şi peste celelalte părţi ale corpului şi în aceeaşi clipă duhul cel rău a fugit din el grăind: "Prin credinţa ta, O, Astion, şi prin curăţirea sufletului tău ai primit de la Mântuitorul putere împotriva neamului nostru".

Altă dată, Astion a văzut cum un om a căzut de la mare înălţime şi zăcea la pământ pe jumătate mort. În taină s-a rugat fierbinte lui Hristos, şi-a amintit de Sfântul apostol Pavel cum l-a salvat pe Eutihie, care căzuse de la o fereastră, cum Petru i-a dat putere să meargă lui Eneea, care zăcea de opt ani pe patul de suferinţă. L-a implorat pe Dumnezeu pentru nefericitul din faţa lui, zicând că "şi acesta este unul din turma Sa". Atunci a rostit Astion către cel căzut cuvintele Sfântului apostol Petru: "În numele lui Hristos, ridică-te şi umblă!" Astion l-a ridicat şi acesta a devenit apoi unul din catehumenii săi, botezându-l după aceea.

Cei doi sfinţi, Epictet şi Astion, îşi petreceau astfel viaţa în rugăciune şi sfin-ţenie făcând adesea minuni şi semne. Dar în vremea aceea a sosit în oraşul Halmyris comandantul Latronianus, cu scopul să rezolve unele treburi admi-nistrative şi militare. În a patra zi de la sosire, i s-a raportat de către unii din funcţionarii săi că există în oraş doi străini, care ar fi "vrăjitori" şi "ghicitori" şi că prin cuvântările lor au întors pe mulţi de la cinstirea zeilor. Auzind acestea, comandantul s-a înfuriat şi a dat ordin ca după apusul soarelui cei doi sfinţi să fie arestaţi şi duşi la închisoare.

Pe drum, ei cântau psalmi, rosteau lungi şi fierbinţi rugăciuni şi s-au înţeles ca a doua zi când vor fi duşi la judecată, să nu spună nimic despre familia lor şi despre ţara de unde veneau, ci doar să repete că ei sunt creştini, că acesta este numele, neamul şi patria lor şi că ei nu sunt altceva decât cinstitori ai Dumne-zeului adevărat. Foarte devreme în ziua următoare, comandantul Latronianus a poruncit să fie făcută o tribună în mijlocul oraşului şi acolo să fie chemat cât mai mult popor. Apoi, au fost aduşi acuzaţii, iar Latronianus abia putea să-i privească, deoarece faţa lor strălucea ca soarele. Epictet era un bărbat cam de 60 de ani, înalt şi cu barba încărunţită, iar Astion, un tânăr de 35 de ani, frumos la înfăţişare.

În cursul audierii, cei doi sfinţi îşi mărturiseau credinţa în Iisus Hristos şi arătau că ei nu pot să se închine zeilor.

Înfuriat, dregătorul a defăimat pe Dumnezeul lor şi a poruncit ca amândoi să fie legaţi, chinuiţi şi să li se rupă carnea de pe corp cu ghiare de fier.

Cei torturaţi nu răspundeau la toate decât cu cuvintele: "Noi suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu".

Unuia dintre judecători, pe nume Vigilantius, auzind din gura martirilor cum cinstesc şi mărturisesc fără încetare credinţa în Iisus Hristos, nu i-au ieşit din minte aceste cuvinte timp de trei zile; în a patra zi, s-a dus şi a mărturisit: "Eu sunt creştin, facă-se şi cu mine voia lui Dumnezeu". Vigilantius s-a dus la martiri în închisoare, ca să primească de la ei însemnul şi garanţia vieţii. Apoi, împreună cu casa sa, au devenit cu toţii ucenicii Mântuitorului. Mai târziu, fostul judecător a luat trupurile martirilor şi le-a înmormântat cu mare cinste.

În a cincea zi, cei doi sfinţi au fost iarăşi aduşi la judecată. Atunci Epictet a rostit o cuvântare, care s-a terminat cu cuvintele: "Noi suntem creştini".

Latronianus s-a înfuriat şi urla ca un leu; "Aduceţi sare şi oţet şi frecaţi cu ele rănile de deasupra, puneţi smoală şi grăsimi într-un cazan şi când vor începe să fiarbă în clocot, aruncaţi pe încăpăţânaţii aceştia înăuntru".

Auzind porunca, cei doi sfinţi repetau şi mai aprig cuvintele: "Suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu". Dar la tortura care li se pregătise, ei au rămas nevătămaţi şi de aceea au fost condamnaţi ca 30 de zile să nu primească nimic de mâncare şi de băut. Atleţii lui Hristos s-au hrănit însă din bogăţia Cuvântului lui Hristos, întărindu-se zilnic cu pâinea care coboară din cer, cântând psalmi şi cântece sfinte.

Pe când Epictet şi Astion îndurau chinuri, a apărut la Halmyris un străin care, văzând pe Astion în faţa scaunului de judecată, l-a recunoscut şi a ştiut din ce neam se trage. Degrabă s-a suit în corabie, a călătorit pe mare şi a ajuns la ţărmul ţării de răsărit unde trăiau părinţii lui Astion. El le-a spus ce a văzut şi auzit în legătură cu fiul lor. Actul martiric redă cuvintele pe care le-au rostit părinţii lui Astion, când au aflat această veste cu totul neaşteptată.

Mama a zis că vrea să devină creştină şi că, dacă ar fi nevoie, va înfrunta şi martiriul. Însoţiţi de trei slujitori, părinţii s-au îmbarcat în grabă şi călătorind pe mare au ajuns în oraşul Halmyris, din ţara sciţilor (Dobrogea). Aici, ne spune actul martiric, că "episcopul şi întâistătătorul sfintelor biserici, era prea fericitul Evanghelicus".

După scurgerea celor 30 de zile au fost aduşi din nou în faţa judecăţii cei doi martiri. Latronianus a început prin a zice că el încă nu ştie de unde vin ei şi din ce neam se trag şi fiindcă ei nu vor să spună îi consideră demoni; apoi îi condamnă la moarte prin tăierea capului. Atât Epictet cât şi Astion şi-au mărturisit din nou credinţa în Hristos, zicând că ei demoni nu sunt, ci că ei au scos demoni din oameni cu ajutorul lui Hristos, şi anume pe acei demoni pe care judecătorii îi cinstesc şi li se roagă că la nişte dumnezei.

Auzind acestea, Latronianus a poruncit slujitorilor să-i lovească peste gură cu pietre şi să-i lege din nou. Dar pentru că şi în urma acestor chinuri ei au rămas senini şi veseli, dregătorul a dat ultima poruncă, cerând să fie scoşi afară din cetate şi acolo să li se taie capul. Cu braţele întinse şi cu privirea ridicată la cer, mucenicii au rostit o lungă rugăciune, iar poporul a răspuns "Amin!"

Epictet a lăsat mai întâi pe Astion să i se taie capul; acesta, spunând o rugă-ciune, a terminat-o cu cuvintele Mântuitorului: "În mâinile Tale încredinţez duhul meu". Epictet s-a aşezat peste trupul ucenicului său şi îndată i s-a tăiat şi lui capul.

Toţi cei care au fost de faţă, creştini ori păgâni, se minunau de bunul învăţător Epictet şi de desăvârşita ascultare a ucenicului său; cu lacrimi ei au adus mulţumire lui Dumnezeu.

Actul martiric spune mai departe că trupurile mucenicilor erau albe ca zăpada şi că cei care sufereau de vreo boală, durere sau aveau griji, şi se atingeau cu credinţă de ele, sau le sărutau cu evlavie, se vindecau.

La apusul soarelui, Vigilantius împreună cu toată casa sa şi alţi creştini au venit de au luat trupurile martirilor, au turnat peste ele mir şi alte miresme de preţ, şi cântând psalmi şi imnuri le-au înmormântat într-un loc potrivit. Şi, spre slava lui Dumnezeu, spune autorul actului martiric, se fac acolo multe minuni până în ziua de azi.

După decapitarea celor doi martiri şi înmormântarea lor, Latronianus a înnebunit şi şi-a terminat viaţa în chip jalnic.

În a treia zi după înmormântare, Astion i s-a arătat lui Vigilantius spunându-i că în ziua aceea vor sosi părinţii săi ca să-l caute; îl roagă să meargă în port, să-i primească, să le dea găzduire şi să-i mângîie.

Ducându-se în port, Vigilantius găseşte pe părinţii lui Astion, care tocmai sosiţi se interesau de soarta fiului lor şi voiau, înainte de orice, să meargă să-l vadă. Vigilantius le-a povestit cum Astion plecase cu trei zile mai înainte într-o ţară îndepărtată, apoi, înfăţişându-le cu vorbe alese frumuseţile cereşti şi ale vieţii veşnice, le spune adevărul despre moartea fiului lor, adăugând că toţi cei care se învrednicesc de un asemenea sfârşit sunt numiţi "Martiri".

Timp de o săptămână părinţii lui Astion au avut convorbiri cu Vigilantius, în urma cărora ei se convertesc la credinţa creştină. Preotul Bonosus care, pentru a scăpa de urmărire, se ascunsese într-un loc tăinuit, îi face catehumeni şi după 40 de zile de la moartea lui Astion sunt botezaţi de episcopul Evangelicus. Acesta din urmă rămâne cu ei 8 zile, după care pleacă în alt oraş apropiat.

Părinţii lui Astion se întorc apoi în patrie, luând cu ei pe Vigilantius şi pe preotul Bonosus.

Pentru noi, românii actul martiric al sfinţilor Epictet şi Astion are o deosebită valoare, fiindcă, în afară de cel care istoriseşte pătimirea Sfântului mucenic Emilian la Durostor (Silistra), este singurul cu care literatura aghiografică dobrogeană se poate mândri. El ne luminează pagini întregi din viaţa religioasă a Dobrogei, în vremea când creştinismul era nu numai persecutat, dar reacţia oficialităţilor împotriva lui atinsese cote maxime.

Potrivit datelor din actul martiric, Epictet şi Astion şi-au dat viaţa şi au sfinţit pământul Dobrogei cu sângele lor în ziua de 8 iulie, pe vremea împăratului (în act "tiranului") Diocleţian şi a comandantului Latronianus.

Prin exemplul vieţii lor şi tăria credinţei, pecetluită cu moarte mucenicească, Sfinţii Epictet şi Astion au împodobit literatura aghiografică din primele secole şi s-au înscris în calendarul religios al românilor ca două nestemate, demne de cinstirea tuturor timpurilor.

Dumnezeului nostru slavă! Amin.

Întru această zi, cuvânt despre grija lumii acesteia

Nu este lucru bun grija cea fără de măsură, ci, mai bine este, să se smerească omul înaintea lui Dumnezeu, care ne poartă de grijă, după cuvântul care zice: "Aruncă spre Domnul grija ta şi El te va hrăni" (Ps. 54, 25). Să nu dai grijii lumeşti sufletul tău, pentru că, pe mulţi, i-a pierdut grija şi nu este într-însa nici un spor. Pentru că, din grija lumească, se vatămă tăria inimii, şi, precum molia strică hainele şi cariul lemnul, aşa grija lumească, a omului, îi vatămă inima. Drept aceea, noi înşine să nu intrăm în grija lumească, ci în lacrimi şi suspine şi într-o iubitoare de osteneală, rugăciune către Dumnezeu şi întru privegheri să petrecem şi să ne trezim; şi aşa vom primi, de la Dumnezeu, ajutor şi izbăvire.

Întru această zi, cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, despre citirea dumnezeieştilor Scripturi

Zis-a Domnul: "Tot cărturarul, care învaţă despre Împărăţia Cerului, asemenea este cu un om gospodar, care scoate din cămara sa lucruri noi şi vechi". Pentru că numai acela este un adevărat cărturar, cel care citeşte dumnezeieştile Scripturi, cu osteneală şi cu osârdie, cel care, din aceste Scripturi, îşi face comoară, adică înţelegerea legilor a celei vechi şi, a celei noi, şi, la vreme de trebuinţă, scoate învăţătură din ele.

Iar cei care n-au râvnă pentru învăţătura Scripturii, aceia nu sunt gospodari, neavând, nici ei înşişi, şi nedând nici altora nimic, murind de foamea neînţe-legerii. Pentru că, precum pământul, fără ploaie, chiar de ar arunca cineva sămânţa în el, nu poate să rodească, aşa şi sufletul, de nu se va adăpa cu Scripturile, nu va putea să dea roade bune.

Deci, mare răutate este să nu înţelegi Scripturile şi să umbli, ca un animal necu-vântător, putând ajunge la multe rătăciri. Căci viaţa, în necunoaştere, este o viaţă plină de lenevire şi orbire sufletească. Şi, precum cel lipsit de lumină nu umblă drept, aşa şi cel ce nu citeşte dumnezeieştile Scripturi, în multe rătăciri se împiedică. Pentru aceasta, ne învaţă apostolul, zicând: "Luaţi aminte la citire, la învăţătură şi la mângâiere".

Deci, fraţilor, să nu ne lenevim, ci să citim Sfintele Scripturi şi să învăţaţi şi pe alţii, ca îndoită plată să luaţi de la Dumnezeu.

Întru această zi, cuvânt din viaţa Sfântului Ioan milostivul

Mulţi din cei din Alexandria, râvnind la cele din vremea apostolilor, îşi vindeau averile lor şi, aducând preţul vânzării, îl puneau în mâinile Sfântului Ioan, rugându-se ca să-l împartă el săracilor.

Deci, apropiindu-şi, unul dintr-înşii i-a adus Sfântului Ioan şapte livre şi jumă-tate de aur, adeverind că, din banii aceştia, nu i-a mai rămas lui nimic. Şi cerea două daruri, să le ia de la dânsul: să se mântuiască copilul său, cu rugăciunile sfântului, şi să se întoarcă, fără primejdie, corabia lui, care era trimisă în Africa.

Deci, după ce au trecut treizeci de zile de rugăciune, a murit fiul său. Şi a treia zi după moartea copilului, sosind corabia din Africa şi ajungând în dreptul farului, a venit o furtună cumplită, încât toată încărcătură s-a prăpădit şi numai corabia, cu cei din ea, au scăpat.

Deci, vestea despre copil auzind-o, cu puţin mai înainte, şi durerea încă stăpânindu-l, a venit asupra lui şi întristarea pentru corabie: şi acestea, l-au cufundat, cu totul, în mâhnirea cea mai mare.

Acest lucru aflându-l şi patriarhul, s-a întristat tot atât de mult. Şi se ruga lui Dumnezeu, să se atingă, în chip nevăzut de sufletul aceluia şi să îndepărteze viforul mâhnirii şi să-l prefacă în alinare.

Deci, în noaptea următoare a venit, înaintea omului, în vis, un bărbat asemenea cu chipul patriarhului, zicând către dânsul: "De ce eşti întru atâta mâhnire ? Oare, nu tu m-ai rugat să cer lui Dumnezeu să se mântuiască fiul tău? Şi, iată, cu darul lui Dumnezeu, s-a mântuit, fiind eliberat, nevătămat, din răutăţile vieţii. Căci, dacă ar fi avut o viaţă mai lungă, rău ar fi ieşit şi nevrednic de Făcătorul său ar fi fost. Iar, pentru corabie, să nu te îndoieşti. Că, de n-ar fi fost rugat prea bunul Dumnezeu, de smerenia mea, trebuia să se trimită în adânc, împreună cu ea şi toţi bărbaţii din ea. Şi, pe lângă încărcătură, ai fi pierdut şi pe fratele tău şi pe ceilalţi. Deci, nu trebuie să te mâhneşti, ci mai mult, cu mulţumire, se cuvine a răbda cele întâmplate. Că nimic, din cele ce se fac de la Dumnezeu, nu este nejudecat, chiar dacă de multe ori, judecăţile Lui sunt necunoscute nouă".

Apoi, după ce s-a deşteptat din somn, bărbatul şi-a simţit mângâiată inima sa şi, mergând îndată, a căzut la picioarele fericitului patriarh, mulţumindu-i mult şi povestindu-i visul.

Iar patriarhul îl sfătuia, zicându-i că n-a fost darul lui, ci, dimpotrivă, darul lui Dumnezeu, cel ce ocârmuieşte totul, spre folos. A Căruia este slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida din 7 iulie

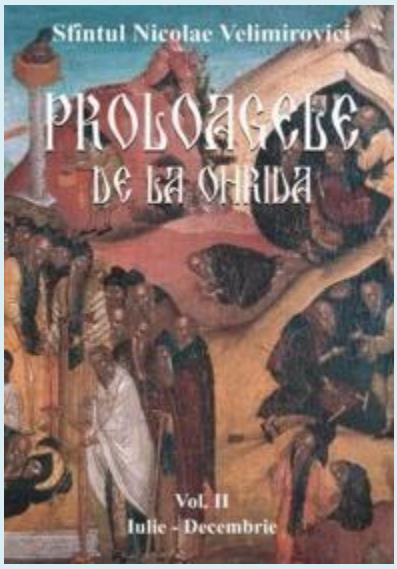

Pomenirea Sfintei mari muceniţe Dominica [Chiriachi]

În vremea împăratului Diocleţian şi a ginerelui lui, Maximian, ambii, adversari ai lui Hristos, a locuit în Anatolia o familie de creştini vârstnici şi plini de toată cucernicia, dar care nu aveau copii. ***Pe bărbat îl chema Dorotei, iar pe femeie Evsevia. Ei erau foarte bogaţi. Prin multă şi neîncetată rugăciune, lor li s-a dăruit în cele din urmă un copil de la Dumnezeu - pe sfânta pruncă Dominica.***

Încă din copilărie, aceasta s-a închinat pe sine cu totul lui Dumnezeu, înfrânându-se de la toate cele pe care le fac îndeobşte copiii. ***Când a ajuns la vârsta cuvenită, fiind foarte frumoasă cu trupul şi cu sufletul, mulţi tineri au voit să o ia în căsătorie, dar ea i-a refuzat pe toţi, zicând că s-a logodit Mirelui Celui Ceresc şi Domnul şi că nimic nu dorea mai mult decât să moară fecioară.***

Unul dintre pretendenţii respinşi a denunţat-o pe Dominica şi pe părinţii ei tiranului Diocleţian, sub acuzaţia de creştinism, împăratul a poruncit ca părinţii Dominicăi să fie torturaţi, iar după aceea să fie surghiuniţi la cetatea Melitene, unde ei au şi murit, suferind cumplit pentru Hristos.

Pe Dominica, Diocleţian a trimis-o la judecată lui Maximian. Cum Dominica a stat tare şi a mărturisit pe Hristos înaintea lui Maximian, acesta a poruncit ca fecioara să fie întinsă la pământ şi biciuită cu vine de bou. După acestea el a dat-o pe mâna a doi comandanţi, mai întâi a lui Hilarion, iar după moartea acestuia, pe mâna lui

Apollonie. Amândoi au torturat-o bestial pe Dominica, în felurile cele mai de neînchipuit, fără a o putea clinti din credinţa ei.

Când Sfânta Dominica zăcea în temniţa ei, acoperită din cap până în picioare de răni, Hristos Domnul a apărut înaintea ei, a vindecat-o şi i-a zis: „Dominico, nu te teme de schingiuiri, căci harul Meu este cu tine."

Cu adevărat harul Domnului Iisus Hristos a apărat-o pe această mare muceniţă de focul în care a fost aruncată, de fiarele înaintea cărora a fost aruncată spre mâncare, spre batjocură judecătorilor celor nelegiuiţi care credeau că o dau la moarte sigură.

Văzând-o pe Dominica scăpând prin minuni mari nevătămată de la asemenea ucideri, mulţi păgâni au crezut în Hristos, fiind pentru aceasta cu toţii ucişi prin tăierea capului.

Dominica i-a zis lui Apollonie: „Vezi bine că nicicum nu mă poţi întoarce de la Credinţa mea. Căci de mă arunci în foc, mai înainte de mine cei trei Tineri în foc au fost aruncaţi şi prin Credinţă s-au mântuit; iar de mă arunci la fiare, mai înainte de mine marele Daniil, prorocul la fiare a fost aruncat, dar prin Credinţă s-a mântuit; iar de mă arunci în mare, mai înainte de mine Iona, prorocul a fost în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi şi prin Credinţă s-a mântuit; dacă tăişului săbiei mă dai, mai înainte de mine cinstitul Botezător Ioan sabiei a fost dat şi credincioşia lui 1-a mântuit. Căci ca şi tuturor acestora, mie viaţă îmi este a muri pentru Hristos."

Atunci Apollonie a poruncit uciderea muceniţei prin tăierea capului. ***Dominica a îngenuncheat, şi-a ridicat sfintele ei mâini la cer şi s-a rugat lui Dumnezeu ca să Se milostivească de toţi cei care vor cinsti pomenirea ei şi ca să dăruiască odihnă veşnică sufletului ei şi alor ei părinţi.***

Săvârşindu-şi rugăciunea ea şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, mai înainte ca să-i fie lovit gâtul de sabia călăului.

Dominica a luat mucenicia cu cinste în cetatea Nicomidiei şi a fost primită în locaşurile bucuriei celei veşnice a împărăţiei lui Hristos, la anul 289.

Pomenirea Sfântului cuvios Toma din Maleon

La început acest Toma a fost un vestit comandant de oştiri, viteaz şi biruitor în lupte şi de asemenea foarte bogat. El era şi foarte mare la trup, fapt pentru care băga spaima în duşmani numai cu înfăţişarea.

Dar când s-a rănit cu dragostea lui Hristos, el a lepădat toate ale lumii, a lui faimă şi mare bogăţie şi s-a retras în pustie, unde s-a făcut monah. Luând asupra lui viaţa tuturor monahiceştilor nevoinţe, el a ajuns la măsuri mari, că şi Sfântul Ilie Prorocul a venit la el şi l-a călăuzit la un munte numit Maleon, care este în apropierea Athosului. Acolo el a trăit cu desăvârşire singur cu Dumnezeu, cufundat în rugăciune ziua şi noaptea.

Dar deşi s-a ascuns atât de adânc de lume, lumea totuşi l-a aflat, căci sfinţenia vieţii lui nu s-a putut ascunde. Poporul a început să-şi aducă la el pe bolnavii lor, iar Sfântul Toma îi vindeca de neputinţele trupului şi de toată boala cea trupească şi sufletească.

Chiar şi după sfânta lui adormire, care a fost în veacul al zecelea, sfintele lui moaşte au continuat să le fie de minunat ajutor tuturor celor care veneau să se închine şi să se atingă de ele cu credinţă.

Pomenirea Sfinţilor cuvioşi mucenici Epictet şi Astius

Astius a fost singurul fiu al părinţilor lui, Alexandru şi Marchellina. Pe el l-a adus la Sfânta credinţă preotul Epictet, care l-a botezat şi l-a şi tuns pe Astius în monahism.

Ei mai după aceea s-au strămutat în părţile răsăritului, în Sciţia şi s-au sălăşluit în cetatea scită Almirida (astăzi Ramzina), la gurile Dunării de la Marea Neagră.

Ei au fost torturaţi şi omorâţi pentru Sfânta credinţă prin tăierea capetelor, cam pe la anul 290.

Ei s-au înfăţişat după moartea lor, amândoi, înaintea părinţilor lui Astius, Alexandru şi Marchellina, ceea ce i-a făcut pe aceştia să se convertească la Hristos.

Alexandru şi Marchellina s-au dus şi au primit Sfântul Botez de la episcopul Evanghelus, cel ce avea să fie la rândul lui decapitat pentru Hristos. El este „Evanghelus, noul înger," după cum glăsuieşte o cântare închinată lui.

Cântare de laudă la Sfânta muceniţă Dominica

Sfânta Dominica e unica fiică
A părinţilor mucenici pentru Hristos,
A sfinţilor lui Dumnezeu.

Lipsită de ei, Dominica,
Marile averi săracilor împarte,
Ea doar cu trupul şi-al ei strai rămâne,
Şi cu acestea grăbeşte pe urmele
Scumpilor părinţilor ei.

Ea jertfă se face pentru Hristos.
Dominica e roua dimineţii,
Curată şi strălucitoare ca ea.

Ea ale lumii ademeniri în picioare le calcă,
Ale bărbaţilor graiuri.

Ea groaza chinurilor o dispreţuieşte desăvârşit,
Grăbind spre ele ca şi spre o nuntă,
Căci în ajutor îi stă Numele prea dulce al lui Iisus.

Ea prin torturi bestiale în Viaţă intră,
În bucuria împărăţiei lui Dumnezeu.
Trupul ei este roşu de sânge
De bucuria negrăită a cerului vrednic!

O Dominico, Sfântă aleasă a lui Dumnezeu,
Tu sub al săbiei tăiş ai ieşit din lume,
Şi pe tine Cerul cu-a slavei cunună te-a primit!

Învaţă-ne pre noi Credinţa să cinstim,
Învaţă-ne pre noi viaţa toată Credinţei să ne-o închinăm!

Cu ale tale sfinte rugăciuni ajută-ne nouă,
O, a sfinţeniei candelă sfântă,
Ce străluceşti între toate
Ale Raiului lumini!

Cugetare

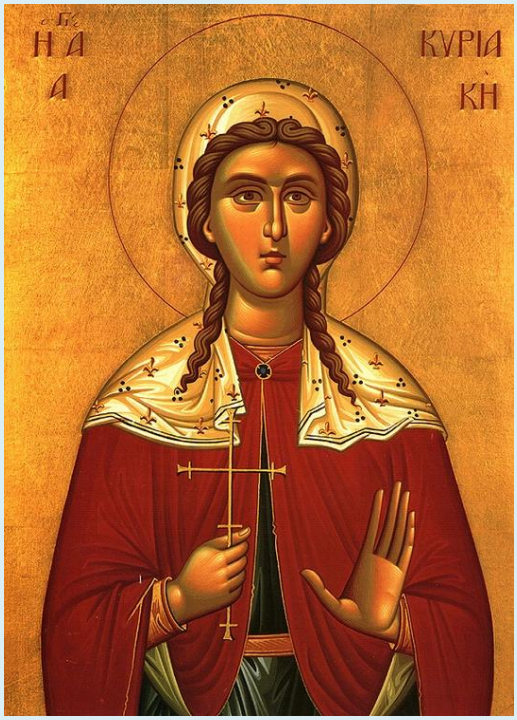

Exemplul Sfintei Domnica, celei ce a fost fecioară de o mare frumuseţe şi al Sfântului Astius, tânărul posesor al unei imense averi şi faptul că ambii şi-au dispreţuit cu totul bogăţiile acestea şi s-au dat morţii pentru credinţa în Hristos,

acestea toate ne conduc la gândul că nimic în istorie nu se poate compara cu puterea lui Hristos, prin al Cărui ajutor, tineri şi tinere cărora viaţa le stă la picioare se biruie pe ei înşişi şi astfel biruie toate celelalte şi întreaga lume.
Victoria pe care o repurtezi asupra ta însuţi este cea mai formidabilă victorie. Biserica numără în rândurile ei asemenea biruitori cu miile şi cu miile de mii.

***Sfântul Ciprian**, scriind despre feciorie, zice: „A învinge plăcerea trupească este cea mai mare plăcere; nici o victorie nu este mai mare decât victoria asupra poftelor propriului suflet şi trup. Cel care îşi învinge un adversar, devine mai puternic decât acel unul, dar cel care îşi învinge patimile se dovedeşte mai puternic şi decât sine însuşi. Orice rău din lume este mult mai uşor de învins decât propria plăcere, căci relele pe care le vedem în lume sunt hidoase şi respingătoare, pe când răul plăcerilor pe care le avem sau ni le dorim este atrăgător şi plăcut. Cel care şi-a biruit poftele s-a eliberat cu adevărat de spaimă şi de teamă, căci acestea nu-şi află sursa decât în iubirea de plăceri."*

Luare aminte

Să luăm aminte la minunata scoatere de apă din stânca Horebului (Ieşirea 17):

- *La cum poporul lui Israel, însetat fiind, se îndoia că Dumnezeu este cu ei şi cârtea împotriva lui Moise;*
- *La cum, din porunca lui Dumnezeu, Moise a izbit stânca cu toiagul lui, iar din stâncă a ţâşnit şuvoi de apă;*
- *La cum şi inima mea s-a făcut piatră din pricina îndoielii şi la cum din ea izvorăsc şuvoaie de lacrimi atunci când se atinge de ea harul sfânt al Credinţei în Dumnezeu.*

Predică despre laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut al Cuvântului

Ca nişte prunci de curând născuţi, să doriţi laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut al cuvântului, ca prin el să creşteţi spre mântuire, De vreme ce aţi gustat şi aţi văzut că bun este Domnul (I Petru 2: 2-3).

Sfântul apostol Petru îi socoteşte pe creştini *ca pe nişte prunci de curând născuţi.* Sfântul Botez este o nouă naştere, iar omul începe să-şi numere viaţa începând cu sfântul botez.

Iar cel nou născut duhovniceşte trebuie să se hrănească cu mâncare blândă, întocmai ca şi nou-născutul cel trupesc.

Dar care este hrana pe care o recomandă apostolul noilor creştini? Ea este *laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut al cuvântului.* Pruncul cel trupesc se hrăneşte cu laptele matern, care nu este decât chipul laptelui celui duhovnicesc şi neprefăcut al cuvântului, luat spre hrană de pruncul cel duhovnicesc. Deci care este laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut al cuvântului cu care trebuie să se hrănească creştinii? Însuşi apostolul ne zice: *aţi gustat şi aţi văzut că bun este Domnul.* Laptele acesta deci este însuşi Domnul Iisus Hristos, Cel Viu şi de Viaţă Dătător. Cuvintele lui Hristos sunt *laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut.*

- *Fericiţi sunteţi voi, fraţilor, când vă veţi hrăni sufletul cu acest fel de lapte, cu cuvântul lui Hristos.*
- *Fericiţi sunteţi voi când vă veţi hrăni cu El ca şi cu un lapte dulce, căci atunci sufletele voastre vor creşte roditor şi se vor binecuvânta, iar voi pregătiţi veţi fi şi vrednici să intraţi în Împărăţia Cerurilor.Minunile toate ale Stăpânului Hristos sunt lapte duhovnicesc şi neprefăcut.*
- *Fericiţi sunteţi voi, fraţilor, când vă veţi hrăni sufletele cu acest dulce lapte, căci vă veţi asemăna îngerilor care pururea cântă slavă minunilor Domnului, ziua şi noaptea. Trupul şi Sângele lui Hristos sunt laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut.*
- *Fericiţi sunteţi voi, fraţilor, când vă veţi hrăni sufletle cu acest dulce lapte, căci vă veţi face mădulare ale Trupului nemuritor al lui Hristos în ceruri. Biruinţa învierii lui Hristos din morţi întru care cu moartea pe moarte a călcat este lapte duhovnicesc şi neprefăcut.*
- *Fericiţi sunteţi voi, fraţilor, când vă veţi hrăni sufletele cu acest dulce lapte, căci voi atunci veţi păşi ca nişte biruitori încă din această viaţă, iar în cea care va veni veţi sta de-a dreapta lui Hristos Biruitorul.*

Fraţilor, întregul Hristos este *laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut.* Să dorim acest lapte mai presus de orice bunătăţi, ca să putem creşte spre mântuirea noastră. Aceasta este singura hrană de trebuinţă mântuirii. Oricare alta este numai spre descompunere şi moartea care sfârşeşte în groapă.

O, Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Mieluşelule al lui Dumnezeu, Cela ce eşti laptele cel duhovnicesc şi neprefăcut, hrăneşte-ne pe noi cu Tine, aşa cum i-ai hrănit şi pe sfinţii Tăi apostoli, ca şi noi să putem creşte desăvârşit spre a noastră mântuire, Căci Ţie se cuvine toată slava şi mulţumita în veci. Amin.

Sfinţii mucenici Epictet şi Astion din Halmyris

Pe malul lacului Reazelm, nu departe de braţul Sfântul Gheorghe al Dunării şi de actualul sat Dunavăţul de Jos, se află ruinele unei fortăreţe romano-bizantine care au aparţinut cetăţii Halmyris. Aici au pătimit cei doi martiri, Epictet şi Astion, poate cei mai vechi martiri de pe teritoriul României, despre care avem informaţii amănunţite.

Potrivit actului lor martiric, păstrat astăzi doar într-o copie din sec XV, aflată în arhiva bisericii Mântuitorului din Utrecht, ei au pătimit în anul 290, ca urmare a persecuţiei dezlănţuite de împăratul Diocleţian (284-305). Tot în legătură cu martiriul lor, se face pomenirea primului episcop al Tomisului, Evangelicus, care a venit la Halmyris în vremea aceea.

Sfântul Epictet era originar din părţile Răsăritului, fiind crescut din fragedă copilărie în frica lui Dumnezeu. Învrednicindu-se de harul preoţiei, el ducea o viaţă cu totul curată şi evlavioasă, pentru aceasta fiind răsplătit de Dumnezeu cu darul facerii de minuni. Adeseori, prin puterea rugăciunii sale, putea deschide ochii orbilor, vindeca pe leproşi şi pe ologi şi scotea duhurile necurate din cei îndrăciţi.

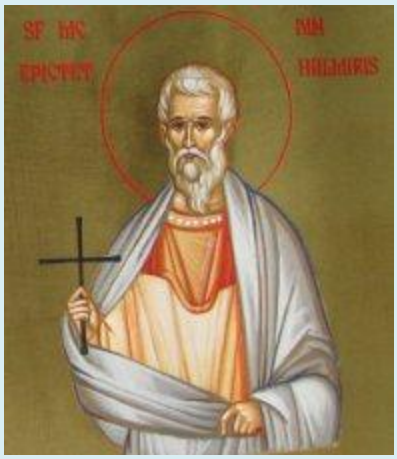

(Sfântul mucenic Epictet - icoană pictată de măicuţele de la Mănăstirea Diaconeşti)

***Astion** era un tânăr chipeş, nepot al senatorului roman Iulian. Acesta fusese păgân, ca şi părinţii săi, dar întâlnindu-se cu preotul Epictet şi ascultându-i cuvintele pline de înţelepciune, se converteşte la creştinism, şi împreună cu părintele său duhovnicesc, se îmbarcă şi pleacă la Halmyris, unde nu era nimeni ca să-i cunoască sau să le ştie ţara de origine.*

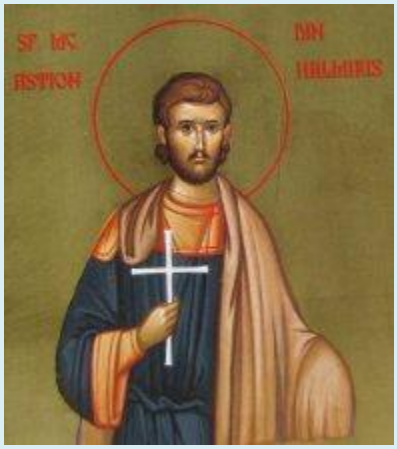

(Sfântul mucenic Astion - icoană pictată de măicuţele de la Mănăstirea Diaconeşti)

După ca s-au stabilit aici, preotul Epictet şi fiul său duhovnicesc Astion duc o viaţă curată, împreună învrednicindu-se de binecuvântările Tatălui ceresc. În urma străduinţelor depuse pentru mântuire, şi tânărul Astion se va învrednici de acelaşi dar al facerii de minuni, ca şi părintele său duhovnicesc, având o deosebită putere asupra diavolului.

În vremea aceea va sosi însă în oraşul Halmyris comandantul Latronianus, având de rezolvat unele probleme administrative şi militare. În a 4-a zi de la sosire, acestuia i se va raporta că în oraş există doi străini, care ar fi „vrăjitori şi ghicitori”, şi care, prin cuvântările lor, au întors pe mulţi de la cinstirea zeilor. Auzind aceasta, comandantul s-a înfuriat şi a poruncit ca la apusul soarelui cei doi să fie arestaţi şi duşi la închisoare. ***Fiind prinşi, cei doi sfinţi s-au hotărât ca să nu spună nimic despre familiile şi ţara lor de unde veneau, ci numai să mărturisească faptul că ei sunt creştini, acesta fiind numele, neamul şi patria lor.***

A doua zi, cei doi au fost aduşi în mijlocul oraşului la judecată, ***dar Latronianus abia putea să-i privească, feţele lor strălucind ca soarele.*** În cursul audierii, ***cei doi sfinţi mărturiseau credinţa lor în Iisus Hristos, cu puterea căruia săvârşeau toate minunile*** de care erau acuzaţi, şi că ei nu se pot lepăda de Acesta, închinându-se zeilor. Auzind toate acestea, Latronianus s-a înfuriat şi mai tare şi a poruncit ca cei doi sfinţi să fie legaţi, iar carnea de pe corp să le fie jupuită cu gheare de fier.

Unuia dintre judecători, pe nume Vigilantius, auzind cum ***cei doi sfinţi mărturiseau într-una pe Hristos*** în timpul torturilor, nu i-au mai putut ieşi din minte cuvintele lor, aşa că în a 4-a zi de tortură a sfinţilor, a mărturisit şi el că este creştin. Apoi s-a dus la cei doi sfinţi în închisoare, împreună cu toată casa lui, pentru a primi însemnul şi garanţia vieţii, devenind şi ei ucenicii Domnului.

În a cincea zi de judecată, Epictet a rostit o cuvântare care s-a terminat cu cuvintele ***„Noi suntem creştini”***, ceea ce a înfuriat extrem de tare pe Latronianus, care a poruncit ca să fie frecate rănile celor doi cu sare şi oţet, după care să fie aruncaţi într-un cazan cu smoală clocotită. Însă, prin puterea lui Hristos, cei doi sfinţi au rămas nevătămaţi, şi de aceea au fost condamnaţi ca 30 de zile să nu primească nimic de mâncat şi de băut.

Pe când cei doi răbdau toate aceste chinuri, la Halmyris a sosit un străin, care îl va recunoaşte pe Astion, şi se va întoarce la părinţii lui, care nu ştiau nimic despre el, povestindu-le tot ceea ce văzuse. Auzind acele minunate lucruri, mama lui Astion a spus că vrea numaidecât să devină şi ea creştină, şi că dacă va fi nevoie, va înfrunta şi martiriul pentru aceasta. Apoi, părinţii lui Astion s-au îmbarcat în grabă şi au venit la locul în care pătimea fiul lor cel sfânt.

După trecerea celor 30 de zile de înfometare, cei doi sfinţi au fost aduşi iarăşi la judecată, unde ***au mărturisit din nou pe Hristos***, în numele căruia făceau ei toate

acele minuni despre care se spuneau că sunt „vrăjitorii”. Văzând că nu îi poate învinge în nici un fel, ***Latronianus a poruncit ca cei doi să fie scoşi afară din cetate şi să li se taie capul.*** ***Astfel, în ziua de 8 iulie i s-a tăiat capul mai întâi lui Astion, după care preotul Epictet, lăsându-şi capul peste trupul ucenicului său, a primit şi el aceeaşi pedeapsă, în acest fel, cei doi martiri sfinţind pământul Dobrogei cu sângele lor.***

Actul martiric spune că trupurile celor doi erau albe ca zăpada şi că cei ce sufereau de vreo boală, durere sau grijă şi se atingeau cu credinţă de acestea sau le sărutau cu evlavie, se vindecau.

La apusul soarelui, Vigilantius, împreună cu toată casa sa şi alţi creştini, au venit şi au luat trupurile celor doi sfinţi martiri, pe care le-au înmormântat într-un loc potrivit. În a 3-a zi de la înmormântare, ***Astion s-a arătat lui Vigilantius, căruia i-a spus despre sosirea celor doi părinţi ai săi în cetate.*** Întâmpinându-i şi găzduindu-i, Vigilantius le-a relatat acestora despre moartea martirică a fiului lor. În urma acestor relatări, ***cei doi părinţi se convertesc la creştinism, fiind botezaţi de episcopul Evangelicus.***

Pentru noi, românii, actul martiric al celor doi martiri are o valoare deosebită deoarece, în afară de cel al pătimirii Sfântului Mucenic Emilian de la Durostorum, este singurul act cu care se poate mândri literatura aghiografică dobrogeană. El luminează pagini întregi din viaţa spirituală a Dobrogei, într-o vreme când creştinismul era nu numai persecutat, dar reacţia oficialităţilor împotriva lui atinsese cote maxime.

Un studiu confirmă decapitarea Sfinţilor Epictet şi Astion

În vara anului 2001, săpăturile întreprinse de arheologii Mihail Zahariade şi Ovidiu Bounegru pe şantierul arheologic al anticei cetăţi romano-bizantine Halmyris, aflată între localităţile Murighiol şi Dunava, judeţul Tulcea, au dus la descoperirea, la 15 august, în chiar ziua Adormirii Maicii Domnului, a unei cripte în care se aflau moaştele sfinţilor Epictet şi Astion, martirizaţi în această cetate, sub Dioclitian, la 8 iulie 290.

Cripta în care au fost descoperite moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion

Identitatea celor doi sfinţi a fost confirmată şi întărită de un excepţional studiu antropologic realizat de cercetătorii Nicolae Miritoiu şi Andrei Soficaru, de la Centrul de Cercetări Antropologice "Francisc Rainer" din Bucureşti, instituţie ce aparţine Academiei Romane. Rezultatele obţinute de cei doi specialişti conţin date tulburătoare, inedite, referitoare la starea de sănătate a celor doi sfinţi, precum şi informaţii cu privire la ultimele 35 de zile din viaţa martirilor. Studiul confirma, de asemenea, autenticitatea faptelor descrise în actul martiric al sfinţilor Epictet şi Astion, scris cu 1720 de ani în urmă.

Şantierul arheologic de la Halmyris a fost deschis în 1981. în campania din anul 2000, echipa de arheologi romano-americani, condusă de Mihail Zahariade, a descoperit o bazilică episcopală, ceea ce confirmă ştirile din "Notitiae episcopatuum", în care această cetate era menţionată ca fiind una dintre cele 14 episcopii ale Scythiei Minor care, în secolul al VI-lea, ţineau de Patriarhia Ecumenică.

La 8 august, anul următor, în chiar ziua Adormirii Maicii Domnului, profesorul Zahariade anunţa descoperirea, într-o criptă, a osemintelor celor doi martiri, păstrate aproape intacte, precum şi existenţa unor fragmente de inscripţii pe peretele estic. Din cele şapte rânduri au fost descifrate primele două, în care apar cuvintele "Martirii lui Hristos", în limba greacă. Următoarele rânduri din inscripţie nu s-au mai păstrat. însă, în rândul al cincilea, este scris "Asto" şi o literă grecească "n". în ultimul rând au fost identificate primele trei litere ale verbului "ibrio", care ar însemna "a molesta, a lovi". Aceste fragmente de inscripţii

L-au determinat pe arheologul Mihail Zahariade să atribuie osemintele preotului Epictet şi monahului Astion, ale căror vieţi şi pătimiri sunt relatate în "Acta sanctorum", în capitolul "De SS. Epicteto presbytero et Astione monacho, martirybus Almiridiensibus în Scythia" ("Despre sfinţii Epictet preotul şi Astion monahul, martiri Almiridieni din Scythia").

Cripta era compusă din două camere: prima, funerară propriu-zisă, iar cea de a doua, cu trepte de coborâre, juca rol de dromos. Aceasta a fost jefuită încă din Antichitate, prin spargerea şi dărâmarea bolţii. Osemintele celor doi martiri creştini au fost descoperite în prima cameră. în cea de a doua, la o dată ulterioară jefuirii, a fost făcută o nivelare cu pământ galben, în care au fost înhumate osemintele altor persoane.

Osemintele celor doi sfinţi prezintă o patină gălbui maronie, diferită de a celor din cea de a doua cameră de înmormântare, care au o patină albicioasă, ceea ce a dus la concluzia că ele nu au fost amestecate nici în Antichitate, nici în cursul excavării. încă un lucru mai este de subliniat: la ambele schelete lipsesc craniile.

Coloanele vertebrale ale celor doi sfinţi

Primul schelet identificat a fost cel al preotului Epictet. Din acesta s-au păstrat mandibula (cu alveolele incisivilor distruse din vechime), zece dinţi, ambele clavicule, omoplaţii, cu unele rupturi mai vechi şi mai noi, sternul, fragmente de coaste, 15 vertebre din coloana vertebrală. Este de subliniat că primele două vertebre cervicale (atlasul şi axisul) lipsesc.

Din membrele superioare s-au păstrat ambele humerusuri, radiusul drept, întreg, cel stâng fragmentat, cubitusul drept, sacrumul şi coxalul drept. La membrele inferioare, femurul drept prezintă o importanţă distrugere din vechime. Lipsesc ambele rotule, dar s-au păstrat tibiile.

Folosind metode complexe de determinare, cei doi antropologi au apreciat vârsta cronologică la deces a Sfântului Epictet de 64-67 de ani, cu o marjă de eroare de pluş/minus 3 ani, interval de vârsta confirmat şi de stadiul de uzură al dentiţiei. înălţimea sfântului martirizat era cuprinsă între 1,67 m şi maximum 1,72 m.

Sfântul avea dantura cariată şi suferea de o artrită reactiva, ajunsă la momentul decesului în stadiul tardiv de evoluţie. Cu alte cuvinte, suferea de o anchiloza extinsă a coloanei vertebrale (coloana "bat de bambus") şi de osteoartroza, care a dus la distrugerea, în mare parte, a cartilajelor şi la frecarea os pe os în timpul

mişcării. Lipsa anchilozelor la articulaţii arata că preotul Epictet a prestat o activitate fizică permanenta, sfidând atrocele suferinţe generate de boală.

"Mandibula şi omoplaţii scheletului prezintă fracturi care indică probabilitatea ca ele să fi fost produse pe osul proaspăt, prin aplicarea unor lovituri cu obiecte contondente asupra umerilor şi a feţei, iar lipsa oricărei urme de reacţie osoasă postfractum arata că persoană a decedat la scurt timp după aceasta", se arătă în studiul antropologic.

Din scheletul Sfântului Astion s-au păstrat mandibula, zece dinţi, ambele clavicule, omoplaţii, sternul, coastele fragmentate, 13 vertebre din coloana vertebrală, humerusul, radiusurile, cubitusurile, sacrul, tibiile, cu unele fragmente lipsa, femurele, rotulele, carpienele, metacarpienele şi mai multe metatarsiene.

Indicatorii pentru determinarea vârstei scheletice indică o vârstă a sfântului de 49 de ani, cu o margine de eroare de pluş/minus 3 ani. "Mult mai înaintată faţă de realitate. Probabil, acest lucru se datorează unei evoluţii mai rapide a simfizei pubice", se arătă în studiul antropologic. Specialiştii au stabilit că "vârsta cronologică la deces a acestei persoane se află undeva în intervalul de 30-40 ani, mai degrabă la începutul acesteia".

Tânărul Astion avea o înălţime cuprinsă între 1,70 m şi 1,76 m.

Ca şi preotul sau, avea carii dentare. în copilărie a suferit un traumatism la nivelul primei vertebre lombare. "Consecinţele au fost importante, coloana căpătând, la limita dintre sectorul toracic şi cel lombar, o angulaţie (cifoza) posterioara ce a modificat atitudinea posturala a persoanei", se precizează în studiul menţionat. Cu alte cuvinte, Sfântul Astion, din cauza accidentului din copilărie, avea o cocoaşă mică.

Urma tăieturii de sabie pe un os

"Pe scheletul acestui martir au fost descoperite mai multe urme de violenţă: la humerusul drept, aproape de epifiza distala, se observă o urmă provocată de un obiect tăios care a crestat diafiza oblic, de sus în jos. De asemenea, diafiza peroneului stâng prezintă o fractură completă provocată de o lovitură laterală cu un obiect contondent. Deosebit de importantă este însă fractură corpului mandibular pe partea stângă. Astfel, în urma unei lovituri foarte puternice, acesta s-a sfărâmat în mai multe porţiuni şi eschile. Probabil şi maxilarul corespunzător a suferit acelaşi lucru. Lipsa oricăror semne de reparaţie osoasă la aceste trei traumatisme arata că persoană a decedat la scurt timp după producerea lor.

În mod excepţional, prima vertebră cervicală (atlasul) dovedeşte că moartea a survenit în urma decapitării. Vertebra, foarte bine păstrată, prezintă faţetele articulare inferioare secţionate dinspre posterior spre anterior, cu o lovitură executată cu un obiect foarte ascuţit, probabil o sabie. Lovitura a retezat probabil şi dintele axisului, iar moartea a survenit rapid în urma secţionării măduvei cervicale", subliniază remarcabilul studiu antropologic.

Cercetătorii au mai stabilit că, deşi lipsesc craniile, aspectul şi caracterele mandibulei celui de-al doilea personaj, la care se adăugă statura înaltă, ar putea pleda pentru apartenenţa sa la tipul antropologic dinaro-armenoid, răspândit în regiunile muntoase din nordul Indiei, Anatolia şi Alpii Dinarici.

Rezultatele antropologice au fost confruntate cu actul martiric păstrat într-o copie din secolul al XV-lea în arhivele "Bisericii Mântuitorului" din Utrecht - Olanda. Acesta a fost publicat în 1615 de ieruditul iezuit Herbert Rosweyde, iniţiatorul marii colecţii hagiografice "Acta Sanctorum". Pentru antropologi, cel mai important fragment al documentului îl reprezintă Capitolul III, în care sunt descrise ultimele 35 de zile din viaţa celor doi martiri, de la arestare până la execuţie, unde se vorbeşte despre faptul că Epictet avea în jur de 60 de ani şi era de statura înaltă, iar Astion avea 35 de ani şi o frumoasă alură. Referitor la supliciile la care au fost supuşi se relatează despre flagelarea lor cu vergi peste corp şi lapidarea cu pietre a fetelor, iar în cele din urmă, execuţia prin decapitare. Iată cum sunt redate aceste fapte în documentul amintit: "Auzind acestea acel smintit cu suflet de fiară (torţionarul - n.n.) a poruncit slujitorilor săi să zdrobească cu pietre fetele martirilor. Apoi a cerut să se aducă vergi de frasin şi să fie loviţi până ce îşi vor da duhul"... "dar fiindcă oricât de multe lovituri primeau le răbdau întotdeauna bucuroşi şi cu suflet mare intru mărturisirea Domnului, acel slujitor al diavolului, văzând că nu poate în nici un chip să biruie cu nebunia lui statornicia lor, a poruncit slugilor nelegiuirii să-i scoată afară din cetate şi să le tăie capetele cu sabia".

Primul care a fost decapitat a fost Sfântul Astion. "După ce s-a făcut aceasta, Sfântul Epictet, privind, a dat slava lui Dumnezeu şi, aruncându-se asupra trupului celui ucis, a început să-i roage pe calai că, aşa cum se găsea deasupra cadavrului sfântului martir, aşa să-l omoare şi pe el. După ce s-au petrecut acestea, toţi cei care erau de faţă, privind, deopotrivă creştini şi păgâni, cu lacrimi în ochi, au adus slava lui Dumnezeu pentru bunul învăţător Epictet şi pentru desăvârşită supunere a învăţăcelului său".

Documentul mai spune că trupurile sfinţilor martiri au fost ridicate "pe ascuns", stropite cu "mirodenii foarte scumpe şi cu smirna" şi îngropate de credinciosul "Vigilantius cu toată casa să" "într-un loc de cinste, cu cântări de psalmi şi cu mare evlavie".

Moaştele celor doi sfinţi, imediat după aşezarea lor în racle

"În momentul descoperirii, eram la Slavă Rusă. Am ajuns apoi la Mănăstirea Celic Dere. Pe la orele 18:00, am văzut osemintele, care fuseseră puse în două sicrie mici. Părintele stareţ Andrei, de la Mănăstirea Dervent, care s-a ocupat de aşezarea moaştelor în racle, a curăţat moaştele cu 60 de litri de agheazma, împreună cu alţi monahi de la Dervent. La un moment dat, unul dintre călugări ţinea în mâna prima vertebră cervicală de la scheletul lui Astion. Am luat-o şi am pus-o pe masă. Atunci am văzut tăietură. Este o şansă extrem de rară să găseşti o asemenea

dovadă. Din acel moment, nu am mai avut nici o îndoială cu privire la identitatea celor doi sfinţi.

Capitolul III din actul martiric, spre deosebire de primele două cărţi care cuprind pasaje provenite din tradiţie, este redactat într-un stil reportericesc, ceea ce înseamnă că a fost scris de un martor ocular, probabil Vigilantius. După legiferarea creştinismului, osemintele au fost exhumate şi depuse cu onorurile cuvenite în cripta construită intramuros. Probabil, cu această ocazie, craniile au fost păstrate de cei care au făcut această operaţiune, fie în scopul expunerii lor spre adoraţie, fie pentru a fi repatriate. Descoperirea lor într-o bună zi ar reîntregi în modul cel mai fericit aceasta extraordinară pagina din istoria creştinismului universal. Actul martiric al celor doi sfinţi este, alături de actul martiric al Sfântului Emilian din Durostorum, singurele documente cunoscute în literatura hagiografică dobrogeana care aduc foarte multe informaţii. La noi, au mai fost descoperite moaşte care confirmă informaţiile din Hagiografie, şi la Niculiţel, unde s-au găsit Sfinţii Zottikos, Attalos, Kamassis şi Philippos. A mai fost descoperită de asemenea o criptă cu moaşte de sfinţi şi la Adamclisi, dar aceştia nu au fost încă identificaţi", ne-a declarat antropologul Nicolae Miritoiu.

Mandibula şi omoplaţii scheletului prezintă fracturi care indică probabilitatea ca ele să fi fost produse pe osul proaspăt, prin aplicarea unor lovituri cu obiecte contondente asupra umerilor şi a feţei, iar lipsa oricărei urme de reacţie osoasă postfractum arata că persoană a decedat la scurt timp după aceasta."

(Sursa: Prof. Dr. Emilian Popescu, Sfinţii Martiri Epictet şi Astion, în vol. "Sfinţi romani şi apărători...", ed. cât. , p.151)

Sfinţii mucenici Epictet şi Astion - Sfinte moaşte

Crucea ridicată pe locul unde au suferit moartea martirică

Cetatea Halmyris (Murighiol) - vedere generală

Detaliu monument

În această cetate au fost descoperite în anul 2001 cele mai vechi Sfinte moaşte de pe teritoriul ţării noastre. Ele aparţin preotului Epictet şi monahului Astion, creştini martirizaţi în timpul împăratului roman Diocleţian.

Cripta de la Halmyris

Cripta de la Halmyris

Părticele din moaştele Sfinţilor se află la:

- **Mănăstirea Halmyris, Dobrogea, Murighiol, jud. Tulcea**, de la Tulcea 38 km pe drum, sau 40 km pe Braţul Sfântul Gheorghe al Dunării;

- **Catedrala Arhiepiscopală „Sfinţii apostoli Petru şi Pavel“ din Constanţa**, Str. Arhiepiscopiei nr. 23. Este situată în zona peninsulară a oraşului, mai jos de Piaţa Ovidiu, în faţa clădirii Arhiepiscopiei Tomisului care prin arhitectura sa, domină întreg spaţiul falezei sudice a oraşului;
- **Mănăstirea Peştera Sfântului apostol Andrei, Dobrogea**, (de la Cernavodă spre sud în direcţia Ostrov, pe un drum aproape de cursul Dunării, până la comuna Ion Corvin. De la ieşirea din această comună, pe un drum lateral cu indicator, la cca. 3-4 km, se află binecuvântatul locaş);

Mănăstirea Peştera Sfântului Apostol Andrei

- **Catedrala Arhiepiscopală "Înălţarea Domnului" din Slobozia** (130 km spre est de la Bucureşti, 150 km spre vest de la Constanţa);
- **Mănăstirea Sfântul mare mucenic Gheorghe, comuna Suruceni**, raionul Ialoveni, la câţiva km de Chişinău, Republica Moldova;
- **Biserica Eroii Revoluţiei, Bucureşti** - Calea Şerban Vodă Nr. 235, lângă cimitirul Bellu Ortodox, staţia de metrou Eroii Revoluţiei;

- **Mănăstirea Dintr-un Lemn**, situată la aproximativ 25 de kilometri sud de municipiul Râmnicu Vâlcea şi la 12 kilometri nord de Băbeni, pe valea Otăşăului, în comuna Frânceşti;
- **Mănăstirea Sfânta Treime, Ştiubieni, jud. Botoşani** (situată pe şoseaua Botoşani-Săveni, la 5 km vest de târgul Săveni; sunt autobuze de transport public din Botoşani până la Săveni; se poate călători şi cu trenul dinspre Iaşi-Truseşti-Dăngeni-Săveni sau de la Dorohoi prin Dăngeni la Săveni);
- **Biserica Spitalului Judeţean de Urgenţă Sfântul Ioan cel Nou, Suceava**, B-dul 1 Decembrie 1918 Nr.21;
- **Mănăstirea Sireti - Sfântul mare mucenic Iacov Persul.** În inima Basarabiei, la 16 km de Chişinau stă de veghe, ca un ochi de cer deschis între colinele înverzite, Mănăstirea Sfântului Mare Mucenic Iacov Persul, ctitorie monahicească contemporană ce se vrea a nu ruşina tradiţia ci a o continua creator;
- **Parohia Sfinţii Arhagheli Mihail şi Gavriil**, Heerstraße, 63/Ortelsburger Allee, 1, 14052, Berlin;

Biserica Ortodoxă Română din Berlin - Racla în care se află veşmântul cu care au fost înfăşurate Sfintele Moaşte ale prea cuvioasei maicii noastre Parascheva de la Iaşi, împreună cu părticele din Sfintele moaşte ale Sfântului mare mucenic şi tămăduitor Pantelimon şi din ale Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion.

Detaliu de pe racla cu Sfintele moaşte aflată la Biserica Ortodoxă Română din Berlin cu Hramul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil

- **Parohia Ortodoxă Aurora**, 33 Wellington St. E, Aurora, Ontario, L4G 1H4, Canada;

Racla cu Sfintele moaşte de la Biserica Ortodoxă Aurora

- **Biserica Sfântul Ioan Piaţă**, Bulevardul I. C. Brătianu nr. 39, Piaţa Unirii, sect. 3 Bucureşti, Tel.: 021.315.59.52.

Racla cu Sfintele moaşte de la Biserica Sfântul Ioan Piaţă

- Moaşte ale Sfântului mucenic Epictet se află la **Paraclisul Sfântul Ioan Gură de Aur din A.S.E.** - se află în clădirea Bastiliei [cea cu sigla www.ase.ro pe ea], etaj 4, sala 0421;
- **Biserica Sfântul Ioan evanghelistul din Berceni** (hram şi Sfinte Moaşte ale Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion).

Racla cu Sfintele moaşte de la Biserica din Berceni cu hramul Sfântul Ioan evanghelistul şi Sfinţii Epictet şi Astion

Aflarea Sfintelor moaşte ale Sfinţilor Epictet şi Astion

Ruinele cetăţii Halmyris - Halmyris (judeţul Tulcea, între localităţile Murighiol şi Dunavăţul de Jos)

Dobrogea este deţinătoarea celor mai vechi Sfinte moaşte descoperite pe teritoriul României. Ele aparţin preotului Epictet şi monahului Astion care au primit cunună de „martiri ai lui Hristos" în ziua de 8 iulie anul 290. Aceste odoare de mare preţ au fost scoase la iveală în vara anului 2001, în ziua prăznuirii Adormirii Maicii Domnului, de o echipă de arheologi, româno-americană condusă de dr. Mihail Zahariade. Cripta se afla sub altarul bazilicii Episcopale a Halmyrisului, localitate antică situată între Murighiol şi Dunavăţ, jud. Tulcea.

Deşi inscripţiile şi locul unde au fost descoperite atestă cu certitudine identificarea lor, cercetătorul antropolog Nicolae Miritoiu a făcut o serie de analize, care au confirmat fără putinţă de tăgadă că sfintele moaşte aparţin preotului Epictet şi monahului Astion.

Moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion la Mănăstirea Capidava

Raclele cu moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion

Trei surse certe pentru atestarea sfintelor moaşte

Cripta de la Halmyris

Prima sursă este Actul martiric (scris imediat după moartea celor doi), republicat în 1615 de eruditul iezuit Herbert Rosweyde, iniţiatorul colecţiei hagiografice ACTA SANCTORUM.

Cea de-a doua sursă sunt impresionantele descoperiri de sub altarul Bazilicii Episcopale din Halmyris, cetate atestată ca Episcopie a Scythiei Minor de la sfârşitul secolului al V-lea. Cercetarea istorică a cetăţii se afla în grija Muzeului Naţional de istorie Bucureşti, instituţie care l-a delegat pe prof. univ. dr. Mihail Zahariade să se ocupe de şantierul arheologic. În campania de săpătură din anul 2001, în zilele premergătoare praznicului Adormirii Maicii Domnului a fost extinsă lucrarea de cercetare şi sub altarul acestei bazilicii din cetate. ***În ziua de 15 august Dumnezeu a binevoit să scoată la iveală o criptă în care se aflau osemintele a doi martiri.***

Inscripţia de la Halmyris

În mijlocul criptei, pe peretele dinspre răsărit, se aflau fragmente dintr-o inscripţie. Din cele şapte rânduri au fost descifrate primele două în care este scris. Următoarele rânduri din inscripţie nu s-au mai păstrat, însă în rândul al V-lea este scris şi o parte din litera grecească „V". În ultimul rând apar prime trei litere ale verbului care înseamnă „a molesta, a lovi". Toate acestea l-au determinat pe prof. dr. Mihail Zahariade să atribuie osemintele preotului Epictet şi monahului Astion, a căror viaţă şi pătimire este prezentată în „Acta Sanctorum", capitolul „Despre Sfinţii Epictet preotul şi Astion monahul martiri ai Halmyrisului din Scythia".

Este îndeobşte cunoscut faptul că, din evlavie, în primele secole, creştinii îngropau sfintele moaşte sub altarele bisericilor, arătând astfel o continuitate cu Biserica primară, când creştinii oficiau Sfânta Liturghie pe mormintele „sfinţilor" (nume atribuit creştinilor din primele secole).

Similitudini în acest sens sunt întâlnite în majoritatea bazilicilor descoperite pe cuprinsul provinciei Scythia Minor (Dobrogea). Profesorul Mihail Zahariade ne-a mărturisit că a simţit de la început că se afla în fata moaştelor celor doi sfinţi şi chiar în aceeaşi zi a luat legătura cu Înalt Prea Sfinţitul Dr. Teodosie Petrescu, Arhiepiscopul Tomisului pentru a-şi exprima convingerea. ***O comisie clericală, coordonată de Înalt Prea Sfinţia Sa, a studiat osemintele care aveau aspectul unor moaşte: nuanţa aurie, miros specific.*** Toate acestea alături de argumentele de ordin istorico-literar au lăsat de-o parte orice urmă de îndoială. Drept urmare, însuşi Înalt Prea Sfinţia Sa Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului a ridicat sfintele moaştele din criptă şi le-a aşezat în racle frumos împodobite ce au fost aşezate cu toată cinstea, patru luni mai târziu, de 1 Decembrie 2001, în Catedrala Arhiepiscopală a Tomisului.

Pentru a fi subliniată importanţa religioasă şi istorică a descoperirii, la scurt timp au fost demarate lucrările de construcţie ale unei mănăstirii în imediata vecinătate a bazilicii episcopale a Halmyrisului.

Cea de-a treia sursă de autentificare este valorosul studiu antropologic ce aduce completări şi lămuriri de netăgăduit. Prin amabilitatea antropologilor Nicolae Miritoiu şi Andrei D. Soficaru, elaborat pe parcursul a aproximativ zece luni de muncă asiduă, studiul amintit confirma cele scrise în urmă cu 1700 de ani: vârsta celor doi, înfăţişarea lor, cauza morţii, modalităţile de schingiuire. După efectuarea cercetărilor Nicolae Miritoiu şi Andrei D. Soficaru au afirmat: *„analiza antropologică ne permite să credem că moaştele din criptă de la Halmyris aparţin într-adevăr martirilor Epictet şi Astion"*. Acest studiu confirma vârsta celor doi, consemnată de altfel şi în „Acta Sanctorum": *„Sfântul Epictet, în vârstă de aproape şaizeci de ani [...] Astion [....] aproape 35 de ani"*.

Studiul antropologic scrie că putem estima o vârstă cronologică la deces de 64, 67 ani cu o marjă de eroare de +/- 3 ani a unuia din cei doi, iar pentru cel de-al doilea de 49 de ani +/- 3 ani, încadrare valabilă pentru 80-85% din cazuri. Eroarea este sensibilă, mai ales că este vorba despre oseminte vechi de peste 1700 de ani.Un alt rezultat al cercetărilor a scos în evidenţă urmele de violenţă aflate în concordanţă cu Faptele Sfinţilor unde scrie că *„...auzind acestea comandantul s-a înfuriat peste măsură şi a dat poruncă să fie dezbrăcaţi şi biciuiţi cu toată puterea [...]*

Latronianus a poruncit ca ei să fie ridicaţi pe stinghia de tortură şi sfâşiaţi cu cârlige de fier."

Cei doi antropologi ne-au pus la dispoziţie datele referitoare la studierea urmelor de violenţă şi concluziile la care au ajuns. Astfel, pentru primul din cei doi, se afirmă că omoplatul stâng prezintă o fractură a acromionului, iar cel drept o fractură a marginii axilare. Mandibula prezintă, şi ea, distrugerea alveolelor. *„Aspectul şi patina suprafeţelor acestor fracturi indica cu multă probabilitate că ele ar fi putut fi produse pe osul proaspăt prin aplicarea unor lovituri cu obiecte contondente în regiunea posterioară a umerilor şi a feţei, iar lipsa oricărei urme de reacţie osoasă postfractum arată că persoana a decedat la scurt timp după aceasta"*, se arătă în studiul citat. Referitor la osemintele celui de-al doilea, antropologii afirmă că *„la humerusul drept ...se observă o urmă provocată de un obiect tăios ".*

De remarcat este şi amănuntul referitor la o altă modalitate de a-i chinui pe cei doi prezentată, de asemenea, în izvorul istoric: *"Apoi, a cerut să se aducă vergi de frasin şi să fie loviţi până ce-şi vor da duhul".* Cercetarea amănunţită a osemintelor a relevat prezenţa unor mici „eschile cu aspect de ruptură de lemn verde". La toate acestea se adăugă confirmarea antropologică a decapitării.

Cauza decesului nu a putut fi stabilită decât pentru cel tânăr, la care prima vertebră cervicală, atlasul, poartă dovada că moartea a survenit în timpul decapitării. Lipsa primelor două vertebre cervicale, continuă antropologii, ne împiedică să facem aceeaşi constatare şi pentru cel vârstnic, dar ţinând cont de celelalte elemente discutate putem presupune că ambii au avut acelaşi sfârşit." ***Antropologii Nicolae Miritoiu şi Andrei D. Soficaru, în finalul studiului lor afirmă că „Avem de a face cu moaştele a doi martiri creştini, schingiuiţi şi apoi executaţi prin decapitare."***

1700 de ani de evlavie a creştinilor în timpul vieţii Sfinţilor Epictet şi Astion şi chiar în timpul perioadei de prigonire a creştinilor, evlavia faţă de cei doi se manifestă vizibil datorită darului facerii de minuni cu care au fost înzestraţi, atât în timpul vieţii, cât şi după trecerea la cele veşnice.

În actul martiric se specifică: „Şi toţi cei care erau stăpâniţi de vreo infirmitate, îndată ce din credinţă se atingeau de trupurile lor şi din dragoste faţă de Dumnezeu, le sărutau, îndată se îndepărta de la ei toată neliniştea şi durerea. Şi astfel de semne şi minuni au continuat să se petreacă la mormântul lor necontenit după aceea". (Acta Sanctorum).

Nicolae Miriţoiu şi Andrei D. Soficaru – Studiu antropologic al osemintelor descoperite în cripta basilicii de la Murighiol (anticul Halmyris)

În vara târzie din anul 2001 săpăturile întreprinse de arheologii Mihail Zahariade şi Ovidiu Bounegru la Murighiol, jud. Tulcea, au dus la descoperirea sub altarul basilicii anticei cetăţi romano - bizantine Halmyris a unei cripte ce adăpostea oseminte umane.

Cripta, care era compusă din două camere dintre care prima era camera funerară propriu zisă iar a doua cu trepte de coborâre juca rolul de dromos, a fost jefuită din antichitate prin spargerea şi dărâmarea bolţii.

Osemintele din prima cameră, amestecate şi fără conexiuni anatomice au fost atribuite, de către descoperitori, martirilor Epictet şi Astion executaţi la Halmyris la 8 iulie 290 p.Chr. (I.P.S. Nestor Vornicescu 1990), acestea fiind a treia descoperire de acest gen de pe teritoriul Dobrogei (Baumann, 1972: 189-202; I. Barnea, 1978: 182-188; Miriţoiu şi Nicolăescu - Plopşor, 1978: 189-207).

În cea de-a doua cameră la o dată ulterioară jefuirii şi distrugerilor, a fost făcută o nivelare cu pământ galben în care s-a practicat o altă înhumare, despre care descoperitorii au presupus că ar aparţine unei înalte feţe bisericeşti, eventual un episcop (Zahariade şi Bounegru, 27.02.2002).

Importanţa descoperirii nu mai trebuie subliniată dar credem că elucidarea problemelor pe care ea le ridică nu poate fi făcută decât prin coroborarea tuturor categoriilor de fapte arheologice cu rezultatele analizei antropologice şi apoi confruntarea cu izvoarele istorice.

Iată de ce am făcut analiza antropologică a acestor oseminte, ce se aflau depuse în biserica Mănăstirii Celic Dere.

Înainte de prezentarea detaliată a rezultatelor, precizăm că osemintele din prima cameră, înmormântarea l, prezintă o patină gălbui maronie diferită de a celor din înmormântarea 2 care aveau o patină albicioasă sau doar uşor gălbuie, ceea ce a permis şi observaţia că ele nu au fost amestecate nici în antichitate, nici în cursul excavării.

Înmormântarea 1

A conţinut oasele amestecate din scheletele a două persoane, care datorită unor diferenţe dimensionale şi mai ales patologice specifice fiecăruia dintre ele au putut fi separate şi atribuite cu destulă precizie. Au fost notate antropologic, scheletul l şi 2.

Scheletul 1

Starea de păstrare şi integritate

Din sectorul cefalic este prezentă doar mandibula, bine păstrată dar cu vârfurile apofizelor coronoide rupte la excavare.

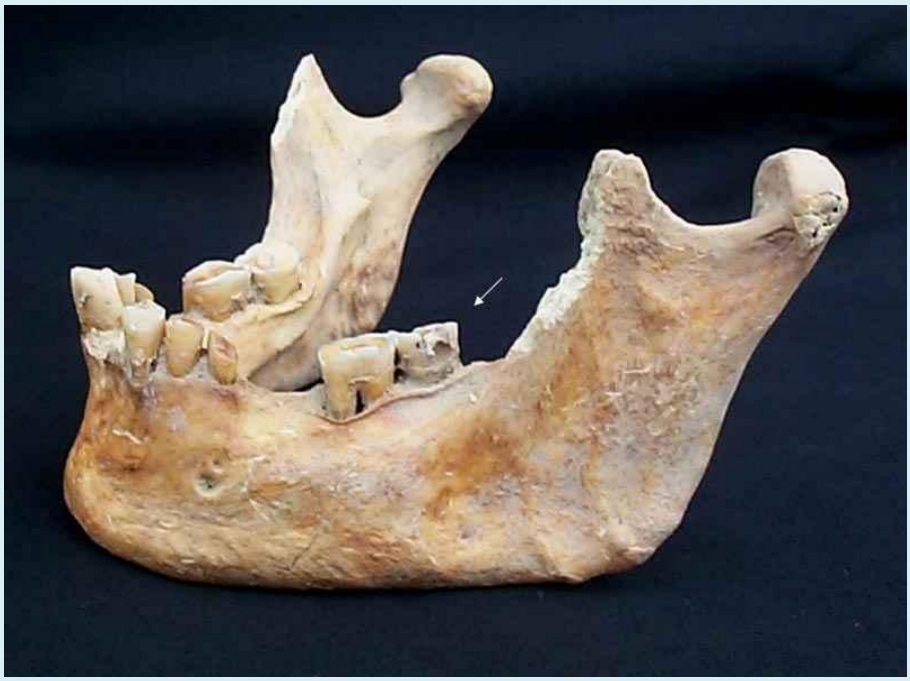

Scheletul 1. Mandibulă: vedere laterală. Săgeata indică o carie penetrantă vestibulară la coletul molarului

De asemenea înregistrează şi unele distrugeri din vechime ale alveolelor incisivilor. Se păstrează 10 dinţi.

Scheletul 1. Elemente pentru determinarea vârstei: mandibulă, suprafeţele ocluzale ale dinţilor puternic uzate

Din centura scapulară sunt prezente ambele clavicule, intacte, precum şi omoplaţii cu rupturi proaspete dar şi din vechime. Au fost restauraţi dar cu unele porţiuni lipsă.

Scheletul 1. Omoplaţi. Stângul – posibilă fractură perimortem (săgeata neagră)

Cuşca toracică este reprezentată de sternul bine păstrat şi de numeroase fragmente de coaste cu capetele sternale şi vertebrale. Au fost restaurate câteva coaste în întregime precum şi porţiuni importante din celelalte.

Din coloana vertebrală se păstrează 15 vertebre în stare bună de conservare. Dintre acestea 3 sunt cervicale (C 3 - C 5), 8 toracice (T 5 - T 12) şi 4 lombare (L l - L 4). Este de subliniat lipsa primelor două vertebre cervicale (atlasul şi axisul).

Coloana vertebrală. Segmentul toracal T 5 – T 12 şi lombar L 1 – L 4. Vedere laterală dreapta. Se remarcă blocul vertebral format de cele 8 vertebre toracice

Din membrele superioare sunt prezente ambele humerusuri întregi şi bine păstrate, radiusul drept întreg, iar stângul refăcut din 3 fragmente cu rupturi proaspete precum şi cubitusurile, dintre care doar dreptul a fost refăcut, însă cu o porţiune de compactă lipsă în treimea distală, stângul fiind reprezentat de 3 fragmente fără puncte de contact între ele şi cu distrugeri din vechime.

Scheletul 1. Articulaţia sacro – iliacă, săgeata indică o exostoză pe marginea coxalului stâng ce se învecinează cu o alta de pe aripa sacrală, care este şi articulară

Din bazin, sacrumul şi coxalul drept sunt întregi, dar la stângul lipsesc din vechime pubisul, porţiunea anterioară a crestei iliace, precum şi partea posterioară cu ambele spine iliace posterioare.

Scheletul 1. Bazin vedere de sus

La membrele inferioare femurul drept prezintă o importantă distrugere din vechime în regiunea treimii inferioare a corpului care face ca epifiza distală să nu poată fi relipită cu restul diafizei. Stângul este întreg, iar ambele rotule lipsesc. De asemenea tibiile sunt întregi, iar peroneele restaurate în urma distrugerilor recente.

Scheletul 1. Epifiza distală a femurului drept: vedere posterioară, săgeata indică zonele de polizare cu aspect de fildeş. Se remarcă puternicele transformări artrozice

Scheletul 1. Tibie stânga, vedere generală, săgeata indică îngroşarea deosbită şi curbarea spre medial a diafizei (periostită)

Din scheletul mâinii şi piciorului sunt prezente doar câteva metacarpiene, ambele perechi de astragale şi calcanee, ambele naviculare, câteva metatarsiene şi falange.

Scheletul 1. Articulaţia cotului drept: humerus, radius, cubitus cu o puternică artroză, exostoze şi polizări cu aspect de fildeş

Diagnoza sexului

Judecând după bazin (pl. l /1-3), sexul persoanei căreia i-a aparţinut acest schelet a fost fără îndoială masculin. Astfel coxalele prezintă aripi înalte, strâmte cu creastă iliacă în formă de S şi relief muscular dezvoltat. Marea incizură sciatică este strâmtă şi adâncă, sulcusul preauricular lipseşte, iar unghiul subpubian este ascuţit (Ferembach, Schwidetzky şi Stloukal, 1979: 9-11). Aceste caractere observate vizual sunt subliniate şi de dimensiunile corespunzătoare (Tab. 1).

De asemenea, prin masivitate şi robusticitate şi restul scheletului confirmă această diagnoză, vizual şi dimensional, atât la nivel de analiză univariată cât şi multivariată (vezi fig. l şi 2) (Cerny şi Komenda, 1976: 67-70; Pettener şi Brasili Gualandi, 1979: 59-68; Pettener, Brasili Gualandi şi Cavicchi, 1980: 363-372).

Estimarea vârstei la deces

Vârsta scheletică a fost determinată după metoda complexă a lui Nemeskéri, Harsány şi Acsádi (1960: 70-95), care ţine cont de combinaţiile stilistice dintre fazele de evoluţie ale patru indicatori şi anume obliterarea suturilor craniene,

schimbările suprafeţei diafizei pubice şi resorbţia ţesutului spongios din epifizele proximale ale humerusului şi femurului, observată prin secţiuni sagitale.

Astfel suprafaţa netedă cu "ramă" ventrală şi dorsală a simfizei pubice cere o încadrare în faza a IV de evoluţie. La epifiza humerusului, apexul cavităţii medulare, sistemul trabecular şi structura columnară permit o încadrare tot în faza a IV - a, iar la femur în faza a III - a (pl. 2/1-3).

Folosindu-ne doar de aceşti 3 indicatori prezenţi prin intermediul tabelelor calculate de Sjøvold (1975: 9-22), putem estima o vârstă cronologică la deces de 64,67 ani, cu o margine de eroare de 3 ani şi cu o confidenţă de 80 - 85 %. Dacă am fi dispus şi de suturile craniene, vârsta s-ar fi putut încadra între 58,25 ani pentru faza I de obliterare şi 66,50 ani pentru ultima fază a acestui indicator.

Acest interval de vârstă este confirmat şi de stadiul de uzură al dentiţiei prezente pe mandibulă (pl. 2/4).

Caractere antropologice

În lipsa craniului vom detalia caracteristicile antropologice ale mandibulei şi scheletului postcranian (vezi dimensiunile în tabelul l).

Mandibula este robustă şi are gonioanele doar uşor răsfrânte. După scările de clasificare ale lui Alexeev şi Debeţ (1964: 112-127), lărgimile bicondilară şi bigoniacă se încadrează în categoria foarte mare, iar lungimea proiectată a mandibulei în categoria mică.

Înălţimea ramului vertical şi de asemenea unghiul mandibular sunt mijlocii, iar înălţimea şi grosimea mandibulei (la foramenul mental) precum şi indicele lor se încadrează în categoria valorilor mari.

Scheletul postcranian este de asemenea robust şi se prezintă contrar vârstei şi patologiei (pe care o vom descrie mai jos) într-o stare eutrofică. Inserţiile musculare sunt dezvoltate. Femurul prezintă un pilastru (linie aspră) slab dezvoltat la dreptul şi mijlociu la stângul. În regiunea subtrohanteriană este foarte aplatizat hiperplatimer, dar mai accentuat la cel drept.

Sacrumul are un indice sacral hypoplatyhieric (mijlociu de larg).

Tibiile prezintă un indice cnemic din categoria euricnemă la dreapta şi mezocnem la stânga arătând că nu sunt aplatizate în regiunea foramenului nutritiv.

Statura a fost calculată după lungimea oaselor membrelor cu ajutorul metodelor clasice (vezi tabelul 2). Astfel metodele lui Manouvrier (1893: 347-402), Pearson & Lee (1899: 169-244), Olivier (1963: 433-449) şi Breitinger (1938: 249-274) estimează o statură de 167 - 169 cm ce se încadrează în categoria supramijlocie după Martin (1914: 208). Metoda lui Trotter & Gleser (1952: 463-514) (albi) oferă însă o estimare de 172 cm care o încadrează în categoria staturilor mari.

Istoricul bio - patologic

Mandibula robustă şi cu gonioanele doar uşor răsfrânte are bilateral molarii 1 pierduţi intravitam şi cu alveolele resorbite. Molarul 3 stânga prezintă o carie profundă localizată vestibular pe colet. De asemenea la premolarii, cu uzuri extreme oblice lingual şi culoare maronie, ar fi putut exista carii ocluzale ce au distrus coroanele dentare (cel mai probabil la Pm2). Molarii 2 au o uzură accentuată, toată faţa ocluzală fiind reprezentată prin dentină. Situaţia incisivilor este însă neclară datorită distrugerii alveolelor (pl. 3/1-3).

Pentru scheletul postcranian ceea ce atrage în primul rând atenţia este situaţia coloanei vertebrale.

Astfel toracalele prezente (T 5-T 12) formează un bloc vertebral datorită osificării ligamentelor anterioare. Pe partea dreaptă şi pe centru această osificare ascunde complet corpurile vertebrale. Pe partea stângă acestea sunt acoperite doar în sectorul T 9-T 10 (pl. 4/1-3 şi pl. 5).

Discurile intervertebrale ale acestui bloc vertebral şi-au păstrat dimensiunile normale, feţele articulare superioare şi inferioare ale corpurilor vertebrale fiind normale, fără hernieri. De asemenea nu se înregistrează nici o osificare a vreunui disc intervertebral. Articulaţiile vertebrelor cu tuberculii costali prezintă însă puternice modificări artozice.

Toate acestea dovedesc fără îndoială că persoana în cauză a suferit de o artropatie cronică din grupa spondiloartropatiilor seronegative, caracterizate aşa cum arăta şi denumirea prin lipsa factorului reumatoid în sânge şi tendinţa afectării scheletului axial.

În această grupă sunt incluse patru boli majore: spondilita anchilozantă (sinonime: boala Marie - Strümpell, morbul von Bechterew, spondiloartrita anchilopoietică), artrită reactivă (sinonim: sindromul Reiter), spondilartrită psoriazică şi artrită enteropatică (Dougados şi alţii, 1991: 1218-1227).

Etiopatologia acestora este încă necunoscută, în discuţie fiind ipotezele genetice (sistemul HLA), infecţioase sau metabolice (Duţu şi Bloşiu, 1978:71-117).

Diagnosticul diferenţial nu este însă întotdeauna uşor, în literatura paleopatologică mai veche orice fuziune a corpurilor vertebrale fiind mult prea optimistic pusă pe seama spondilitei anchilozante (apud Steinbock, 1976).

Pe schelet, criteriile de diagnostic relevante sunt următoarele: spondilita, sacroileita, enthesopatiile inflamatoare, şi sinovitele (asimetrice sau predominante la membrele inferioare), acestea din urmă având tendinţa de a produce eroziuni articulare (Bruintjes şi Panhuysen, 1995:73-77).

Vom examina deci în continuare şi starea celorlalte articulaţii, deoarece pe lângă anchiloza unui extins sector al scheletului axial (coloană “băţ de bambus") boala a avut repercusiuni importante şi asupra celorlalte articulaţii atât ale coloanei cât şi ale restului scheletului.

Precizăm că pe lângă semnele proceselor inflamatorii, se înregistrează şi dovezi ale bolii degenerative articulare (osteoartroză), datorate fără îndoială noilor condiţii mecanice impuse progresiv de evoluţia bolii.

Astfel, cele trei cervicale păstrate (C 3 - 5) prezintă exostoze şi osteofite.

Lombarele (L 1 - L 4) au dezvoltat exostoze gigantice şi ciocuri osoase pe marginile superioare şi inferioare ale corpurilor vertebrale, dar feţele lor articulare sunt "curate", fără hernieri sau noduli. De asemenea marginea suprafeţei articulare a primei sacrale, promontoriumul prezintă un guler exostotic continuu.

În afară de artrozele capetelor vertebrale ale coastelor, amintite mai sus, mai sunt de subliniat puternicele transformări ale capetelor sternale ce prezintă osteofite exuberate şi cavităţi neregulate de dimensiuni mari care constituie însă şi semnele vârstei înaintate (Işcan, Loth şi Wright, 1984:147-156).

Sternul are incizurile costale foarte adânci şi rugoase, şi o osificare exuberantă a ligamentului costo - sternal al coastei 1 din stânga, osificare goală la interior ca un tub rugos, neregulat (pl. 7/4-5).

La nivelul centurii scapulare se înregistrează o puternică artroză clavicule - acromială (totuşi mai accentuată pe dreapta) (pl. 6 / 2, 5 - 6).

Cavităţile glenoide ale omoplaţilor precum şi capetele humerale dovedesc prin marginile periarticulare doar o formă uşoară (incipientă) de artroză, însă articulaţiile humero - radio - ulnare prezintă modificări artrozice profunde şi de o gravitate deosebită.

Astfel la membrul drept, epifiza humerusului are gulere şi margini exostotice periarticulare continuii, în mod deosebit pe marginea medială a trohleii şi de asemenea o punte exostotică transversală în fosa olecraniană.

Se înregistrează şi zone de polizare cu aspect de fildeş lucios (eburnare) datorită distrugerii cartilajului şi frecării os pe os în timpul mişcării. Astfel de polizări s-au produs, pe o suprafaţă extinsă în sectorul medial al trohleii humerale şi corespunzător pe apofiza coronoidă a cubitusului înspre medial, şi pe o suprafaţă mai mică pe marginile laterale ale trohleii (faţa posterioară) şi cavităţii sigmoide (pi. 7 / l - 3). La cotul stâng artroza este evidentă, dar de un grad mai mic şi fără polizări osoase.

Articulaţiile sacro - iliace nu prezintă modificări de amploare deosebită (sacroileită). Remarcăm totuşi prezenţa unei exostoze gigantice pe marginea superioară a coxalului stâng ce se învecinează (fără a se sinostoza) cu o alta de pe aripa sacrală care este şi articulară cu lombara L 5, precum şi câteva mici exostoze pe marginile articulaţiei din dreapta (pl. 10/1).

Articulaţiile coxo - femurale nu au fost afectate, dar genunchii prezintă similar articulaţiilor cotului modificări artrozice de gravitate deosebită.

Astfel femurele prezintă gulere exostotice continui pe marginile feţelor articulare ale condilior, exostoze gigantice la marginea posterioară a condilior mediali precum şi o exostoză intraarticulară pe faţa inferioară a condilului medial al femurului stâng (pl. 8/1-4 şi 10/2).

De asemenea pe marginile platourilor articulare ale tibiilor s-au dezvoltat galere exostotice continui mai accentuate şi cu aspect de ciupercă la cea dreaptă. Spinele tibiale prezintă şi ele exostoze gigantice (pl. 9/1-3).

Zone de polizare se înregistrează numai pe condilii laterali ai ambelor femure la partea lor anterosuperioară (pl. 8 / 2). La cel drept suprafaţa polizată este mai extinsă decât la stângul.

Acestea se datorează frecării accentuate os pe os cu feţele articulare laterale ale rotulelor, frecare cauzată şi de atitudinea posturală deja anormală.

Ca şi la membrele superioare, genunchiul drept a suferit transformări artrozice mult mai puternice decât cel stâng.

Situaţia se reflectă şi la nivelul articulaţiei dintre astragalul şi calcaneul piciorului drept ce prezintă exostoze pe marginile lor, precum şi suprafeţe de polizare pe faţeta laterală posterioară a calcaneului şi cea corespunzătoare a astragalului (pl. 9 / 5 - 6). De asemenea şi navicularul respectiv prezintă un guler şi mici exostoze pe marginea articulaţiei lui cu astragalul.

În sfârşit mai trebuie menţionată şi existenţa enthesopatiilor de la nivelul crestei iliace, tuberozităţii ischiadice şi spinei iliace posteroinferioare, precum şi lipsa afectării articulaţiilor interfalagiene de la mână şi picior (cel puţin la cele care s-au păstrat). Iată deci că au putut fi analizate, aceasta şi datorită bunei stări de conservare a materialului, toate criteriile de diagnostic diferenţial.

Rezumându-le observăm:
1) prezenţa unui bloc vertebral realizat prin sindesmofite non - marginale şi aproape asimetric aranjate;
2) absenţa sacroileitei propriu - zise;
3) prezenţa enthesopatiilor în locurile tipice;
4) afectarea asimetrică şi predominantă la membrele inferioare a articulaţiilor prin sinovite cu erodări articulare.

Lipsa afectării articulaţiilor sacroiliace (bilateral şi simetric), a umărului şi şoldului exclud fără îndoială spondilita anchilozantă şi artrita enteropatică ce prezintă manifestări osoase oarecum similare, iar lipsa erodărilor şi fuziunilor interfalagiene (cu aspect de pencil - and - cups) precum şi prezenţa sinovitelor (asimetrice) la membrele inferioare exclud artrita psoriazică.

Toate acestea permit deci, să conchidem că persoana a suferit de o artrită reactivă (sindromul Reiter) ajunsă în momentul decesului în stadiul tardiv de evoluţie (Bruintjes şi Panhuysen, 1995: 74).

Prezenţa eburnărilor şi lipsa anchilozelor la articulaţiile membrelor arată că acest bărbat a prestat o activitate fizică permanentă, sfidând suferinţele generate de boală.

O altă observaţie demnă de subliniat priveşte diafizele tibiilor. Acestea prezintă o îngroşare deosebită şi sunt uşor cubate înspre medial (pl. 9 / 4). De asemenea feţele lor mediale au striaţii longitudinale ce dovedesc o puternică reacţie periostică.

În lipsa unor secţiuni şi radiografii diagnosticul este dificil. Credem totuşi că poate fi vorba de o periostită cu etiologic nedeterminabilă (traumatică, infecţioasă sau vasculară) (Trancho, Campillo şi Sangose 1995: 407-415), ce a constituit un episod mai vechi din istoria biopatologică a personajului fără vreo legătură cauzală evidentă cu artrita reactivă care i-a dominat viaţa.

Urme de violenţă perimortem

Examinarea atentă a tuturor segmentelor scheletice prezente arată lipsa urmelor produse de obiecte tăioase. De asemenea rupturile şi distrugerile catalogate de noi "din vechime" dovedeşte că în majoritatea cazurilor nu este vorba de fracturarea traumatică a osului proaspăt.

Excepţiile pe care le prezentăm şi le interpretăm cu prudenţă le constituie oasele omoplate şi mandibula.

Astfel omoplatul stâng prezintă o fractură a acromionului cu o eschilă osoasă înspre fosa supra - spinoasă (pl. 6 / 2), iar cel drept o altă fractură a marginii axilare (pl. 6 / 4). Mandibula prezintă şi ea distrugerea alveolelor (şi implicit a coroanelor) incisivilor (pl. 3 /1-2).

Aspectul şi patina suprafeţelor acestor fracturi indică cu multă probabilitate că ele ar fi putut fi produse pe osul proaspăt prin aplicarea unor lovituri cu obiecte contondente în regiunea posterioară a umerilor şi a feţei, iar lipsa oricărei urme de reacţie osoasă postfractum arată că persoana a decedat la scurt timp după acesta.

Cauza morţii nu poate fi dovedită, dar nu trebuie să uităm totuşi că atât craniul cât şi primele două vertebre, lipsesc.

Scheletul 2

Starea de păstrare şi integritate

Scheletul 2. Mandibulă

Din sectorul cefalic se păstrează numai mandibula cu ramul orizontal stâng rupt din vechime. O porţiune lipsă de la nivelul bazal împiedică relipirea celor două fragmente. Sunt prezenţi şi 10 dinţi.

Scheletul 2. Elemente pentru determinarea vârstei – Mandibulă cu dentiţie foarte puţin uzată

Din centura scapulară ambele clavicule sunt întregi (una necesitând totuşi restaurări în urma rupturilor proaspete), iar omoplaţii în stare fragmentară dar cu acromioanele şi corcoidele prezente.

Din cuşca toracică sternul este reprezentat doar prin corpul său (intact), manubriumul lipsind, iar coastele sunt în general fragmentare. Se înregistrează ambele coaste l, şi de asemenea numeroase fragmente din capetele vertebrale şi sternale. S-au reîntregit mai multe exemplare.

Scheletul 2. Prima vertebră cervicală (atlasul) faţa inferioară. Arcul anterior se află în partea de sus a imaginii. Se observă secţionarea faţetelor articulare inferioare

Din coloana vertebrală sunt prezente în bună stare de păstrare 13 vertebre: atlasul (C 1), 8 toracice (T 2 şi T 6 - T 12) şi 4 lombare (L l - L 4).

La membrele superioare humerusul drept prezintă mai multe rupturi de la excavare. A fost refăcut dar cu mici porţiuni lipsă din capul humeral (totuşi apt pentru dimensionare). Stângul avea epifiza distală distrusă din vechime.

Scheletul 2. Elemente pentru determinarea vârstei, humerusul stâng, faza II

Radiusurile au rupturi proaspete cât şi din vechime în regiunea colului. Dreptul a fost refăcut în întregime dar stângul a rămas cu capul radial separat de diafiză din cauza lipsei fragmentelor respective.

Cubitusurile prezintă şi ele rupturi proaspete dar au fost refăcute cu unele lipsuri: olecranul la cel drept şi unele porţiuni din peretele diafizei la cel stâng.

Din bazin, sacrul este întreg şi este format din şase vertebre (!), iar coxalele sunt fragmentare cu rupturi proaspete din timpul excavării. Au fost refăcute cu unele lipsuri. Astfel din cel drept lipsesc partea anterioară şi posterioară a aripii iliace, o bună parte din sprânceana acetabulară şi ramul pubian superior. Restul pubisului a rămas separat deoarece prezintă doar slabe puncte de contact cu ischionul. Stângul a fost refăcut ceva mai complet prezentând lipsuri doar la parte posterioară a iliacului şi a corpului acestuia.

Din membrele inferioare doar tibia stângă se află intactă, restul oaselor prezentând rupturi şi distrugeri actuale, dar şi unele din vechime. Cu excepţia peroneului drept reprezentat de două fragmente (epifiza superioară şi un segment din diafiză) neunite între ele, celelalte au fost restaurate dar cu unele lipsuri.

Scheletul 2. Peroneul stâng cu o fractură perimortem

Astfel la femurul drept lipsa unei porţiuni din col împiedică realipirea corpului femoral la restul epifizei, iar la cel stâng o parte din trohanterul mare şi cel mic sunt distruse. De asemenea lipsesc unele porţiuni din creasta anterioară a tibiei drepte.

Sunt prezente ambele rotule în stare foarte bună de conservare.

Scheletul 2. Humerus dreapta. Săgeata indică o lovitură perimortem cu un obiect ascuţit ce a crestat marginea laterală a părţii inferioare a diafizei

Din scheletul mâinii şi piciorului se înregistrează câteva carpiene şi metacarpiene, ambele perechi de astragale şi calcanee, navicularul stâng, mai multe metatarsiene şi falange.

Diagnoza sexului

Caracterele vizuale şi dimensionale ale bazinului indică fără cea mai mică îndoială sexul masculin. Aripile coxalelor sunt înalte şi strâmte cu relief muscular foarte dezvoltat pe creasta iliacă ce are forma de S marcat. Incizura sciatică strâmtă şi adâncă. Sulcusul preauricular lipseşte, iar faţeta auriculară este foarte rugoasă şi modelată. Unghiul subpubian este ascuţit (Ferembach, Schwidetzky şi Stloukal, 1979. 9-11).

Prin masivitatea şi rosbusticitatea sa şi restul scheletului întăreşte această diagnoză, (vezi fig. l şi 2).

Estimarea vârstei

După aceiaşi metodă complexă de determinare a vârstei scheletice (Nemeskéri şi colab. 1960) întrebuinţată şi în cazul scheletului l, simfiza pubică ce prezintă o suprafaţă cu rămăşiţe granulare ale structurii originale şi o "ramă" continuă a marginilor ventrale şi dorsale, permite o încadrare în faza III de evoluţie, iar secţiunile prin epifizele proximale ale humerusului şi femurului datorită apexurilor cavităţilor medulare şi sistemelor tuberculare, în faza II de evoluţie pentru ambele oase (pl. 11/1-3).

Combinaţia acestor trei indicatori după tabelele lui Sjøvold (1975: 9-22), indică o vârstă de 49,00 ani cu o margine de eroare de 3 ani, valabilă pentru 80-85 % din cazuri.

Judecând şi după alte elemente această vârstă ni se pare însă a fi mult mai înaintată faţă de realitate. Probabil acest lucru se datorează unei evoluţii mai rapide a suprafeţei simfizei pubice (vezi şi discuţia unui asemenea caz la Acsádi & Nemeskéri 1970:134).

Ţinând cont de faptul că la nivelul articulaţiilor oaselor lungi lipsesc semnele de osteoartroză, că între vertebrele sacrale l şi 2 linia de unire este nesinostozată (Pl. 15/1) şi mai ales de faptul că la molarii 2 şi 3 de pe mandibulă doar emailul este uzat fără a se ajunge la insule de dentină (pl. 11 / 4), credem că vârsta cronologică la deces a acestei persoane se afla în intervalul de 30 - 40 ani, mai degrabă la începutul acestuia.

Caractere antropologice

Mandibula este foarte robustă cu regiunea simfizară proeminentă şi gonioanele modelate şi uşor răsfrânte în afară (vezi tab. 1).

Starea ei de conservare nu a permis dimensionarea lăţimilor. După scările de clasificare ale lui Alexeev & Debeţ (1964: 112-127), simfiza are o înălţime foarte mare iar ramul vertical este înalt.

De asemenea înălţimea corpului mandibular (la foramenul nutritiv) este foarte mare dar grosimea sa ce se încadrează doar în categoria mare îi conferă un indice din categoria mică.

Scheletul postcranian este foarte robust, cu musculatura dezvoltată, eutrofic. Femurele au un indice pilastric puternic la dreptul şi mijlociu de dezvoltat la stângul. În regiunea subtrohanteriană ambele sunt aplatizate, platimere.

Tibiile sunt mezocneme mai accentuat la stânga.

Sacrumul este şi el mijlociu de larg.

Statura, determinată după metodele clasice citate mai sus oferă valori între 170 şi 176 cm ce se încadrează în categoria staturilor mari în scara de clasificare a lui Martin (vezi tab. 2).

Istoricul bio-patologic

Mandibula prezintă 10 dinţi şi câteva alveole libere ce permit aprecierea patologiei dentomaxilare. Astfel molarul 1 drept a fost pierdut intravitam şi alveola resorbită. Molarii 2 şi 3 tot din dreapta prezintă carii incipiente (dar de suprafaţă mare) localizate vestibular la colet. Pe ramul stâng premolarul 2 a avut o carie ocluzală ce a distrus în întregime coroana, iar molarul 3 prezintă o adâncă carie vestibulară la colet, în regiunea molarilor l şi 2 a intervenit distrugerea subliniată la starea de integritate. După porţiunile rămase se poate aprecia însă că aceşti dinţi prezentau abcese radiculare (pl. 12/1-4).

Pentru scheletul postcranian şi în acest caz coloana vertebrală reprezintă sectorul de interes pentru istoria biopatologică a personajului.

Astfel prima vertebră lombară (LI) prezintă un aspect cu totul deosebit. Faţa sa superioară este prăbuşită prezentând un fel de rupturi oblice dinspre dreapta spre stânga cu scufundări şi neregularităţi vindecate prin resorbţie şi apoziţii osoase neregulate. Faţa inferioară etalează aceiaşi ruptură înspre partea centrală dar în general suprafaţa este plată, vertebra modificându-şi grav înălţimea anterioară a corpului doar prin prăbuşirea feţei superioare.

Ambele margini vertebrale superioare şi inferioare prezintă exostoze şi osteofite ce formează manşoane continui ce îmbracă marginile vertebrelor învecinate. Procesele articulare prezintă şi ele modificări exostotice (pl. 14 / 8, 8a, 8b, 8c).

Deoarece nu se observă abcese sau alte urme ale unor procese infecţioase credem că modificările acestei vertebre reprezintă urmările vindecate ale unui traumatism petrecut cu mulţi ani în urmă.

Consecinţele au fost totuşi importante, coloana vertebrală căpătând la limita dintre sectorul toracic şi cel lombar o angulaţie (cifoză) posterioară ce a modificat atitudinea posturală a persoanei (pl. 13/1-3).

Câteva detalii asupra celorlalte vertebre prezente pot fi şi ele elocvente pentru aprecierea evoluţiei compensatorii a cazului.

Astfel dintre toracele T 6 este normală şi neafectată, iar la T 7 se observă doar un nodul Schmorl pe faţa superioară. La T 8 şi T 9 se înregistrează noduli pe feţele superioare cât şi inferioare iar corpul celei din urmă capătă deja o uşoară asimetrie

şi o margine superioară proeminentă dar neexostotică precum şi una inferioară proeminentă în afară şi cu osteofite spre stânga.

La T 11 feţele articulare sunt curate dar marginea superioară a corpului prezintă osteofite importante spre partea stângă (corespunzând celor de la vertebra anterioară). Marginea inferioară este doar marcată.

T 12 prezintă un corp uşor asimetric, în faţa superioară arată o uşoară prăbuşire spre dreapta, cea inferioară fiind plană dar cu un aspect foarte rugos. Marginea superioară este doar marcată, iar cea inferioară prezintă văluriri exostotice sub formă de guler continuu corespunzător celui de la L l descrisă mai sus.

La celelalte vertebre lombare se poate observa că au feţele superioare şi inferioare normale, iar marginile corpurilor proeminente dar normale. Un guler osteofitic continuu se înregistrează doar la L 2 pe marginea superioară cât şi pe cea inferioară.

Urme de violenţă perimortem

La humerusul drept, pe marginea laterală, aproape de epifiza distală se observă o urmă provocată de un obiect tăios ce a crestat diafiza oblic de sus în jos. Fără a fi profundă, crestătura prezintă mici eschile cu aspect de ruptură în lemn verde (Pl. 16/1-3).

De asemenea, diafiza peroneului stâng prezintă în treimea sa distală o fractură completă, neregulată şi cu eschile lipsă, provocată de o lovitură laterală cu un obiect contondent (Pl. 17/2-4).

Deosebit de importantă este însă fracturarea corpului mandibular pe partea stângă. Astfel în urma unei lovituri foarte puternice acesta s-a sfărâmat în mai multe porţiuni şi eschile (ce din păcate nu mai sunt prezente) (pl. 12/2, 4). Probabil şi maxilarul corespunzător a suferit acelaşi lucru.

Lipsa oricăror semne de reparaţie osoasă la aceste trei traumatisme arată că persoana a decedat la scurt timp după producerea lor.

Cauza morţii

În mod excepţional prima vertebră cervicală, atlasul, dovedeşte că moartea a survenit în urma decapitării.

Vertebra foarte bine păstrată, prezintă faţetele articulare inferioare secţionate dinspre posterior spre anterior de o lovitură executată cu un obiect foarte ascuţit (PI. 13/4).

Lama obiectului, probabil sabie, a pătruns printre arcurile posterioare ale atlasului şi axisului, fără să le atingă, secţionând numai marginile laterale ale faţetelor (care sunt înclinate oblic în jos dinspre medial spre lateral) până aproape de capătul lor anterior, unde se observă mici linii de ruptură.

Lovitura a retezat probabil şi dintele axisului (care ne lipseşte însă), iar moartea a survenit rapid în urma secţionării măduvei cervicale.

Înmormântarea 2

Starea de păstrare şi integritate

Din neurocraniu este prezentă doar calota craniană cu porţiuni importante lipsă, în general datorită distrugerilor recente. Lipseşte astfel regiunea glabelară şi părţile dinspre stânga ale frontalului şi parietalului, împreună cu temporalul stâng şi de asemenea partea inferioară a occipitalului şi baza craniului.

Din masivul facial este prezent doar zigomaticul stâng (incomplet).

Mandibula prezintă distrugeri din vechime. Lipsesc ambii condili mandibulari şi coronoida stângă. Se înregistrează şi deteriorarea unei porţiuni ale pereţilor alveolelor. Sunt prezenţi 4 dinţi.

Din centura scapulară sunt prezenţi, restauraţi parţial, ambii omoplaţi şi clavicula dreaptă (întreagă), iar din cuşca toracică, sternul cu manubriumul neunit cu corpul sternal şi destul de puţine fragmente de coaste cu capete sternale şi vertebrale, între care şi coasta 1.

Din coloana vertebrală sunt prezente toate vertebrele cervicale ce se află în stare bună de păstrare (exceptând atlasul ce prezintă rupturi recente), 4 vertebre toracice întregi (T l, T 10 - T 12) şi fragmente din altele, precum şi lombarele L l - L 4.

Din membrele superioare humerusul drept are lipsă treimea inferioară (distrageri vechi), iar stângul a fost reîntregit (cu unele mici lipsuri la capul humeral) în urma distrugerilor recente. De asemenea sunt prezente numai radiusul şi cubitusul din stânga în stare perfectă de păstrare.

Din bazin, în afară de sacrumul întreg se păstrează doar un fragment de ram pubian cu o jumătate din suprafaţa simfizei pubice.

La membrele inferioare se păstrează numai femurul şi tibia din dreapta, întregi, şi un fragment distal din peroneu.

Din scheletul mâinii şi piciorului sunt prezente câteva metacarpiene, astragalul stâng şi fragmente disparate de calcaneu, câteva metatarsiene şi falange.

Diagnoza sexului

În lipsa coxalelor şi a unor largi porţiuni din craniu ne-am folosit pentru diagnoza sexului de funcţiile discriminante calculate de Cerny & Komenda (1976: 67-70) pentru humerus şi femur, de Pettener & Brasili Gualandi (1979: 59-68) pentru femur, şi de Pettener, Brasili Gualandi & Cavicchi (1980: 363-372) pentru tibie.

Rezultatele calculelor atât pentru scheletul din această înmormântare, cât şi pentru cele din înmormântarea 1 sunt ilustrate în fig. l şi 2.

Scorurile realizate arată deosebită gracilitate a acestui schelet ce a aparţinut unei femei. Această diagnoză este confirmată şi de caracterele sexuale (prezente) ale craniului: mastoida mică şi gracilă, reliefurile supraorbitale şi occipitale şterse.

Estimarea vârstei

După metoda complexă de determinare a vârstei (Nemeskéri şi colab. 1960: 70-95), secţiunile epifizele sagitale prin epifizele humerusului şi femurului arată că acestea se află în faza IV şi respectiv III de evoluţie (Pl. 19 / l - 2), suprafaţa simfizei pubice în faza III, iar suturile craniene ce nu prezintă nici un punct de sinostoză atât exo-cat şi endocranian în faza 1.

Pe baza acestor patru indicatori tabelele lui Sjøvold (1975: 9-22) arată o vârstă de 48,25 ? 2,5 ani confirmată şi de uzură mijlocie a dinţilor mandibulari (Pl. 19/3).

Patologie

În afară de căderea intravitam a molarului 2 stânga de pe mandibulă, nu mai sunt alte elemente de semnalat. Coloana vertebrală este lipsită şi ea de spondilartroză.

Caractere antropologice

În norma verticală calota cranianã (Pl. 20/1-3) este ovoidă şi estimat dolicocrană, iar în norma laterală prezintă un meplat (aplatizare) obelic şi occipitalul bombat. Singurele dimensiuni posibil de prelevat sunt coarda şi arcul parietal (b - 1) care au 115 şi respective 125 mm realizând un indice de 92,00 ce arată destul de puternică aplatizare a parietalului.

Mandibula este gracilă cu reliefuri musculare şterse şi simfiza puţin proeminentă (Pl. 20 / 4 - 6). După scările de clasificare ale lui Alexeev & Debeţ (1964: 112-127) (vezi dimensiunile în tabelul 1), lărgimea goniacă este mijlocie, unghiul mandibular este mijlociu la limita superioară a categoriei, iar indicele de grosime - înălţime (robusticitate) al corpului mandibular se încadrează în categoria mică (vezi dimensiunile observate şi indicii în tab. 1).

Oasele lungi ale scheletului postcranian sunt gracile cu inserţii musculare şterse. Femurul are însă un pilastru dezvoltat (indice 111,53), iar în regiunea subtrohanteriană este platimer (aplatizat). Tibia are la mijlocul diafizei o secţiune triunghiulară iar la nivelul foarmenului nutritiv este euricnemă.

Sacrumul are un indice sacral platyhierich (larg).

Statura a fost determinată după lungimea oaselor membrelor cu ajutorul metodelor clasice. Exceptând metodele lui Manouvrier (1893: 347-402) şi Pearson & Lee (1899: 169-244) ce dau subestimaţii dar sunt bune pentru comparaţia cu date mai vechi, prin metodele lui Bach (1965: 12-25) şi Trotter & Glseser (1952: 463-514) se poate estima o statură de 157 - 159 cm (vezi tab. 2) ce se încadrează în categoria supramijlocie spre mare a lui Martin.

Alte oseminte descoperite “în camera 2” după bileţelele însoţitoare

Radius şi cubitus dreapta cu lungimi de 68 şi respectiv 81 mm aparţinând unui copil în vârstă de câteva luni (PI. 21/1).

Radius şi cubitus stânga, ambele prezentând treimea proximală lipsă. Epifizele sunt nesudate (prezentă este doar cea a radiusului) (Pl. 21 / 2). La mijlocul diafizei, radiusul are diametrele transversl (4) şi sagital (5) de 13,5 şi respectiv 10,5 mm, iar perimetrul de [5(5)] de 37 mm. Cubitusul are diametrul dorso-ventral (11) şi cel transversal (12) de 12 şi respective 15 mm. Aparţin unui copil, mai mare ca primul (infans II).

Parietal stâng (incomplet) aparţinând unui copil de 2 - 3 ani. La partea posterioară spre sutura lambdoidă prezintă hiperostoza porotica (Pl. 21/3-4).

O porţiune din partea stângă a unui craniu de adult, alcătuită din frontal, parietal, temporal precum şi un mic fragment de occipital (Pl. 21/5-6). Relieful supraorbitar este şters, marginea supraorbitară ascuţită, mastoidele mici şi gracile pledează pentru sexul feminin.

Fragmente disparate dintr-un craniu de adult - matur. Probabilitatea ca ele să aparţină unui singur individ este însemnată (Pl. 22/1):

Fragmente din partea stângă a frontalului articulate cu aripa mare a sfenoidului şi un fragment de temporal cu apofiza zigomatică şi zigomaticul corespunzător.

Porţiuni din partea centrală şi dreapta frontalului cu nasalele şi partea superioară a apofizei frontale a maxilarului, porţiuni din zigomatice.

Fragmente din maxilarul stâng şi marginea aperturii piriforme şi două fragmente din maxilarul drept, precum şi 3 dinţi prezenţi. Remarcăm în această privinţă patologia, pierderea intravitam a molarilor 3 bilateral şi abcese radiculare puternice la incisivul 2 şi premolarul 1 din stânga.

Mai multe fragmente de dimensiuni mici şi neracordate din bolta craniană. Cu multă probabilitate sexul a fost feminin.

Fragmente craniene disparate aparţinând la minimul 3 persoane adulţi - maturi (Pl. 22/2):

Mastoidă stânga de dimensiuni mijlocii plus o porţiune din unghiul postero - inferior al parietalului (sex masculin ?).

Mastoida dreaptă (de la alt individ decât cel anterior) şi partea inferioară a squamei occipitale.

O porţiune din bazisfenoid şi o stâncă temporală.

Un fragment de parietal prezentând urme de oxizi verzi de cupru, precum şi un fragment de squamă occipitală.

Două corpuri vertebrale lombare de adult - matur, foarte poroase (Pl. 22 / 4).

Diafizele oselor lungi de la cel puţin 3 persoane adulţi - maturi (Pl. 22 / 5):
Femur dreapta, diafiză fragmentară reîntregită cu unele lipsuri, are pilastru dezvoltat şi este platimer la limita superioară a categoriei.

Femur dreapta fragmentar, gracil, cu pilastru mediu şi platimer.

Dimensiuni şi indici	**a)**	**b)**
6. Diametrul sagital	30,5	26
7. Diametrul transversal	27	24
9. Diametrul transversal subtrohanterian	29.5	31
10. Diametrul sagital subtrohanterian	25	24
6:7. Indice pilastric	112.96	108.33
10:9. Indice platimeric	84.74	77.41

Fragment diafiză tibie cu diametrul sagital (8) şi transversal (9) la mijocul diafizei de 30 şi 25 mm, iar la nivelul foramenului nutritiv (8a şi 9a) de 32 şi 22 mm. Indicele de secţiune (9:8) este de 83,33 iar cel cnemic (9a:8a) de 68,75 din categoria mezocnemă.

Trei fragmente din diafizele peroneelor de la 3 persoane.

Fragment diafiză humerus cu diametrul maxim (5), minim (6) şi perimetrul (7a) la mijloc de 23; 20,5 şi 63 mm.

Mic fragment de claviculă.

Astragal stâng fragmentar şi câteva falange.

Numeroase fragmente de coaste.

Un grup de oseminte cu patină albă curată, deosebită de cele anterioare, alcătuit din 4 metacarpiene, 4 falange (Pl. 23 / 1) şi câteva coaste (între care şi coasta 1) (Pl. 23 / 3). Una dintre coaste prezintă impregnări cu oxizi verzi de cupru, iar o falangă, I, prezintă o fractură incompletă în lemn verde fără urme de vindecare (Pl. 237 2a-b).

Oase de animale: metapodii şi fragmente craniene de bovidee şi ovicaprine, un fragment mandibulă de la un purcel de lapte, 2 fragmente oase de pasăre (Pl. 24).

Consideraţii finale

După cum precizam în introducere, elucidarea tuturor problemelor pe care le ridică această fabuloasă descoperire pentru istoria creştinismului, necesită coroborarea faptelor arheologice cu rezultatele analizei antropologice şi confruntarea lor cu izvorul istoric.

Din păcate, în acest moment, datele arheologice sunt cunoscute doar printr-o comunicare susţinută de domnii M. Zahariade şi O. Bounegru la data de 27.02.2002, la Muzeul Naţional de Istorie din Bucureşti, comunicare în care s-a insistat mai mult pe problematica generală a descoperirii şi mai puţin pe amănunte asupra situaţiei arheologice din teren.

Vom prezenta astfel în finalul acestei cercetări antropologice, expusă în seci şi riguroşi termeni de specialitate, doar câteva modeste şi imediate observaţii şi concluzii, în speranţa impulsionării publicării arheologice a monumentului şi de asemenea a inteprinderii unui studiu critic istorico - filologic al textului izvorului istoric.

Prima problemă ce ne atrage atenţia o reprezintă înmormântarea nr. 2, practicată la o dată ulterioară spargerii şi jefuirii criptei, într-un nivel de pământ galben la partea superioară dromosului. Interpretarea acesteia de către descoperitori ca aparţinând unei înalte feţe bisericeşti, eventual un episcop, i se opun însă atât sexul feminin cât şi poziţia chircită a scheletului (observaţii făcute de noi în urma vizionării unor fotografii ale mormântului prezentate de către descoperitori).

Neclară ni se pare de asemenea şi situaţia celorlalte oseminte ce aveau bileţele cu notaţia "camera 2", asupra cărora descoperitorii nu au făcut însă nici un fel de precizări.

După cum rezultă analiza lor prezentată mai sus, este vorba de resturi osteologice disparate de la 3 copii (un sugar, un infans I şi un infans II) şi de la cel puţin 5-6 adulţi - maturi de ambele sexe. Impregnările cu oxizi verzi de cupru dovedesc că unele dintre aceste oseminte au fost însoţite şi de inventare funerare. De asemenea, împreună cu ele au fost identificate şi oseminte de animale (ofrande?).

Fără îndoială lămurirea acestei probleme nu poate fi adusă decât de continuarea şi extinderea cercetării arheologice în aria respectivă. Până atunci însă se poate presupune că toate acestea aparţin unui nivel de înmormântări (necreştine),

cronologic posterior criptei şi fără vreo legătură cu aceasta, dar a cărui punere în evidenţă poate constitui un capitol important din istoria cetăţii.

Camera funerară a monumentului, adăpostea osemintele a două personaje cărora ne-am străduit să le reconstituim (în măsura în care acest lucru a fost posibil) datele esenţiale de identificare (sex, vârstă, caractere antropologice), istoria biopatologică, cauza şi împrejurările morţii.

Rezumând cele dezbătute observăm că este vorba de doi bărbaţi, care se aflau în momentul decesului, primul în cea de a VI - a decadă a vieţii şi cel de-al doilea la începutul celei de a III - a. Ambii erau de constituţie robustă şi aveau staturi din categoriile mijlocie - mare, primul şi mare cel de-al doilea.

Lipsa craniilor nu ne permite o caracterizare a tipurilor antropologice (fizice) dar cu prudenţa necesară putem însă observa că aspectul şi caracterele mandibulei celui de-al doilea personaj, la care se adaugă şi statura înaltă ar putea pleda pentru apartenenţa sa la tipul antropologic dinaro - armenoid, tip răspândit în regiunile muntoase din nordul Indiei, Anatolia şi până în Alpii Dinarici.

Din punct de vedere biopatologic, cel puţin ultimele două decenii din viaţa primului personaj i-au fost dominate de o spondiloartropatie seronegativă ce i-a afectat coloana (bloc vertebral) precum şi alte articulaţii ale membrelor. Ajunsă în momentul decesului în stadiul tardiv de evoluţie, boala i-a cauzat acestuia accentuate şi permanente suferinţe. De asemenea şi în viaţa celui de-al doilea personaj a intervenit (posibil la limita de vârstă dintre adolescent şi adult) un episod traumatic în urma căruia corpul primei vertebre lombare a fost fracturat şi tasat. Vindecat probabil după o îndelungată convalescenţă, accidentul a avut ca repercusiuni o cifoză dorso - lombară.

Ultimele zile din viaţa acestor doi bărbaţi au fost însă fără îndoială tragice, semnele de violenţă (perimortem) de pe unele oase (mandibulă şi omoplaţi la primul, mandibulă, humerus şi peroneu la al doilea) ce nu prezintă urme de vindecare (reacţie osoasă postfractum), dovedind că au decedat la scurt timp după producerea lor.

Cauza decesului (din punct de vedere strict medico - legal) nu a putut fi stabilită decât pentru cel tânăr la care prima vertebră cervicală, atlasul, poartă dovada (caz extrem de rar în paleoantropologie) că moartea a survenit în urma decapitării.

Lipsa primelor două vertebre cervicale ne împiedică să facem aceiaşi constatare şi pentru cel vârstnic, dar ţinând cont de celelalte elemente discutate putem presupune că ambii au avut acelaşi sfârşit.

Iată deci principalele rezultate ale analizei antropologice a acestor extraordinare documente osteologice, pe baza cărora se poate afirma fără cea mai mică îndoială (chiar şi în absenţa documentului scris) că avem de a face cu rămăşiţele pământeşti (moaştele) a doi martiri creştini, schingiuiţi şi apoi executaţi prin decapitare.

Confruntarea acestor rezultate cu sursa istorică (şi identificarea personajelor) constituie o rară ocazie, cu totul deosebită pentru paleoantropologie. Fără să intrăm în amănunte (pe care le vor dezbate specialiştii în domeniu) precizăm că sursa la care ne referim este un act martiric ce nu s-a păstrat decât printr-o copie de secol XV la arhivele Bisericii Mântuitorului din Utrecht. Acesta a fost publicat în 1615 de eruditul iezuit Herbert Rosweyde, iniţiatorul marii colecţii hagiografice Acta Sanctorum.

Documentul ce descrie martiriul Sfinţilor Epictet şi Astion la Halmyris, la data de 8 iulie 290, în vremea împăratului Diocleţian, şi abundă (din fericire) în amănunte asupra vieţii, activităţii, înfăţişării, chinurilor şi sfârşitului acestora, a avut şi el soarta lui, multă vreme veridicitatea istorică a celor relatate fiind pusă la îndoială.

Contribuţiile ulterioare a erudiţilor din domeniu au elucidat însă problema, unii dintre aceştia exprimânu-şi convingerea că săpăturile arheologice vor aduce într-o zi la lumină cripta cu moaştele celor doi martiri (Em. Popescu, 1994: 92-99). De asemenea şi localizarea cetăţii Halmyris a variat, identificarea ei cu ruinele de la Murighiol fiind rezultatul cercetărilor arheologice din ultimele decenii (Suceveanu şi Zahariade, 1987: 87-96).

Pentru scopul limitat pe care ni l-am propus, partea cea mai importantă a documentului o constituie capitolul III unde sunt descrise ultimele 35 de zile din viaţa celor doi martiri (de la arestare şi până la execuţie). Folosindu-ne de traducerea în limba română, datorată I.P.S. Nestor Vornicescu (Craiova, 1990), reţinem din acest capitol, că Epictet avea în jur de 60 de ani şi era de statură înaltă, iar Astion avea 35 de ani şi o frumoasă alură (paragraf 20). Referitor la supliciile la care au fost supuşi se relatează flagelarea lor cu vergi peste corp şi lapidarea cu pietre a feţelor (paragraful 27), iar în cele din urmă execuţia prin decapitare (paragraf 28 şi 31).

Toate acestea sunt confirmate de analiza antropologică, care ne permite să credem că moaştele din criptă de la Halmyris aparţin într-adevăr martirilor Epictet (Scheletul 1) şi Astion (Scheletul 2).

Foarte interesant de observat este de asemenea şi faptul că studiul osemintelor aduce la lumină şi alte amănunte din viaţa şi soarta lor postumă, amănunte neconsemnate de sursa scrisă. Este vorba în primul rând de suferinţele pe care aceştia le-au îndurat de-a lungul vieţii: artropatia cronică a lui Epictet şi accidentul la coloană al lui Astion, a căror punere în evidenţă contribuie desigur la întregirea portretelor caracteriologice descrise în document.

În sfârşit în ceea ce priveşte soarta lor postumă mai trebuie explicată şi comentată lipsa craniilor dintre osemintele celor doi martiri. Astfel capitolul IV relatează îngroparea de către Vigilantus a trupurilor martirilor într-un loc secret din afara cetăţii (paragraful 32, 43 şi 44). Mai târziu, după legiferarea creştinismului, osemintele au fost exhumate şi depuse cu onorurile cuvenite în cripta construită intramuros.

Probabil cu această ocazie craniile au fost păstrate de cei care au făcut această operaţiune, fie în scopul expunerii lor spre adoraţie, fie pentru a fi repatriate. Descoperirea lor într-o bună zi ar reîntregii în modul cel mai fericit această extraordinară pagină din istoria creştinismului universal.

Mulţumiri

Acest studiu nu ar fi fost posibil fără îndemnul, sprijinul financiar şi logisnic al domnului prof. dr. Gavrilă Simion, director al Institutului de cercetări Eco - Muzeale din Tulcea, căruia îi suntem recunoscători şi îi aducem respectuoase mulţumiri şi pe această cale.

De asemenea datorăm recunoştiinţă şi sincere mulţumiri, Maicii Ioana, stareţa Mănăstirii Celic Dere şi Părintelui Protosinghel Andrei, stareţul Mănăstiri Cocoş pentru sprijinul, atenţia şi dragostea cu care ne-au înconjurat în timpul cercetării osemintelor.

Gândul nostru frumos se îndreaptă şi către pietenul Alexandru Dinu, doctorand la Universitatea Madison, din Wisconsin, S.U.A., pentru inegalabila generozitate cu care ne-a donat o parte din aparatura electronică necesară studiului

Nu în ultimul rând datorăm mulţumiri şi domnilor Mihail Zahariade şi Ovidiu Bounegru atât pentru descoperire cât şi pentru informaţiile necesare înţelegerii situaţiei arheologice.

Bibliografie

Acsádi Gy., Nemeskéri J., 1970, History of human life span and mortality, Akadémiai Kiado, Budapest.

Alexeev V.P., Debetz G.F., 1964, Kraniometrija. Metodika antropologičeskih issledovanij, Nuaka, Moskva.

Bach H., 1965, Zur Brechnung der Körperhohe aus den lagen Gliedmassen knochen weiblicher Skelette, Anthrop. Anz., 29, p. 12-21.

Barnea, 1978, Bazilica "simplă" (A) de la Tropaeum Trăiani, Pontica, 11, 1978, p. 181-189.

Baumann V.H., 1972, Nouveau témoignages chrétiens sur le limes nord -scithique: La Basilique à martyrium de basse epoque romaine découverte à Niculiţel (Dep. De Tulcea), Dacia, N.S., 16, p. 189-202.

Braüer G., 1988, Osteometrie, în R. Knussmann (ed.), Anthropologie. Hancibuch der verleichen den Biologie des Menschen, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, New York, Bd. I: 160-232.

Bruintjes Tj. D., Panhuysen R.G.A.M, 1995, The paleopathological diagnosis of seronegative spondylarthropaties, în: Proceedings of the IX th European Meeting of the Paleopathology Association (Barcelona 1st - 4 th September 1992), Barcelona, p. 73-77.

Cerny M., Komenda St., 1976, Geschichtsbestimmung von Humerus und Femur mit Hilfe der Diskriminanzanalyse, Anthropologie, 14, 1-2, p.67-70.

Dougados M., Van der Linden S., Juhlin R., Huitfeld B., Amor B., Calin A., Cats A., Dijmans B., Oliveri I., Pasero G, Veys E. & Zeider H., 1991, The european spondylarthropathy study grup preliminary criteria for the classifcation of spondylarthropathy, Arthritis and Rheumatism, 34, p. 1218-1227.

Duţu Al., Bloşiu H.D., 1978, Reumatologie clinică:, Cluj - Napoca.

Ferembach D., Schwidetzky L, Stloukal M. 1979, Recommendation pour déterminer l'âge et la sexe sur le squelette, Bull. et Mém. de la Şoc. D'Anthrop. de Paris, ser. 13, 6, 1:7-45.

Işcan M.Y., Loth S.R., Wright R.K., 1984, Metamorphosis at the sternal reib end: a new method to estimate age at death în white male, Am. J. of Phys. Anthropology, 65, p. 147-156.

Manouvrier L. 1893, La détermination de la taille d'apres Ies grands os des membres, Mém. de la Şoc. D'Anthrop. de Paris, 4, 347-402.

Martin R. 1914, Lehrbuch der Anthropologie în systematischer darstellung,, Gustav Fischer Verlag, Jena.
Miriţoiu N., Nicolăescu - Plopşor D., 1978, Analiza antropologică a osemintelor descoperite în cripta bazilicii ?Simple" (A) de la Tropaeum Traiani, Pontica, 11, p. 189-207.
Nemeskéri J., Harsány L., Acsády Gy, 1960, Methoden zur Diagnose des Lebensalters von Skelettfunde., Anthrop. Anz., 24, p.70-95.
Olivier G. 1963, L 'estimation de la stature par Ies os des membres, Bull. et Mém. de la Şoc. D'Anthrop. de Paris, ser. 11, 4, 3: 433- 449.
Pearson K. 1899, On the reconstruction of the stature of prehistoric races, Phylosofical Transactions of the Royal Society, ser. A, 192: 169-244.
Pettener D., Brasili Gualandi P., 1979, Lafunzione discriminante nella diagnosi del seso în base ai caratteri metrici del femore, Antropologia contemporanea, 2, 1, p.59-68.
Pettener D., Brasili Gualandi P., Cavicchi S., 1980, La determinatzione del sesso mediante analist multivariate di caractteri metrici della tibia, Antropologia contemporanea, 3, 3, p.363-372.
Popescu, Em., 1994, Saints Epictet et Astion, martyrs à Halmyris, în . Em. Popescu, Christianitas Daco - Romana, Bucureşti, p. 92-99.
Sjøvold T., 1975, Tables of the combined method for determinatin of age at death given by Neméskeri, Harsány, Acsády, Anthrop. Közl., 19, p.9-22.
Steinbock R.T., 1976, Paleopathological diagnosis and interpretation, Charles C. Thomas, Illinois.
Suceveanu, Al., Zahariade, M., 1987, Du nom antique de la câte romaine et romain tardive d'Indpendenţa (Dep. De Tulcea), Dacia, N.S., 31, p.87-96.
Trancho G.J., Campillo, Sangose N., 1995, Tibial periostitis în several individuals of the Vallisoletana necropolis at Wamba (Spain) (15 th - 17 th century a.d.) în: Proceedings of the IX th European Meeting of Paleopathology Association (Barcelon l st - 4 th September 1992), Barcelona, 407-415.
Trotter M., Glesser G.C. 1952, Estimation of the stature

Moaștele Sfinților Epictet și Astion în Episcopia Devei și Hunedoarei

La invitația Preasfințitului părinte Gurie, episcopul Devei și Hunedoarei și cu binecuvântarea Preasfințitului părinte Visarion, episcopul Tulcii, Sfintele moaște ale Sfinților Epictet și Astion de la Halmyris vor poposi în Episcopia Devei și Hunedoarei în zilele de 16 și 17 aprilie.

Raclele cu moaștele Sfinților mucenici Epictet și Astion vor fi întâmpinate la Catedrala Episcopală „Sfântul ierarh Nicolae și Sfinții apostoli Petru și Pavel” din Deva, joi 16 aprilie, ora 18.00 urmând ca în dimineața zilei de 17 aprilie să fie duse la Mănăstirea Crișan, unde vor fi așezate spre închinare până în după-amiaza zilei de prăznuire a Izvorului Tămăduirii.

Sfinții Epictet și Astion, cunoscuți ca Sfinții de la Halmyris, o străveche cetate creștină de pe malurile Dunării, numită în Antichitate „Almyra”, au pătimit și au suferit moarte martirică în timpul cruntei persecuții împotriva Bisericii creștine a împăratului Dioclețian, la 8 iulie 290. Ei sunt cu siguranță cei mai vechi martiri dobrogeni atestați de izvoarele aghiografice.

Din mărturiile istorice păstrate până astăzi, aflăm că pentru viața lor curată și evlavioasă, Sfinții mucenici Epictet și Astion au fost încununați de Dumnezeu cu darul facerii de minuni.

Astfel, sunt mărturii care ne prezintă faptul că Sfântul Epictet a tămăduit o fată în întregime paralizată, un tânăr posedat de duh rău a fost curățit prin puterea rugăciunii sfântului, iar o femeie oarbă și-a recăpătat puterea.

De asemenea, Sfântul Astion, cel care a fost convertit chiar de Sfântul Epictet și a primit de la acesta Sfântul Botez, a primit darul tămăduirilor, curățind un om îndrăcit și vindecând un om aflat pe moarte în urma unei căderi de la înălțime.

Cu ocazia sosirii în mijlocul eparhiei noastre, invităm toți credincioșii să se închine Sfintelor moaște ale Sfinților mucenici Epictet și Astion, care poposesc pentru prima oară în cetatea Devei și județul Hunedoara, rugându-ne ca ei să mijlocească în fața lui Dumnezeu pentru sufletele noastre.

Moaștele Sfinților Mucenici Epictet și Astion în Episcopia Devei și Hunedoarei

Joi, 16 aprilie 2015:

> orele 17.45: Întâmpinarea Sfintelor Moaște la Catedrala Episcopală din Deva

> orele 18.00: Slujba Vecerniei

> orele 19.00: Acatistul Sfinților Mucenici Epictet și Astion

Vineri, 17 aprilie 2015:

> orele 08.00: Întâmpinarea Sfintelor Moaște la Mănăstirea Crișan

> orele 09.30: Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie

HRISTOS A ÎNVIAT!

Întâmpinarea moaștelor Sfinților Epictet și Astion la Catedrala Episcopală din Deva

Astăzi, 16 aprilie 2015 din mila lui Dumnezeu, cu binecuvântarea Preasfințitului părinte Visarion, episcopul Tulcii și prin mijlocirea Preasfințitului părinte Gurie, episcopul Devei și Hunedoarei, moaștele Sfinților mucenici Epictet și Astion au fost întâmpinate și puse spre închinare la Catedrala Episcopală cu hramul „Sfântul Nicolae și Sfinții apostoli Petru și Pavel" din Deva. La acest eveniment deosebit din viața Episcopiei Devei și Hunedoarei au participat numeroși credincioși veniți să se închine la racla cu Sfintele moaște, purtate în procesiune de către soborul de preoți și diaconi în frunte cu Preasfințitul părinte Gurie, întâistătătorul Episcopiei noastre.

În cuvântul de întâmpinare rostit la sosirea Sfintelor moaște, Preasfințitul părinte Gurie a mulțumit lui Dumnezeu și Preasfințitului părinte Visarion pentru marele dar de a-i avea zilele acestea în mijlocul pe primii Sfinți mucenici cu Sfinte moaște atestați documentar din țara noastră, pe Sfinții Epictet și Astion. De asemenea, Preasfinția sa i-a îndemnat pe toți credincioșii prezenți să se închine cu credință și cu evlavie Sfintelor moaște și să-i roage pe sfinți să mijlocească înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor noastre.

Moaștele Sfinților Epictet și Astion au fost însoțite de către starețul Mănăstiri Halmyris din județul Tulcea, părintele Iov, cel care a ținut o scurtă cuvântare în care a prezentat mulțimii de credincioși prezentă câteva repere din viața sfinților mucenici.

După procesiunea cu Sfintele moaște, a urmat Vecernia praznicului Izvorului Tămăduirii și Acatistul Sfinților mucenici Epictet și Astion. Racla cu Sfintele moaște a fost pusă spre închinare, iar credincioșii au fost miruiți și au primit în dar o iconiță cu sfinții mucenici.

Sursa:
https://episcopiadevei.ro/index.php/2015/04/16/intampinarea-moastelor-sfintilor-epictet-si-astion-la-catedrala-episcopala-din-deva/

Editoriale

Ioan Buşagă - Halmyris, scară către cer a Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion

Raclele cu sfintele moaşte

Dintre toate regiunile ţării noastre, pământul dobrogean rămâne cunoscut drept un „pământ al sfinţilor“. Aici au fost martirizaţi numeroşi ucenici şi mărturisitori ai „Acelui faimos Nazarinean“, precum Sfinţii Epictet preotul şi Astion monahul, cinstiţi azi, 8 iulie. În fiecare an, la Mănăstirea Halmyris, din apropierea localităţii tulcene Murighiol, vin numeroşi pelerini de aproape şi de departe ca să se închine la cele mai vechi sfinte moaşte descoperite până astăzi pe teritoriul ţării noastre.

De cum treci Dunărea înspre meleagurile dobrogene, o lume diferită se dezvăluie înaintea ochilor. În acest spaţiu dintre ape, vârfurile muntoase ale Măcinului nu mai străpung bolta cerului, iar masivitatea lor nu mai înspăimântă pe om. Pădurile, fie ele de stejar, salcâm sau nuc, sunt de nerecunoscut. La fel apele Dunării. Încă de la obârşie repezite şi împresurate de văile înguste şi tăioase ale munţilor, ele se liniştesc şi se întind când se apropie de pământul dobrogean, pentru ca mai apoi să-l cuprindă nu cu două, ci cu trei braţe, ca într-o îmbrăţişare tainică, înainte de a se cufunda în abisurile Mării Negre. S-au aşezat aici şi oameni din diferite seminţii şi au rodit în acest pământ bun al Dobrogei, considerat încă din antichitate o „poartă“

prin care au pătruns culturi ce au uimit şi continuă să uimească întreaga lume. Spre acest liman de la răsărit, unde marea se întâlneşte cu cerul, şi-au îndreptat şi strămunii noştri privirea, nu însă înspre abisurile mării, adică în cele ale lumii, ci înspre înaltul cerului, înspre nesfârşitele zări şi neînserata lumină, ce îşi are obârşia în Răsăritul cel de sus.

La fiecare pas pe care-l faci aici întâlneşti felurite mărturii de la vechi vestigii arheologice, urme ale civilizaţiilor şi până la cripte cu martiri, descoperite sub altare de bazilici creştine, precum cele de la Niculiţel şi Halmyris. Se ştia de mai mult timp că pământul Dobrogei a fost sfinţit de sângele a numeroşi mărturisitori ai Evangheliei Mântuitorului Iisus Hristos, dar nu se ştia locul acestor comori duhovniceşti.

Sfinte moaşte descoperite în ziua Adormirii Maicii Domnului

La Halmyris, după 17 ani de căutări, se descoperiseră băile romane, portul pe unde intrau negustorii cu corăbiile, turnurile de veghe, dar nici o urmă de sfinte moaşte. Însă, după mai multe săpături, cercetări şi rugăciuni, în anul 2001 au fost descoperite şi moaştele Sfinţilor mucenici Epictet preotul şi Astion monahul, în ziua Adormirii Maicii Domnului, când pavimentul altarului s-a prăbuşit. De asemenea, un important ajutor dat echipei de arheologi româno-americani a fost cea mai veche culegere de acte martirice, „Acta Sanctorum“, în care se păstrează un capitol dedicat vieţii şi pătimirilor sfinţilor de la Halmyris, „De SS. Epicteto presbytero et Astione monacho, martirybus Almiridiensibus in Scythia“.

„Şantierul arheologic de la Halmyris a fost deschis în 1981, dar primele elemente ale bazilicii le-am descoperit în anul 2000. Atunci ne aflam spre sfârşitul campaniei, când nu mai aveam timp şi bani, astfel că săpăturile au fost continuate anul viitor, la sfârşitul lunii iulie. Am decis împreună cu soţia mea, Ileana-Ildiko, restauratoare la Muzeul Naţional de Istorie a României, să fac săpături nu la suprafaţă, ci să fac o secţiune, căci bănuiam că vor fi acolo sfinte moaşte, că ruinele cetăţii sunt cele ale vechiului Halmyris şi că aici sunt Epictet şi Astion. Am făcut săpături în prima zi, în a doua zi şi aşa mai departe. În ziua de 15 august au apărut primele elemente ale criptei martirice. Nu mi-a venit să cred! Am văzut cripta, care trebuia să fie una boltită, dar totul era prăbuşit din cauza invaziilor barbare care au jefuit şi distrus bazilici şi numeroase oraşe din Dobrogea şi din sudul Dunării. După ce am curăţat, am văzut paturile şi inscripţia pictată de pe peretele estic al criptei, pe care se puteau descifra câteva cuvinte în limba greacă, precum «martirii lui Hr» de două ori, «Asto», iar puţin mai departe litera «n» şi primele litere ale verbului «ibrio», care înseamnă «a lovi», ceea ce dovedeşte

foarte clar că aici a avut loc un act martiric", a explicat Mihail Zahariade, conducătorul echipei de arheologi şi cercetător ştiinţific principal la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan" din Bucureşti.

Cripta este datată cam pe la sfârşitul epocii Sfântului împărat Constantin cel mare. În urma descoperirilor, bazilica a avut trei etape în definitivarea construcţiei. Prima oară, bazilica era simplă, deci o bazilică navată. A doua oară, în timpul împăratului Teodosiu I, au fost construiţi pilonii, ce au împărţit bazilica în trei nave, şi a treia etapă în timpul împăratului Justinian cel mare, când bazilica de la Halmyris a devenit una episcopală, adăugându-i-se un ambulatoriu în partea de nord, o anexă în partea de sud, iar fosta intrare dinspre sud a fost mutată pe partea vestică.

Înainte de a găsi moaştele Sfinţilor mucenici Epictet preotul şi Astion monahul, echipa de arheologi a găsit un mormânt în care osemintele erau aşezate într-o poziţie chircită. Iniţial, spunea cercetătorul ştiinţific principal Mihail Zahariade, s-a presupus că acestea ar fi aparţinut unui episcop, dată fiind menţionarea cetăţii Halmyris ca sediu episcopal în „Notitiae Episcopatuum". După cercetările antropologilor, s-a exclus varianta înmormântării unui episcop, întrucât osemintele au aparţinut unei femei cu rang nobiliar din rândul avarilor sau protobulgarilor, iar înhumarea în poziţia chircită nu a fost ceva specific lumii romane. Spre deosebire de osemintele albicioase ale prinţesei din neamul barbar, osemintele celor doi martiri sunt gălbui maronii şi frumos mirositoare, specific moaştelor sfinţilor mucenici.

„Cei care se atingeau de trupurile lor, îndată se îndepărta de la ei toată neliniştea şi durerea"

Pelerinul sau simplul trecător poate vedea şi astăzi această minunată criptă, împodobită cu pictură de secol al IV-lea. Însă mai presus de bucuria vederii este bucuria simţirii, pentru că păşeşti pe un pământ binecuvântat de sângele Sfinţilor Epictet şi Astion şi cobori pe culoarul îngust către camera funerară în care se află cele două paturi de piatră pe care au fost aşezate trupurile decapitate ale sfinţilor mucenici. Este cunoscut faptul că în primele veacuri creştine sub altarele bisericilor se îngropau sfinte moaşte, precum este cazul acesta de la Halmyris, cu Sfinţii Mucenici Epictet preotul şi Astion monahul, care au suferit groaznice chinuri şi decapitarea, pentru că erau mărturisitori ai „Acelui faimos Nazarinean" şi săvârşeau minunate vindecări în numele Lui.

În „Acta Sanctorum" se arată că *„toţi cei care erau stăpâniţi de vreo infirmitate, îndată ce din credinţă se atingeau de trupurile lor şi, din dragoste faţă de*

Dumnezeu, le sărutau, îndată se îndepărta de la ei toată neliniştea şi durerea. Şi astfel de semne şi minuni au continuat să se petreacă la mormântul lor necontenit după aceea".

Semne minunate se arată şi în zilele noastre pentru cei care au evlavie şi se roagă acestor doctori fără de arginţi. Însuşi cel care i-a descoperit, Mihail Zahariade, a mărturisit că Sfinţii mucenici de la Halmyris i-au fost mereu aproape în momente grele ale vieţii.

„Multe sunt rugăciunile de mulţumire ce se aduc la raclele cu moaşte ale Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion. Vin părinţi care nu au avut copii şi numeroşi credincioşi care au primit ajutorul sfinţilor. Noi, că suntem aici toată ziua cu Sfinţii Mucenici, simţim ajutorul lor, pacea şi liniştea care dăinuie în acest ţinut datorită prezenţei lor", ne-a încredinţat părintele protosinghel Iov Archiudean, stareţul nou-înfiinţatei Mănăstiri Halmyris, din apropierea localităţii tulcene Murighiol.

După ce odoarele scumpe ale sfinţilor de la Halmyris au fost descoperite, ele au fost duse la Mănăstirea Celic Dere pentru a fi autentificate de antropologi, iar apoi au fost duse de IPS Arhiepiscop Teodosie spre cinstire în Catedrala arhiepiscopală din Constanţa. Părticele din sfintele lor moaşte au fost împărţite atât în ţară, cât şi în străinătate, întrucât sunt incluşi şi în Sinaxarele Bisericii Universale încă din primul mileniu creştin. Între timp, lângă cetatea Halmyris s-a ridicat un paraclis, iar mai târziu au început lucrările şi la o frumoasă biserică închinată Sfinţilor Epictet şi Astion.

„Stareţ am fost numit în anul 2003, dar în 2004 m-am mutat definitiv aici. O vară întreagă am stat afară, sub nailoane, şi abia toamna târziu am reuşit să facem ceva pentru a ne adăposti de gerul iernii. Apoi am ridicat un paraclis, câteva chilii şi după şase ani, demisolul, unde sunt aşezate sfintele moaşte încă din luna iulie a anului 2008, când a fost ales Episcop al Tulcii Preasfinţitul Visarion", a mai spus părintele stareţ al Mănăstirii Halmyris.

În acest aşezământ monahal, în afară de părintele stareţ Iov, mai sunt trei vieţuitori. Au mai venit fraţi, dar au plecat în scurt timp şi astfel că cei rămaşi se străduiesc să facă faţă muncilor zilnice, fie de la câmp, fie din gospodărie. Nu au bogăţii materiale ca să urgenteze ridicarea bisericii, întrucât apa s-a infiltrat şi a afectat demisolul, dar au o mare bogăţie duhovnicească, cei mai vechi sfinţi mucenici cu moaşte descoperite până azi în ţara noastră, care nu îi vor lăsa la greu.

Cei care doresc să ajute la ridicarea mănăstirii pot dona în următorul cont, deschis la BCR, sucursala Tulcea: RO21RNCB0256127859640001. Mănăstirea Halmyris se află între localităţile Murighiol şi Dunavăţul de Sus, jud. Tulcea, pe malul drept al braţului Sfântul Gheorghe, iar pelerinii de departe pot şi rămâne la mănăstire, întrucât dispune de 20 de locuri de cazare.

Biserica noii mănăstiri tulcene Halmyris, în construcţie

Altarul şi cripta bazilicii episcopale de la Halmyris

Interiorul bazilicii Halmyris în prezent

Peretele estic al criptei de la Halmyris

(Reportaj - Dobrogea, casa celor mai vechi sfinte moaşte descoperite la noi în ţară - Luni, 8 iulie 2013)

Alexandru Chituţă - Prăznuirea celor mai vechi sfinţi din România, mucenicii Epictet şi Astion

Aducerea sfintelor moaşte la Tulcea şi apoi la Mănăstirea Halmyris (2008)

La o lună de zile după praznicul Sfinţilor martiri de la Niculiţel Zotic, Atal, Camasie şi Filip, praznic ce a adus bucurie sfântă în sufletul credincioşilor dobrogeni şi nu numai, Eparhia Tulcii este din nou în sărbătoare. Despre sărbătoarea celor mai vechi sfinţi cunoscuţi ca martiri pe teritoriul Dobrogei, Sfinţii Martiri Epictet şi Astion, pe care în fiecare an Biserica Ortodoxă îi pomeneşte la 8 iulie, şi despre mucenicia cărora s-a păstrat în Actele martirice cea mai bogată descriere a vieţii şi pătimirii lor, ne-a vorbit însuşi episcopul locului, Preasfinţitul Visarion.

Preasfinţia Voastră, în cadrul Episcopiei Tulcii se găsesc moaştele celor mai vechi sfinţi cunoscuţi în ţara noastră, Sfinţii mucenici Epictet şi Astion, de la Mănăstirea Halmyris. Vorbiţi-ne, vă rugăm, despre izvoarele istorice care amintesc de aceştia.

Ei sunt cunoscuţi ca sfinţii de la Halmyris, vechea cetate creştină aşezată pe malurile Dunării ce se numea în antichitate „Almyra“, şi care au suferit moarte martirică în timpul cruntei persecuţii declanşate împotriva Bisericii creştine de către împăratul Diocleţian (244-311) la 8 iulie 290. Cu siguranţă ei sunt cei mai vechi martiri dobrogeni atestaţi sigur de izvoarele aghiografice.

Despre viaţa şi pătimirea lor avem date în Actele martirice, dar, din păcate, actul martiric închinat lor ni s-a păstrat doar într-o copie târzie din sec. al XV-lea, aflată în Biserica Mântuitorului din Utrecht şi care a fost publicată în anul 1615 de către învăţatul iezuit Herbert Rosweyde (†1629).

În anul 1921, benedictinul Dom Germain Morin a descoperit în Martirologul ieronimian pomenirea Sfinţii Epictet şi Astion în ziua de 23 mai „De S.S. Epicteto presbytero et Astione monachu martyribus Almiridensibus in Scythia“, întărind şi el veridicitatea celor afirmate în Acta Sanctorum, editată de H. Rosweyde, amintit mai sus.

Din Acta Sanctorum a preluat pasaje într-un studiu al său asupra celor doi sfinţi martiri şi reputatul cercetător şi istoric Raymund Netzhammer (1862-1945), ajuns arhiepiscop catolic la Bucureşti şi care a lăsat posterităţii lucrarea Epiktet und Astion, diokletianische Martyrer am Danaudelta, Zug. 1937.

La fel, şi bizantinologul prof. dr. Emilian Popescu a realizat un document-studiu asupra vieţii şi activităţii lor în lucrarea Sfinţi Români şi apărători ai legii strămoşeşti (Bucureşti 1987).

Minunile de la malul Dunării

Preasfinţia Voastră, ce ne puteţi spune despre viaţa şi minunile săvârşite de Sfinţii mucenici Epictet şi Astion?

Din documentele amintite cunoaştem faptul că pe vremea împăratului Diocleţian trăia în părţile Răsăritului, probabil în Frigia (Asia Mică), un preot cu numele Epictet, având o viaţă curată şi evlavioasă. Pentru acest fapt Dumnezeu l-a preamărit cu darul facerii de minuni, vindecând mai mulţi bolnavi - o tânără paralizată în întregime a fost tămăduită, un tânăr posedat de un duh rău a fost curăţit cu puterea rugăciunii, o femeie oarbă care şi-a recăpătat vederea prin rugăciunile preotului Epictet.

Într-una din zile, Epictet îl întâlneşte pe Astion - un tânăr frumos la chip şi cu o viaţă curată, provenind dintr-o familie aleasă şi înstărită.

În urma discuţiilor, Astion află despre învăţătura Evangheliei Mântuitorului Iisus Hristos şi despre fericirea cea veşnică, lucru care-l marchează în chip deosebit şi îl îndeamnă apoi să-i ceară preotului Epictet să-l ia ca ucenic şi să-i lumineze sufletul prin primirea tainei Sfântului Botez.

După primirea Sfântului Botez, s-au hotărât amândoi să părăsească aceste ţinuturi şi să se retragă într-un loc prielnic, unde să poată trăi în sfinţenie şi unde să poată propovădui credinţa creştină şi altora.

S-au îmbarcat pe o corabie şi au venit în cetatea Halmyris (Dunăvăţul de astăzi), pe malul Dunării, unde au continuat să trăiască în curăţie şi evlavie, săvârşind şi aici multe minuni. Se spune că preotul Epictet a vindecat un paralitic surdo-mut şi în urma acestei minuni, s-au convertit la credinţa creştină mai mult de 1.000 de locuitori ai cetăţii.

Şi tânărul Astion a căpătat darul facerii de minuni, tămăduind un îndrăcit şi făcând sănătos pe un om ce căzuse de la înălţime şi rămăsese aproape mort.

Pârâţi fiind înaintea comandantului Latronianus, cei doi sfinţi au fost aduşi înaintea judecătorilor, interogaţi, întemniţaţi şi supuşi la chinuri. Cu toate încercările abătute asupra lor, ei au rămas tari în credinţă, ba chiar au convertit la creştinism şi pe unul dintre judecători, cu numele de Vigilanţiu.

În cele din urmă, sfinţii au fost condamnaţi la moarte prin tăierea capetelor, trupurile lor au fost luate de către creştini, în taină, care le-au şi îngropat într-un loc potrivit. Iar Actele martirice spun că se fac acolo „minuni multe până în ziua de astăzi“. Cultul preotului martir Epictet s-a întins până în Spania, unde este cinstit cu numele latinizat de Epitacius în ziua de 23 mai, zi în care sunt prăznuiţi aceşti doi sfinţi în Biserica Romano-Catolică.

După biruinţa creştinismului în anul 313, trupurile Sfinţilor Epictet şi Astion au fost îngropate în cripta bazilicii episcopale din Halmyris, unde au rămas, de-a lungul vremurilor, timp de 1.700 de ani, până la descoperirea lor - în chip minunat - la 15 august 2001. Sfintele moaşte au fost luate atunci, identificate, studiate şi aşezate în racle şi depuse la Catedrala arhiepiscopală din Constanţa, de unde, în fiecare an, la 7 iulie - în preziua prăznuirii sfinţilor, erau aduse şi depuse la Catedrala „Buna Vestire“ din Tulcea, iar a doua zi erau duse la Halmyris, unde avea loc sărbătorirea sfinţilor.

Preasfinţia voastră, pentru al doilea an ca episcop al Tulcii, organizaţi manifestările dedicate Sfinţilor mucenici. Cum vor fi organizate anul acesta?

Ziua Sfinţilor martiri Epictet şi Astion este o zi de bucurie pentru credincioşii tulceni, bucurie sporită şi de faptul că anul trecut - la împlinirea a şapte ani de la descoperirea lor - cinstitele moaşte au fost aduse în întregime la Halmyris şi depuse

pentru totdeauna în bazilica nouă ce se construieşte acum la mănăstirea ce le poartă numele.

La Constanţa au rămas doar câteva părticele din sfintele moaşte - ca mângâiere pentru credincioşi - moaştele fiind, aşadar, întregi la Halmyris.

Este pentru al doilea an când organizăm, ca episcop al Tulcii, sărbătoarea Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, anul trecut având bucuria de a primi întoarcerea moaştelor la locul unde s-au descoperit.

Şi în anul acesta, în preziua hramului se va oficia la altarul de vară de la Mănăstirea Halmyris slujba Vecerniei arhiereşti împreunată cu litia, precum şi slujba Privegherii de toată noaptea.

A doua zi, sobor de arhierei, preoţi şi diaconi, înconjuraţi de o mare mulţime de pelerini din toate colţurile Dobrogei şi din ţară, va săvârşi Sfânta Liturghie arhierească şi ne vom împărtăşi cu toţii din darurile dumnezeieşti ale Mântuitorului Hristos cel preaslăvit şi minunat întru sfinţii Săi.

Cea mai veche menţiune despre existenţa monahismului în Dobrogea

Preasfinţia voastră, care este importanţa actului martiric al Sfinţilor Epictet şi Astion pentru noi?

Pentru noi, românii, actul martiric al Sfinţilor Epictet şi Astion are o valoare deosebită pentru că, alături de cel al Sfântul Emilian de la Durostor (Silistra), este singurul cu care literatura aghiografică dobrogeană se poate mândri.

Apoi, el aduce lumină în istoria vieţii religioase a Dobrogei, arătând răspândirea credinţei creştine pe teritoriul dintre Dunăre şi mare, precum şi persecuţiile la care erau supuşi creştinii acelor vremuri din partea autorităţilor romane păgâne.

În el se aminteşte numele episcopului de la Tomis, fericitul Evangelicus, beatissimus Evangelicus, care coordona viaţa bisericească de aici, unde existau şi alte scaune episcopale, inclusiv la Halmyris.

Din acest act martiric rezultă faptul că Epictet era preot, iar Astion era monah, fiind astfel cea mai veche menţiune despre existenţa monahismului pe teritoriul Dobrogei.

Prin exemplul vieţii lor şi tăria credinţei, prin suferirea morţii martirice, Sfinţii Epictet şi Astion sunt cinstiţi ca mucenici ai Bisericii lui Hristos, cea una, sfântă, sobornicească şi apostolească, fiind pilde de întruchipat pentru creştinii de atunci, dar şi pentru cei de astăzi în slujirea lui Hristos, a Bisericii şi a semenilor.

Prin minunile pe care le-au săvârşit asupra bolnavilor, minuni pe care le săvârşesc şi astăzi celor ce aleargă la cinstitele lor moaşte aflate la Mănăstirea Halmyris, ei sunt integraţi în categoria sfinţilor fără de arginţi, de talia Sfinţilor Pantelimon, Ermolae, Chir şi Ioan, Cosma şi Damian şi alţii.

Să-i cinstim, aşadar, cu cuviinţă pe cei doi atleţi ai lui Hristos şi din inimă smerită să le adresăm cerere de rugăciune, zicându-le: Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion, primiţi acum prinosul nostru de dragoste, laudă şi mulţumire către milostivul Dumnezeu şi prin darul Celui atotvindecător vindecaţi bolile noastre sufleteşti şi trupeşti, tămăduiţi sufletele noastre cele asuprite de patimi şi dureri - ca împreună cu voi să cântăm laude lui Hristos Dumnezeu în împărăţia cea fără de sfârşit!

Amin.

(Alexandru Chituţă - Prăznuirea celor mai vechi sfinţi din România, Mucenicii Epictet şi Astion - Interviu - Miercuri, 8 iulie 2009)

Ioan Buşagă - Sfinţii Epictet şi Astion, ocrotitorii Episcopiei Tulcii

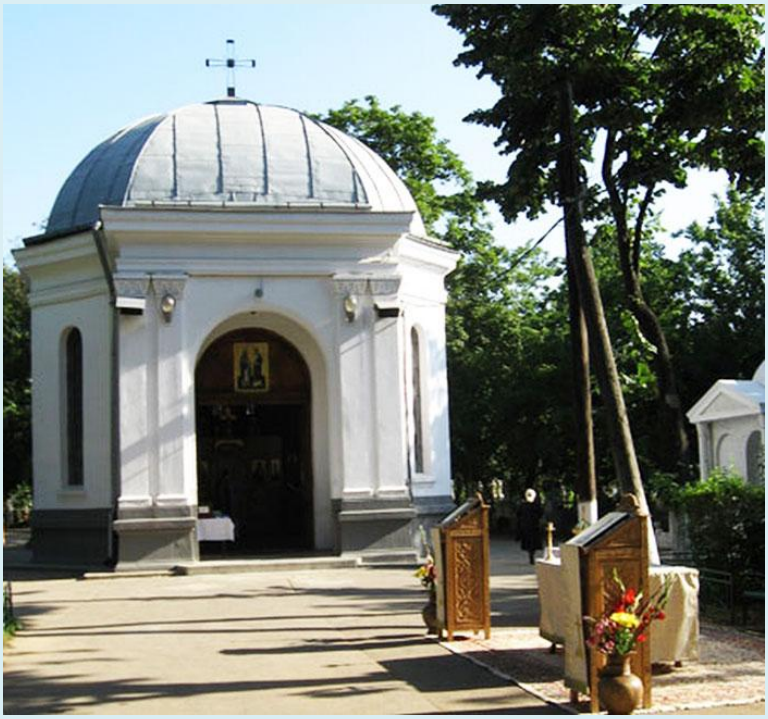

Astăzi, în Biserica Ortodoxă sunt prăznuiţi Sfinţii mucenici Epictet şi Astion, cei mai vechi martiri de pe teritoriul ţării noastre despre care ştim mai multe detalii din vieţile lor. Ei au pătimit în cetatea Halmyris, în timpul persecuţiei împăratului păgân Diocleţian.

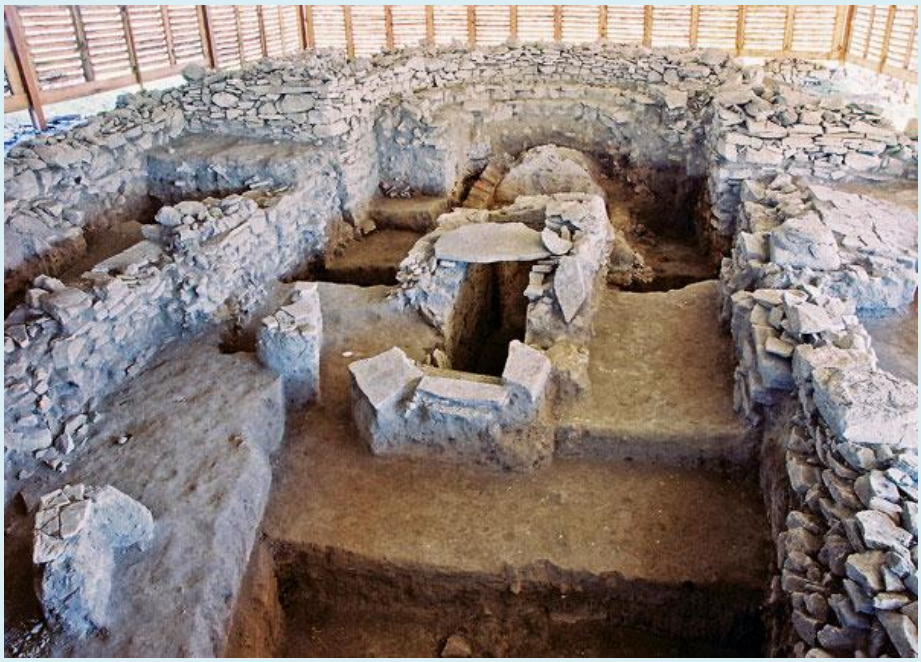

La Mănăstirea Halmyris, din Episcopia Tulcii, se serbează astăzi hramul

"Sfânta Liturghie este oficiată pe un podium special amenajat de un sobor de arhierei, respectiv Înalt Preasfinţitul Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, Înalt Preasfinţitul Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, Preasfinţitul Lucian, Episcopul Caransebeşului, şi ierarhul nostru, Preasfinţitul Visarion. Slujba hramului a început de aseară cu slujba de Priveghere", a precizat părintele stareţ al Mănăstirii Halmyris, ieromonahul Iov Archiudean.

Mănăstirea Halmyris se află în partea de nord-est a Dobrogei, la 2,5 km de localitatea Murighiol. Halmyris a fost o veche cetate unde a existat un centru episcopal distrus în timpul unei invazii barbare, în a doua jumătate a secolului al VII-lea.

Moaştele martirilor Epictet, preotul şi Astion, monahul, au fost îngropate în cripta bazilicii episcopale din Halmyris şi au fost descoperite abia în urma săpăturilor arheologice din luna august 2001. În apropierea ruinelor se ridică acum o mănăstire.

Sfinţii mucenici Epictet şi Astion sunt ocrotitorii bisericii Mănăstirii Capidava din Arhiepiscopia Tomisului. Aseară, Înalt Preasfinţitul Arhiepiscop Teodosie a săvârşit Vecernia, informează Biroul de presă şi comunicare al Arhiepiscopiei Tomisului. Piatra de temelie a Mănăstirii Capidava a fost pusă în anul 2009. Lucrările construirii mănăstirii au fost sprijinite de obştea monahală a Mănăstirii "Sfântul Ioan Casian". Aici s-au descoperit oseminte de sfinţi martiri.

Hram la capela cimitirului Izvorul Nou

Astăzi, este hram şi la capela cimitirului Izvorul Nou din Bucureşti. Sfânta Liturghie este oficiată pe un podium amenajat lângă lăcaşul de cult de un sobor de preoţi. Lucrările de construcţie a capelei au început în anul 2006 şi s-au terminat în anul 2009. Deşi capelă de cimitir, credincioşii din împrejurimi participă în număr mare în fiecare duminică şi la sărbători la Sfânta Liturghie.

Sfinţii mucenici Epictet şi Astion s-au învrednicit cu darul facerii de minuni. De aceea, aceşti sfinţi sunt ocrotitorii celor aflaţi în nevoi trupeşti sau spirituale. Astfel, capela Centrului medico-social "Sfântul Luca", instituţie medicală diferită de Spitalul "Sfântul Luca", are hramul închinat Sfinţilor mucenici, doctori fără de arginţi, Epictet şi Astion. Părintele Mihai Liviu Dinu săvârşeşte slujbele religioase în capela amenajată în sala de mese a unităţii medicale. El este primul preot al acestei capele care a fost înfiinţată în anul 2009.

(Ioan Buşagă - Actualitate religioasă - vineri, 8 iulie 2011)

Vasile-Robert Nechifor - Sărbătoarea Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion în Episcopia Tulcii

08 iul, 2021

Episcopia Tulcii a îmbrăcat haine de sărbătoare joi, 8 iulie, când în Biserica Ortodoxă Română au fost pomeniţi Sfinţii mucenici Epictet şi Astion care ocrotesc, prin sfintele lor moaşte, eparhia dobrogeană. Cu acest prilej, Înaltpreasfinţitul părinte Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, împreună cu Înaltpreasfinţitul părinte Casian, arhiepiscopul Dunării de Jos, şi Preasfinţitul părinte Visarion, episcopul Tulcii, au săvârşit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Halmyris din judeţul Tulcea, unde sunt păstrare cinstitele moaşte ale sfinţilor pomeniţi.

Mulţime de credincioşi tulceni şi pelerini din toată ţara au participat joi, 8 iulie, la sărbătoarea hramului Mănăstirii Halmyris din judeţul Tulcea, care şi-a sărbătorit ocrotitorii spirituali, pe Sfinţii mucenici Epictet preotul şi Astion monahul. Cu acest prilej, în mijlocul vieţuitorilor aşezământului monahal şi al pelerinilor s-au

aflat şi Înaltpreasfinţitul părinte arhiepiscop Teodosie, Înaltpreasfinţitul părinte arhiepiscop Casian şi Preasfinţitul părinte episcop Visarion, care au săvârşit Sfânta Liturghie în Altarul de vară al mănăstirii, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

La momentul chinonicului, arhiepiscopul Tomisului a rostit un cuvânt de învăţătură în care a vorbit despre vieţile virtuoase ale celor doi mucenici pomeniţi, pentru care au primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni: *„În aceste locuri au venit mulţi oameni bolnavi să se vindece. Preotul Epictet îi vindeca pe toţi. Chiar şi Astion monahul a primit darul de a alunga demonii şi de a vindeca bolile, pentru că Dumnezeu pe cei care Îl roagă îi ascultă. Despre ei s-a vorbit în tot ţinutul acesta. Când împăratul Diocleţian a aflat despre ei şi i-a chemat la judecată, ei au răspuns mereu: «Suntem creştini, facă-se voia Dumnezeului nostru!» Sfinţii Epictet şi Astion ne învaţă dorul după Dumnezeu, dragostea în familie. Viaţa lor este pilduitoare şi izvor de prospeţime pentru mintea şi credinţa noastră”.*

De asemenea, Înaltpreasfinţitul părinte arhiepiscop Casian a rostit un cuvânt de binecuvântare în care a arătat faptul că sfinţii pomeniţi constituie modele de mărturisire pentru toţi cei care au dus mesajul Evangheliei în ţări străine, subliniind faptul că *„Biserica este spitalul în care toţi cei plecaţi se pot vindeca de rănile singurătăţii şi străinătăţii”.*

„Astăzi ne-am împărtăşit şi noi din răbdarea dumneavoastră, din răbdarea părintelui stareţ, care an de an aprinde candela la moaştele sfinţilor martiri. O singură candelă aprinsă aici, cu singuranţă, aprinde în inimile noastre aduse în faţa lui Dumnezeu dorul şi dragostea de Dumnezeu. Sfântul Epictet a avut curajul, puterea şi răbdarea de a vorbi ore în şir unor oameni care erau ostili. Sfinţii Epictet şi Astion au venit în ţara noastră, iar acum românii pleacă în alte ţări, dar iau cu ei icoanele, costumul românesc, preotul şi biserici care sunt goale sau au fost dăruite evlaviei poporului român, care duce un mesaj de iubire, pace şi frăţietate în toate popoarele Europei. Credem că nu avem un model mai frumos de a cinsti comuniunea cu românii de pretutindeni decât arătându-le modelul sfinţilor”, a spus Înaltprea-sfinţia sa.

În încheiere, Preasfinţitul părinte episcop Visarion a mulţumit celor doi ierarhi pentru împreună slujire, părintelui stareţ, arhimandritul Iov Archiudan, pentru organizarea sărbătorii hramului, precum şi pelerinilor care au participat la Sfânta Liturghie, înfruntând şi căldura, şi picăturile de ploaie.

Mănăstirea Halmyris şi cetatea Halmyris

Mănăstirea Halmyris - o şcoală duhovnicească aparte

Halmyris, nume ca din poveşti. O poveste antică care s-a scris, acum mai bine de 1700 de ani, în aceste locuri ale provinciei Scythia Minor - Dobrogea de astăzi. S-a scris cu sângele Martirilor Epictet, preotul şi Astion, monahul. S-a mărturisit în perioada sângeroaselor persecuţii dezlănţuite împotriva creştinilor de către împăratul Diocleţian (284-305) şi coregenţii săi.

Oraşul Halmyris apare menţionat încă din secolul I d. Hr. ca fiind situat la vărsarea Dunării în mare, în apropierea lacului Razelm (care se numea în trecut Halmiris, adică apă sărată) un fost golf al Mării Negre. Astfel poziţionată, această cetate a fost un important centru comercial şi militar al Imperiului Roman, fiind la frontiera de nord a acestuia, dar şi la intersecţia drumurilor terestre, fluviale şi maritime.

Ruinele fortăreţei romano-bizantine care a aparţinut cetăţii Halmyris, se găsesc între două localităţi ale judeţului Tulcea, Murighiol şi Dunavăţul de Jos. Tot aici, într-un şantier arheologic deschis în anul 1981, în urma unor săpături efectuate de o echipă româno-americană, a fost descoperită o bazilică episcopală în anul 2000. Un an mai târziu, la prăznuirea Adormirii Maicii Domnului, în cripta de sub altarul bazilicii, au fost descoperite sfintele moaşte ale celor doi Martiri, Epictet şi Astion.

Nimic din ceea ce se poate vedea astăzi în aceste locuri nu trădează existenţa comorilor nepreţuite care au stat ascunse aici. Pământ arid, vegetaţie sălbatică, mărăcini, scaieţi, praf abundent, arşiţă, deşert cât vezi cu ochii. Locuri uitate de lume, dar nu şi de Dumnezeu care-Şi ascunde cu grijă darurile păzite prin harul Său şi le scoate la iveală atunci când, din credinţa celor care vor să se folosească de ele, izvorăsc fapte bineplăcute Lui: se înalţă o Troiţă, se înfiinţează o Mănăstire, se ridică o Catedrală - cea mai mare a Dobrogei - se organizează procesiuni şi pelerinaje.

Credincioşii vin în această oază duhovnicească mai ales la praznicul din zilele de 7 şi 8 iulie. Sfinţii mucenici ne cheamă să ne rugăm împreună cu ei. Dar până să ajungem la locul de întâlnire, străbatem cu autocarele distanţa Tulcea - Murighiol, intonând cântări ortodoxe. Bucuria tulcenilor şi a altor pelerini îşi face cunoscută prezenţa. Raclele cu moaştele sfinţilor mucenici sunt întâmpinate la Troiţa din localitatea Murighiol.

Iată cuvântul rostit de IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, aici: *„Iubiţi credincioşi, am venit în seara aceasta aici ca să aducem Sfintele Moaşte ale Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion şi să facem popas la această Troiţă. Această Troiţă a fost înălţată prin purtarea de grijă, dragostea, nădejdea şi credinţa că aproape de locul acesta, sunt sfintele moaşte ale Sfinţilor mucenici şi a fost înălţată de înaintaşul meu IPS Lucian. Dumnezeu să-i odihnească în pace sufletul său pentru că a crezut în această lumină a Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion.*

După ce am poposit aici, în Dobrogea, în anul 2001, în luna iunie, am venit pe locurile acestea şi am mers la Cetatea Halmyrisului şi mă rugam împreună cu cei ce mă însoţeau şi purtam nişte emoţii în suflet gândind că pe aici trebuie să fie Sfinţii Epictet şi Astion. Şi, la scurtă vreme, la nici două luni, s-au descoperit sfintele lor moaşte. Iată, acest odor al sfintelor moaşte, ne-a chemat din seara aceasta pentru ziua de mâine a prăznuirii lor, să facem sărbătoare cu rugăciuni şi cu cântări. De aceea din clipa aceasta vom începe slujba vecerniei închinată Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion."

Începe procesiunea spre Mănăstirea Halmyris. Cele două racle sunt purtate pe umerii preoţilor din sobor. Cântăreţii stranei şi grupul de credincioşi de la ASCOR Tulcea sunt îmbrăcaţi în frumoase costume populare. Participăm la o vecernie de excepţie, nu numai pentru că este pitorească, ci şi pentru că fiind toţi pe drum, în

mişcare, suntem laolaltă, soborul care slujeşte alături de credincioşi şi toţi împreună cu Sfinţii mucenici.

Nici unul din obstacolele acestui drum nu poate împiedica această slujire în comuniune. Nici colbul care se depune abundent, nici pietrele colţuroase care îngreunează înaintarea, nici ciulinii prăfuiţi şi ghimpoşi de pe marginea drumului - în care te mai agăţi uneori - nici arşiţa după-amiezii, nu ne-au putut intimida.
Ajungând la Mănăstire ne separăm, mergând fiecare la locul rânduit: raclele sunt depuse spre închinare într-un foişor frumos împodobit cu stuf şi papură, soborul preoţilor împreună cu IPS Teodosie, continuând să slujească pe un podium special amenajat. După apusul soarelui, când arşiţa se mai domoleşte şi apar primele adieri răcoroase, o altă vicisitudine îşi face simţită prezenţa. Suntem ca în poveştile în care trebuie să treci prin tot felul de încercări ca să poţi primi darul pentru care lupţi, dovedind că eşti vrednic de el.

Darurile cerute prin slujbe şi rugăciuni adresate sfinţilor mucenici, precum le cerea odinioară prorocul David: ***„Că spre Tine, Doamne, am nădăjduit; Tu mă vei auzi, Doamne, Dumnezeul meu, că am zis, ca nu cumva să se bucure de mine vrăjmaşii mei şi când s-au clătinat picioarele mele, împotriva mea s-au semeţit. Iar vrăjmaşii mei trăiesc şi s-au întărit mai mult decât mine şi s-au înmulţit cei ce mă urăsc pe nedrept. Cei ce îmi răsplătesc rele pentru bune, mă defăimau, că urmam bunătatea. Nu mă lăsa, Doamne Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine; Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele.”***

Pe măsură ce înaintăm în noapte roiuri insistente de ţânţari, mari cât nişte musculiţe ne asaltează. Este un asediu căruia cu greu îi facem faţă. E o luptă surdă; pe cât sunt de silenţioşi, pe atât sunt de ostili şi veninoşi. Mici vampiri flămânzi, ce ne obligă să ne mişcăm continuu pentru a-i alunga, reuşind să agite atmosfera. O jertfă pe care ne-o cere acest loc.Slujba de priveghere se apropie de final.

IPS Teodosie rosteşte cuvânt de încheiere: *„Iubiţi credincioşi, iată am petrecut seara de priveghere aici pentru Sfinţii mucenici Epictet şi Astion. Este o atmosferă duhovnicească în prezenţa sfintelor moaşte, atmosferă cu mult mai bogată decât acolo unde chemăm doar numele sfinţilor. Aici avem prezenţa Sfântului Duh. Vă mulţumim pentru această prezenţă în această seară. În seara aceasta v-aţi luptat să vă rugaţi. V-aţi luptat cu ţânţarii de aici, că dacă au plecat oamenii din aceste locuri au venit ţânţarii. De acum, dacă au venit vieţuitorii, credem că vom alunga aceste vieţuitoare agresive şi vă aşteptăm şi mâine dimineaţă, când la ora 8 vom începe slujba sfinţirii bisericii. De aceea, vă slobozim cu pace la casele frăţiilor voastre ducând mireasma mijlocirilor pline de milostivire ale Sfinţilor Mucenici, Epictet şi Astion, care se roagă neîncetat pentru sufletele noastre. Dumnezeu să primească sfânta rugăciune şi să ne ajute în tot ceea ce ne dorim pentru iertarea păcatelor şi pentru mântuirea noastră.”*

Unele autocare s-au întors în Tulcea, cu o parte din credincioşii veniţi din această zonă. Ceilalţi credincioşi veniţi din alte părţi, constănţeni, gălăţeni, ş.a.m.d., au rămas în biserica Mănăstirii la rugăciune. S-au citit multe acatiste şi mulţi psalmi până dimineaţă când a început slujba de sfinţire a apei (agheasma mică). Apoi a urmat slujba Sfântului Maslu şi, în timp ce pe podiumul amenajat pentru slujire se citea Acatistul Sfinţilor Mucenici, soborul de preoţi şi arhierei a purces la sfinţirea bisericii de la demisolul viitoarei Catedrale. După ce întregul sobor s-a reîntors pe podium, IPS Teodosie ni s-a adresat:

„... Am sfinţit Sfânta Masă şi după Sfânta slujbă, veţi putea intra să sărutaţi Sfânta Masă şi să luaţi o parte de târnoseală. Iată, această sărbătoare ne adună aici, la locul acesta atât de minunat. Şi vom tălmăci la vremea cuvântului viaţa şi darul pe care l-au lăsat sfinţii mucenici Epictet şi Astion în locul acesta şi în tot ţinutul Dobrogei. Şi vom vedea că ei dau răspuns la rugăciune tuturor credincioşilor care vin înaintea icoanei lor şi mai ales celor care vin să cinstească sfintele lor moaşte.

Noi va trebui să continuăm lucrarea, să finisăm ceea ce s-a făcut până acum, apoi vă vom chema la o sfinţire mare, aşa cum se cuvine pentru o biserică închinată celor dintâi sfinţi martiri ai noştri.

Este o emoţie deosebită să trăim aceste clipe împreună cu cei ce-au pătimit aici, la anul 290. Şi mai ales că-i avem aici de faţă, cu noi, şi aşa cum atunci s-a adunat în Cetatea care era aici poporul la privelişte, şi în loc să hulească pe sfinţi au venit la dreapta credinţă - că mulţi erau păgâni - aşa şi noi, cei care ne-am adunat astăzi, luând de la sfinţii Epictet şi Astion arvuna sfinţeniei, se cuvine să lepădăm toată răutatea şi tot ceea ce întunecă sufletul nostru, să ne îmbrăcăm în lumină, în bucurie şi în sfinţenie. Iată, şi în anul acesta, PS Episcop Damaschin de la Slobozia, a poposit în mijlocul nostru - eparhiile noastre sunt surori nu numai prin Duhul lui Dumnezeu care ocroteşte toată Biserica, dar sunt surori şi prin ofranda sfintelor moaşte ale sfinţilor mucenici Epictet şi Astion şi ale sfinţilor mucenici de la Niculiţel: Zotic, Atal Camasie şi Filip care se află în Catedrala din Slobozia, prima mare Catedrală care s-a construit şi s-a sfinţit după 1989. Şi iată, este o Catedrală care adăposteşte multe sfinte moaşte şi aceste sfinte moaşte aduc lumină şi mângâiere credincioşilor. Mulţumindu-i PS Damaschin că a poposit în mijlocul nostru, îi mulţumesc şi pentru faptul că s-a înrădăcinat deja o tradiţie ca la Halmyris, să vină cu un candidat pentru diaconie şi cu un diacon pentru preoţie."

Un alt oaspete prezent la acest mare praznic a fost părintele Nicodim, stareţul Mănăstirii Crasna din judeţul Prahova. Soborul numeros compus din arhierei, preoţi, diaconi, făcea ca podiumul pe care se slujea să devină neîncăpător.

Şi prezenţa credincioşilor la această sărbătoare a fost impresionantă. Numărul mare al acestora constituie un argument pentru dimensiunile pe care le va avea viitoarea Catedrală. Participăm la slujbă având soarele arzător deasupra capetelor, chiar de la primele ore ale dimineţii.

În această atmosferă toridă, privind spre zidurile în curs de ridicare ale noii Catedrale, cu ochii minţii, chiar şi pentru o fracţiune de secundă, încerc să vizualizez imaginea Sfintei Liturghii săvârşite în interiorul ei atunci când va fi gata. Cu siguranţă va fi cu totul altfel.

IPS Teodosie vorbind credincioşilor aduce mai multe amănunte: *„... v-am chemat iarăşi în anul acesta. S-a făcut cât s-a putut. Va fi o biserică măreaţă. Să ştiţi că-i cea mai mare biserică din Dobrogea de până acum. Nu este alta mai mare. Şi n-am făcut-o după alte dimensiuni. Aceasta a fost mărimea bisericii unde moaştele sfinţilor au fost găsite, în lungime de 35 m. Aşa era Biserica Episcopală din vremea aceea, din secolele IV-VI. Şi iată, noi reconstituim aici Biserica Episcopală, într-o Mănăstire închinată sfinţilor mucenici Epictet şi Astion.*

Să nu vă întristaţi c-aţi poposit aici sau să nu cârtiţi. Să vă bucuraţi c-aţi venit. A fost drum lung. Astăzi a fost soare, dar câtă durere au răbdat sfinţii mucenici. Drumul pe care l-aţi făcut, şederea aici în soare şi jertfa pe care aţi adus-o, a rugăciunii, să se unească cu jertfa celor doi sfinţi mucenici. Aceştia sunt mai vii decât noi. Aceştia sunt cu noi aici.

Dacă s-au arătat părinţilor Sfântului Astion şi i-au îmbrăţişat, astăzi ne îmbrăţişează duhovniceşte pe noi pe toţi. De aceea am venit aici. Nu i-au îmbrăţişat în altă parte ci acolo unde a fost mormântul lor. Noi am venit aici lângă mormântul lor ca să fim şi noi îmbrăţişaţi de ei şi toţi cei ce v-aţi deschis inima şi v-aţi aprins sufletul cu dreapta credinţă, sunteţi îmbrăţişaţi de sfinţii mucenici.

Iată, aşadar bucuraţi-vă de acest praznic, bucuraţi-vă de această bucurie a noastră. Să treceţi cu toţii cei care n-aţi intrat în sfântul Altar unde s-a sfinţit Sfânta Masă şi este târnoseala. Să primiţi arvuna a sfinţeniei zilei de astăzi de la Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion.

Vreau să-i mulţumesc în chip deosebit PS Damaschin, nu numai vecinul nostru - fiindcă istoria Dobrogei este unită cu istoria Sloboziei şi a Călăraşilor - şi iată Dunărea, Dunărea sfinţilor mucenici Epictet şi Astion pe care au venit, ne uneşte

pe noi cu PS Damaschin. Dar nu Dunărea ne uneşte atât de intim, ci credinţa şi dragostea. V-am spus şi altă dată: pe PS Damaschin îl simt cel mai aproape dintre ierarhi, pentru că este ierarhul blând şi chibzuit, ierarhul care atunci când a poposit la Slobozia cu adevărat a venit să aducă multă pace, multă dragoste şi multă bucurie. A reorganizat Episcopia atât de frumos, cu aşezăminte sociale, cu preoţi misionari, cu slujitori care să aducă credinţa Mântuitorului Hristos în sufletele oamenilor."

„... Orice sărbătoare aduce o bucurie în plus. Iată, noi avem aici o zidire atât de frumoasă care se va împodobi din ce în ce mai mult. Părintele Iov, stareţul acestei Sfinte Mănăstiri, s-a ostenit, a creat un paraclis, a creat o gospodărie, chilii şi toate cele necesare unei mănăstiri. Dar a fost veghetor şi slujitor cu această sfântă lucrare, a stat zi şi noapte ca să se poată turna toate betoanele în locul acesta. Îi mulţumim pentru această osteneală, îi mulţumim părintelui Nicodim, stareţul Mănăstirii Crasna din Prahova care l-a format pe părintele Iov şi care ni l-a dăruit cu dragoste şi, de aceea, iată, astăzi, adus de mână de părintele Nicodim, părintele duhovnicesc al părintelui Iov, părintele Iov va primi rangul de protosinghel."

Mare bucurie trebuie să fi avut monahii acestei obşti, dimpreună cu părintele stareţ, când au primit această recunoaştere şi mulţumire pentru realizările făptuite până acum.

Am venit la Halmyris din dorinţa de a cunoaşte locurile unde s-au nevoit sfinţii mucenici Epictet şi Astion şi de a participa la prăznuirea lor. Acum după ce m-am bucurat de slujbele acestui praznic, după ce i-am cunoscut pe monahii de aici, am înţeles că această mănăstire este şi o şcoală duhovnicească aparte. Şi cel mai bine se pot dobândi, în această şcoală, învăţăturile celor nouă Fericiri - nouă virtuţi prin care putem dobândi fericirea veşnică. Aceasta pentru că monahii acestei mănăstiri

au o smerenie şi o blândeţe aparte. Nici n-ar fi putut să vieţuiască aici altfel de oameni. Aceşti monahi, avându-i ca pildă pe sfinţii mucenici Epictet şi Astion, au deprins această râvnă, în aceste locuri vitrege, de a lucra acest pământ, sădind vie, plantând copaci, ridicând construcţii de dimensiuni impresionante.

Şi cum oare ar fi izbândit dacă n-ar fi purtat în suflete aceste năzuinţe: ***„Oare nu lui Dumnezeu se va supune sufletul meu? Că de la El este mântuirea mea; Pentru că El este Dumnezeul meu, Mântuitorul meu şi Sprijinitorul meu; nu mă voi clătina mai mult. În Dumnezeu este mântuirea mea şi slava mea; Dumnezeu este ajutorul meu şi nădejdea mea este în Dumnezeu.”***

Nota de fundamentare - H.G. nr. 542/26-04-2006

Hotărârea Guvernului nr. 542/2006 privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziţia Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2006, pentru judeţul Tulcea, publicată în M.Of. nr. 370/28-04-2006

La 2 kilometri de comuna Murighiol, în vecinătatea ruinelor cetăţii Halmyris, unde au fost făcute în anul 2001 importante descoperiri arheologice, se construieşte Mănăstirea Halmyris care se doreşte a fi un lăcaş în concordanţă cu tipologia tradiţională specifică bisericii ortodoxe.

Menţionăm că autorităţile administraţiei publice locale ale comunei Murighiol nu dispun de fonduri necesare efectuării lucrărilor de construcţii în prima fază, terasamente şi fundaţii.

În acest sens este necesară alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziţia Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2006, pentru judeţul Tulcea şi alocarea acesteia bugetelor locale ale comunelor Frecatei şi Murighiol.

Faţă de cele prezentate, a fost promovată prezenta Hotărâre a Guvernului privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziţia Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2006, pentru judeţul Tulcea.

Ministrul administraţiei şi internelor Vasile Blaga

SF.
HC.
E
PIC
TET

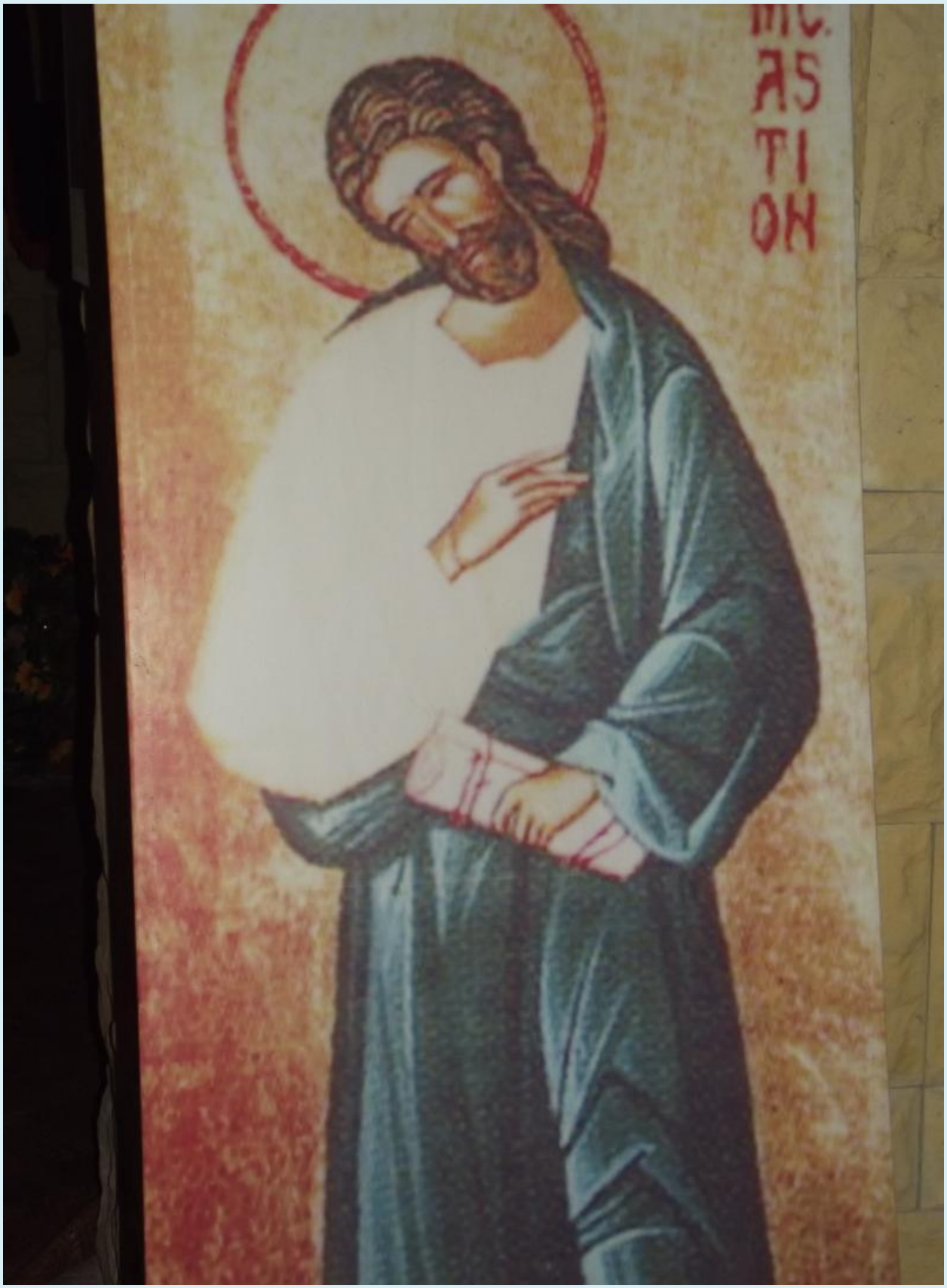
AS
TI
ON

© daniela ungureanu

© daniela ungureanu

Epictet și Astion
© daniela ungureanu

© daniela ungureanu

© daniela ungureanu

© daniela ungureanu

SFINTII MUCENICI
EPICTET-ASTION-NECTARIE

Ο
Ν

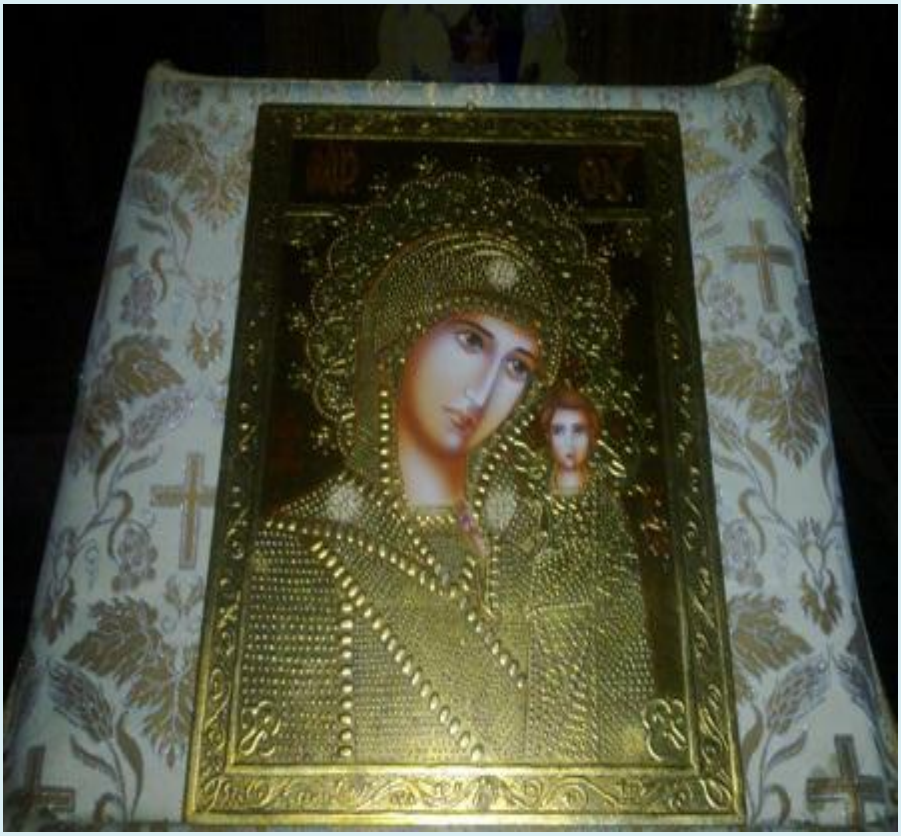

© daniela ungureanu

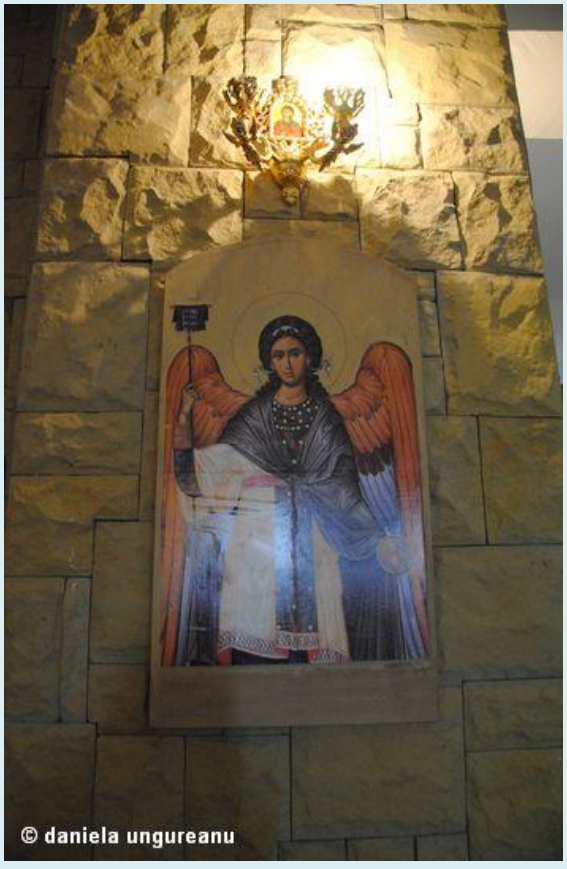
© daniela ungureanu

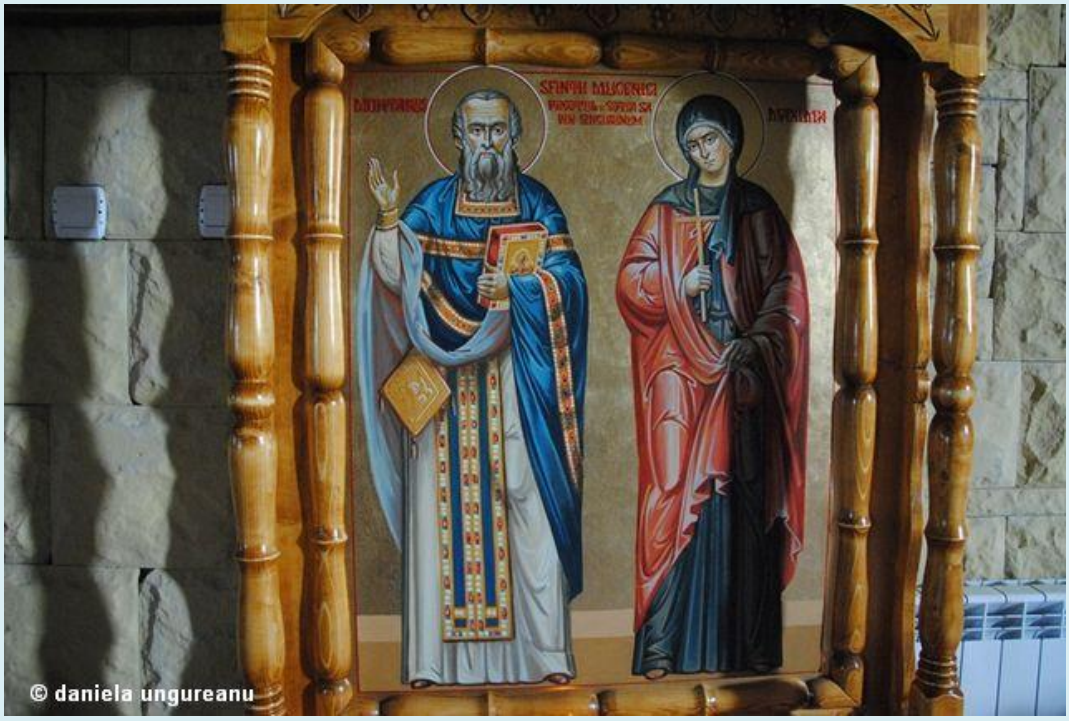
SFINȚII MUCENICI
© daniela ungureanu

© daniela ungureanu

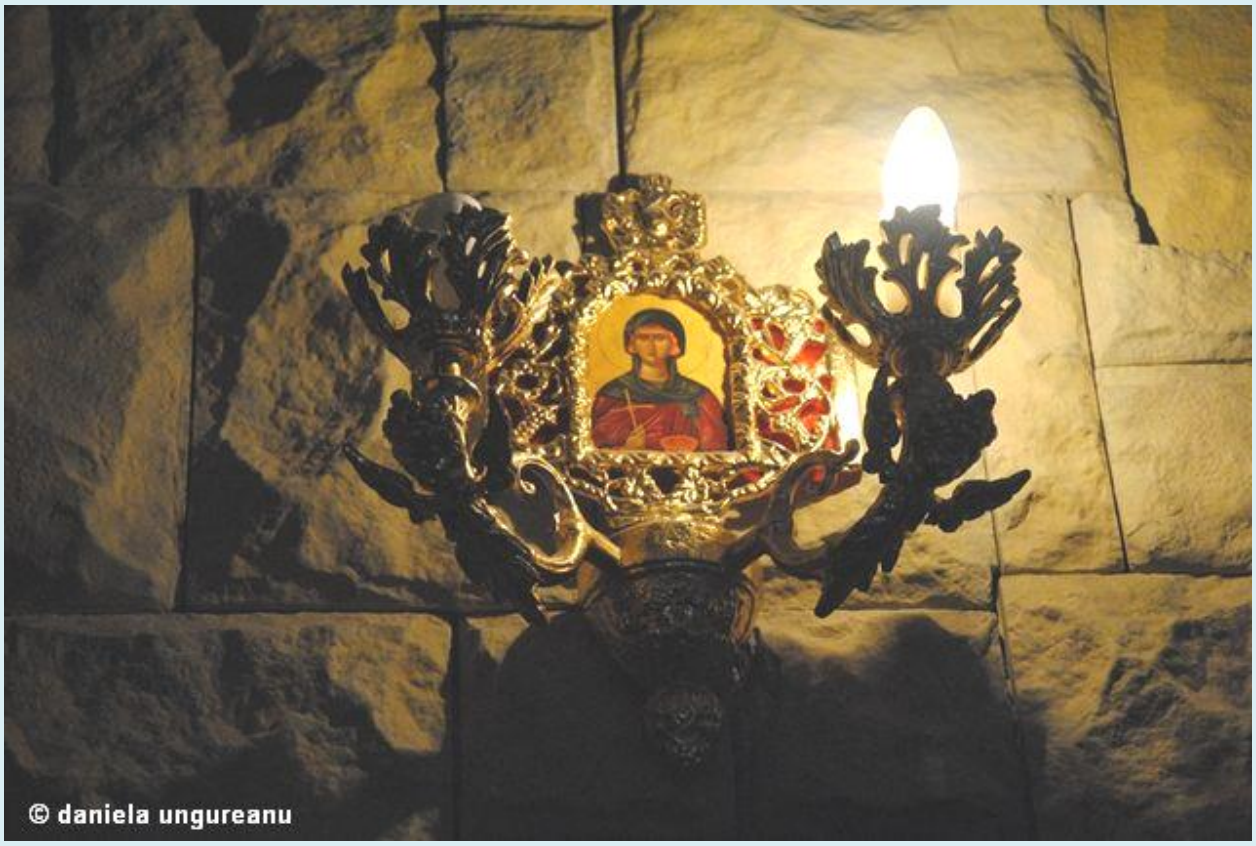
© daniela ungureanu

Mirela Şova - Mutarea moaştelor Sfinţilor Epictet şi Astion la Halmyris (2008)

Rămas bun de... constănţean ortodox!

Se apropie... Se apropie momentul strămutării moaştelor Sfinţilor Epictet şi Astion, de la catedrala Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel din Constanţa, în pelerinaj, până la locul lor..., până „acasă", la Halmyris. Constănţenii - şi nu numai - care s-au obişnuit să-şi plece capul la raclele Sfinţilor Mucenici, îşi iau rămas bun, cu gândul la noile drumuri pe care le vor face, din când în când, la Halmyris.

Iar Sfinţii pleacă, luând cu sine lacrimile acestora, şoaptele lor de rugăciune, promiţându-le că nu-i vor uita, că în duh şi în adevăr credincioşii li se vor putea ruga şi că... îi aşteaptă la locul strămutării lor - dorite.

Dăm slavă lui Dumnezeu, iară şi iar, pentru descoperirea Sfintelor lor moaşte, alături de ale altor Sfinţi mucenici din Dobrogea - pe care ni le-a trimis Dumnezeu spre ajutor... în vremuri de derută spirituală a multora. Şi cum să nu ne bucurăm, atunci, şi cu evlavie venind, cum să nu le sărutăm - oseminte pe care s-a inscripţionat puterea lui Dumnezeu prin jertfa întru credinţă curată... Cum să nu ne umplem şi noi de har, râvnind tovărăşia Sfinţilor în veşnicie, râvnind, pentru aici şi acum, depăşirea sinelui acaparator şi de multe ori atât de orb...

Să ne ajute Dumnezeu, ca prin închinarea la raclele Sfinţilor de la Halmyris şi prin rugăciunile de mijlocire ale Sfinţilor Mucenici Epictet şi Astion, să ne îmbărbătăm, purtând cu mai multă cinste în lume numele de „creştin ortodox"!

Sfântul Apostol Pavel: *„Vă îndemn, deci, fraţilor, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfăţişaţi trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră cea duhovnicească, şi să nu vă potriviţi cu acest veac, ci să vă schimbaţi prin înnoirea minţii, ca să deosebiţi care este voia lui Dumnezeu, ce este bun şi plăcut şi desăvârşit. Căci, prin harul ce mi s-a dat, spun fiecăruia din voi să nu cugete despre sine mai mult decât trebuie să cugete, ci să cugete fiecare spre a fi înţelept, precum Dumnezeu i-a împărţit pe măsura credinţei. Ci precum într-un singur trup avem multe mădulare şi mădularele nu au aceeaşi lucrare, aşa şi noi, cei mulţi, un trup suntem în Hristos şi fiecare suntem mădulare unii altora, dar avem diferite daruri, după harul ce ni s-a dat." (Romani 12, 1-6)*

Citind Acatistul Sfinţilor Epictet şi Astion (8 iulie)

De la început, condacul întâi al Acatistului ne spune că Sfinţii Epictet şi Astion sunt „de o cinste cu Ermolae şi cu Pantelimon", alţi doi Sfinţi ai creştinătăţii, preot şi ucenic... Frumoasă corelarea între slujirile Sfinţilor, frumos şi faptul că Sfinţii Martiri din Dobrogea au poposit la catedrala Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel - Constanţa, unde se află şi părticele de moaşte ale Sfântului Pantelimon, Doctorul fără de arginţi!

Apoi, Sfinţii sunt numiţi „apostoli ai Dobrogei", după Sfântul Andrei, şi evident, după Sfântul apostol Filip... APOSTOLI AI DOBROGEI! De aceea, pe drept cuvânt, în primul rând dobrogenii, dintre toţi românii, se cuvine să se bucure la pomenirea lor, pe 8 iulie, la mânăstirea Halmyris!

Nu vom expune aici în amănunt despre frumuseţea rândurilor de Acatist (spre care rămâne invitaţia la... rugăciune), ci doar vom selecta câteva: „viforul gândurilor deşarte l-ai biruit cu smerita cugetare, căci, tânăr fiind, înţelepciunea vârstnicilor ai dobândit, mucenice Astion...". Să dea Dumnezeu ca şi printre tinerii noştri de azi să se înmulţească asemenea virtuţi, cum a dobândit şi a dovedit Sfântul Astion: înţelepciune, smerită cugetare, ascultare faţă de duhovnic, aţintirea minţii şi concentrarea inimii la Împărăţia Cerurilor, la Hristos!

Dintre nepreţuitele laude care se aduc prin Acatist Sfântului Epictet, ne oprim asupra uneia, care spune: „Bucură-te, cel ce pe copii îi ocroteşti!", ca urmare a vindecărilor săvârşite de către Sfântul Preot, cu puterea lui Dumnezeu, asupra unora ca aceştia. Cu alte cuvinte, un nou Sfânt Stelian, cu moaşte în Dobrogea!

Şi mai remarcăm un lucru, care se desprinde atât din Acatist, cât şi din viaţa Sfinţilor (din care Acatistul este inspirat): grija pastorală a Sfântului Epictet pentru ca ucenicul său să fie nebiruit de tristeţe, deznădejde, îndoială... Părintească dragoste şi sfaturi date din timp şi la timp, pentru ca ucenicul să cunoască valoarea şi protecţia binecuvântării duhovnicului său!

Dăruiască-se şi nouă, aşadar, aceste bunătăţi duhovniceşti, în toată vremea, prin grija şi cu rugăciunile Sfinţilor mucenici şi Doctori fără de arginţi Epictet şi Astion, alături de ale celorlaltor Sfinţi Martiri din Dobrogea, din toată ţara şi din toată lumea!

Cuvinte... fără cuvinte

Ziua întoarcerii... Suntem acolo, lângă Sfinţi, fiecare cum putem şi cu ce putem. Toţi, cu speranţe că ne vor ajuta Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion, pentru numele lui Dumnezeu, să ne autodepăşim.

E ziua în care nu mai vorbim, doar ascultăm răspunsurile Sfinţilor la bruma rugăciunilor noastre. Şi nu e o simplă zi, de 24 de ore. E un început. E doar începutul. Noii noştri mijlocitori, scoşi la iveală din vechimi, după gândurile nepătrunse ale Atotţiitorului, NU MAI PLEACĂ.

S-au întors, şi ne îngăduie... Ce spun, ne aşteaptă, ne întâmpină... De fapt, ei sunt gazdele. Vor fi pentru noi în racle lucrate din suflet, în mânăstire construită din suflet (piatră însufleţită de oameni în rugă), având lângă ei permanent un părinte stareţ devotat trup şi suflet..., şi acolo, la Halmyris, ne vor aştepta de acum, până la sfârşit.

Atât. Liturghie, zbor de păsări uimite de strălucirea moaştelor revenite în mânăstire, sobor sfânt venit cu bucuria depăşirii temporalului, imediatului, mulţime, mulţime, mulţime...

Atât. Si pentru toate acestea, şi pentru cele ce vor urma, lui Dumnezeu, întru Sfinţii Lui, laudă în veci! Amin!

Sfinţii SUNT acasă!

Marţi, 8 iulie 2008, la hramul mânăstirii Halmyris, Sfinţii Epictet şi Astion vă aşteaptă, fiind deja acolo, având sfintele moaşte în cele două racle din lemn sculptat, lângă icoane şi candele, din biserica de la demisol!

După o furtună de vară, când s-au bătut „tobele" în cer, vestind evenimentul, moaştele Sfinţilor au fost aduse, duminică, 6 iulie, în procesiune, la mânăstire, şi expuse spre închinare sub un acoperământ inedit, ornamentat cu stuf împletit cu floarea-soarelui. Şase Sfinţiţi Episcopi în sobor, cu mulţime de preoţi, diaconi şi credincioşi din zonă şi de departe, au slujit Sfânta Liturghie, întrecându-se în laude la adresa Sfinţilor mucenici şi în exprimarea bucuriei pentru întoarcerea lor ACASĂ.

În aerul curat, de după ploaie, sub un soare a cărui putere era oprită de vântul uşor-răcoros, cuvintele liturgice au răsunat cu putere, aducând lacrimi atât în ochii Prea Sfinţiţilor prezenţi, cât şi în cei ai credincioşilor co-participanţi. Toţi au putut resimţi aceeaşi bucurie: pe pământul de acolo, în urmă cu peste 1700 de ani, Sfinţii

Mucenici au trecut, au săvârşit minuni, ...au fost martirizaţi. În pofida trecerii timpului, s-a simţit duhul lor prezent acolo, la margine de Deltă.

Cu emoţie, ÎPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, a amintit în cuvântul său, despre momentul descoperirii sfintelor moaşte, oseminte galben-strălucitoare, frumos mirositoare, de către o echipă de arheologi români şi americani (voluntari), în anul 2001, ca şi de analizele cercetătorului antropolog Nicolae Miriţoiu, cu privire la sfintele moaşte, care au confirmat întru totul faptul că sfintele oseminte aparţin Preotului Epictet şi ucenicului acestuia, Astion!

După săvârşirea slujbei Sfintei Liturghii, părintele stareţ Iov a întâmpinat în biserica mânăstirii pe cei doi Sfinţi, cu bucurie deplină. De acum, aceştia sunt reîntorşi aproape de locul muceniciei, unde au marcat prin fapte şi cuvinte că EI ÎL IUBESC PE DUMNEZEU MAI PRESUS DE ORICE.

Se întâmplă astăzi, fraţi români!

Astăzi, evenimentul mult anunţat de... Lăcaşuri Ortodoxe, al hramului de la Halmyris, se împlineşte, cu prezenţa celor două racle pline de sfinţenie, cuprinzând moaştele Sfinţilor Epictet şi Astion, acasă!

Sute de pelerini, din toate colţurile ţării, împânzesc platoul mânăstirii, situat între Murighiol şi Dunavăţul de Sus (judeţul Tulcea), nerăbdători - dar răbdând cu pace, în timp ce difuzoarele fac să răsune pe o rază de cel puţin jumătate de km, Acatistul Sfinţilor Mucenici şi Sfânta Liturghie - veniţi să se închine la Sfintele Moaşte. Fiecare dintre aceştia doreşte să primească, în primul rând, icoana cu cei doi Sfinţi, pentru a li se ruga acestora, la fel, şi în cămăruţa lor. Apoi, sticluţa cu agheazmă, pictată ca icoană a Sfinţilor Epictet şi Astion... Sărutând moaştele, credincioşii primesc o iconiţă în miniatură a Sfinţilor mucenici, având alături părticele din veşmintele sfinţite ale acestora.

Un nou tip de rând se formează, cu totul diferit de cel motivat comunist, astăzi românii flămânzind şi însetând după Adevăr, Sfinţenie, Sfinţi..., adică după Dumnezeu, chiar dacă unii nici nu sunt conştienţi de asta! Prin sărutarea Sfintelor moaşte, nu se caută „senzaţionalul", nici nu înseamnă aceasta „venerarea unor oseminte oarecare", ci se caută harul Duhului Sfânt, obţinut prin mijlocirea Sfinţilor, prezenţi aici. Harul se dă în dar, după credinţa fiecăruia, prisosind după nevoile fiecăruia!...

Mai presus de semnele de întrebare ridicate de ne-punctarea corespunzătoare a evenimentului religios de la Halmyris, de către cei mai îndreptăţiţi şi, poate, mai îndatoraţi să o facă, este mesajul pe care înşişi Sfinţii Epictet şi Astion îl trimit, indirect, prin „strania" coincidenţă a sărbătoririi lor cu începutul lucrărilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, reunit şi pentru a-şi preciza poziţia faţă de gestul ÎPS Corneanu, excesiv mediatizat. Îndrăznim să dăm glas acestui foarte posibil mesaj al Sfinţilor - dat fiind că până acum altcineva nu a făcut-o...

FRAŢI ÎNTRU DOMNUL, NU VĂ TULBURAŢI! AVEŢI IERARHIA, AVEŢI SFINŢII, PĂSTRAŢI-VĂ CREDINŢA ÎN DUMNEZEU CU PACE, AŞA CUM NOI, MUCENICII LUI HRISTOS, NE-AM JERTFIT, AM RĂBDAT CHINURI, ÎNTRU BUCURIA DUHULUI SFÂNT, NU CU GROAZĂ, NU CU TRISTEŢE, FĂRĂ NICI O TULBURARE, CI CU SPERANŢA ÎNAINTEVĂZĂTOARE!

Dumnezeu să ne lumineze pe toţi, pentru rugăciunile Sfinţilor Epictet şi Astion, ale căror Sfinte Moaşte ne-am învrednicit să le sărutăm, şi pentru ale tuturor Sfinţilor! Amin.

„Drept aceea, având Arhiereu mare, care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ţinem cu tărie mărturisirea. Că nu avem Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci ispitit întru toate după asemănarea noastră, afară de păcat. Să ne apropiem, deci, cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă şi să aflăm har, spre ajutor, la timp potrivit." (Evrei 4, 14 - 16)

Mirela Şova - Acasă la Sfinţi - Hram la Mănăstirea Halmyris

M-am întrebat adesea de ce se adună foarte multă lume în zilele de hram, la orice biserică şi cu atât mai mult la mânăstiri cu sfinte moaşte, cu icoane făcătoare de minuni.

Răspunsul mi-a venit abia la... mânăstirea Halmyris, Murighiol - Tulcea.

Răspunsul era, de altfel, scris şi în cărţi... dar nu reuşisem să-l trăiesc, să mi-l impropriez.

Răspunsul: un pelerinaj la un loc sfânt coincide cu un parcurs interior, spre cunoaşterea de sine. Darul Sfinţilor sărbătoriţi acesta este, pe lângă bucuria de a fi alături de ei şi de credincioşii veniţi din toată ţara: îţi descoperă... unde mai ai de lucru. Nu singur, nu. Căci atunci ar veni deznădejdea, tristeţea. Îţi arată unde greşeşti, ca să ceri harul lui Dumnezeu şi ajutorul lor.

Cetatea Halmyris

Sfinţii îţi descoperă rănile, spre vindecare. Întotdeauna spre vindecare.

Nu pleci, după slujbă, la fel cum ai venit. Ci răscolit, în sensul cel bun.

Aşadar, la hram la Halmyris, Sfinţii mucenici şi ... Doctori fără de arginţi Epictet şi Astion ne-au dezvăluit, cu blândeţe, ce paşi ar mai fi de făcut spre bucurie - spre cea deplină, spre pacea lui Hristos care se coboară astăzi, acum, în sufletele creştinilor (care cred în Învierea lui Hristos, înţeleasă şi ca prezenţa Lui reală, tainică şi permanentă în sufletele noastre).

Cât despre CASA LOR - mânăstirea în construcţie - ei nu au zis nimic. Aşteaptă ca să fie finalizată, din raclele lor modeste de lemn sculptat. Ne-au lăsat să ne imaginăm cum ar putea arăta construcţia când va fi gata. Nici despre locul unde au fost ei descoperiţi nu au zis nimic. Au lăsat pe alţii să spună, să ridice semne de întrebare, de exclamare - să se mire de felul în care ştiu românii să se poarte cu comorile lor.

Ei doar au fost alături de noi, de toţi cei prezenţi, mângâind, arătând şi vindecând - după cât le-a îngăduit fiecare.

Da, le-am cere ceva..., am îndrăzni, pentru că ştim că ne aud: Sfinţilor Epictet preotul şi Astion monahul, dăruiţi-ne lacrimi din belşug, prin care să împletim pocăinţa cu bucuria, aşa cum Dunărea se împleteşte cu Marea Neagră la picioarele voastre!

(Prof. Religie Mirela Şova / Lăcaşuri Literare.com, Miercuri, 08 Iulie 2009)

Mirela Şova - Bucurie care nu se va lua de la voi - La mănăstirea Halmyris, Tulcea, 2011

Drum de vacanță.

Ai trecut în revistă pădurile, lanurile de floarea-soarelui și de grâu, de pe marginile șerpuitoare ale drumurilor dobrogene. Ai rezistat să nu oprești, sau poate ai oprit și ți-ai întipărit în minte peisaje pentru următoarele tablouri în ulei.

Ai trecut pe lângă uriașe mori de vânt moderne și pe lângă stupini, presărate ici-colo prin poiene. În primul rând ai ajuns la Tulcea.

De acolo, ai căutat drumul spre Murighiol și ți-ai pus ochelarii de soare. Zăreai deja și Delta. Ai urmărit indicatoarele și, nu după mult timp, ai văzut pe margine: "Vizitați Mănăstirea Halmyris și Cetatea Halmyris". Poate un străin s-ar fi întrebat despre această mănăstire nouă de lângă o cetate veche, dar tu nu, fiind deja informat. Știai exact unde te duci, ce sfinte moaște adăpostește această mănăstire, cine este starețul. Nu mai știai exact stadiul construcției mănăstirii.

Ți-ai adunat gândurile și le-ai trecut prin ciurul conștiinței, ca și cum deja te-ai fi aflat la scaunul Spovedaniei, pe măsură ce te apropiai. Involuntar, datorită proximității unui lăcaș sfânt.

Ai ajuns.

Racla Sfântului Astion - Halmyris

Racla Sfântului Epictet – Halmyris

Liniște întreruptă de muncitorii de la mănăstire, care toarnă beton, lucrează la zidurile de cărămidă. Întrebi de stareț și între timp ajuți și tu la bucătărie, intrat în ritmurile unei lumi după o rânduială a ascultării și rugăciunii, cu pace. Ai uitat de ale tale, aici te aduni din toate câte erai împrăștiat. Aștepți.

Te duci și te închini la raclele Sfinților Epictet și Astion, în demisolul mănăstirii, care e terminat. Doar că... aici au fost unele infiltrații și pereții sunt umezi. Însă tu privești acum doar cu ochi de credincios. Și, ca întotdeauna, simți fiorul sfânt la racle, poposești lângă candela mereu aprinsă și te rogi. Deasupra, se aud muncitorii. Firișoare de praf cad și pe racle (v. foto).

Apoi iei binecuvântarea starețului. E obosit, dar te primește cu bucurie și te poftește la masă. Are timp să-ți dea un sfat – e, de fapt, un taifas prietenesc, în care prezența sa îți vorbește mai mult decât cuvintele: liniștit, așezat, cuviincios și cu

zâmbet bun. Nu-ți dă răspunsuri lungi, te lasă pe tine să pricepi care era răspunsul la încâlcelile tale din lume.

Binecuvântare Pr.Iov

Intri în rânduială, participi la slujbe. Nu te deranjează tăunii din Deltă. Bâzâitul lor face parte din... peisaj. Puținii viețuitori ai mănăstirii (5) sunt răspândiți la diversele ascultări.

Pe la 4,30 dimineața te trezești auzind toaca, pentru Acatist și Sfânta Liturghie. În timp ce tu te pregătisei de culcare, starețul însuși, protosinghelul Iov Archiudean, frământase prescurile pentru a doua zi. Vii la slujbă, în paraclis, unde se află și părticele din moaștele Sfântului Nectarie; la lumina candelei, a lumânărilor din ceară și... a lunii pline, ce răsare dintre stâlpii de la Halmyris. Nu erai obișnuit, nu, însă nu puteai rata asta.

Sfânta Liturghie – Paraclis, Halmyris

Participi și... primești anafură din prescurile minunate, cu gust de mană.

Cu toate că ai mai fost, ești stingherit, nu cunoști cu exactitate rânduiala. Îi vezi pe ceilalți călugări, cum se duce fiecare la treaba lui, fără să mai întrebe – sau tu nu ai văzut când a primit fiecare îndrumare. Întrebi, ceri, aștepți, să poți fi de folos cu ceva, fără să încurci. Iar liniștea locului ți se imprimă treptat, ca un balsam peste orice zbucium lăuntric.
Apoi, cu binecuvântare, pleci... după ce ai gustat și din caisele mănăstirii, culese de părintele stareț.

Nu e singura mănăstire pe care ai vizitat-o și la care te-ai reîntors, însă recunoști că e un loc unde te simți ca acasă, cu Dumnezeu, cu Sfinții, și cu oamenii Lui, care lucrează, liniștiți, răbdători.

Mai e de lucru până la finalul mănăstirii, adică al bisericii mari de deasupra. Mai e nevoie de fonduri, de ajutor și de bunăvoință. Dar, vorba maicii Irina de la mănăstirea Celic Dere: “Construcțiile se fac. Mai greu se construiesc oamenii. Iar la Halmyris... e bogăție de liniște. De aceea trag mulți acolo, la părintele Iov”.

Nu am plecat până când nu ne-am rugat și la mormântul rasoforului Procopie Naghi, primul viețuitor al mănăstirii Halmyris care a poposit aici pentru așteptarea veacului viitor.

“A fost greu chiar și să săpăm mormântul, pentru că aici totul este pe piatră, cu un strat subțire de pământ deasupra”, a mărturisit părintele Iov.

Iar pe drumul de întoarcere, rememorezi ce ai văzut și auzit acolo și te simți cu adevărat bogat. Pleci bucuros, ca de la un loc drag unde oricând te poți întoarce. Te-ai simțit primit cu brațele deschise. Ești conștient că nu ești un privilegiat. Oricine vine acolo e primit cu aceeași dragoste. Și te bucuri îndoit, și pentru asta.

“E greu iarna aici, părinte?” “E greu doar până trece”, ți-a răspuns părintele Iov, zâmbind.

Apoi îți amintești cum a evocat părintele chipul tatălui său, primarul călugărit la bătrânețe… Și îți dai seama că ai povestit și tu, în prezența părintelui, ca unui tovarăș cunoscut din copilărie, simplu; ai zâmbit și ai râs. “Oare pe toate le-am făcut într-o singură zi?”

“Da, la mănăstire e nevoie de ajutor, pentru biserica mare. Și o să ajute Dumnezeu, noi doar să lucrăm ceea ce avem de făcut. Să nu risipim, să nu pierdem timpul și ocazia.”

Casă de oaspeţi – Halmyris

În cinstea unor Sfinți descoperiți recent, care au dat dovadă de cea mai mare... răbdare, mucenici în pământ dobrogean, din sec. III d.Hr., Epictet preotul și Astion monahul, făcătorii de minuni. Pentru ale căror rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-ne pe noi! Amin.

Mirela Şova - Clopote de chemare la Halmyris

Bat clopote-n Halmyris,
De ani, nezdruncinate,
Departe, de departe,
Acum ne cheamă Sfinţii!

În sfânta mânăstire,
Veniţi cu bucurie
Spre slava Lui să fie;
Credinţei - întărire!

Mirela Şova - Lauda Sfinţilor mucenici

Au privit cu ochiul minţii,
În aprinderea credinţei,
Ei, cei ce viaţa şi-au dat,
Către Domnul - Împărat!

Au văzut că-n astă lume
Totul e deşertăciune...
N-au primit glorii, mărire,
Au vrut veşnică iubire.

N-au cinstit idoli şi zei,
Ştiind că nu-s dumnezei;
Liniştiţi au stat în chin,
Pentru noi având suspin...!

N-au avut în suflet frică
Pentru trupul ce se strică.

De suflet s-au îngrijit,
Ca să fie mântuit.

Domnul li s-a arătat,
Cu drag i-a îmbărbătat;
Diavolii s-au ruşinat,
Iadul s-a cutremurat...

Ne-au lăsat pământ sfinţit,
Prin sânge nepreţuit;
Ne-au lăsat sfintele moaşte,
S-aline bolile noastre!

Noi mereu vă pomenim,
Cu dragoste vă cinstim,
Numele noi vi-l purtăm,
Bucuroşi, vă lăudăm!

Mirela Şova - Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion (8 iulie)

Cu har de minuni făcător,
Un preot, cinstit, slujitor,
Numit Epictet - credincios,
În Dumnezeu - Iisus Hristos...

Cu dor de Cel necunoscut,
Un tânăr din lume, avut,
Numit Astion, a venit,
La preot... şi s-a-nţelepţit!

De Domnul Ceresc a aflat,
În suflet, smerit, s-a-nchinat,
Biserica, Mamă, i-a fost.

Mirela Şova - Credinţa - un nou adăpost!

Fugind de părinţi ce-au rămas
Departe, cu sufletul ars,
Un preot şi-un tânăr s-au dus,
În Sciţia Mică, -n ascuns!

La Halmyris s-au stabilit,
Minuni de nespus săvârşind,
Încât foarte mulţi au primit
Botezul, la Domnul venind.

Păgânii i-au prins peste ani,
Fiind denunţaţi ca duşmani,
În temniţă-nchişi amândoi:
- Vom spune: „Creştini suntem noi!"

Bătuţi pentru credinţa lor,
Răbdând în văzul tuturor,
Au zis: „Facă-se voia Ta!",
Iar faţa-n har le strălucea.

În chinuri neîngenuncheaţi,
În smoală încinsă băgaţi,
Cântau cântec dumnezeiesc,
Negând orice zeu diavolesc.

Şi capul sfânt li s-a tăiat...
Dar cântecul lor n-a-ncetat!
Mulţimea-n „Amin" s-a plecat,
Iar moaştele le-au luminat!

Minuni după moarte-au lucrat,
De-atunci, până azi, necurmat!
Iar părinţii lui Astion
S-au închinat Bunului Domn!

Aşa cum în Halmyris aţi strălucit şi-n moarte,
Să mijlociţi şi astăzi, scăparea de păcate!

Mirela Şova - Halmyris

Când cântă-o ciocârlie
Se-nalţă stâlpi din piatră:
Halmyrisul învie
Prin Sfinţi de altădată.

E cântec sau nu-i cântec?
Cum poate să nu fie?!
Şi cum să nu mă-nduplec,
Când cântă-o ciocârlie??

Cu martori de ruine,
Prin vântul de câmpie,
Istoria de mâine
E-atât de grea şi vie...

Ce spun Sfintele Moaşte?
Că ele, mai nainte
De-a fi tuturor Paşte,
S-au arătat, cuminte.

Şi stau sub stâlpi din piatră,
La umbră de cuvinte
Din slujba necurmată,
Rostită de-un părinte.

Rodica Petcu – Mărturisirile unui pelerin la hramul Sfinţilor Epictet şi Astion

Am participat şi anul acesta la pelerinajul organizat la Mănăstirea Halmyris (jud. Tulcea) cu prilejul prăznuirii hramului Sfinţilor Epictet şi Astion, sfinţi cu cele mai vechi sfinte moaşte pe teritoriul României.

Această arzătoare dorinţă, datorată evlaviei la Sfinţii Epictet şi Astion, era însă, în totală discordanţă cu toate prognozele meteo, buletinele de ştiri, ce anunţau inundaţii, viituri, revărsarea iminentă a apelor Dunării, şi mai ales cu opinia tuturor prietenilor şi cunoştinţelor care îmi anticipaseră intenţia.

Atunci, în mare secret, am pornit cu autoturismul personal spre Halmyris în ciuda predicţiilor meteo dar şi a purtării de grijă a prietenilor mei. Ştiam că Sfinţii mă vor ajuta şi de această dată, de aceea nu îmi făceam nici o grijă…

În Bucureşti vremea se arăta destul de prietenoasă ba chiar şi soarele îşi mai arunca câte o rază, ceea ce mă făcea şi mai încrezătoare. Am ajuns pe Autostrada Soarelui, am parcurs-o destul de repede şi nici n-am simţit cum trece vremea, mai ales că la vechiul meu casetofon auto ascultam Acatistul Sfinţilor Mucenici.

Dar intrarea pe şoseaua Harsovei îmi rezervă o mare surpriză: o ploaie torenţială ce părea că nu se opreşte curând, însoţită de tunete şi fulgere şi mai ales de …apele Dunării ce veneau vijelioase spre drumul naţional. "Eee, nu mă vor lăsa Sfinţii!", îmi ziceam. Între timp şi băieţaşul pe care îl luasem la ocazie, ud leoarcă şi mirat de muzica pe care o ascultăm, a ţinut să mă avertizeze: "Să aveţi grijă că la Broscoiu (lângă Giurgeni) cică se rupe şoseaua, atâta e de mare apă".

Copilul coboară, ploaia nu mai contenea şi când ajung "la Broscoiu", Dunărea îşi anunţa furioasă dorinţa de a cotropi şoseaua, încurajată şi de furtuna care tocmai se pornise. Apă sus, apă jos, apă din toate părţile, mă simţeam ca într-un bulgăre lichid în mijlocul căruia mă învârteam. Nu puteam să mai ies. Deja gândul de a mă întoarce acasă devenise rugăciune: "Sfinţilor mucenici, ocrotiţi-mă cu rugăciunile voastre!"

Într-un târziu reuşesc să ies din tot şuvoiul şi… ca prin minune, o linişte îmi cuprinde inima, iar mintea mea parcă s-a desţelenit, astfel încât să cred că pot să îmi continuu drumul, totuşi. Accelerez, măresc viteza, văzând în depărtare şi soarele ce se arăta dinspre Tulcea. Credinţa mea e atât de slabă… "Sfinţilor doctori fără de arginţi, Epictet şi Astion, tămăduiţi neputinţa sufletului meu!"

Drumul apoi, până la Halmyris a fost minunat când soare, când nor, când bucurie, când părere de rău…

Mă cazez la o pensiune în Murighiol (îmi făcusem rezervare în ziua precedentă), mănânc ceva, repede şi mă grăbesc să ajung la Priveghere.

Intru plină de fericire şi emoţie în biserică de la demisolul viitoarei Catedrale, ce va purta hramul Sfinţilor, şi mă închin lor cu toată puterea credinţei mele, umbrită câteodată şi de deznădejde. Lângă racla Sfântului Epictet stătea un tânăr care cu glas tare îi mulţumea acestuia pentru ajutorul dat. Întâlnindu-ne privirile, îmi lămureşte mirarea, imediat: "De ani de zile sufăr de depresie, Sfântul m-a vindecat."

Sfinte Părinte Epictet, tu care ai alungat duhul tristeţii din sufletul ucenicului tău, Astion, alungă şi deznădejdea mea şi fă-mă vrednică de numele de creştină, daruindu-mi iertare de păcate şi mare milă!

Slujba Privegherii s-a sfârşit pe la orele 23.00, aşa încât am putut să mă odihnesc destul de bine până a doua zi, când aveam să particip la Sfânta Liturghie ce urma să se oficieze pe podiumul din lemn, acoperită cu papură şi stuf, în curtea mănăstirii.

Ziua de prăznuire a Sfinţilor a fost minunată: mult soare, mulţi credincioşi (aproximativ 600 persoane în afara celor prezenţi joi 8 iulie, circa 1300). Anul acesta, hramul mănăstirii a fost serbat oficial cu un decalaj de 3 zile (duminică 11 iulie) din cauza lucrărilor Sfântului Sinod.

Slujba Sfintei Liturghii, oficiată de Inaltpreasfinţitul Părinte Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, Inaltpreasfinţitul Părinte Casian, arhiepiscopul Dunării de Jos şi Preasfântul Visarion, episcopul Tulcii şi un sobor de 30 preoţi şi diaconi a fost înălţătoare, iar răspunsurile liturgice ale Corului Arhiepiscopiei Tomisului, parcă au alungat orice urmă de nor sau ploaie.

Liturghia a fost precedată de procesiunea cu Sfintele moaşte ce au fost purtate pe braţe de preoţii din biserică, până în foişorul din stuf, special amenajat în faţa podiumului. Bineînţeles că nu au lipsit nici rugăciunile de contenire a ploilor, rostite de PS Visarion dar nici cele pentru bolnavii din azile, spitale sau de pe patul suferinţei de acasă, sau pentru cei loviţi de învolburarea apelor, rostite de IPS Teodosie.

Făcând referire la Evanghelia zilei şi amintind că Epictet preotul şi Astion monahul sunt şi doctori fără de arginţi, IPS Casian a relatat viaţa lor mucenicească, a descris istoria locurilor, evocând şi convertirea spectaculoasă a lui Vigillantius (păzitorul celor doi martiri în timpul persecutării lor) asociind uimirea şi credinţa acestuia cu cea a jandarmilor prezenţi acum la evenimentul de la Halmyris.

Am văzut, pe întreg parcursul desfăşurării slujbei, zborul stolului de păsări mari, albe, atrase de puterea sfinţilor mucenici, ce veneau din când în când, dinspre Delta, ocolind cripta martirică şi oprindu-se deasupra podiumului, unde se slujea Sfânta Liturghie.

Cu tot regretul ezitărilor de la început, am primit, încă o dată, dovada minunatei puteri de rugăciune a sfinţilor martiri, ceea ce m-a determinat să exclam, din adâncul inimii:

"Bucuraţi-vă, buni cârmaci, care de potopul păcatelor ne feriţi”!

Rodica Petcu, prof. de religie

Cetatea Halmyris

Cetatea Halmyris
http://www.youtube.com/watch?v=U8zafoTjb0w

Cetatea romană de la Halmyris se găseşte pe teritoriul actualei localităţi Murighiol, judeţul Tulcea, la 2 km SE de sat şi 200 m N de şoseaua Murighiol - Dunavăţul de Sus, 1,5 km sud de braţul Sfântul Gheorghe.

Situl arheologic a cunoscut trei mari perioade de locuire:

- getică (sec. IV - I a.Chr.), când a primit numele grecesc Halmyris;
- romană timpurie (sec. I - III p.Chr.), când a fost construită prima fortificaţie din piatră, staţie a flotei dunărene Classis Flavia Moesica;
- romană târzie (sec. IV - VII p.Chr.), de când se păstrează spectaculoase monumente de arhitectură militară, civilă şi religioasă;

Zona are dovezi de locuire încă din perioada preromană, în apropierea cetăţii romane fiind identificată şi cercetată o necropolă getică. Cercetările arheologice de amploare au început în 1981, continuând şi astăzi.

Cetatea are o formă trapezoidală cu latura mică spre nord. În sistemul defensiv sunt incluse 15 turnuri şi valul de apărare. Lângă cetate se găseşte aşezarea civilă de epocă romană, atestată printr-o inscripţie (unicat în Imperiul Roman) care menţionează "satul mariarilor", aparţinători flotei dunărene Classis Flavia Moesica.

Tot la Halmyris, în cripta basilicii, au fost descoperite moaştele celor mai vechi martiri creştini atestaţi în Dobrogea, Epictet şi Astion. Cetatea a continuat să funcţioneze până la începutul secolului al VII-lea d.Hr.

Cercetările arheologice sunt efectuate de un colectiv condus de Mihail Zahariade (Institutul de Tracologie Bucureşti). Florin Topoleanu (ICEM Tulcea), Cristian Olariu (FIB), Alexandru Madgearu şi Myrna Phelps sunt membri ai colectivului de cercetare.

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

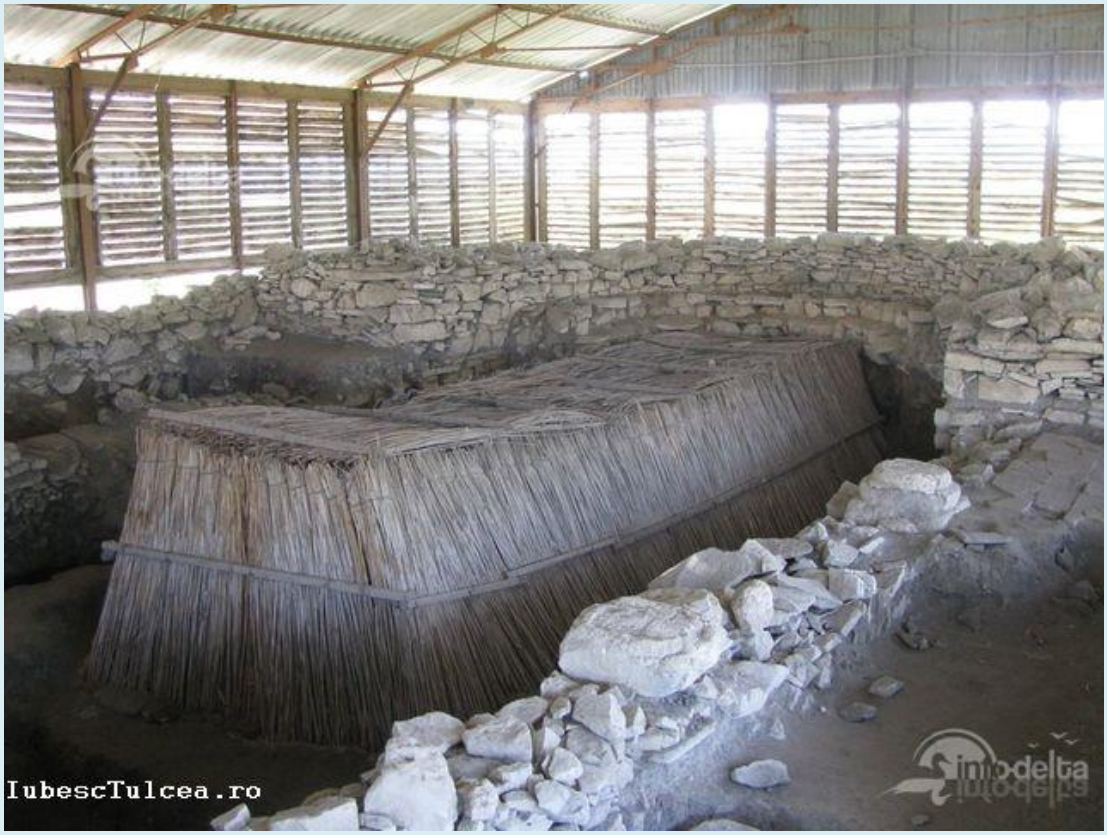
IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

IubescTulcea.ro

Halmyris - trecut şi prezent

Poarta de la intrarea la Mănăstirea Halmyris

Din şoseaua care leagă localităţile Murighiol şi Dunavăţu de Sus, în partea stângă, se zăresc rămăşiţele uneia dintre cele mai vechi cetăţi dobrogene, Halmyris. Am aflat de existenţa ei cu puţin timp înainte de a pleca la drum, nu eram documentaţi în nici un fel, dar am obţinut câteva informaţii la Complexul turistic Girus din Murighiol unde am fost cazaţi. Mai mult decât atât, din proprie iniţiativă, administratorul a luat legătura telefonic cu ghidul comunicându-i intenţia noastră de a vizita Cetatea Halmyris.

Din şoseaua principală, asfaltată, un drum pietruit de nici 1 km sfârşeşte lângă o construcţie de lemn, o cabană. Ars de soare, cu o pălărie trasă până peste ochi, ghidul ne-a întâmpinat alături de un câine lup prietenos, obişnuit cu vizitatorii. Pentru că vreau să avertizez pe cei mai sperioşi, menţionez că patrupedul m-a amuşinat şi şi-a pus botul pe mâna mea dreaptă. Aşadar, nu vă temeţi, dulăul este cuminte, însoţeşte vizitatorii pe cărările sitului arheologic, dar... pentru că a ascultat prezentarea de prea multe ori şi o ştie pe din afară, se plictiseşte şi se întoarce primul în umbra cerdacului de la cabană.

Important centru militar şi comercial al Imperiului Roman, aflat la limita de nord a acestuia, într-un golf al Mării Negre, la intersecţia mai multor căi terestre, fluviale şi maritime, oraşul Halmyris menţionat încă din sec. I d.H. şi-a luat numele de la cel al lacului Halmyris, actualul lac Razelm (halmyris = apă sărată).

Cercetările arheologice confirmă o vechime şi mai mare a civilizaţiei în această zonă. Se pare că prin sec. VII-VI î.H. aici a existat o aşezare getică.

Ruinele fortăreţei romano-bizantine care a aparţinut Cetăţii Halmyris sunt şi în prezent studiate, aici existând un şantier arheologic deschis din anul 1981.

Întinsă pe câteva hectare, la început cetatea avea formă dreptunghiulară, cu patru porţi, câte una spre fiecare punct cardinal, ulterior, la extindere, căpătând forma trapezoidală a stâncii pe care era amplasată.

Una dintre intrări, cea prin care sunt conduşi vizitatorii zilelor noastre, a fost parţial refăcută pentru a se crea o imagine cât mai vie a ceea ce a fost cândva: culoare de refugiu, arcade, ziduri groase. Încă se pot vedea urme ale anticului zid fortificat care se pare că avea nu mai puţin de 15 turnuri de veghe şi trei valuri de apărare.

Am fost informaţi că populaţia civilă nu locuia în cetate, aceasta având doar rol de pază şi apărare. Comandamentul militar al cetăţii îşi avea sediul în câteva încăperi ale căror urme încă se mai văd, dotate cu canalizare şi chiar cu o latrină. Conform celor spuse de ghid, un mic bazin cu apă sfinţită folosea spălării ritualice a mâinilor oştenilor, în fiecare dimineaţă, în prezenţa comandantului.

În această zonă au fost descoperite arme, vârfuri metalice de săgeţi, ghiulele din piatră, toate confirmând îndeletnicirea celor ce vieţuiau în fortăreaţă, dar şi vase de sticlă şi ceramică în care se păstrau provizii.

Într-un loc, o adâncitură săpată în pământ, ni s-a semnalat un morman de bucăţele ceramice, cărămizii, rămăşiţele unei amfore care s-a sfărâmat în încercarea arheologilor de a o aduce la lumină, de aceea unele dintre acestea nici n-au mai fost scoase din pământ. Am văzut un vas îngropat, din care doar gura rotundă mai putea fi desluşită.

Bazilica cu cripta care a adăpostit osemintele martirilor Epictet şi Astion decapitaţi în anul 290 de guvernatorul cetăţii la ordinul lui Diocleţian, a fost construită la începutul sec. IV, sub domnia împăratului Constantin. Moaştele sfinţilor au fost aduse în cetate şi aşezate în criptă abia după încetarea prigoanei creştine.

În prezent restauratorii refac cripta în care au fost descoperite osemintele martirilor, cele câteva fragmente de pictură şi pardoseală. Bazilica este protejată, încuiată, aşa încât am văzut interiorul doar într-o fotografie.

În apropierea bazilicii, rămăşiţele unui şanţ de canalizare, precum şi prezenţa mai multor încăperi care serveau drept magazii, atestă existenţa aici a unei mici pieţe comerciale.

Termele romane care serveau doar oştenilor şi administraţiei, în prezent protejate de o îngrădire încuiată şi un acoperiş, demonstrează ingeniozitatea anticilor în construirea unor astfel de edificii. Deşi eram doar doi vizitatori, ghidul a descuiat şi ne-a purtat până lângă soba care încălzea apa, încăperea şi pardoseala, ne-a arătat jgheabul uşor înclinat prin care apa ajungea în prima cadă, cea pentru apă fierbinte, scurgerea, cada cu apă rece alimentată printr-o altă conductă şi ultima încăpere, o saună, încălzită prin pardoseala dublă.

Am mai văzut băi termale în vechi cetăţi romane, dar parcă nici una atât de ingenios construită şi mai ales atât de bine descrisă şi explicată ca cea de la Cetatea Halmyris.
Dacă ajungeţi acolo ascultaţi cu răbdare tot ceea ce are ghidul de povestit pentru că istorisirile lui sunt foarte interesante. Menţionez cu această ocazie că taxa de vizitare a Cetăţii Halmyris este de 5 lei/persoană. Îi sunt recunoscătoare administratorului de la pensiune care ne-a asigurat că vom beneficia de prezenţa unui ghid cu atât mai mult cu cât la faţa locului nu există explicaţii înscrise pe panouri turistice aşa cum am văzut prin atâtea alte părţi. Curios, sunt câteva scheme şi notificări pe file A4 închise în plastic, decolorate, aproape şterse de soare şi ploi, dar acestea sunt doar în engleză, probabil rămase din vremea şantierului arheologic în care a lucrat o echipă româno-americană (1981).

Şi în prezent cetatea a rămas un loc de studiu şi cercetări. Studenţii arheologi fac practică vara la Halmyris executând migăloase săpături manuale şi observând cu atenţie fiecare ciob, fiecare fragment descoperit, oricât de mic ar fi. Despre studenţii practicanţi de vara trecută ne-au vorbit cu admiraţie şi în acelaşi timp cu compasiune atât cei de la Complex turistic Girus unde au fost cazaţi, cât şi ghidul de la Cetatea Halmyris care îi vedea zilnic trudind în soare şi în praf. Voi ataşa o poză cu frigiderul din cabană, jalnic, totuşi funcţional, în care tinerii viitori arheologi îşi păstrau gustarea. La sfârşitul orelor de practică se întorceau pe jos străbătând cu bocancii lor grei distanţa de 3 km până în sat, ajungând la pensiune obosiţi, transpiraţi şi prăfuiţi.

Cabana, un adăpost pentru ghid, găzduieşte şi un mic muzeu. Pe câteva mese acoperite simplu, cu hârtie albă întinsă peste muşama şi sub mese, în cutii de lemn sau chiar pe jos, sunt expuse câteva dintre piesele descoperite cu prilejul săpăturilor (vase, obiecte din sticlă, basoreliefuri, fragmente de jgheaburi, cuie, unelte şi chiar oseminte umane). Afară, în stânga intrării, sunt rămăşiţele a trei pietre funerare inscripţionate şi decorate, destul de bine conservate. Dacă doriţi să vedeţi mai multe vestigii descoperite la Halmyris, vizitaţi Muzeul de Istorie şi Arheologie din Tulcea!

Mănăstirea Halmyris

În urma unor săpături arheologice efectuate de o echipă româno-americană, în anul 2000 au fost descoperite în Cetatea Halmyris rămăşiţele unei bazilici datând din anul 324. Mai târziu, în cripta de sub altarul bazilicii, au fost găsite osemintele a doi martiri, Epictet şi Astion, identificaţi graţie unei inscripţii în limba greacă desluşită pe peretele criptei. Epictet preotul şi Astion monahul, doctori fără de arginţi, sunt cei mai vechi sfinţi descoperiţi pe teritoriul României şi sunt sărbătoriţi în ziua martirajului lor, la 8 iulie.

La câteva sute de metri, pe aceeaşi parte a şoselei, se află Mănăstirea Halmyris, lăcaşul închinat celor doi sfinţi. Dincolo de o poartă sculptată în lemn, o alee duce până la un paraclis şi la chiliile monahilor deja finalizate.

Biserica de mari dimensiuni, aflată în construcţie, va avea cinci turle aşezate - contrar obişnuinţei - pe partea din spate a edificiului. Demisolul este finalizat, are la capătul de est un altar de lemn, iar la capătul de vest icoanele şi raclele sfinţilor Epictet şi Astion expuse spre venerare.

În curtea noii mănăstiri n-am întâlnit pe nimeni, doar un căţel ne-a ieşit în întâmpinare şi ne-a însoţit până la uşa de la intrarea în paraclisul de la demisol. O plasă contra ţânţarilor, precum şi un bilet cu rugămintea de a nu lăsa uşa deschisă, aminteau că şi aici insectele deltei sunt supărătoare.

Iulianic

Mănăstirea Halmyris - Biserica în construcţie.

Mănăstirea Halmyris - Clopotniţa, o parte din chili

Mănăstirea Halmyris - Altarul paraclisului de la demisol

Mănăstirea Halmyris - Pe latura vestică, raclele cu moaştele celor doi martiri

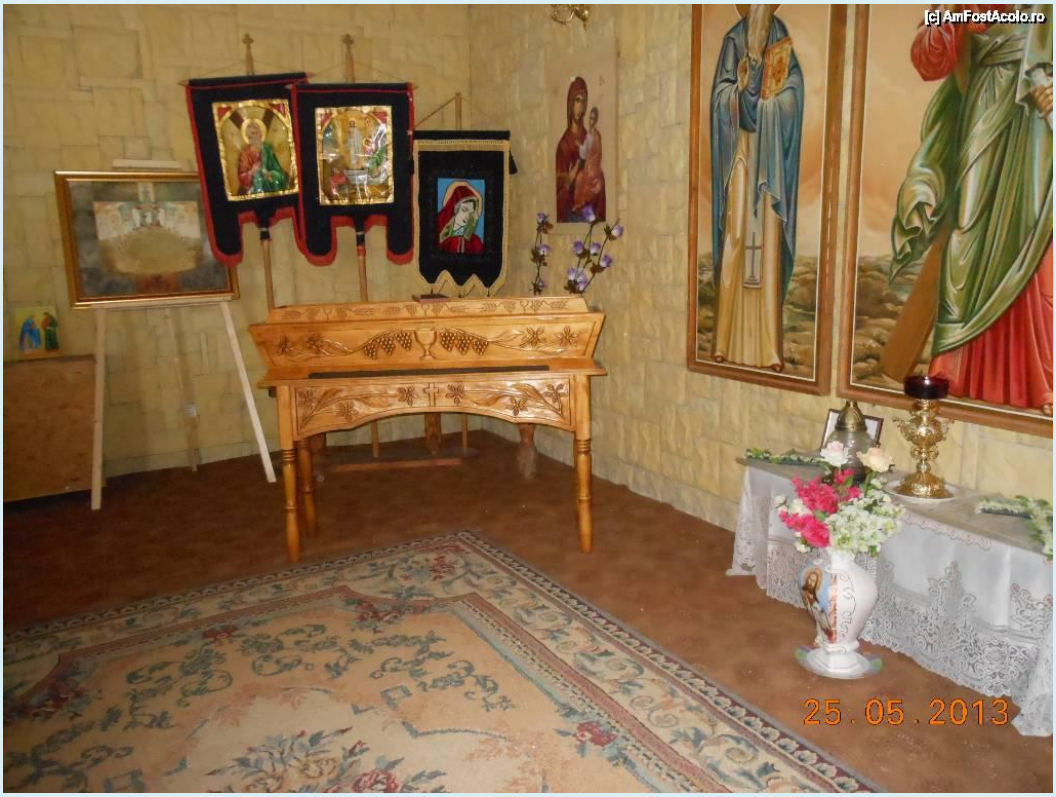

Mănăstirea Halmyris - Pe latura vestică, racla cu moaştele Sfântul Epictet

Mănăstirea Halmyris - Pe latura vestică, racla cu moaştele Sfântul Astion

(c) AmFostAcolo.ro
25.05.2013

(c) AmFostAcolo.ro
25.05.2013

[c] AmFostAcolo.ro
25.05.2013

[c] AmFostAcolo.ro
25.05.2013

Halmyris - Exponate în micul muzeu

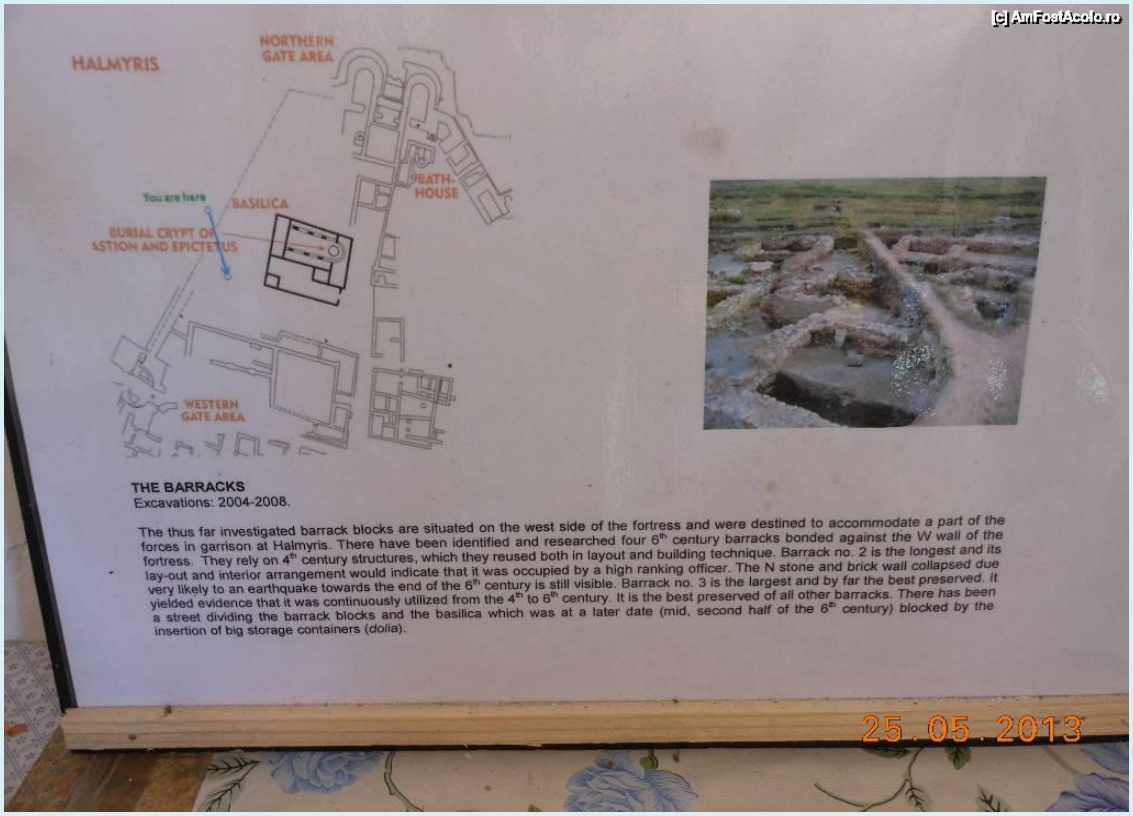

Halmyris - Două pagini de prezentare aflate în muzeu

Halmyris - Intrarea în cetate

Halmyris - În stânga intrării, un culuar boltit

Halmyris - La intrarea în cetate, ziduri ruinate sau parţial refăcute

Halmyris - Ruinele cetăţii

[c] AmFostAcolo.ro
25.05.2013

Halmyris - Rămăşiţele unui turn

Halmyris - Dintre ruinele cetăţii, în plan îndepărtat, se vede Mănăstirea Halmyris cu biserica în construcţie

Halmyris - Gura unei amfore nedezgropate

Halmyris - Termele romane cu încălzire prin pardoseală

Halmyris - Termele romane. Rămăşiţele saunei

Halmyris - Rămăşiţele termelor romane cu apă caldă şi rece

Halmyris - Băile romane, bazine şi canal de scurgere

Halmyris - Băile romane cu apă caldă şi rece

Halmyris - Rămăşiţele unui canal de scurgere din piaţa cetăţii

Halmyris - Bazilica cu cripta care a adăpostit osemintele martirilor Epictet şi Astion

Halmyris - Icoana Sfinţilor Epictet şi Astion aflată la ruinele bazilicii

Halmyris - Rămăşiţele zidurilor bazilicii cu cripta sfintelor moaşte

Halmyris - Bazilica cu cripta care a adăpostit osemintele martirilor Epictet şi Astion

Halmyris - Bazilica cu cripta care a adăpostit osemintele martirilor Epictet şi Astion

Halmyris - Îngrădirea şi acoperişul protector al băilor termale

Halmyris - Micul bazin cu apă sfinţită folosit la spălarea ritualică a mâinilor oştenilor. În plan îndepărtat, acoperişul protector al bazilicii

Halmyris - Dintre ruinele cetăţii, vedere spre cabană

Halmyris - Ziduri parţial reconstruite la Cetatea Halmyris

Halmyris - istorie şi credinţă

V-am povestit despre weekend-ul de la Mahmudia, de la începutul lunii în curs. Ei, cu această ocazie am putut vizita una dintre cele mai vechi cetăţi din Dobrogea, despre care am auzit foarte multe lucruri interesante, însă pe care n-am avut ocazia să o cunosc şi să-i înţeleg istoria. Până acum.

Este vorba despre Cetatea Halmyris, o cetate romano – bizantină, care se află într-un amplu proces de studiu şi recondiţionare, deoarece mai sunt încă multe lucruri de descoperit şi înţeles din lunga sa istorie.

Localizare

Cetatea se află în judeţul Tulcea, în apropierea localităţii Murighiol, mai precis la 2 km de aceasta, spre localitatea Dunavăţul de jos, pe drumul judeţean 222C. Din Tulcea până la cetate sunt aproximativ 36 de km, care se parcurg pe o şosea impecabilă, proaspăt asfaltată, trecând prin localităţi paralele cu braţul Sfântul Gheorghe.

Cetatea

Una dintre cele mai vechi cetăţi fortificate din România, Halmyris a apărut în cronicele istorice undeva în sec. VII-VI i. Cr, fiind iniţial o aşezare getică (s-au descoperit incineratoare aparţinând geţilor), pentru ca mai târziu, să fie construit primul castru roman, pe timpul împăratuluiTraian.

De unde denumirea Halmyris? Iniţial cetatea s-a numit Salmorus ceea ce s-ar traduce ca "sărătura". Doamna ghid, care a avut amabilitatea de a ne conduce prin cetate explicându-ne cu multă răbdare istoria cetăţii, ne-a povestit că numele cetăţii Salmorus sau Halmyris, cum este cunoscută astăzi provine de la un lac sărat, dincolo de dealurile din apropierea comunei Plopu, iar din spusele vechilor cercetători, acel lac a supravieţuit din antichitate, fiind în apropierea aşezării civile.

Intrarea în cetate a fost semicirculară, cu două culoare de refugiu, unite de o arcadă impresionantă, mai târziu, în vremea împăratului Iustinian, culoarul din stânga a fost blocat, deoarece s-a construit o fântână pentru rezervele de apă din cetate. Intrarea avea două porţi principale şi două secundare dispuse pe fiecare latură a cetăţii conform punctelor cardinale. Una dintre cele două porţi principale, de multe ori era folosită ca şi capcană, în cazul în care duşmanul reuşea să pătrundă în cetate. Imediat după poartă, erau blocaţi, prinşi şi de pe bastion erau măcelăriţi.

Cetatea se întinde pe o suprafaţă de aproximativ 3 hectare, la început a avut o formă dreptunghiulară, pentru ca mai târziu, odată cu reconstrucţia cetăţii să capete o formă trapezoidală, asemănătoare scutului. De ce? Pentru că cetatea a fost construită pe o stâncă repectându-se forma stâncii, care se îngusta către partea de nord, în zona portuară.

Cetatea a fost construită cu un impresionant zid fortificat cu 15 turnuri şi trei valuri de apărare.

Cetatea a fost construită între două bălţi care se uneau formând actualul braţ Sfântul Gheorghe, care astăzi se află la o depărtare de aproximativ 2 km de cetate. Cetatea în mare parte era acoperită de ape. În partea de sud, după actuala şosea, pe dealurile care se zăresc în depărtare există aşezarea civilă, care se numea Satul corăbierilor. În cetate locuiau doar soldaţii care apărau garnizoana.

Una dintre camerele proeminente ale cetăţii este Camera Comandantului care se numea Principia, unde astăzi se observă o mică fântână care în permanenţă era plină cu apă sfinţită. Legenda spune că există tradiţia ca fiecare soldat, în fiecare dimineaţă sub supravegherea comandantului, să-şi scalde degetele în apă sfinţită, ceea ce reprezenta un ritual, păstrat de către toţi comandanţii garnizoanei.

Tot în această cameră s-au descoperit fragmente de ceramică în care erau păstrate alimentele, vase din sticlă şi foarte multe arme, vârfuri de săgeţi din fier şi câteva ghiulele din piatră.

În jurul camerei comandantului, s-au descoperit mai multe încăperi micuţe, probabil ale aghiotanţilor şi servitorilor comandantului, şi unele puţin mai mari, care se crede că reprezentau clădirile administrative ale cetăţii.

La începutul sec IV, sub domnia împăratului Constantin, s-a construit o Basilică paleocreştină unde a fost descoperită o criptă cu oasele celor doi martiri Epictet şi Astion, decapitaţi de către guvernatorul cetăţii din ordinul lui Diocleţian, pentru credinţa lor. După domnia împăratului Constantin şi după instaurarea creştinismului, moaştele au fost aduse în cetate şi aşezate în basilică.

Tot în perioada lui Constantin, basilica a devenit cea mai importantă episcopie din zonă. În prezent restauratorii se ocupă de restaurarea criptei unde au fost descoperite oasele celor doi martiri, de pereţii basilicii, unde descoperim câteva fragmente de pictură, pardoseala este şlefuită, originală. Basilica este acoperită, protejată, pot intra câte trei-patru persoane, nu există amenajare electrică, însă dacă ajungeţi acolo este bine să aveţi o lanternă pentru a putea admira toate detaliile şi mai ales cripta celor doi martiri.

În jurul basilicii, se găsesc mici încăperi a celor care slujeau în biserică, astăzi se mai pot observa şi bazele unor coloane romane din jurul bisericii, o încăpere unde au fost descoperite foarte multe vase de lut, probabil pentru alimente.

În spatele bisericii a funcţionat o mică piaţetă, se observă o canalizare, iar toate apele reziduale se scurgeau către nord, într-un canal care se varsă în Sfântul Gheorghe. În această piaţetă au fost descoperite mai multe încăperi care slujeau ca magazine, unite de o stradă pietruită, astăzi acoperită de pământ.

La vest de basilică descoperim Termele romane, un alt punct de atracţie al cetăţii. Aici populaţia civilă nu avea acces, termele erau destinate doar pentru cei din administraţia cetăţii şi soldaţi. În prezent termele sunt îngrădite, din păcate ghidul a încurcat cheile de la lacăt şi n-am avut acces înăuntru, însă se putea observa detaliile şi prin gardul care proteja ruinele.

Aici funcţiona o sobă, există un vas imens cu apă, care era încălzit, apa apoi se scurgea printr-un jgheab în prima cadă care se numea « Cada cu apă fierbinte ». Căldura din soba încălzea şi pereţii deoarece erau pereţi dublii, dar şi pardoseala,

pentru că există un culoar de încălzire care porneşte de la soba pe sub pardoseală şi ajunge într-o încăpere, de fapt într-o saună.

Mai există « Cada cu apă rece » care se alimentează cu apă dintr-un alt bazin care ocoleşte soba.

Tot aici există un culoar secret, de refugiu, legenda pune că Harmyris comunica cu o altă cetate, pe sub pământ, aflată la 1 km depărtare, numită Gratiana şi nu de puţine ori prin acest tunel intrau sau ieşeau trupe din cetate.

Ghidul nostru ne-a destăinuit că în antichitate zona era împădurită, existau foarte mulţi pini, astăzi nu mai există nici măcar un copac, doar pământ şi mult stufăriş către braţul Sfântul Gheorghe.

În partea de nord a cetăţii, către braţul Dunării, există o încăpere, care odată a servit ca vamă, cei care ajungeau cu corăbiile erau controlaţi şi vămuiţi iar apoi li se permitea accesul în cetate. În această încăpere s-au descoperit ulcele din lut pline cu monede din diferite perioade.

Lângă această vamă, există un bazin unde romanii îşi păstrau peştele proaspăt, există un sanţ pe unde apa era întotdeauna schimbată, fiind transferată în acest bazin. Aici existau apeducte, care din păcate astăzi nu se mai văd.

Au fost descoperite numeroase pietre funerare, iar calupurile din beton care au servit la ridicarea cetăţii sunt numerotate, se pot observa şi astăzi inscripţiile la unele dintre ele.

Halmyris a fost prima cetate port de pe braţul Sfântul Gheorghe, importanţa ei a fost deosebită, deoarece prin această cetate se făceau marea majoritate a comerţului, negustorii locuiau în apropierea cetăţii, cam pe unde se află astăzi Murighiol.

Către ieşirea din cetate pe latura de nord, observăm ruinele unui turn de apărare, se pare că a fost unul dintre cele mai mari, în timpul unui război a suferit un incendiu, s-a descoperit sticla arsă, transformată, lângă turn există şi un cuptor pentru fabricarea sticlei, după incendiu cuptorul a fost acoperit cu pământ, turnul de apărare distrus, însă astăzi se văd numeroase ruine a ceea ce a existat.

Lângă cetate există şi un mic muzeu amenajat ad-hoc cu exponate aşezate pe câteva mese din lemn, aici putem observa câteva fragmente din vasele descoperite

în cetate, s-au descoperit bijuterii, pietre care formau coliere, cuie, fragmente de ceainice, opaițe împodobite cu modele romane, ghiulele, fragmente de marmură şi multe unelte. În faţa muzeului există câteva pietre funerare, inscripţionate, păstrate în condiţii deosebite.

Cele mai multe exponate se găsesc în Muzeul din Tulcea.

Deşi nu este afişat nici un tarif la intrarea în cetate, grupul nostru a strâns 30 de lei pentru ghid şi informaţiile care ne-au fost furnizate cu plăcere, am fost rugaţi ca anul viitor să revenim, pentru că vor fi scoase la lumină noi dovezi aparţinând culturii romane, cetatea aflându-se astăzi într-un proces de recondiţionare totală.

Dacă aveţi drum prin Deltă şi ajungeţi pe lângă Mahmudia, Murighiol sau Dunavăţ, nu ezitaţi să răpiţi o oră din timpul vostru pentru vizitarea acestei cetăţi. Veţi rămâne uimiţi de ceea ce puteau face romanii cu mii de ani în urmă, lucruri care astăzi cu greu mai pot fi făcute la fel de bine.

Doresc, dacă se poate, ataşarea unui videoclip scurt, concludent cu ceea ce înseamnă Halmyris, este deosebit de interesant, mulţumesc.

Halmyris - Dobrogea de Nord
http://www.youtube.com/watch?v=357CZkQpBR4&feature=player_embedded

Vacanţe frumoase oriunde vă veţi afla!

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFosAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

[c] AmFostAcolo

Viaţa şi Acatistul Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion - carte

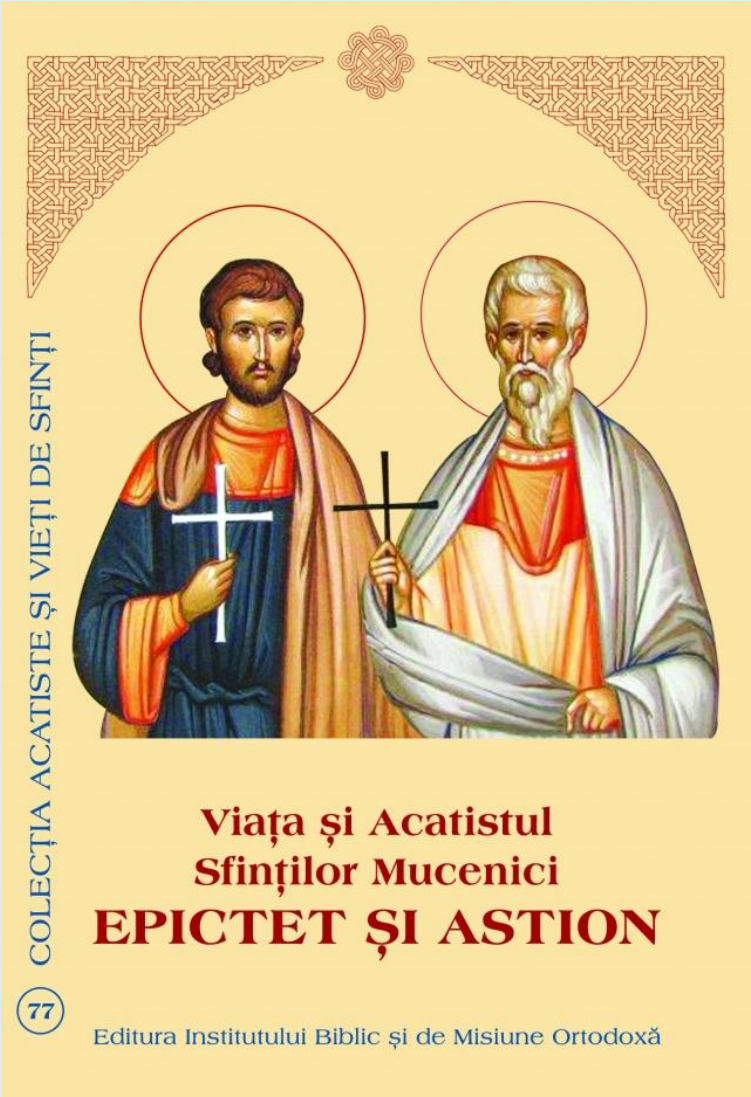

La Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă a Patriarhiei Române a apărut, cu binecuvântarea Preafericitului părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, lucrarea Viaţa şi Acatistul Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion (Bucureşti, 2013, 72p. – ISBN 978-973-616-297-8), în noua colecţie de „Acatiste şi Vieţi de Sfinţi”.

Nu departe de braţul Sfântul Gheorghe al Dunării şi de satul Dunavăţul de Jos, în Dobrogea, se află ruinele unei fortăreţe romano-bizantine care se numea în vechime Halmyris. În această cetate au pătimit Sfinţii Epictet şi Astion, mărturisindu-şi credinţa în Hristos, în anul 290.

Pe vremea nelegiuitului împărat Diocleţian (284-305) trăia în părţile Asiei Mici un preot cu numele Epictet, care ducea o viaţă curată şi evlavioasă. Din fragedă copilărie el fusese crescut în frică de Dumnezeu, urmând poruncile Mântuitorului. Ca şi odinioară Samuel, a fost cinstit din tinereţe cu haina preoţiei şi, plin fiind de harul lui Dumnezeu, el făcea multe semne şi minuni. Adeseori, prin puterea rugăciunii sale, deschidea ochii orbilor, vindeca pe leproşi şi pe ologi şi scotea duhurile necurate din cei îndrăciţi.

Odată, pe când Epictet se afla acasă şi-şi făcea obişnuita rugăciune către Hristos, i-a fost adusă fiica unui om care era paralizată în aşa măsură, că nu putea mişca altceva decât limba. Tatăl său, aducând-o la uşa preotului, a lăsat-o afară şi a intrat la sfânt rugându-l fierbinte să-i tămăduiască fiica. Auzind acestea, preotul a zis tatălui s-o aducă înăuntru, apoi s-a rugat fierbinte, a uns cu ulei sfinţit trupul fetei şi ea s-a făcut sănătoasă.

Altă dată, i-a fost adus un îndrăcit. Când acela a ajuns lângă omul lui Dumnezeu, duhul cel rău a început să strige şi să zică timp de trei zile: „O, cruce, o, chin, cum sunt pus la cazne! Cât de bine îmi mergea când eram în Frigia!” Certat de Sfântul Epictet, duhul cel rău a trebuit după trei zile să părăsească trupul în care se cuibărise. Izbăvit de diavol, omul a adus îndată mulţumire Mântuitorului Hristos.

În altă zi i-au înfăţişat lui Epictet o femeie oarbă. Aceasta plângea cu amar că doctorii n-o putuseră vindeca şi-l ruga fierbinte să-şi pună dreapta sa peste ochii ei. Sfântul i-a îndeplinit rugămintea şi femeia şi-a recăpătat vederea.

Astion era un tânăr, fiul unui om de vază din oraş, foarte bogat. Mama sa era şi ea de viţă nobilă, fiica senatorului Iulian. Părinţii îl iubeau nespus, fiind şi singurul copil, privindu-l ca pe odorul lor cel mai de preţ. Epictet i-a lămurit acestuia care este adevărata nestemată a vieţii, spunându-i că aurul de aici nu este de cel mai mare preţ, deoarece el înşeală multe suflete. La fel şi argintul. „Vino, îi zice el, şi-ţi voi arăta care aur trebuie să alegi şi după care argint trebuie să tinzi. Este acela pe care Domnul şi Mântuitorul nostru l-a dat celor ce cred în El. Tatăl tău, pe care-l vezi, nu este adevăratul tău tată, ci atotputernicul Dumnezeu este tatăl tău. Acesta a poruncit, iar tu ai devenit om. El a hotărât, şi tu ai fost plămădit în pântecele mamei tale. El a voit, şi tu ai putut ajunge până la vârsta tinereţii. De asemenea, mama noastră adevărată nu este fiinţa pe care o vedem, ci Sfânta Biserică”.

A doua zi, tânărul s-a trezit la revărsatul zorilor şi s-a îndreptat în grabă spre acelaşi loc unde cu o zi înainte gustase din mierea florilor cereşti. Intrând în locuinţa preotului lui Hristos, Astion a vorbit cu acesta şi la sfârşit i-a zis: „Îngăduie-mi să

fiu chiar astăzi catehumen şi supune-mă la post atâtea zile câte crezi de cuviinţă; după trecerea acestui timp doresc să primesc Botezul. Atunci îmi voi fi însuşit tot ce priveşte credinţa creştină. Te rog ca, după aceea, să părăsim amândoi acest oraş şi să ne ducem într-o ţară îndepărtată, acolo unde ne va îndrepta Duhul Sfânt, ca nu cumva tatăl meu să-mi schimbe gândul curat cu lacrimile sale".

După ce a împlinit dorinţele înţeleptului tânăr, preotul Epictet şi ucenicul său, Astion, au părăsit oraşul, s-au îmbarcat pe o corabie şi au sosit la hotarul sciţilor, oprindu-se în cetatea Halmyris, din Dobrogea, unde nu era nimeni care să-i cunoască. Părinţii lui Astion îşi căutau însă fiul şi se tânguiau că nu-l găsesc.

După ce s-au aşezat la Halmyris, Epictet şi Astion au continuat să ducă aceeaşi viaţă curată, aşa cum trăiseră în patria lor. Epictet a făcut şi aici multe semne şi minuni. Unei femei i-a vindecat fiul surdo-mut şi paralitic. Cel vindecat s-a întors la Dumnezeu, şi împreună cu el s-au convertit mai mult de 1000 de locuitori din Halmyris, care văzuseră minunea. Şi Astion a căpătat darul facerii de minuni, având o deosebită putere asupra diavolului.

Într-o zi, pe când Astion mergea grăbit spre Dunăre ca să ia apă, s-a întâlnit cu un om care era chinuit de duhul cel rău. Apropiindu-se de el, Astion s-a rugat, a făcut semnul crucii pe fruntea şi pe trupul lui, şi în aceeaşi clipă duhul cel rău a fugit din cel chinuit.

Altă dată, Astion a văzut cum un om a căzut de la mare înălţime şi zăcea la pământ, pe jumătate mort. În taină s-a rugat fierbinte lui Hristos şi şi-a amintit de Sfântul apostol Pavel cum l-a izbăvit pe Eutihie, care căzuse de la o fereastră, cum Petru i-a dat putere să meargă lui Eneea, care zăcea de opt ani pe patul de suferinţă. Atunci, L-a rugat fierbinte şi el pe Domnul, pentru nefericitul din faţa lui, zicând că „şi acesta este unul din turma Sa". Şi a rostit Astion către cel căzut cuvintele Sfântului apostol Petru: „În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă!" (Faptele Apostolilor 3, 6). Astion l-a ridicat, şi acela a devenit apoi unul din catehumenii săi, botezându-l după aceea.

În acea vreme a sosit în oraşul Halmyris dregătorul Latronian. În a patra zi de la sosire, i s-a spus de către unii dintre slujbaşii săi că sunt în oraş doi străini, care ar fi „vrăjitori" şi „ghicitori" şi că prin cuvântările lor au întors pe mulţi de la cinstirea zeilor.

Auzind acestea, dregătorul s-a mâniat şi a poruncit ca după apusul soarelui cei doi Sfinţi să fie prinşi şi duşi la închisoare. Pe drum, ei cântau psalmi, rosteau lungi şi

fierbinţi rugăciuni şi s-au înţeles ca a doua zi, când vor fi duşi la judecată, să nu spună nimic despre familia lor şi despre ţara de unde veneau, ci doar să repete că ei sunt creştini, că acesta este numele, neamul şi patria lor şi că ei nu sunt altceva decât cinstitori ai Dumnezeului adevărat.

Foarte devreme, în ziua următoare, comandantul Latronian a poruncit să fie făcută o tribună în mijlocul oraşului şi acolo să fie chemat cât mai mult popor. Aici au fost aduşi şi cei doi învinuiţi. Latronian abia putea să privească la ei, deoarece faţa lor strălucea ca soarele. Epictet era un bărbat cam de 60 de ani, înalt şi cu barba încărunţită, iar Astion, un tânăr de 35 de ani, frumos şi cuvios la înfăţişare. În timpul cercetării lor, cei doi Sfinţi îşi mărturiseau credinţa în Iisus Hristos şi arătau că ei nu pot să se închine zeilor. Mâniat, dregătorul a poruncit ca amândoi să fie legaţi, chinuiţi şi să li se rupă carnea de pe trup cu gheare de fier. Sfinţii nu răspundeau la toate decât cu cuvintele: „Noi suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu”.

Unuia dintre judecători, pe nume Vigilanţiu, auzind din gura Sfinţilor cum cinstesc şi mărturisesc fără încetare credinţa în Iisus Hristos, nu i-au ieşit din minte aceste cuvinte timp de trei zile; în a patra zi, s-a dus şi a mărturisit: „Şi eu sunt creştin, facă-se şi cu mine voia lui Dumnezeu”. Vigilanţiu s-a dus apoi la mucenici în închisoare, ca să primească de la ei învăţătură. Apoi, împreună cu toată casa lui, au devenit creştini.

În a cincea zi, cei doi Sfinţi au fost iarăşi aduşi la judecată. Atunci, Epictet a rostit o cuvântare, care s-a terminat cu mărturisirea: „Noi suntem creştini”. Latronian s-a mâniat şi urla ca un leu: „Aduceţi sare şi oţet şi frecaţi cu ele rănile de deasupra, puneţi smoală şi untură într-un cazan şi când vor începe să fiarbă în clocot, aruncaţi pe îndărătnicii aceştia înăuntru”. Auzind porunca, cei doi Sfinţi repetau şi mai aprig cuvintele: „Suntem creştini, facă-se cu noi voia lui Dumnezeu”. Dar la chinul care li se pregătise, ei au rămas nevătămaţi şi de aceea au fost osândiţi ca 30 de zile să nu primească nimic de mâncare şi de băutură. Ei s-au hrănit însă din bogăţia Cuvântului lui Dumnezeu, întărindu-se zilnic cu pâinea care coboară din cer, cântând psalmi.

Pe când Epictet şi Astion îndurau chinuri, a apărut la Halmyris un străin care, văzând pe Astion în faţa scaunului de judecată, l-a recunoscut. Degrabă s-a suit în corabie, a călătorit pe mare şi a ajuns la ţărmul ţării unde trăiau părinţii lui Astion. El le-a spus ce văzuse şi auzise în legătură cu fiul lor. Însoţiţi de trei slujitori, părinţii s-au îmbarcat în grabă şi, călătorind pe mare, au ajuns în oraşul Halmyris,

în ţara sciţilor (Dobrogea). Aici, ne spune Actul martiric, „episcopul şi întâi-stătătorul sfintelor Biserici era prea fericitul Evangelicus”.

După cele 30 de zile au fost aduşi din nou în faţa judecăţii cei doi pătimitori. Latronian a început prin a zice că el încă nu ştie de unde vin ei şi din ce neam se trag şi fiindcă ei nu vor să spună îi consideră demoni; apoi i-a osândit la moarte prin tăierea capului. Atât Epictet cât şi Astion şi-au mărturisit din nou credinţa în Hristos, zicând că ei demoni nu sunt, ci că ei au scos demoni din oameni cu ajutorul lui Hristos, şi anume pe acei demoni pe care judecătorii îi cinstesc şi li se roagă ca unor dumnezei.

Auzind acestea, Latronian a poruncit slujitorilor să-i lovească peste gură cu pietre şi să-i lege din nou. Dar pentru că şi în urma acestor chinuri ei au rămas senini şi veseli, dregătorul a dat ultima poruncă, cerând să fie scoşi afară din cetate şi acolo să li se taie capul. Cu braţele întinse şi cu privirea ridicată la cer, mucenicii au rostit o lungă rugăciune, iar poporul a răspuns „Amin!” Epictet a lăsat mai întâi pe Astion să i se taie capul; acesta, spunând o rugăciune, a terminat-o cu cuvintele Mântuitorului: „În mâinile Tale încredinţez duhul meu” (Luca 23, 46). Epictet s-a aşezat lângă trupul ucenicului său şi îndată i s-a tăiat şi lui capul. Era ziua de 8 iulie a anului 290. Trupurile mucenicilor s-au făcut albe precum zăpada şi cei care sufereau de vreo boală, durere sau slăbiciune, şi se atingeau cu credinţă de ele, se vindecau.

La apusul soarelui, Vigilanţiu împreună cu alţi creştini au venit şi au luat trupurile Sfinţilor, au turnat peste ele mir şi alte miresme de preţ şi, cântând psalmi şi laude, le-au înmormântat într-un loc potrivit. După uciderea celor doi martiri şi înmormântarea lor, Latronian a înnebunit şi şi-a sfârşit viaţa în chip jalnic.

În a treia zi de la înmormântare, Astion i s-a arătat lui Vigilanţiu spunându-i că în ziua aceea vor sosi părinţii săi ca să-l caute şi că îl roagă să meargă în port, să-i primească, să le dea găzduire şi să-i mângâie. Ducându-se în port, Vigilanţiu a aflat pe părinţii lui Astion, care întrebau despre fiul lor. Vigilanţiu le-a povestit cum Astion plecase cu trei zile mai înainte într-o ţară îndepărtată, apoi, înfăţişându-le cu vorbe alese frumuseţile cereşti şi ale vieţii veşnice, le-a spus adevărul despre moartea mucenicească a fiului lor, adăugând că toţi cei care se învrednicesc de un asemenea sfârşit sunt numiţi „mucenici”.

Timp de o săptămână părinţii lui Astion au primit învăţătură de la Vigilanţiu, în urma căreia s-au hotărât să devină creştini. Preotul Bonosus, care, pentru a scăpa de prigonitori, se ascunsese într-un loc tăinuit, i-a făcut catehumeni şi după 40 de

zile de la moartea lui Astion, părinţii lui au fost botezaţi de episcopul Evangelicus. Acesta din urmă a rămas cu ei 8 zile, după care a plecat într-un oraş apropiat. Părinţii lui Astion s-au întors apoi în patrie, luând cu ei pe Vigilanţiu şi pe preotul Bonosus.

După încetarea persecuţiilor, creştinii au ridicat o biserică deasupra criptei ce adăpostea moaştele mucenicilor, dar, din pricina năvălirilor barbare, atât biserica Sfinţilor, cât şi cetatea Halmyris, au căzut în ruină.

De-abia peste 17 veacuri, la praznicul Adormirii Maicii Domnului (15 august) din anul 2001, moaştele sfinţilor au fost descoperite în chip neaşteptat în cripta de sub altarul bisericii ruinate din cetatea Halmyris, alături de un fragment de inscripţie, care cuprinde cuvintele martir şi Astion.

Sfintele moaşte au fost aşezate în Catedrala din Constanţa, fiind purtate în procesiune în fiecare an la ziua pomenirii lor, 8 iulie.

„Pe cei de o cinste cu Sfinții doctori fără de arginți, pe Epictet – preotul cel înțelept și pe Astion – ucenicul cel mult râvnitor, pe mucenicii lui Hristos și podoaba Dobrogei, veniți toți credincioșii să-i lăudăm zicând: Bucurați-vă, cei ce pururea mijlociți pentru sufletele noastre.”

Troparul Sfinților Mucenici
Epictet și Astion

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-297-8

Viaţa Sfinţilor mucenici Epictet şi Astion - film

Icoana Sfinţilor Epictet şi Astion de la Mănăstirea Peştera Sfântului apostol Andrei

https://www.youtube.com/watch?v=S8NuEDSJlAE

Icoane

Icoana Sfinţilor Epictet şi Astion de la Biserica Eroilor din Bucureşti

SF MUCENICI
EPICTET
ASTION
IN RI
NI KA

FOTO: OBIECTIV ORTODOX

SF
NK
E
PIC
TET
SF
NC
AS
TI
ON

INRI
NIKA

Sf. Mc.
Epictet
Sf. Mc.
Astion

SF.
MG
ΘΡΙΣ
ΤΟΥ
SF.
MG
ΑΣΤΡ
ΟΝ

SF. MG.
EPIC TET
SF. MG.
ASTI ON

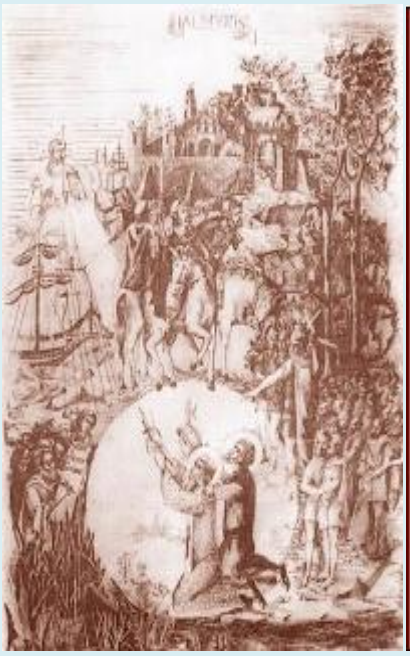

8 iulie

Sfinţii Mucenici

Epictet şi Astion

articole fotografii
icoane rugăciuni acatist

Sf. Mc.
Epictet
Sf. Mc.
Astion

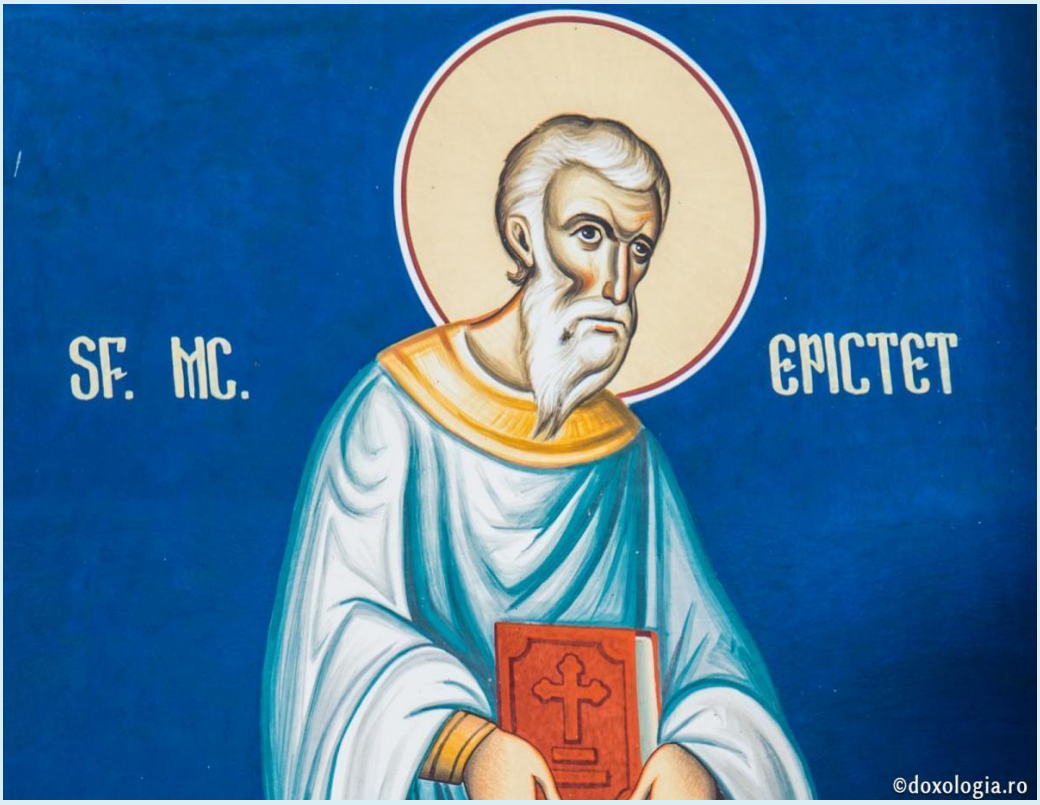
SF. MC.
EPICTET
©doxologia.ro

Sf. Mc.
Epictet
Sf. Mc.
Astion
DOXOLOGIA.ro

8 iulie
Sfinții Mucenici
Epictet
și
Astion

Sf. Mc.
Epictet
Sf. Mc.
Astion
DOXOLOGIA.ro

SF
M.
MC.
ASTION
SF
M.
MC.
EPICTET

SF
M.
MC.
ASTION
SF
M.
MC.
EPICTET

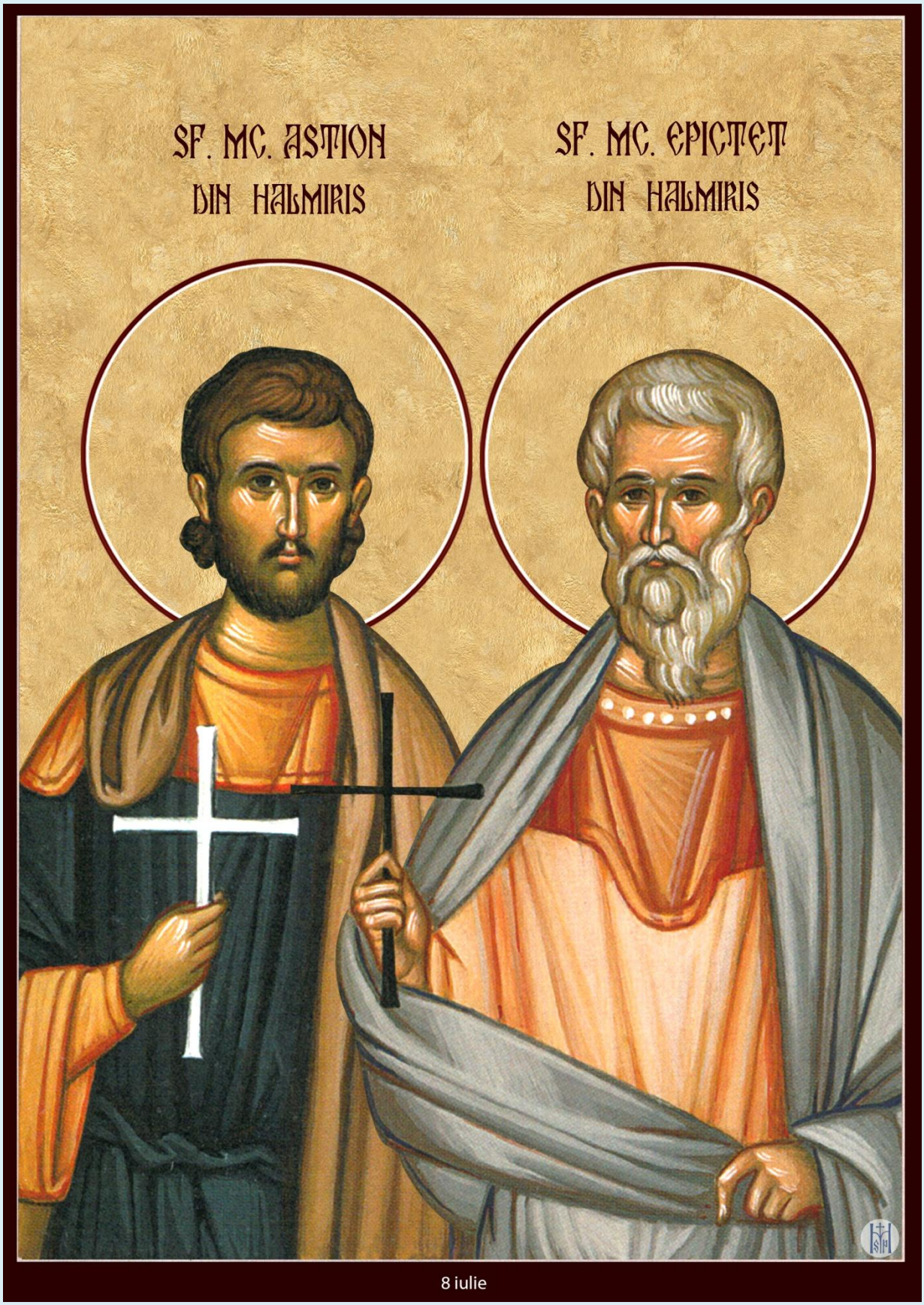

8 iulie

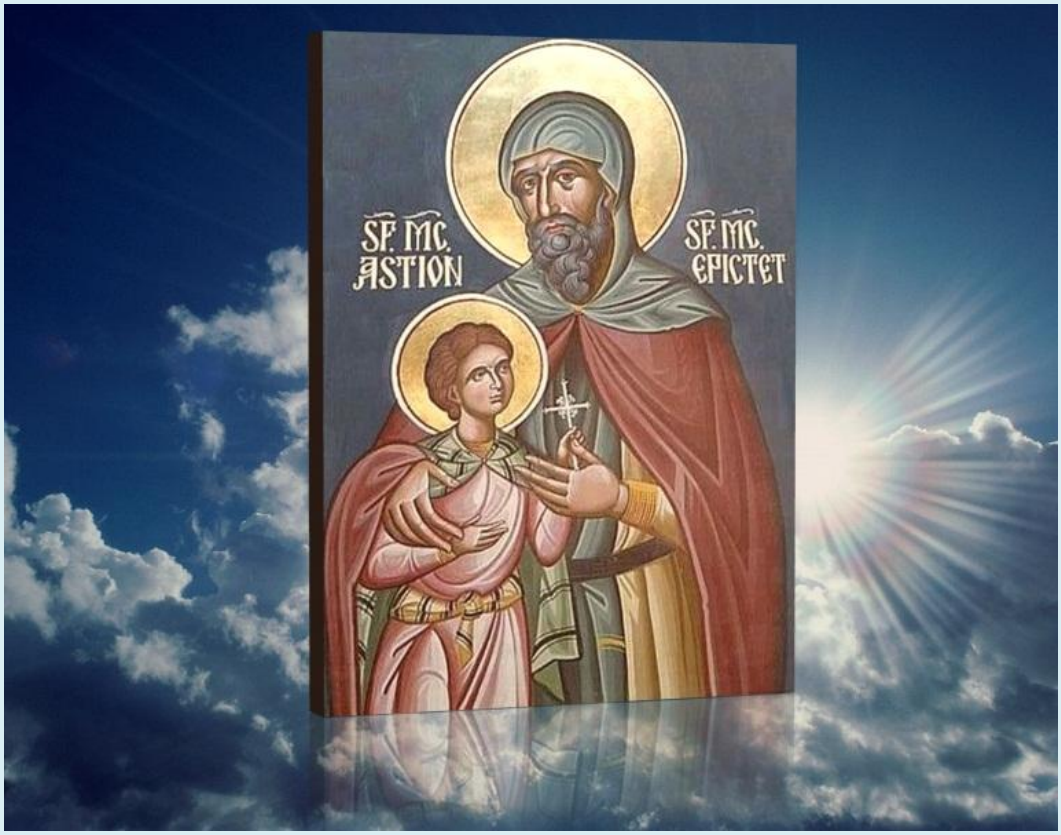
SF. MC.
ASTION
SF. MC.
EPICTET

SF.MC.EPICTET
SF.MC.ASTION

"Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"

Bucuraţi-vă Sfinţilor Epictet şi Astion, doctorilor fără de arginţi şi mucenici ai lui Hristos!